

Antal av vissa ordinarie och extra ordinarie befattningshavare hos

	riksförsäkringsanstalten (arbetarskyddsbyrån ej medräknad)	pensionsstyrelsen
Byråchefer i 33 lgr.....	7 (4)	6 (6)
Byrådirektörer i 31 lgr.	—	8 (6)
Befattningshavare i 29 lgr.	5 (5)	23 (20)
» i 27 lgr.....	18 (6)	16 (10)
» i 24 lgr. samt amanuenser och andra befattningshavare med amanuens- göromål	111 (21)	35 (11)

Rekryteringsförhållandena för riksförsäkringsanstaltens vidkommande måste vad särskilt angår aspiranter till högre tjänster f. n. betecknas såsom betänkliga. Anstalten anser det därför vara av den största vikt, att en avsevärd förbättring snarast kommer till stånd i fråga om befördringsmöjligheterna inom anstalten.

Även i fråga om proportionen mellan antalet ordinarie och antalet icke-ordinarie befattningar intager riksförsäkringsanstalten en synnerligen ogynnsam ställning. Av anstaltens över 700 befattningshavare inneha f. n. endast 43 % (arbetarskyddsbyråns personal icke medräknad) ordinarie tjänst. Emellertid är situationen i realiteten ännu ofördelaktigare, än som framgår av nyssnämnda siffra. Enär de nya befattningar, som under årens lopp inrättats, i de flesta fall placerats på extra ordinarie stat, äro nämligen alldeles påfallande många av de ordinarie tjänstemännen förordnade å högre tjänst av blott extra ordinarie natur eller äro vikarier å högre befattning. 45 % av anstaltens ordinarie befattningshavare — fränsett kontorsbiträden — inneha sålunda samtidigt högre extra ordinarie tjänst eller bestrida vikariat å högre befattning; av de ordinarie kontorsbiträdena är detta fallet med 40 %.

Till ytterligare belysning av de onormala förhållandena i här förevarande hänseende torde få omnämnas, att av de elva tjänstemän, som inneha befattning hos anstalten i lönegraden Ce 27 (anstalten bortser här från arbetarskyddsbyrån), sex varit anställda sedan år 1920 eller tidigare, en sedan år 1929, två sedan år 1930, en sedan år 1934 och en sedan år 1936. Av 45 tjänstemän med befattning i lönegraden Ce 24 ha tre inträtt i anstaltens tjänst år 1920 eller tidigare, en år 1924 samt tolv åren 1929—1932.

Riksförsäkringsanstalten är angelägen framhålla, att detta i orimligt stor omfattning tillämpade extra-ordinariesystem är för personalen lika orättvist och eljest otillfredsställande samt medför för anstalten samma allvarliga vådor, som ovan sagts vid behandlingen av frågan om antalet befattningar i högre lönegrader.

I anslutning till dessa allmänna synpunkter har riksförsäkringsanstalten framlagt förslag om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster. I några fall har samtidigt föreslagits ordinariesättning av tjänsterna.

Beträffande administrativa byrån har anstalten sålunda föreslagit dels att förste byråsekreterarbefattningen i Ca 29 å byråns rättsavdelning skall omändras till ombudsmansbefattning i Ca 31, dels att förste byråsekreterarbefattningen i Ce 27 å byråns avdelning för administrativa ärenden — vilken befattnings innehavare huvudsakligen handlägger ärenden rörande anstaltens organisation och personalbehov — skall uppflyttas till Ca 29 dels ock att en förste byråsekreterarbefattning i Ce 27 skall inrättas inom sistnämnda avdelning. Vid

inrättande av förste byråsekreterarbefattningen i Ce 27 anses en byråsekreterartjänst i Ce 24 kunna indragas.

I fråga om försäkringsbyrån har anstalten föreslagit dels att förste byråingenjörsbefattningen i Ca 29 å byråns tekniska avdelning skall ändras till byrådirektörsbefattning i Ca 31, dels att befattningen som förste aktuarie i Ca 29 å byråns registeravdelning skall ändras till befattning som byrådirektör i Ca 31 dels ock att befattningen som aktuarie i Ca 24 å byråns registeravdelnings debiteringssektion skall omändras till förste aktuariebefattning i Ca 27.

Anstaltens förslag rörande första skaderegleringsbyrån innebär dels att en befattning som byrådirektör i Ca 31 skall inrättas för en befattningshavare, som nu enligt förordnande fullgör vissa på byråns chef eljest ankommande arbetsuppgifter, dels ock att tre befattningar som förste byråsekreterare i 27 lönegraden (en ordinarie och två extra ordinarie) skola uppflyttas till Ca 29. Vid bifall till förslaget om inrättande av byrådirektörstjänsten beräknas en byråsekreterarbefattning i Ce 24 kunna indragas.

Vidare har anstalten föreslagit, att en befattning som förste byråsekreterare i Ca 27 å andra skaderegleringsbyråns livränteavdelning skall uppflyttas till Ca 29 samt att en förste byråsekreterarbefattning i Ce 27 skall inrättas å byråns livränteavdelning. Vid bifall till sistnämnda förslag anses antalet befattningar som byråsekreterare i Ce 24 kunna minskas med en.

I fråga om tredje skaderegleringsbyrån innefattar förslaget dels att en förste byråsekreterarbefattning i Ce 27 skall uppflyttas till Ca 29 dels ock att ett vikariatslöneförordnande som förste byråsekreterare skall överflyttas på extra ordinarie stat (Ce 27).

Slutligen har anstalten beträffande försäkringspliktsbyrån föreslagit dels att en befattning som förste byråsekreterare i Ce 27 skall uppflyttas till Ca 29 dels ock att en befattning som byråsekreterare i Ce 24 skall omändras till förste byråsekreterarbefattning i Ce 27.

Till stöd för sina ifrågavarande förslag har anstalten åberopat utförlig motivering, vilken i huvudsak innefattar, att löneställningen för befattningarna är alltför låg med hänsyn till den kvalificerade beskaffenheten av de med befattningarna förenade arbetsuppgifterna ävensom att arbetsuppgifterna måste anses vara av stadigvarande natur. Beträffande de enskilda motiveringarna torde få hänvisas till handlingarna.

Riksförsäkringsanstalten har vidare föreslagit, att vissa befattningar skola ordinariesättas utan lönegradsförhöjning.

Beträffande de tre å anstaltens personalförteckning uppförda extra ordinarie byråchefsbefattningarna har anstalten sålunda anfört i huvudsak följande.

Innehavarna av ifrågavarande befattningar äro chefer för resp. försäkringspliktsbyrån, andra skaderegleringsbyrån och tredje skaderegleringsbyrån. Byråerna ha funnits alltsedan år 1918, alltså i 30 år. Såsom chefer för dessa fungerade ursprungligen sekreterare eller andra tjänstemän hos anstalten, vilka i egenskap av s. k. tillfälliga ledamöter erhöilo — utöver lön å egen befattning — vikariatsersättning enligt de grunder, som gällde vid förordnande å byråchefstjänst. Fr. o. m. budgetåret 1931/32 inrättades under be-

nämningen ledamot och byrådirektör särskilda tjänster för cheferna. Sistnämnda tjänster placerades till en början å extra stat i dåvarande 28 lönegraden men överflyttades successivt under åren 1936—1938 till ordinarie stat. — De tre tjänsterna som ledamot och byrådirektör ersattes fr. o. m. den 1 juli 1945 med tre byråchefstjänster. — På förslag av allmänna lönenämnden placerades dessa å extra ordinarie stat. I samband härmed överfördes innehavarna av befattningarna såsom ledamöter och byrådirektörer å övergångsstat.

De arbetsuppgifter, som äro förenade med nu ifrågavarande tre byråchefsbefattningar, äro av permanent beskaffenhet. Någon som helst tvekan om befattningarnas behövlighet för framtiden kan knappast förefinnas. Riksförsäkringsanstalten — som ej kan finna annat, än att ordinariesättning av befattningarna bort ske långt tidigare — hemställer nu, att desamma fr. o. m. den 1 juli 1949 överföras å ordinarie stat med placering i lönegraden Ca 33.

Anstalten har vidare föreslagit ordinariesättning av 2 förste byråsekreterarbefattningar i Ce 27, 1 förste byråingenjörsbefattning i Ce 27, 17 byråsekreterarbefattningar i Ce 24, 5 aktuariefattningar i Ce 24, 1 byråingenjörsbefattning i Ce 24, 6 kontorsskrivarbefattningar i Ce 19 och 3 expeditionsvaktbefattningar i Ce 9.

Riksförsäkringsanstalten har härefter framlagt beräkning av medelsbehovet under de särskilda anslagsposterna.

Vid beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har anstalten utgått från det för innevarande budgetår under posten anvisade beloppet, 1 550 000 kronor. Härtill har lagts ett belopp å 468 024 kronor med anledning av anstaltens i det föregående återgivna förslag om ordinariesättning av vissa befattningar m. m. Vidare har anstalten beräknat, att antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vid tillämpning av gällande befördringsgång behöver ökas med 6 vid ingången av nästa budgetår. På grund härav har beräknats en merkostnad av 30 024 kronor under ordinarieposten. Löneklassuppflyttningar beräknas draga en kostnad å 2 000 kronor. Då under den för innevarande budgetår anvisade posten beräknats medel för anstaltens arbetarskyddsbyrå under budgetårets första hälft, har anstalten å andra sidan räknat med en kostnadsminskning å 65 000 kronor. Anslagsposten har i enlighet härmed beräknats till $(1\,550\,000 + 468\,024 + 30\,024 + 2\,000 - 65\,000)$ 1 985 048 kronor, vilket belopp avrundats till 1 985 000 kronor.

Vid behandlingen av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har anstalten upprepat ett i 1947 års statskrivelse framfört förslag om höjning av arvodet till anstaltens överläkare från nuvarande 5 650 kronor till 7 800 kronor för år, av arvoden till de biträdande läkarna från nuvarande 3 500 (för en 3 950) kronor till 5 400 kronor för år samt av arvodet till värmeledningsskötaren för utförande av portvaktsgöromål från nuvarande 900 kronor till 1 200 kronor för år. Rörande motiveringen för anstaltens förslag torde få hänvisas till propositionen nr 158/1948 (s. 6—7). Med anledning av att statens lönenämnd i yttrande över anstaltens framställning uttalat, att de personliga arvodestilläggen till överläkaren och en biträdande läkare icke borde bibehållas vid höjning av arvo-

dena, har anstalten nu förklarat sig frånträda sitt förslag om bibehållande av tilläggsarvodena.

Till ersättningar åt semestervikarier för läkarna har anstalten beräknat ett belopp av 3 000 kronor.

Den kostnadsökning, som skulle uppstå vid bifall till anstaltens förslag beträffande arvodesposten, uppskattas av anstalten till 11 300 kronor. Härifrån avginge dock den på arbetarskyddsbyrån — vilken fr. o. m. den 1 januari 1949 utgått ur anstaltens organisation — fallande kostnaden, 4 250 kronor. Arvodesposten har sålunda av anstalten beräknats till (36 350 + 11 300 — 4 250) 43 400 kronor.

Medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har av anstalten beräknats med utgångspunkt från den för innevarande budgetår upptagna posten eller 3 180 000 kronor. Härtill ha lagts kostnader för löneklassuppflyttningar samt befordringsgång för amanuenser, kontorsbiträden och kontorsskrivare med 123 190 kronor. Den av anstalten beräknade personalökningen med en kontorsskrivare och 6 biträden har ansetts föranleda ökning av medelsbehovet med 34 944 kronor. Vid bifall till anstaltens i det föregående återgivna förslag om ordinariesättning m. m. har förutsatts å ena sidan en kostnadsökning å 5 256 kronor samt å andra sidan en minskning under denna post med 449 784 kronor. Tillsättningen av 6 nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar har beräknats minska medelsbehovet under posten med 30 024 kronor. Slutligen har på grund av arbetarskyddsbyråns utflyttande antagits en minskning av kostnaderna under posten med 50 000 kronor. Posten har sålunda beräknats till (3 180 000 + 123 190 + 34 944 + 5 256 — 449 784 — 30 024 — 50 000) 2 813 582 eller i runt tal 2 813 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits med 560 000 kronor.

Hela avlöningsanslaget har alltså beräknats till (1 985 000 + 43 400 + 2 813 000 + 560 000) 5 401 400 kronor.

Vid riks försäkringsanstaltens framställning ha fogats skrivelser från anstaltens personalförening, Sveriges juristförbund och föreningen kvinnor i statens tjänst. Vidare har civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund (CST) inkommit med en skrivelse i ämnet.

I yttrande över riks försäkringsanstaltens framställning har statskontoret anfört följande.

I föreliggande framställning hemställer riks försäkringsanstalten om icke obetydliga förändringar i personalorganisationen. Statskontoret — som vill erinra, att flertalet av de gjorda förslagen varit föremål för övervägande vid innevarande års riksdag eller tidigare — måste redan med hänsyn till socialvårdskommitténs pågående verksamhet hysa betänkligheter mot att här berörda spörsmål nu upptagas till prövning. Härtill kommer den återhållsamhet i fråga om statsverkets utgifter, som det rådande läget påfordrar. Med hänsyn till föreliggande omständigheter vill statskontoret emellertid icke motsätta sig omändring av förste byråsekreterarbefattningen i lönegraden Ca 29 å administrativa byråns rättsavdelning till ombudsmansbefattning i lönegraden Ca 31 samt inrättande av en byrådirektörsbefattning i sistnämnda lönegrad å första skaderegleringsbyrån.

Ikke heller vill statskontoret göra erinran mot ett överförande å extra-ordinarie stat av ett vikariatslöneförordnande såsom förste byråsekreterare å tredje skaderegleringsbyrån eller mot förändring i viss utsträckning av extra-ordinarie befattningar till ordinarie. Vad angår byråsekreterar- och aktuarie-tjänsterna torde dock ordinariesättandet böra omfatta endast det antal extra-ordinarie befattningar, som förefunnos den 1 juli 1947 eller 11 resp. 3 stycken. I betraktande av det stora antalet icke-ordinarie tjänster i mellangraderna vill statskontoret icke motsätta sig, att 4 befattningar i lönegraden Ce 27 överföras till lönegraden Ca 27. Ämbetsverket kan däremot icke tillstyrka, att de icke-ordinarie byråchefsbefattningarna f. n. göras till ordinarie.

Vad angår biträdespersonalen måste statskontoret — i betraktande av nedgången i riksförsäkringsanstaltens totala arbetsbörda — ifrågasätta, huruvida oundgängligt behov av ytterligare sådan personal föreligger.

Statskontoret vill erinra, att frågan om höjning av läkararvodet var föremål för övervägande vid innevarande års riksdag, och att föredragande departementschefen därvid uttalade, att spörsmålet borde upptagas i ett större sammanhang. Ämbetsverket kan icke finna motiverat, att denna arvodesfråga nu särskilt omprövas. Statskontoret vill för övrigt framhålla, att det till biträdande läkare utgående arvodet motsvarar en timersättning av omkring 17 kronor, en ersättning, som statskontoret för sin del måste finna i och för sig till fyllest. Även eldararvodet prövades vid 1948 års riksdag och torde böra omprövas först i samband med en allmän översyn av liknande arvoden.

Statens lönenämnd har anfört följande.

Riksförsäkringsanstalten har ånyo hemställt om uppflyttning av den å försäkringsbyråns tekniska avdelning befintliga förste byråingenjörstjänsten i Ca 29 till byrådirektörsbefattning i Ca 31 samt om nyinrättande av en tjänst som byrådirektör i Ca 31 å första skaderegleringsbyrån. Statens lönenämnd har i remissutlåtande över anstaltens anslagsäskanden för innevarande budgetår tillstyrkt bifall till anstaltens då föreliggande förslag om dessa båda byrådirektörstjänster.

Vad angår förslaget att den förste byråsekreterare i Ca 29, som tjänstgör som anstaltens ombudsman, skulle erhålla ställning som ombudsman i Ca 31, vill lönenämnden erinra, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i medelsäskandena för innevarande budgetår begärt, att befattningen som förste byråsekreterare och ombudsman hos styrelsen måtte ombildas till byrådirektörstjänst. I remissutlåtande över framställningen uttalade lönenämnden, att förevarande fråga lämpligen borde upptagas till bedömande i samband med en allmän omprövning av löneställningen för ombudsmannabefattningar inom den centrala statsförvaltningen (1948 års statsverksprop. VI ht. s. 10). Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan blev icke bifallen. Det må ock uppmärksammas, att civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund i skrivelse den 9 april 1948 till statsrådet och chefen för finansdepartementet anhållit om en skyndsam översyn av löneställningen för ombudsmannatjänsterna. Lönenämnden vill emellertid tillägga, att — därest frågan om lönegradsplaceringen för riksförsäkringsanstaltens ombudsman skulle anses böra upptagas till fristående prövning — lönenämnden icke vill motsätta sig bifall till förslaget, att tjänsten hänföres till 31 lönegraden.

Med hänsyn till den i framställningen lämnade redogörelsen för arten av de arbetsuppgifter, som åvila innehavaren av den å försäkringsbyråns registeravdelning placerade förste aktuarietjänsten i Ca 29, anser sig lönenämnden nu kunna biträda anstaltens förslag om tjänstens förändring till byrådirektörsbefattning i Ca 31.

Riksförsäkringsanstalten har vidare ansett, att vissa förste byråsekreterartjänster i 27 lönegraden borde uppflyttas till 29 lönegraden. Förslag av denna

innebörd framfördes jämväl i petitaframställningen för innevarande budgetår utan att vinna bifall. I utlåtande över sistnämnda framställning uttalade lönenämnden, att proportionerna mellan antalet förste byråsekreterartjänster i 27 och 29 lönegraderna (11 resp. 2 befattningar) innebure en påtaglig skiljaktighet i förhållande till andra verk av likartad karaktär, där antalet förste byråsekreterartjänster vore jämnare fördelat mellan ifrågavarande båda lönegrader. Denna omständighet kunde enligt lönenämndens mening knappast undgå att utöva en ogynnsam inverkan på anstaltens rekryteringsmöjligheter. En viss utjämning syntes därför böra komma till stånd genom att förslagsvis 5 av förevarande tjänster uppflyttades från 27 till 29 lönegraden. Lönenämnden har icke funnit anledning frångå nämndens tidigare uttalande, att förhållandet mellan antalet förste byråsekreterartjänster i 27 och 29 lönegraderna synes nämnden mindre tillfredsställande. Med beaktande jämväl av vad i framställningen anförts som stöd för nu föreliggande förslag, vilka innebära att sammanlagt 7 sekreterarbefattningar i 27 lönegraden skulle uppflyttas till 29 lönegraden, anser sig lönenämnden icke böra framställa erinran mot bifall till förevarande tjänsteförändringar. Såsom lönenämnden framhållit i nyssnämnda utlåtande, förutsätter nämnden, att den förste byråsekreterare, som å administrativa byrån handlägger ärenden rörande anstaltens organisation och personal, skall komma att direkt underställas verkschefen.

Lönenämnden finner sig även kunna godtaga anstaltens hemställan, att en aktuarietjänst i Ca 24 å försäkringsbyråns registeravdelning och en byråsekreterarbefattning i Ce 24 å försäkringspliktsbyrån ombildas till förste aktuariefattning i Ca 27 resp. förste byråsekreterartjänst i Ce 27.

Vidkommande tredje skaderegleringsbyrån har föreslagits, att ett förordnande att med vikariatslön bestrida göromål, vilka eljest ankomma på förste byråsekreterare i Ca 27, skulle ersättas med en e. o. förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden. Lönenämnden får erinra, att byråchefstjänsten å denna byrå f. n. är dubblerad. Det synes lönenämnden, att med inrättande av en ny e. o. förste byråsekreterartjänst bör anstå i avbidan på ytterligare erfarenheter rörande omfattningen av byråns arbetsuppgifter.

I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen. Riksförsäkringsanstalten är i förhållande till sin storlek otvivelaktigt sämre utrustad med befattningar i högre lönegrad än andra med anstalten jämförbara verk. Anstalten har nu, liksom i sina medelsäskanden för de senaste budgetåren, framlagt förslag om förstärkning av anstaltens personalorganisation i vad angår högre tjänster.

Det hade varit önskvärt, att prövningen av angivna spörsmål kunnat anstå intill dess att resultatet av det främst inom socialvårdskommittén pågående arbetet med översyn av lagstiftningen om försäkring mot olycksfall i arbete m. m. föreligger. Emellertid har jag kommit till den uppfattningen, att prövningen icke utan risker för riksförsäkringsanstaltens effektivitet kan anstå. Jag anser mig därför nu böra förorda vissa av de av anstalten framlagda förslagen. Självfallet kan det under rådande förhållanden icke bli fråga om någon mera allmän översyn av anstaltens personalorganisation.

Enligt min mening är f. n. behovet av förstärkning av personalorganisationen mest aktuellt i fråga om tjänsterna i 27 och 29 lönegraderna. Där emot anser jag mig icke kunna f. n. tillstyrka förslagen om inrättande av vissa byrådirektörstjänster. Såvitt angår förste byråsekreterarna är jag beredd att förorda, att fyra tjänster i 27 lönegraden utbytas mot tjänster i

29 lönegraden. Detta bör gälla befattningen som förste byråsekreterare (Ce 27) för organisationsärenden inom administrativa byrån, befattningen som förste byråsekreterare i Ca 27 å första skaderegleringsbyrån, den av anstalten till uppflyttning föreslagna befattningen som förste byråsekreterare (Ca 27) å andra skaderegleringsbyråns livränteavdelning samt förste byråsekreteraren (Ce 27) å försäkringspliktsbyrån. De båda extra ordinarie befattningarna böra samtidigt ordinariesättas. Förste byråsekreterarbefattningen för organisationsärenden torde fortfarande böra hänföras till administrativa byrån.

Vidare föreslår jag, att 3 befattningar i 24 lönegraden utbytas mot befattningar i 27 lönegraden. Sålunda bör aktuariebefattningen i Ca 24 å försäkringsbyråns registeravdelnings debiteringssektion ändras till en förste aktuariebefattning i Ca 27. Vidare bör å andra skaderegleringsbyråns livränteavdelning inrättas en befattning som förste byråsekreterare i Ce 27 i stället för en byråsekreterarbefattning i Ce 24. Slutligen bör en byråsekreterarbefattning i Ce 24 å försäkringspliktsbyrån ändras till förste byråsekreterarbefattning i Ce 27.

Vad härefter angår riksförsäkringsanstaltens förslag till ordinariesättning av vissa tjänster får jag anföra följande. En bidragande orsak till att befattningarna inom anstalten i så ringa utsträckning som varit fallet överförts till ordinarie stat torde ha varit en viss tveksamhet från statsmakternas sida rörande den framtida organisationen för handhavande av försäkringen för olycksfall i arbete. Det kan sålunda tänkas, att en decentralisering av ärendenas prövning kan komma att i viss omfattning genomföras. Emellertid torde en sådan decentralisering endast i mindre omfattning kunna minska behovet av högre tjänster hos anstalten. En minskning torde i huvudsak endast kunna tänkas beträffande den lägre personalen. Även vad denna personal angår torde dock finnas utrymme för ordinariesättning i viss omfattning utan att en eventuell framtida omorganisation därigenom försvåras.

Enligt anstaltens förslag skulle byråchefsbefattningarna å försäkringspliktsbyrån samt andra och tredje skaderegleringsbyråerna ordinariesättas. Ifrågavarande byråer ha funnits sedan år 1918 och sannolikheten talar för att någon minskning av antalet byråer icke kan komma i fråga, även om en relativt vidsträckt decentralisering av skaderegleringen skulle komma att genomföras. Jag anser mig därför kunna tillstyrka ordinariesättning av ifrågavarande byråchefstjänster. Härvid böra två å övergångsstat vid anstalten uppförda befattningar som ledamot och byrådirektör utgå från personalförteckningen.

Vidare förordar jag ordinariesättning av 4 förste byråsekreterartjänster i Ce 27, 1 förste byråingenjörsbefattning i samma lönegrad, 11 byråsekreterar-, 3 aktuarie- och 1 byråingenjörstjänst i Ce 24, 6 kontorsskrivarbefattningar i Ce 19 ävensom 3 expeditionsvaktbefattningar i Ce 9.

Med anledning av befordringsgången för biträdespersonal bör antalet befattningar i Ca 8 ökas med 6.

Det av riksförsäkringsanstalten föreslagna överförandet av ett vikariats-

löneförordnande å tredje skaderegleringsbyrån till befattning i Ce 27 torde i enlighet med lönenämndens förslag böra anstå.

Riksförsäkringsanstalten har upprepat ett i medelsäskandena för innevarande budgetår framlagt förslag om höjning av de till anstaltens läkare samt till värmeledningsskötaren utgående arvoden. Vid anmälan av detta förslag uttalade jag (prop. nr 158/1948 s. 10), att frågan om en eventuell förbättring av läkararvoden borde upptagas i ett större sammanhang. Även frågan om höjning av arvodet till värmeledningsskötaren ansågs böra anstå i avbidan på omprövning i ett vidare sammanhang av arvoden för liknande arbetsuppgifter. En inom finansdepartementet numera verkställd undersökning har givit till resultat, att de av riksförsäkringsanstalten föreslagna arvodesbeloppen kunna godtagas. Jag förordar därför, att arvodet till överläkaren höjes till 7 800 kronor för år och arvoden till de biträdande läkarna till 5 400 kronor för år. Härvid böra de tidigare i ett par fall utgående personliga arvodestilläggen bortfalla. I detta sammanhang synes även den av anstalten föreslagna höjningen av arvodet till värmeledningsskötaren böra vidtagas.

Med anledning av att under innevarande budgetår inträtt en viss minskning beträffande inkomna anmälningar om olycksfall i arbete anser jag mig icke böra räkna med någon ökning av anstaltens sammanlagda personalstyrka under nästa budgetår.

Jag övergår härefter till beräkning av medelsbehovet under de särskilda anslagsposterna.

Mot riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän har jag icke annat att erinra än att med hänsyn till vad jag i det föregående föreslagit kostnadsökningen under posten på grund av ordinariesättningar m. m. bör beräknas till ett belopp, som med 115 656 kronor understiger det av anstalten angivna beloppet 468 024 kronor. Anslagsposten bör sålunda uppföras med ett belopp av (1 985 048 — 115 656) 1 869 392 kronor, vilket belopp bör avrundas till 1 870 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör i enlighet med anstaltens förslag upptagas till 43 400 kronor.

Vid beräkningen av anslagsposten till avlöningar till övrig icke ordinarie personal torde, såsom anstalten föreslagit, den för innevarande budgetår anvisade posten å 3 180 000 kronor böra tagas till utgångspunkt. Härtill bör i överensstämmelse med anstaltens beräkning läggas dels ett belopp å 123 190 kronor, avseende kostnader på grund av reglerad befordringsgång för vissa personalgrupper, dels ock kostnaden i anledning av i det föregående föreslaget utbyte av två befattningar i Ce 24 mot befattningar i Ce 27 eller 3 504 kronor. Å andra sidan bör posten med anledning av de av mig förordade förslagen om ordinariesättning av vissa befattningar minskas med 345 672 kronor. I sistnämnda belopp har icke inräknats kostnaden för 6 nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar, med vilken kostnad, 30 024 kronor, posten jämväl bör minskas. Slutligen bör med anledning av att arbetar

skyddsbyrån ej längre tillhör anstalten posten minskas med 50 000 kronor. Posten bör i enlighet härmed beräknas till (3 180 000 + 123 190 + 3 504 — 345 672 — 30 024 — 50 000) 2 880 998 kronor, vilket belopp bör avrundas till 2 880 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas till 561 600 kronor.

Jag beräknar sålunda hela avlöningsanslaget till (1 870 000 + 43 400 + 2 880 000 + 561 600) 5 355 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, som påkallas av vad jag i det föregående anförte;

b) fastställa följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 870 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	43 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	2 880 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	561 600

Summa förslagsanslag kronor 5 355 000;

c) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 355 000 kronor.

[71.] 4. Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	370 000	429 568
1948/49 (statsliggaren s. 342)	364 000	—
1949/50 (förslag)	395 000	—

För användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har Kungl. Maj:t den 26 juni 1948 fastställt omkostnadsstat, upptagande följande poster.

Utgifter.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	35 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	15 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	305 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	4 500
5. Övriga utgifter (omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder), <i>förslagsvis</i>	»	6 000
Summa kronor		365 500

Särskilda uppbördsmedel.

Inkomst av försålda publikationer samt ersättning för rättgångskostnader	kronor	1 500
Nettoutgift kronor		364 000

Av det för expenser upptagna beloppet ha 37 000 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 268 000 kronor för övriga expenser.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *riksförsäkringsanstalten* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår, varvid anstalten inledningsvis framhållit, att anstalten vid beräkningarna haft att beakta arbetarskyddsbyråns överflyttande fr. o. m. den 1 januari 1949 till arbetarskyddsstyrelsen.

Kostnaderna för sjukvård m. m., vilka under budgetåret 1947/48 uppgått till 57 243 kronor, ha upptagits till 50 000 kronor.

Då anstalten förutser en ökning av medelsbehovet under anslagsposten till reseersättningar till följd av att anstaltens revision av större arbetsgivares dagsverks- och löneuppgifter avses komma att intensifieras, föreslås en höjning av denna anslagspost till 17 000 kronor.

Under anslagsposten till expenser utbetalades under budgetåret 1947/48 till bränsle, lyse och vatten 40 676 kronor. Anstalten beräknar nu denna utgift till 40 000 kronor. Till övriga expenser, för vilka utgifterna föregående budgetår uppgingo till 303 964 kronor, beräknar anstalten för budgetåret 1949/50 307 000 kronor. Härav ha beräknats för städning och renhållning 67 000 kronor, för skrivmaterialier, papper, blankettryck m. m. 125 000 kronor, för telegram, telefon och annonsering 50 000 kronor, för inköp och underhåll av inventarier m. m. 42 000 kronor samt för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål 23 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet till expenser beräknar anstalten alltså till (40 000 + 307 000) 347 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck hade under det senast förflutna budgetåret belastats med 2 356 kronor, vilket vore en osedvanligt låg kostnad till följd av att nytryckning ej behövt ske av vissa särtryck. Anstalten föreslår, att posten uppföres med 3 500 kronor.

Till övriga utgifter hade budgetåret 1947/48 åtgått 7 196 kronor. Kostnaden för nästa budgetår beräknas av anstalten till oförändrat belopp, 6 000 kronor.

Inkomsten av försålda publikationer samt ersättning för rättgångskostnader uppgick föregående budgetår till 1 869 kronor och beräknas nu till samma belopp som för innevarande budgetår, 1 500 kronor.

I enlighet härmed har *riksförsäkringsanstalten* uppskattat det sammanlagda medelsbehovet för omkostnader under nästa budgetår till (50 000 + 17 000 + 347 000 + 3 500 + 6 000 - 1 500) 422 000 kronor.

Statskontoret ifrågasätter i yttrande över framställningen, om icke till följd av arbetarskyddsbyråns bortfall anslagsposten till reseersättningar och delposten till övriga expenser borde kunna begränsas till 12 000 resp. 290 000 kronor.

Departementschefen. Även med beaktande av att *riksförsäkringsanstaltens* arbetarskyddsbyrå fr. o. m. den 1 januari 1949 utgått ur anstaltens organisation, torde anslagsposten till sjukvård m. m. böra ökas med 10 000 kronor till 45 000 kronor. Däremot bör till reseersättningar beräknas oför-

ändrat belopp. Till bränsle, lyse och vatten beräknar jag likaledes oförändrat belopp, 37 000 kronor. Med hänsyn till ökade städnings- och telefonm. fl. kostnader bör till övriga expenser beräknas ett med 22 000 kronor förhöjt belopp eller 290 000 kronor. Anslagsposten till publikationstryck bör, såsom anstalten föreslagit, nedräknas med 1 000 kronor till 3 500 kronor. Till övriga utgifter bör beräknas oförändrat belopp, 6 000 kronor. Slutligen bör inkomstposten upptagas med samma belopp som innevarande budgetår eller 1 500 kronor.

Hela medelsbehovet under omkostnadsanslaget uppskattar jag sålunda till (45 000 + 15 000 + 37 000 + 290 000 + 3 500 + 6 000 — 1 500) 395 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 395 000 kronor.

[72.] 5. **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ordsombud m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	275 000	275 707
1948/49 (statsliggaren s. 342) ..	275 000	—
1949/50 (förslag)	275 000	—

Av detta anslag utgå dels ersättningar till anstaltens ordsombud och ombuden för den särskilda fiskarförsäkringen, dels ock i fråga om 32 magistratsstäder arvoden för upprättandet av de arbetsgivarförteckningar, som ligga till grund för premiedebiteringen av mindre arbetsgivare m. m.

I skrivelse den 25 augusti 1948 har *riksförsäkringsanstalten* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för nästa budgetår. I fråga om ersättningar till ordsombuden har anstalten härvid anført i huvudsak följande.

Riksförsäkringsanstalten har f. n. omkring 970 ordsombud, vilka under budgetåret 1947/48 i arvoden och reseersättningar sammanlagt uppburit 229 350 kronor. Vid bestämmandet av anslaget till anstaltens ordsombud för nyssnämnda budgetår beräknades ett belopp av 10 000 kronor till förhöjning av alltför låga ombudsarvoden. Genom iakttagande av den största återhållsamhet har anstalten med detta belopp kunnat höja arvoden för omkring 130 ombud. Den genomsnittliga höjningen av dessa arvoden utgör omkring 75 kronor för år. För att kunna höja ytterligare ett antal arvoden, vilka äro alltför låga med hänsyn till det arbete, som numera kräves och utföres av ombuden (årsarvoden ligga mestadels mellan 100 och 200 kronor), hemställde anstalten i petita för innevarande budgetår, att ett belopp av 10 000 kronor måtte beräknas för arvodshöjningar. Denna framställning vann emellertid icke bifall, varför anstalten nu torde få räkna med att åtskilliga ombud med hänsyn till de låga arvoden komma att fransäga sig sina befattningar.

Då ordsombudens arbete är av största betydelse för anstaltens verksamhet och det därför är synnerligen angeläget, att ombudsorganisationen ej även-

tyras genom alltför låga arvoden, hemställer anstalten enträget, att för nästa budgetår ett belopp av minst 10 000 kronor beräknas för arvodesförhöjningar.

Nuvarande årskostnad för arvoden och reseersättningar till ombuden är omkring 232 000 kronor. Med hänsyn härtill beräknas anslagsbehovet för arvoden och reseersättningar till ortsombuden för nästkommande budgetår till (10 000 + 232 000) 242 000 kronor.

Utöver ovannämnda arvoden m. m. åtnjuta ortsombuden särskild ersättning med 2 kronor för varje genom deras försorg tecknad frivillig försäkring för olycksfall i arbete för hemmavarande barn eller föräldrar. Kostnaderna härför uppgingo budgetåret 1947/48 till 696 kronor. För budgetåret 1949/50 torde för samma ändamål böra beräknas 1 000 kronor.

Arvodena till ombuden för den särskilda fiskarförsäkringen ha av anstalten beräknats draga en kostnad å 23 000 kronor under nästa budgetår. Till arvoden för upprättande av arbetsgivarförteckningar i förut berörda magistratsstäder har upptagits ett belopp å 25 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har alltså uppskattat de sammanlagda kostnaderna under ifrågavarande anslag till (242 000 + 1 000 + 23 000 + 25 000) 291 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot bifall till riksförsäkringsanstaltens framställning.

Departementschefen. Ehuru arvodena till riksförsäkringsanstaltens ortsombud otvivelaktigt i många fall äro låga i förhållande till det arbete ombuden utföra, kan jag i rådande läge icke förorda, att särskilda medel beräknas för höjning av arvodena. Vid sådant förhållande synes anledning icke föreligga att uppräknas anslaget. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[73.] 6. **Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	336 000	319 541
1948/49 (statsliggaren s. 345) ..	300 000	—
1949/50 (förslag)	290 000	—

Enligt förordningen den 3 juni 1938 (nr 216) om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete äger under vissa förutsättningar den, som är berättigad till livränta enligt nämnda lag, att erhålla ett årligt livräntetillägg, motsvarande 125 procent av livräntan. Jämlikt förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m., vilken enligt förordning nr 426/1948 gäller t. o. m. den 31 december 1949, utgå å

här berörda livräntetillägg dyrtidstillägg med 20 procent av livräntetilläggens belopp.

Såväl livräntetilläggen som därå belöpande dyrtidstillägg bestridas av ifrågavarande anslag.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *riksförsäkringsanstalten* beräknat summan av de under nästa budgetår utgående livräntetilläggen till 240 000 kronor. Kostnaderna för dyrtidstillägg har anstalten, under förutsättning att dyrtidstillägg under hela nästa budgetår kommer att i likhet med vad f. n. gäller utgå med 20 procent, uppskattat till 48 000 kronor. Anstalten har alltså beräknat det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa budgetår till (240 000 + 48 000) 288 000 kronor eller i runt tal 290 000 kronor.

Departementschefen. Vid anmälan av propositionen nr 237/1948 omnämnde jag (s. 6), att socialvårdskommittén komme att till behandling upptaga dels frågan om ändrade grunder för beräkning av dyrtidstillägg å vissa ersättningar för olycksfall i arbete dels ock frågan om compensation åt livräntetagare, vilka till följd av tidigare maximeringsregler eller eljest oförmånligare ersättningsgrunder kommit i avsevärt sämre ställning än de vid tillämpning av sedermera fastställda maximibelopp skolat intaga. Förslag i dessa ämnen ha ännu icke framlagts av kommittén. Jag är därför icke beredd att nu taga ställning till spörsmålet, huruvida förhöjning av dyrtidstilläggen eller andra ersättningar bör genomföras fr. o. m. nästa budgetår. Med hänsyn härtill anser jag lämpligast, att ifrågavarande anslag beräknas med utgångspunkt från antagandet att oförändrade ersättningsbestämmelser komma att gälla. Under denna förutsättning har jag intet att erinra mot riks-försäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor.

[74.] 7. Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 550 000	3 468 283
1948/49 (statsliggaren s. 345—346)	3 350 000	—
1949/50 (förslag)	3 900 000	—

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *riksförsäkringsanstalten* såsom underlag för beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår meddelat, att anstalten enligt ett flertal olika författningar, i främsta rummet kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 678; ändr. 400/1944) med särskilda bestämmelser om tillämpning av 1916 års olycksfallsförsäkringslag å arbetare, som användas till arbete för statens räkning, samt enligt vissa särskilda Kungl. Maj:ts beslut

under budgetåret 1947/48 utbetalat ersättningar från anslaget till ett sammanlagt nettobelopp av 2 019 407 kronor mot 1 922 400 kronor under budgetåret 1946/47. Den andra stora posten bland utbetalningarna från anslaget utgjorde dyrtidstillägg enligt förordningen den 30 juni 1943 (nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m. I dyrtidstillägg enligt denna förordning hade anstalten under budgetåret 1947/48 utbetalat 1 324 227 kronor.

Angående anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 har riksförsäkringsanstalten anfört i huvudsak följande.

Någon tillförlitlig beräkning av kostnaderna för budgetåret 1949/50 kan under nu rådande förhållanden icke verkställas. Med ledning av de anförda belastningssiffrorna och bl. a. med hänsyn till de fr. o. m. den 1 januari 1949 höjda ersättningarna enligt olycksfallsförsäkringslagen torde emellertid utbetalningarna jämligt kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 678) samt vissa andra författningar och Kungl. Maj:ts beslut uppskattningsvis få beräknas till 2 550 000 kronor. Med hänsyn till kostnaden under budgetåret 1947/48 för dyrtidstillägg jämligt förordningen den 30 juni 1943 (nr 449), vilken enligt förordningen den 26 juni 1948 (nr 426) gäller till och med den 31 december 1949, ävensom till sannolikheten av viss avgång bland de till dyrtidstillägg berättigade livräntetagarna torde — förutsatt att dyrtidstillägg kommer att utgå efter oförändrade grunder även under senare hälften av budgetåret 1949/50 — kostnaden för ifrågavarande tillägg kunna uppskattas till 1 350 000 kronor. Sistnämnda belopp kan antagas täcka även kostnaden för förhöjning av livräntor enligt kungörelsen den 10 juni 1921 (nr 410) m. m. samt de ersättningar, som skola utbetalas av statskontoret och länsstyrelserna.

Anslaget synes sålunda för budgetåret 1949/50 böra upptagas till 3 900 000 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av vad jag anfört under nästföregående punkt pågår inom socialvårdskommittén utredning rörande ändrade grunder för beräkning av dyrtidstillägg å vissa ersättningar för olycksfall i arbete m. m. En ändring av angivna grunder kan komma att avsevärt påverka medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag. Av det skäl, som åberopats under förenämnda punkt, finner jag emellertid lämpligast, att även detta anslag beräknas under antagande att oförändrade ersättningsbestämmelser komma att gälla under hela nästa budgetår. Under denna förutsättning kan jag godtaga riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

[75.] 8. Bidrag till fiskares försäkring.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47.....	160 000	341 191
1947/48.....	160 000	61 800
1948/49 (statsliggaren s. 347).. <td>160 000</td> <td>—</td>	160 000	—
1949/50 (förslag).....	160 000	—

Enligt bestämmelserna i förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall (ändrad genom förordningar nr 131/1922, 216/1926, 143/1939, 120/1942 och 425/1948) skall den försäkrade erlägga en viss årlig avgift, under det att staten betalar det belopp, som ytterligare erfordras för täckande av den risk försäkringen avser, ävensom förvaltningskostnaderna. Jämlikt kungörelse den 30 april 1942 (nr 218) skall till ersättning, som på grund av försäkring enligt nämnda förordning utgår såsom sjukpenning, livränta eller begravningshjälp, där olycksfallet förorsakats av krigsåtgärd, av statsmedel utgivast ett tillägg motsvarande 50 procent av ersättningen. Enligt en förordning den 19 maj 1944 (nr 237), vilken jämlikt förordning nr 427/1948 gäller t. o. m. den 31 december 1949, utgår vidare under vissa förutsättningar dyrtidstillägg av statsmedel å livränta och livräntetillägg, som åtnjutas på grund av nu ifrågavarande försäkring, med 20 procent av förmånens belopp.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *riksförsäkringsanstalten* framlagt förslag rörande beräkningen av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

Anstalten har därvid till en början lämnat följande uppgifter om antalet försäkrade fiskare samt om försäkringsavgifter och statsbidrag.

År	Antal försäkrade fiskare vid årets slut	Försäkringsavgifter	Erforderligt bidrag av statsmedel
		Kr.	Kr.
1943	10 734	137 614	227 796
1944	11 045	144 085	181 677
1945	11 299	151 832	324 218
1946	11 362	155 632	49 439
1947	11 262	156 872	0

Att det erforderliga statsbidraget för åren 1943, 1944 och 1945 uppgått till så stora belopp har, anför riks-försäkringsanstalten, berott därpå, att under nämnda år ett antal i riks-försäkringsanstalten försäkrade fiskare omkommit på grund av krigsåtgärd. Den omständigheten, att för de sista åren krävts jämförelsevis begränsat bidrag av statsmedel till fiskarförsäkringen, borde enligt anstaltens mening icke föranleda avvikelser från den för innevarande budgetår tillämpade beräkningsgrunden. Vidkommande de fr. o. m. den 1 januari 1949 ikraftträdande ändringarna i ersättningsgrunderna har anstalten anför, att de visserligen komma att höja kostnaderna — enligt socialvårdskommitténs beräkning med ungefär 10 procent — men att någon uppräknings av anslaget f. n. icke synes anstalten nödvändig av denna anledning. Anstalten föreslår sålunda, att anslaget upptages med oförändrat belopp eller 160 000 kronor.

Departementschefen. Med biträdande av riks-försäkringsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[76.] 9. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49 (statsliggaren s. 338).....	337 000	—
1949/50 (förslag).....	674 000	—

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1948 fastställt följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1949.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 167 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 22 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 115 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 31 750
Summa förslagsanslag kronor 337 000	

Kungl. Maj:t har föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt.

Arvode till generaldirektörens ställföreträdare.....	kronor 600
Arvoden å 750 kronor till 12 ledamöter	» 9 000
Dagarvoden till ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	» 5 000
Arvode till en överläkare, <i>högst</i>	» 4 000
Arvode till en biträdande läkare, <i>högst</i>	» 3 000
Ersättning åt semestervikarier för läkarna, <i>högst</i>	» 600
Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>högst</i>	» 550
Summa kronor 22 750	

Departementschefen. Arbetarskyddsstyrelsen har trätt i verksamhet den 1 januari 1949. Någon erfarenhet rörande den av 1948 års riksdag beslutade organisationen eller kostnaderna för densamma föreligger därför icke. Anslagen till styrelsen torde med hänsyn härtill lämpligen böra beräknas genom fördubbling av de för innevarande budgetår anvisade — endast för senare hälften av budgetåret avsedda — anslagen. Till avlöningar för arbetarskyddsstyrelsen synes därför för nästa budgetår böra beräknas ett anslag å $(2 \times 337\,000)$ 674 000 kronor.

Enligt vad jag inhämtat erfordras på grund av tillämpade regler rörande befordringsgång för kontorsbiträden, att antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar fr. o. m. den 1 juli 1949 ökas med en. Till följd härav bör till ordinarieposten från icke-ordinarie posten överföras ett belopp å, för helt budgetår räknat, 5 000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör därför uppföras med $(2 \times 167\,500 + 5\,000)$ 340 000 kronor och posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med $(2 \times 115\,000 + 5\,000)$ 225 000 kronor. Sistnämnda anslagspost bör även för nästa budgetår anvisas förslagsvis. Anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt till rörligt tillägg böra beräknas genom fördubbling av de för innevarande budgetår upptagna be-

loppen och sålunda uppföras med resp. ($2 \times 22\,750$) 45 500 och ($2 \times 31\,750$) 63 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att antalet å personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen uppförda befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 skall ökas från 4 till 5;

b) fastställa följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 340 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 45 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 225 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 63 500
Summa förslagsanslag kronor 674 000;	

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 674 000 kronor.

[77.] 10. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49 (statsliggaren s. 339) ..	50 000	—
1949/50 (förslag)	80 000	—

Den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1949.

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 1 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 23 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 23 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 3 000
Summa kronor 50 000	

Av det för expenser avsedda beloppet ha 3 000 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 20 000 kronor för övriga expenser.

Departementschefen. Liksom anslaget till avlöningar för arbetarskyddsstyrelsen bör ifrågavarande anslag beräknas genom fördubbling av det för innevarande budgetår anvisade omkostnadsanslaget. Dock bör härvid icke medräknas ett för innevarande budgetår under expensposten för engångsutgifter beräknat belopp å 10 000 kronor. Omkostnadsanslaget skulle i enlighet med denna beräkning upptagas med [2 (50 000 — 10 000)] 80 000 kronor.

I propositionen den 8 oktober 1948 (nr 298) med förslag till arbetarskyddslag m. m. har jag i anslutning till behandlingen av 59 § lagförslaget anført (s. 303), att det i vissa fall kan vara skäligt att kostnaden för sådan undersökning, som där avses — undersökning till utrönande huruvida ämne eller material som arbetsgivare använder eller framställer i sin verksamhet innebär fara för att hos honom sysselsatt arbetstagare ådrager sig ohälsa eller drabbas av olycksfall — bestrides av statsmedel. Frågan om anslag till dylika kostnader har icke lösts i nämnda sammanhang. Det synes lämpligt, att dylika kostnader åtminstone tills vidare bestridas av de till arbetarskyddsstyrelsens förfogande ställda expensmedlen. I avbidan på erfarenhet rörande medelsbehovet finner jag dock icke skäl föreslå uppräknings av expensposten av denna anledning.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[78.] 11. **Yrkesinspektionen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 310 000	1 220 049
1948/49 (statsliggaren s. 342)	1 463 000	—
1949/50 (förslag)	1 570 000	—

Kungl. Maj:t har den 26 juni 1948 fastställt följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas under budgetåret 1948/49.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	815 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	6 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	490 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	151 500
Summa förslagsanslag kronor		1 463 000

Kungl. Maj:t har föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar under tiden 1 januari—30 juni 1949 skall disponeras på följande sätt.

Arvoden å 3 000 kronor till envar av två läkare	kronor	6 000
Ersättning åt semestervikarier för läkarna	»	500
Summa kronor		6 500

Departementschefen. Enligt beslut av 1948 års riksdag är fr. o. m. den 1 januari 1949 arbetarskyddsstyrelsen chefsmyndighet för yrkesinspektionen i stället för riksförsäkringsanstalten. Från samma tidpunkt har yrkesinspektionen i viss utsträckning förstärkts. Då ytterligare utbyggnad av yrkesinspektionen redan fr. o. m. nästa budgetår icke torde kunna ifrågakomma och

då närmare erfarenhet rörande kostnaderna för den av 1948 års riksdag beslutade organisationen saknas, synes medelsbehovet för yrkesinspektionen under nästa budgetår lämpligen böra i stort sett beräknas genom fördubbling av det för senare hälften av innevarande budgetår beräknade medelsbehovet.

I propositionen nr 184/1948 har jag (s. 133) beräknat kostnaderna under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 455 000 kronor för tiden 1 januari—30 juni 1949. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda i enlighet med det anförda beräknas till dubbla nämnda belopp eller 910 000 kronor. Emellertid erfordras, enligt vad jag inhämtat, med hänsyn till tillämpade regler angående befordringsgång för kontorsbiträden, att antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar fr. o. m. den 1 juli 1949 ökas från nuvarande 15 till 20. På grund härav bör ett belopp å 25 000 kronor överföras till nu ifrågavarande post från icke-ordinarieposten. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör därför upptagas till (910 000 + 25 000) 935 000 kronor.

Det i avlöningsstaten för innevarande budgetår till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna beloppet 6 500 kronor är helt avsett för budgetårets senare hälft. För nästa budgetår bör därför beräknas dubbla nämnda belopp eller 13 000 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för senare hälften av innevarande budgetår beräknats ett belopp å 236 500 kronor. Till de för budgetårets båda halvår beräknade kostnaderna har lagts ett belopp å 10 000 kronor för löneklassuppflyttningar samt ersättningar till vikarier, tillfällig arbetskraft m. m. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle med utgångspunkt härifrån beräknas till $(2 \times 236\,500 + 10\,000)$ 483 000 kronor. Härifrån bör emellertid avräknas det belopp å 25 000 kronor, varmed ordinarieposten föreslås ökad. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör därför uppföras med $(483\,000 - 25\,000)$ 458 000 kronor.

Till rörligt tillägg beräknar jag 164 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget skulle sålunda uppgå till $(935\,000 + 13\,000 + 458\,000 + 164\,000)$ 1 570 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att antalet å personalförteckningen för yrkesinspektionen uppförda kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8 skall ökas från 15 till 20;

b) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*

vís kronor 935 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	kronor	13 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal »		458 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	164 000

Summa förslagsanslag kronor 1 570 000;

c) till *Yrkesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 570 000 kronor.

[79.] 12. **Yrkesinspektionen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	305 000	366 497
1948/49 (statsliggaren s. 344) ..	338 000	—
1949/50 (förslag)	339 000	—

Den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	3 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	260 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	74 500

Summa kronor 338 000

Av det för expenser avsedda beloppet ha 2 500 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 72 000 kronor för övriga expenser.

Departementschefen. Även detta anslag bör, i avbidan på närmare erfarenhet, beräknas med utgångspunkt från det anslag, som anvisats för innevarande budgetår. Sålunda torde till sjukvård m. m. kunna beräknas oförändrat belopp, 3 500 kronor. Till reseersättningar ha för innevarande budgetår beräknats 260 000 kronor, varvid posten i förhållande till motsvarande post för budgetåret 1947/48 uppräknats med 25 000 kronor. Med hänsyn till att yrkesinspektionens förstärkta organisation endast kommer att vara i funktion under halva innevarande budgetår, synes för nästa budgetår böra beräknas en ytterligare förstärkning av medelsanvisningen till reseersättningar med 25 000 kronor. För ändamålet skulle sålunda beräknas sammanlagt (260 000 + 25 000) 285 000 kronor. I posten till expenser, 74 500 kronor, har för innevarande budgetår inräknats ett för engångsutgifter avsett belopp å 24 000 kronor. Något motsvarande belopp synes icke böra beräknas för nästa budgetår. Expensposten bör därför upptagas med (74 500—24 000) 50 500 kronor.

Hela omkostnadsanslaget skulle sålunda komma att utgöra (3 500 + 285 000 + 50 500) 339 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 339 000 kronor.

[80.] 13. **Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar.** Under denna rubrik ha senast för budgetåren 1946/47 och 1948/49 anvisats reservationsanslag å 10 000 resp. 5 000 kronor. Såsom villkor för anslagets användning gäller, att arbetsgivarna kostnadsfritt tillhandahålla lokaler för kurserna och bekosta deltagarnas inkvartering.

I skrivelse den 30 september 1948 har *riksförsäkringsanstalten* hemställt om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50.

Anstalten har härvid hänvisat till en skrivelse till anstalten från *skogs- och flottledsinspektören*, vilken anfört i huvudsak följande.

Antalet gemensamma skogsarbetarhushåll har successivt ökat i de medelstora och större skogsarbetarförläggningarna. Detta framgår även av att antalet arbetare per kocka vid samtliga av skogs- och flottledsinspektionens manliga befattningshavare besökta förläggningar — sålunda inklusive sådana, där gemensam mathållning ej förekom — nedgått även under senare år. Under år 1947 utgjorde sålunda nyssnämnda antal arbetare per kocka 16 mot 18 närmast föregående år samt 20 resp. 24 under åren 1945 och 1944.

Under de senaste åren har det varit förenat med svårigheter att få tillräckligt antal elever till de planerade kurserna. På grund därav höllos under 1947 endast 7 kurser, vilka drogo en kostnad av 4 691 kronor 65 öre. Det antal kurser, som skall hållas i år, är ännu ej fastställt men synes ej bli större än antalet under fjolåret. Möjligt är dock att kurser kunna komma till stånd även under maj och juni månader 1949. Med hänsyn därtill torde det belopp, som vid utgången av innevarande budgetår kan återstå, ej räcka till att finansiera ifrågavarande kursverksamhet under budgetåret 1949/50.

Enligt skogs- och flottledsinspektören synes ett anslag av 5 000 kronor vara erforderligt för nästa budgetår.

Riksförsäkringsanstalten har i sin skrivelse framhållit, att kurser av ifrågavarande slag alltjämt böra anordnas. Anstalten har icke någon erinran mot det föreslagna anslagsbeloppet.

Ej heller *statskontoret* har något att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen. Behov av kurser för utbildning av hushållerskor i skogsarbetarförläggningar torde föreligga även under nästkommande budgetår. Bidrag från statens sida för ifrågavarande verksamhet bör liksom tidigare utgå endast om arbetsgivarna kostnadsfritt tillhandahålla erforderliga lokaler även som bekosta deltagarnas inkvartering. Anslaget torde böra uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller 5 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[81.] 14. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** För innevarande budgetår ha anvisats dels under rubriken Bidrag till föreningen för arbetarskydd ett obetecknat anslag å 5 000 kronor dels ock under rubriken Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetar-

skyddets område ett obetecknat anslag å 75 000 kronor. Sistnämnda anslag har fördelats på följande sätt. Arbetarnas samaritförbund har av Kungl. Maj:t tillerkänts 30 000 kronor såsom bidrag till bestridande av organisationskostnaderna under budgetåret 1948/49 för den av förbundet bedrivna verksamheten för att utbilda skyddsombud och arbetarsamariter samt organisera samaritkårer m. m. Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att till arbetarnas bildningsförbund skall utgå bidrag med halva kostnaden, dock tillhoppa högst 30 000 kronor, till bestridande av kostnaderna för av förbundet under budgetåret 1948/49 bedriven kursverksamhet på arbetarskyddets område. Slutligen har Kungl. Maj:t tilldelat organisationerna jordbrukets skyddspropaganda och skogsbrukets skyddspropaganda bidrag med 10 000 resp. 5 000 kronor till organisationernas verksamhet för arbetarskydd bland jordbrukets resp. skogsbrukets yrkesutövare.

Föreningen för arbetarskydd har i skrivelse den 23 augusti 1948 hemställt om anslag för budgetåret 1949/50 med 30 000 kronor. Som skäl för höjning av anslagsbeloppet har föreningen åberopat, att föreningens permanenta utställning är i starkt behov av förbättringar. Kostnaderna för de av föreningen planerade åtgärderna beräknades till 35 000 kronor. Vidare hade till föreningen framförts önskemål om att föreningens ambulerande utställning borde utvidgas och dubbleras. Kostnaderna härför uppskattades till 15 000 kronor. För påbörjande av ifrågavarande åtgärder disponerade föreningen 6 000 kronor. Statsbidrag erfordrades därför med $(35\,000 + 15\,000 - 6\,000)$ 44 000 kronor. Dessutom vore föreningen fortfarande i behov av 3 000 kronor som statsbidrag till hyreskostnaden för den permanenta utställningslokalen. Med hänsyn till svårigheten att i ett sammanhang genomföra alla ifrågasatta arbeten hade föreningen emellertid begränsat sin framställning om statsbidrag för nästkommande budgetår till 30 000 kronor.

Över föreningens framställning ha utlåtanden avgivits av riksförsäkringsanstalten och statskontoret.

Riksförsäkringsanstalten har tillstyrkt, att det begärda statsanslaget beviljas föreningen.

Statskontoret har däremot anfört, att ämbetsverket med hänsyn till de betydande belopp som utgå av statsmedel till arbetarskydd icke kan tillstyrka det av föreningen nu begärda statsbidraget. Ämbetsverket anser, att ytterligare propagandaverksamhet bör bekostas av därav intresserade parter och att det särskilt i nuvarande läge synes vara betänkligt att på förslaget sätt utvidga statens bidragsverksamhet.

Departementschefen. Under de senaste åren har undervisnings- och upplysningsverksamheten rörande arbetarskyddsfrågor utvecklats kraftigt. Till verksamheten lämnas bidrag av staten, arbetsmarknadens partsorganisationer, försäkringsanstalter m. fl. Innevarande budgetår utgår av statsmedel bidrag med 80 000 kronor inberäknat det bidrag, som lämnas till föreningen för arbetarskydd. Det är ett betydelsefullt allmänt intresse att verksamheten ytterligare utvecklas i anslutning till den av 1948 års höstriksdag antagna

nya arbetarskyddslagen. Medverkan i denna verksamhet bör vara en angelägen uppgift för arbetarskyddsstyrelsen. Under rådande förhållanden kan jag emellertid icke förorda ökning av statens sammanlagda bidrag till verksamheten.

Vid anmälan av anslaget till undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område för innevarande budgetår anförde jag bl. a. (prop. nr 184/1948, s. 137), att de medel, som ställas till förfogande av staten för ifrågavarande ändamål, i framtiden lämpligen borde få disponeras av arbetarskyddsstyrelsen för att av denna fördelas mellan olika inom området verksamma organisationer. Detta synes böra äga tillämpning fr. o. m. nästa budgetår. Då de medelsbehov, som anmälts av föreningen för arbetarskydd, böra prövas tillsammans med övriga inom området verksamma organisationers medelsbehov, torde det nu utgående anslaget till nämnda förening böra uppgå i det större anslaget till undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område. Detta anslag bör sålunda för nästa budgetår anvisas med ett belopp av (5 000 + 75 000) 80 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

F. Folkpensionering m. m.**[82.] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 510 000	3 981 732
1948/49 (statsliggaren s. 347)	3 480 000	—
1949/50 (förslag)	4 030 000	—

Kungl. Maj:t har den 28 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 850 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 52 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 250 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 328 000
Summa förslagsanslag kronor 3 480 000	

Kungl. Maj:t har föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt.

Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	kronor 1 200
Ersättning till de av Kungl. Maj:t förordnade sakkunniga hos styrelsen, <i>förslagsvis</i>	» 1 000
Ersättning till fyra fullmäktige för folkpensioneringsfonden.....	» 8 000
Ersättning till suppleanter för nämnda fullmäktige, <i>förslagsvis</i>	» 100
Arvode till en överläkare, <i>högst</i>	» 10 008
Arvoden å högst 6 000 kronor till fyra biträdande läkare, <i>högst</i>	» 24 000
Ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkarhjälp och särskild läkarexpertis, <i>förslagsvis</i>	» 7 442
Personligt lönetillägg till den expeditionsvakt, som tjänstgör såsom bankbud	» 150
Ersättning till ledamöter i sjukkassenämnden, <i>förslagsvis</i>	» 100
Summa kronor 52 000	

I skrivelse den 20 september 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar angående medelsbehovet för budgetåret 1949/50.

Styrelsen har till en början framlagt vissa allmänna synpunkter på styrelsens arbetsuppgifter och personalorganisation. Styrelsen har sålunda anfört.

Genomförandet av folkpensioneringsreformen har för styrelsen medfört stora svårigheter och en betydande ökning i arbetsbördan. De uppkomna svårigheterna bottna i bl. a. försenade ombyggnadsarbeten av arbetslokaler, försening i leveransen av vissa hålkortsmaskiner m. m. samt den ringa möjligheten för styrelsen att med hittillsvarande tillgång på tjänster, särskilt i mellangraderna, som arbetsledare o. dyl. förvärva och behålla kvalificerad personal. Genom dylika samverkande omständigheter kom bl. a. den tid, som

avsetts för reformens genomförande, att visa sig vara för knappt tilltagen. Styrelsen fick därför i första hand inrikta sig på att folkpensionerna i vederbörlig ordning skulle komma pensionstagarna tillhanda. I detta avseende torde det nya utbetalningssystemet numera få anses fungera väl. Däremot ha en del andra arbetsuppgifter, som sammanhånga med reformens genomförande, ännu icke kunnat avslutas. Så har det organisatoriska utformandet av sådana betydande arbetsuppgifter som revisionen av pensionsutbetalningarna, beräkningen av kommunernas andelar i folkpensioner och särskilda barnbidrag samt statistikens uppläggning ännu icke kunnat genomföras. Den ökade arbetsbördan har medfört att styrelsen under det gångna budgetåret nödgats anställa ett stort antal tillfälliga befattningshavare, varjämte den för stadigvarande arbetsuppgifter anställda personalen måst anlitas för övertidsarbete i mycket betydande omfattning.

Styrelsen har vidare anfört, att styrelsen i syfte att rationalisera kontorsarbetet verkställer en genomgång av arbetsuppgifterna. Rörande denna genomgång, som utföres i samråd med statens organisationsnämnd, har styrelsen uttalat följande.

Genomgången har redan lämnat vissa resultat i form av personalbesparingar, men har också visat, att ett oundgängligt behov föreligger av ytterligare arbetsledare, särskilt i mellangraderna. Undersökningen har ytterligare bestyrkt styrelsens uppfattning att en väsentlig orsak till svårigheten att organisera arbetet på ett rationellt sätt ligger i svårigheten för att icke säga omöjligheten att med nuvarande tillgång på tjänster förvärva och behålla kvalificerad personal. Med hänsyn såväl till de betydande ekonomiska värden det i styrelsens arbete är fråga om som bl. a. till den mycket stora irritation, vilken enligt sakens natur lätt uppstår bland folkpensionärerna om folkpensioneringen icke skötes perfekt även i detaljerna, anser styrelsen det vara av synnerligen stort allmänt intresse att styrelsen beredes möjlighet att disponera sådan personal.

I fråga om personalbehovet under budgetåret 1949/50 har styrelsen allmänt uttalat följande.

Det är att märka, att å ena sidan vissa nu pågående arbeten måhända äro avslutade eller reducerade till normala proportioner före budgetårets ingång, men att å andra sidan sådana arbeten, som hittills måst eftersättas, då äro under utförande. Att nu i detalj förutse personalbehovet under budgetåret för olika arbetsuppgifter är icke möjligt. Styrelsen har icke beräknat någon personal för de merarbeten beträffande folkpensioneringen, som komma att föranledas av den nya kommunindelningen, enär det icke ännu kan bedömas i vilken utsträckning sådana arbeten bli erforderliga redan under budgetåret 1949/50. Icke heller har kunnat beräknas personal för tillfälliga arbetsuppgifter å sjukkasseebyrån, som kunna uppkomma i samband med den nya sjukförsäkringslagstiftningens genomförande. Att beräkningarna härigenom komma att lida av viss osäkerhet är ofrånkomligt.

Styrelsen har anfört, att den kontorstekniska genomgången vid tiden för framställningens avlåtande kunnat slutföras endast beträffande försäkringsbyrån. I samband med den nya organisationens genomförande hade det blivit nödvändigt att fördela arbetsuppgifterna inom denna byrå på annat sätt än som ursprungligen var avsett och att därvid utöka antalet huvudavdelningar inom byrån. Anledningen härtill vore dels att antalet arbetsupp-

gifter blivit större än man räknat med, dels att arbetsuppgifterna inom en av avdelningarna — den s. k. pensionsavdelningen — blivit så många och till sin karaktär så väsensskilda och mångskiftande, att en föreståndare icke kunde behärska arbetet i dess olika faser, dels ock att byrån tillförts helt nya arbetsuppgifter på grund av att visst revisionsarbete, som enligt den ursprungliga planen skulle utförts av postverket, av rent praktiska skäl kommit att åvila pensionsstyrelsen.

Omorganisationen av försäkringsbyrån framgår av följande tablå.

Enligt 1946 års förslag		Den erfarenhetsmässigt framkomna organisationen	
Avdelning	Föreståndare	Avdelning	Föreståndare
Pensionsavdelningen	Förste byråsekreterare Ca 27	Pensionsavdelningen	Byrådirektör med förste kontors- skrivare som närmaste man
1. Ansökningsdetaljen		1. Uppläggning av huvudkort	
2. Huvudkortregistret uppdelat på		2. Huvudkortsregistret	
a) uppläggning på huvudkort		3. Ändringsavdelningen (med särskild underavdelning för utbetalning via postgiro)	
b) huvudkortsregistret		Utbetalningsavdelningen	Förste byråsekreterare Ca 27
c) pensionsliggaren		1. Maskinavdelningen (ej revisionen)	
3. Barnbidragsdetaljen		2. Stansningsavdelningen	
4. Kommunbidragsdetaljen		3. Expeditionen	
Utbetalningsavdelningen	Byrådirektör med förste byråsekreterare Ca 27 som närmaste man	Revisionen	Föreståndare- befattning ej disponibel
1. Hålkortsdetaljen		1. Reklamationsavdelningen	
2. Revisionen (med särskild underavdelning för utbetalningar över postgiro)		2. Granskningsavdelningen	
3. Expeditionen		3. Maskinavdelningen	
Statistiska avdelningen	Förste aktuarie Ca 29	Specialavdelningarna	Förste byråsekreterare Ca 27
Avdelningen för frivillig försäkring	Förste aktuarie Ca 27	1. Granskningsavdelningen	
Sekretariatet	Kansliskrivare	2. Barnbidragsavdelningen	
		3. Särskilda bostadstillsäggen	
		4. Adres-tryckeriet	
		5. Ärenden tillhörande byråns tidigare organisation	
		Statistiska avdelningen	Förste aktuarie Ca 29
		1. Statistikavdelningen	
		2. Kommunbidragsdetaljen	
		Avdelningen för frivillig försäkring	Förste aktuarie Ca 27
		Sekretariatet	Kansliskrivare

Rörande omorganisationens innebörd har pensionsstyrelsen lämnat bl. a. följande uppgifter.

Kommunbidragsdetaljen har överflyttats från pensionsavdelningen till statistiska avdelningen på grund av att i framtiden i anslutning till beräkningen av kommunbidrag visst statistiskt arbete kommer att utföras.

Av kontrolltekniska skäl har avdelningen för utbetalning via postgiro överflyttats från revisionen till pensionsavdelningen.

Avdelningen för förändret av pensionsliggaren har icke inrättats, enär, såvitt nu kan bedömas, kontrollen skall kunna ordnas på annat mer personalbesparande sätt. Däremot har arbetet med ändringar i anslutning till inkomna folkbokföringskort och adressanmälningar samt framställningar om annan betalningsmottagare fått sådan omfattning, att en särskild underavdelning måst inrättas för hithörande göromål.

Sammandragning av specialavdelningarna till en särskild huvudavdelning har helt betingats av nödvändigheten att på ett eller annat sätt från den ursprungliga pensionsavdelningen överflytta en del arbetsuppgifter.

Styrelsen har anfört, att till följd av omplacering av tillgängliga befattningar endast en ny föreståndarbefattning erfordras, trots att antalet huvudavdelningar inom försäkringsbyrån ökats med två. Innehavaren av denna nya befattning skulle förestå revisionen. Styrelsen föreslår, att befattningen tills vidare placeras i Ca 24 och att innehavaren benämnas revisor.

Beträffande vissa andra befattningar inom revisionen — vilken uppdelats på en reklamationsavdelning, en maskinavdelning och en granskningsavdelning — har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Föreståndarskapet för reklamationsavdelningen kommer att bli minst lika kvalificerat som föreståndarskapet för den ursprungligen planerade revisionen. Förste kontorsskrivaren, Ca 21, tidigare avsedd för revisionen, bör sålunda placeras som föreståndare för denna avdelning. Föreståndarna för maskinavdelningen resp. granskningsavdelningen böra vara kansliskrivare. Här för erfordras inrättande av två kansliskrivarbefattningar i Ce 15. Kansliskrivaren på granskningsavdelningen bör som biträde för de mera kvalificerade undersökningarna erhålla ett kanslibiträde. Av denna anledning bör inrättas en ny kanslibitrådesbefattning i Ce 11.

Beträffande försäkringsbyråns barnbidragsavdelning har pensionsstyrelsen föreslagit, att den kontorist, som förestår arbetet å avdelningen, skall uppflyttas till kansliskrivare i Ca 15. Genom att arbetsuppgifterna blivit fastställda först efter organisationsplanens behandling synes, anför styrelsen, denna befattning icke ha blivit bedömd på samma sätt som andra befattningar med likartade arbetsuppgifter, vilka uppflyttats till kansliskrivargrad. Det framstode för styrelsen som en uppenbar orättvisa, att befattningen icke hänförts till den lönegrad, som rätteligen motsvarade arbetsuppgifterna.

Även i fråga om lönegradsplaceringen för bitrådespersonalen inom försäkringsbyrån föreslår styrelsen vissa ändringar och har härom anfört i huvudsak följande.

Inom pensionsavdelningen resp. barnbidragsavdelningen upplägga kontorsbitråden s. k. huvudkort, innefattande alla uppgifter som erfordras för utbetalning av pensioner m. m., varefter korten granskas av kanslibitråden. Ett huvudkort skall innehålla alla uppgifter som erfordras för utbetalning av pensionen, för statistiska beräkningar och för beräkning av kommunbidrag. Uppgifterna skola hämtas från ansökningshandlingarna och överföras till huvudkortet, därvid i en hel del fall uppgifterna skola översättas till codebeteckningar. Arbetet med uppläggnigen är mycket ansvarsfullt och kräver

kunskap och omdöme. Det är bl. a. av vikt att eventuellt förekommande fel-anteckningar eller misskrivningar i beslutet rättas till. Styrelsen anser därför, att korten i stället böra uppläggas av kanslibiträden och granskas av kontorister. Personalbehovet beräknas till 7 kontorister och 11 kanslibiträden. F. n. disponeras emellertid 5 kanslibiträden för granskningen, varför styrelsen föreslår inrättande av 7 befattningar som kontorist i Ce 13 och 6 befattningar som kanslibiträde i Ce 11.

Såsom nämnts i det föregående har pensionsliggaren icke inrättats, utan kontroll verkställes delvis med hålkortsmaskinerna. Pensionsstyrelsen föreslår inrättande av en tjänst som kontorist i Ce 13 för den befattningshavare, som har att svara för nämnda kontroll.

Personalen på maskinavdelningen uppbär, fränsett befälspersonalen (2 man), lön antingen som expeditionsvakter eller expeditionsvaktsaspiranter eller enligt de för kontorspersonal avsedda lägsta lönegraderna (1—8 graderna). Under år 1949 kommer en del av denna personal att vara så utbildad, att den tillfredsställande kan sköta samtliga olika slags maskiner och verkställa erforderliga omkopplingar. Inom övriga statliga verk torde den kvalificerade maskinpersonalen vid jämförbara hålkortsanläggningar vara placerad i lägst lönegrad 11. Inom pensionsstyrelsen kommer att erfordras minst ett tiotal kvalificerade maskinoperatörer med placering tills vidare i lönegrad 11. Under budgetåret 1949/50 torde man kunna nöja sig med 8 dylika befattningar (Ce 11). Övrig biträdespersonal inom maskinavdelningen bör, sedan viss levnads- och tjänsteålder uppnåtts, kunna beredas lön enligt 9 lönegraden och därvid allt efter förhållandena erhålla anställning såsom ordinarie, extra ordinarie eller extra befattningshavare.

Beträffande kanslibyrån föreslår pensionsstyrelsen inrättande av en befattning för frågor angående kontorsorganisation. Styrelsen åberopar, att den till följd av den nu genomförda omorganisationen blivit ett verk av den storlek och beskaffenhet, att en sådan tjänst är behövlig. Tjänsten borde vara en byrådirektörsbefattning i Ce 31.

Styrelsen har vidare anfört, att vissa arbetsuppgifter, som tidigare ankommit på byråsekreteraren och amanuensen å kanslibyråns kansliavdelning, numera överflyttats på lägre befattningshavare. Pensionsstyrelsen föreslår med anledning härav, att 2 kanslibiträdesbefattningar (1 Ca 11 och 1 Ce 11) uppflyttas till kontoristtjänster i Ca resp. Ce 13. I fråga om kanslibyråns utbetalningsavdelning, där utbetalningsärenden av juridisk natur handläggas, anser styrelsen möjligt att minska det eljest förefintliga behovet av fem amanuenser med tre, därest motsvarande antal kontoristbefattningar kunna erhållas. Styrelsen hemställer därför, att å avdelningen få inrättas 3 kontoristbefattningar i Ce 13.

Inom sjukvårdsbyrån har, fortsätter pensionsstyrelsen, likaledes en del av det kvalificerade efterkontrollarbetet överförs till befattningshavare i lägre lönegrader. Med hänsyn till nödvändigheten att lindra arbetsbördan för den förste byråsekreterare, som svarar för nämnda arbete, anses överflyttning av ytterligare uppgifter ofrånkomlig. Styrelsen föreslår under åberopande härav dels inrättande av två kontoristbefattningar i Ce 13 och dels uppflyttning till nämnda lönegrad av en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

På enahanda skäl, som åberopats beträffande sjukvårdsbyråns efterkontroll-

avdelning, föreslår styrelsen, att en kontoristbefattning i Ce 13 inrättas å granskningsbyråns efterkontrollavdelning. I samband härmed anses en kanslibiträdestjänst i Ce 11 kunna undvaras.

I fråga om sjukkassebyrån har styrelsen anført, att befattningshavare i högre grader i viss utsträckning måst avdelas för arbetet med genomförandet av lagen om allmän sjukförsäkring. Den byråsekreterare, som handlägger ärenden rörande moderskapspenning, beräknas kunna frigöras från en del av sina nuvarande arbetsuppgifter genom att dessa övertagas av ett kanslibiträde i Ce 11. De arbetsuppgifter, som skulle överlätas å kanslibiträdet, vore dock av sådan art att de icke kunde åläggas en befattningshavare i denna lönegrad utan att denne erhöile förbättrad löneställning. Styrelsen anser befattningshavaren böra placeras såsom kontorist i Ce 13. I samband härmed beräknas kanslibiträdesbefattningen i Ce 11 kunna undvaras.

För att kunna förvärva stenografikunniga biträden beräknar styrelsen slutligen 2 nya kanslibiträdesbefattningar i Ce 11.

Anslagsposterna under avlöningsanslaget beräknas av pensionsstyrelsen på följande sätt.

Medelsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän har styrelsen uppskattat till 1 815 000 kronor. Styrelsen har härvid räknat med att i personalförteckningen skola liksom innevarande budgetår upptagas 180 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8. Styrelsen har dock ej beräknat avlöning för mer än 110 kontorsbiträden under ordinarieposten.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen till följd av den stora tillströmningen av ärenden angående invalidpension och sjukbidrag räknat med arvode å 6 000 kronor åt ytterligare en biträdande läkare. I enlighet härmed har styrelsen beräknat anslagsposten till (52 000 + 6 000) 58 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknar styrelsen att — vid bifall till styrelsens förslag om inrättande av vissa extra ordinarie tjänster i de högre biträdesgraderna — antalet amanuenser skall kunna minskas med 5 till 25.

Beträffande behovet av lägre biträdes- och expeditiönsvaktpersonal har styrelsen anført följande.

Den för stadigvarande arbetsuppgifter avsedda icke-ordinarie lägre biträdespersonalen i högst 8 lönegraden uppskattades vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår till 85 befattningshavare. Då denna beräkning gjordes, hade styrelsen ännu icke varit i tillfälle att pröva det nya utbetalningssystemet, och uppskattningen var därför mycket osäker. Såsom tidigare framhålits har det visat sig att en del arbetsuppgifter voro betydligt mera personalkrävande än från början antagits, varför beräkningen icke tillnärmelsevis kunnat följas. F. n. uppgår ifrågavarande personal inkl. manlig personal å maskinavdelningen samt sådan tillhörande vakthållningen m. m. till omkring 250 personer. Kontorspersonalen å försäkringsbyrån beräknas kunna minskas med något mera än 50 personer. Vidare torde den manliga maskinpersonalen, omkring 25 personer, böra beräknas särskilt. Detsamma bör gälla för vaktpersonalen, omkring 20 personer. Styrelsen anser därför, att antalet för kon-

torsarbete avsedda icke-ordinarie befattningshavare i högst 8 lönegraden bör beräknas till 155.

Vad angår biträdespersonalen i högst 9 lönegraden inom maskinavdelningen har styrelsen i det föregående uttalat, att denna allt efter förhållandena bör efter viss levnads- och anställningsålder kunna placeras i någon av lönegraderna Ca 9, Ce 9 och Cg 9. För nästkommande budgetår torde av den ifrågasvarande personalen 10 kunna beräknas vara placerade i lönegrad Ce 9.

Beträffande slutligen den icke-ordinarie vaktpersonalen föreslås en ökning av antalet extra ordinarie expeditionsvakter i lönegraden Ce 9 med 2 till 10.

Styrelsen har under angivna förutsättningar beräknat årslönekostnaden under icke-ordinarieposten till 1 780 000 kronor. Härutöver upptar styrelsen för övertid ersättningar ett belopp å 50 000 kronor. Hela anslagsposten beräknas sålunda till (1 780 000 + 50 000) 1 830 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits till 435 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöningar under nästa budgetår beräknas alltså av pensionsstyrelsen till (1 815 000 + 58 000 + 1 830 000 + 435 000) 4 138 000 kronor.

I skrivelse den 25 september 1948 har *pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening* hemställt, att i stället för 12 av pensionsstyrelsen föreslagna kontoristbefattningar skola inrättas kansliskrivartjänster samt att en kontorskrivar- och 3 kansliskrivarbefattningar skola inrättas utöver de av pensionsstyrelsen föreslagna befattningarna. Härjämte har föreningen hemställt, att kanslibiträdesbefattningar skola få inrättas för befordran av dugliga kontorsbiträden med lång tjänstetid.

Statskontoret har i utlåtande över pensionsstyrelsens och förenämnda förnings framställningar anfört följande.

De arbetsuppgifter, som skola åligga den föreslagne byrådirektören för organisationsfrågor, torde i och för sig ankomma på kanslibyrån. Huruvida frågan om förstärkning av byråns arbetskrafter för berörda arbetsuppgifter är av sådan angelägenhetsgrad, att densamma bör upptagas till prövning i rådande läge, undandrager sig statskontorets bedömande. I vart fall bör befattning i högre lönegrad än 27 icke ifrågakomma för ändamålet.

Framställningen lämnar icke statskontoret nödiga hållpunkter för närmare bedömande av behovet av biträdespersonal och av denna personals lönegradsplacering. Det synes ämbetsverket lämpligt, att den s. k. biträdesutredningen sättes i tillfälle att närmare undersöka här ifrågasvarande behov. Innan en sådan undersökning verkställts, kan statskontoret i varje fall icke tillstyrka lönegradsuppflyttning av redan befintliga biträdestjänster.

Statens lönenämnd har icke haft något att erinra mot inrättande av en kontorschefsbefattning hos pensionsstyrelsen men har ansett, att befattningen åtminstone tills vidare bör uppföras i Ce 29. Nämnden har ej gjort erinran mot förslaget att inrätta en revisorstjänst i 24 lönegraden. Vidare har nämnden anfört bl. a. följande.

För ernående av närmare kännedom om maskinavdelningens arbetsuppgifter har lönenämnden avlagt besök hos pensionsstyrelsen. Med hänsyn till vad härvid inhämtats har lönenämnden fått den uppfattningen, att vissa skäl kunna anföras för att de mera kvalificerade maskinoperatörerna erhålla lön efter något förmånligare grunder än vad som nu är fallet. Det synes emellertid

lönenämnden kunna ifrågasättas, huruvida ej spørgsmålet om höjd lönegradsplacering för förevarande tjänstemän bör komma under bedömande av 1947 års biträdesutredning. Därest frågan om maskinoperatörernas lönegradsplacering skulle anses böra upptagas till fristående prövning, vill lönenämnden icke motsätta sig, att befattningar inrättas i Ce 11 för dessa tjänstemän. Till vilket antal befattningar i angivna lönegrad böra medgivas undandraget sig dock lönenämndens bedömande.

Pensionsstyrelsen har vidare framlagt relativt vittgående förslag beträffande förstärkning av styrelsens personal inom de högre biträdesgraderna. Av vad i de remitterade framställningarna anförts synes det lönenämnden, att behov föreligger av en utökning av antalet biträdestjänster, varom nu är fråga, inom pensionsstyrelsen. Lönenämnden håller emellertid före, att förevarande spørgsmål lämpligen bör upptagas till prövning av 1947 års biträdesutredning. Under biträdesutredningens bedömande torde jämväl böra komma det av tjänstemannaföreningen framförda förslaget om inrättande av kansli-biträdestjänster för befordran av dugliga kontorsbiträden med lång tjänstetid utan direkt hänsyn till göromålens art.

Ledamoten i lönenämnden *Jane Broström* har kunnat ansluta sig till lönenämndens uttalande att spørgsmålet om förstärkning av personalen i de högre biträdesgraderna bör upptagas till prövning av 1947 års biträdesutredning endast under förutsättning, att utredningens förslag komme att framläggas så tidigt att det kunde bli föremål för behandling vid 1949 års riksdag. Ifrågavarande ledamot har vidare anført bl. a. följande.

Då försäkringsbyrån underkastats översyn av statens organisationsnämnd, kan det icke vara motiverat att uppskjuta frågan om inrättande av för dess arbete nödvändiga tjänster, därför att annan utredning om biträdespersonals lönegradsplacering pågår. Såsom pensionsstyrelsen framhållit, avser styrelsen att å vissa biträdestjänster överflytta arbetsuppgifter, som nu handhas av amanuenser. Därest styrelsens framställning angående inrättande av tjänster i de högre biträdesgraderna bifalles, beräknas antalet amanuenser kunna nedbringas från 30 till 25. Styrelsens förslag innebär alltså ur ekonomisk synpunkt en besparing.

Departementschefen. 1947 års riksdag beslöt (prop. nr 51/1947, riksdagens skr. nr 297/1947), främst med anledning av den nya folkpensioneringslagen, en omfattande omorganisation av pensionsstyrelsen. Vid anmälan av nämnda proposition anförde jag bl. a. (s. 19), att innan erfarenhet vunnits rörande huru folkpensioneringsreformen och den allmänna sjukförsäkringen komme att verka i praktiken, återhållsamhet borde iakttagas, när det gällde att utforma styrelsens nya organisation och bestämma styrelsens personalbestånd. I fråga om försäkringsbyrån framhöll jag, att det ställde sig särskilt vanskligt att bedöma personalbehovet och att åstadkomma en rättvis avvägning av tjänsternas lönegradsplacering med avseende å denna byrå, eftersom byråns arbetsuppgifter genomgripande förändrades i samband med den nya folkpensioneringslagens ikraftträdande. Riksdagen uttalade bl. a., att då mera genomgripande organisationsändringar i möjligaste mån undvikits i Kungl. Maj:ts förslag, det kunde förväntas att en förnyad översyn inom kort kunde bli erforderlig. Särskilt gällde detta sjukkassebyrån.

Arbetet med genomförande av det nya systemet för prövning av pensions-

ärendena och utbetalning av folkpensionerna har av olika anledningar — bl. a. svårigheter att erhålla erforderliga lokaler och maskiner — dragit längre tid än som från början beräknades. Arbetet har under den första tiden måst koncentreras på uppgiften att ordna utbetalningssystemet. I andra delar är organisationsarbetet däremot ännu icke slutfört.

Under arbetets gång har det visat sig, att den tidigare uppgjorda planen för arbetsuppgifternas fördelning inom pensionsstyrelsen samt mellan denna styrelse och postverket icke till alla delar varit hållbar. Även de beräkningar av personalbehovet för olika uppgifter, som tidigare uppgjorts, ha på vissa punkter slagit fel. Framför allt har behovet av personal inom försäkringsbyrån för arbetet med utbetalning av folkpensionerna visat sig avsevärt större än som förutsatts. Med anledning av dessa omständigheter har pensionsstyrelsen i samarbete med statens organisationsnämnd föranstaltat om en kontorsteknisk genomgång av vissa av styrelsens arbetsuppgifter. Denna genomgång hade vid tiden för avslutande av pensionsstyrelsens medelsäskanden hunnit slutföras endast i fråga om försäkringsbyrån, där registreringen och utbetalningen av folkpensionerna ombesörjas. Beträffande denna byrå har resultatet av undersökningen föranlett en genomgripande omläggning av byråns inre organisation, en omläggning som förutsätter vissa förändringar med arseende på byråns personaluppsättning.

Omläggningen innebär bl. a., att den tidigare planerade revisionsdetaljen utbygges till en särskild revisionsavdelning inom byrån. Det skall ankomma på denna avdelning att löpande genomgå och kontrollera de kvitterade och till pensionsstyrelsen återställda utbetalningsanvisningarna, därvid det gäller att konstatera och rätta till felaktigheter vid utbetalningen. Enligt den plan, som låg till grund för 1947 års organisationsbeslut, skulle postverket utföra en betydande del av detta revisionsarbete. Då det senare befunnits, att postverket icke kan utföra de beräknade arbetsmomenten utan tillgång till handlingar, vilka även erfordras inom pensionsstyrelsen, har styrelsen övertagit huvuddelen av revisionsarbetet. Pensionsstyrelsen föreslår, att för ledningen av detta arbete inrättas en befattning som revisor i Ca 24. Kungl. Maj:t har på mitt förslag den 17 december 1948 medgivit pensionsstyrelsen att tills vidare intill utgången av budgetåret 1948/49 inrätta en revisorsbefattning i Ce 24. Befattningen torde erfordras jämväl för framtiden. Den synes emellertid böra vara extra ordinarie även under nästa budgetår.

Pensionsstyrelsens förslag i övrigt beträffande försäkringsbyråns personalorganisation avse högre biträdesbefattningar. Den genom 1947 års biträdesutredning pågående utredningen rörande dylika tjänster har ännu icke hunnit slutföras. Till följd härav ha förslag om ändrad lönegradsplacering för sådan personal i allmänhet icke ansetts böra f. n. upptagas till prövning. I förevarande fall är emellertid fråga om rationalisering av organisationen inom en byrå, vars arbetsuppgifter icke tidigare kunnat till arten och omfattningen exakt bedömas. Inrättandet av vissa högre biträdesbefattningar synes vara en väsentlig förutsättning för att den åsyftade arbetsorganisationen skall kunna genomföras. Under sådana förhållanden anser jag mig

icke kunna underlåta att upptaga även dessa spörsmål till prövning i detta sammanhang.

Vad angår de enskilda tjänsternas placering må framhållas, att pensionsstyrelsens förslag är uppgjort i samarbete med statens organisationsnämnd. Beträffande den kvalificerade maskinpersonalen har statens lönenämnd företagit en särskild undersökning, vilken lett till att nämnden biträtt den föreslagna lönegradsplaceringen för nämnda personal.

För egen del har jag icke något att erinra mot förslaget till lönegradsplacering för försäkringsbyråns biträdespersonal. Jag förordar, att de föreslagna lönegraderna skola få tillämpas under nästa budgetår. Samtliga placeringar — med ett undantag — böra emellertid anses som provisoriska intill dess att ställning tagits till 1947 års biträdesutrednings definitiva förslag i frågan. Befattningarna böra därför, såsom pensionsstyrelsen föreslagit, vara extra ordinarie eller extra. Det av mig åsyftade undantaget är befattningen som föreståndare för barnbidragsavdelningen. Denna befattning, som är uppförd å ordinarie stat, föreslås uppflyttad från 13 till 15 lönegraden. Förslaget, som framfördes redan i pensionsstyrelsens medelsäskanden för innevarande budgetår, tillstyrktes då av statens lönenämnd. I förevarande sammanhang torde även detta spörsmål böra lösas i enlighet med pensionsstyrelsens förslag.

Jag tillstyrker sålunda, att i samband med försäkringsbyråns omorganisation beräknas följande nya befattningar, nämligen en revisorstjänst i Ce 24, 2 kansliskrivartjänster i Ce 15, 8 kontoristtjänster i Ce 13 samt 15 befattningar i Ce 11. Av sistnämnda befattningar avses 8 för personal å maskinavdelningarna. Härjämte förordar jag, såsom förut nämnts, uppflyttning av en ordinarie kontoristtjänst å barnbidragsavdelningen till kansliskrivartjänst.

Kungl. Maj:t har den 17 december 1948 på mitt förslag medgivit, att den ena av kansliskrivarbefattningarna må inrättas tills vidare t. o. m. utgången av budgetåret 1948/49.

Vad angår de av pensionsstyrelsen beträffande kanslibyrån framförda förslagen kan jag under rådande förhållanden icke förorda inrättande av den föreslagna byrådirektörsbefattningen för frågor angående kontorsorganisationen. Den påbörjade översynen av styrelsens inre organisation bör enligt min mening fortsättas med anlitande, i den mån så erfordras, av tillfällig arbetskraft.

Styrelsen har beträffande kanslibyrån vidare föreslagit, att 3 kontoristbefattningar i Ce 13 skola inrättas, varvid medel icke längre skulle behövas för motsvarande antal amanuenser. Med hänsyn till sistnämnda omständighet anser jag mig böra förorda bifall till detta förslag.

Enligt vad jag inhämtat åsyftar styrelsens förslag att 2 kontoristbefattningar skola inrättas å sjukvårdsbyrån likaledes att möjliggöra indragning av motsvarande antal amanuens tjänster. På grund härav anser jag mig böra tillstyrka jämväl detta förslag.

I övrigt kan jag f. n. icke förorda pensionsstyrelsens förslag om inrättande av nya högre biträdesbefattningar eller uppflyttning av dylika befattningar i högre lönegrad. Dessa förslag böra prövas först sedan 1947 års biträdes-

utredning framlagt resultatet av sin granskning beträffande pensionsstyrelsen. I nämnda sammanhang torde även de av pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening framförda förslagen få prövas.

Jag övergår här efter till beräkning av medelsbehovet under avlöningsanslaget.

Medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har av pensionsstyrelsen beräknats till 1 815 000 kronor. Med hänsyn till mitt förslag att den nyinrättade revisorstjänsten även under nästa budgetår skall vara uppförd å extra ordinarie stat samt att jag icke förordar föreslagen uppflyttning av en ordinarie kanslibiträddestjänst till kontoristtjänst bör detta belopp minskas med ca 11 000 kronor. Posten skulle sålunda uppföras med 1 804 000 kronor, vilket belopp dock torde kunna avrundas till 1 800 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har pensionsstyrelsen föreslagit, att arvode skall beräknas för ytterligare en biträdande läkare. Vid anmälan av propositionen nr 51/1947 anförde jag (s. 55), att antalet biträdande läkare tills vidare borde fastställas till fyra, varvid jag förklarade mig förutsätta, att det skulle stå Kungl. Maj:t öppet att, om så skulle befinnas nödvändigt, medgiva anställande av flera biträdande läkare. Då fyra biträdande läkare enligt pensionsstyrelsens mening icke komme att täcka behovet, uppräknades i enlighet med styrelsens förslag delposten till ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkarhjälp och särskild läkarexpertis för innevarande budgetår med 2 000 kronor till 7 442 kronor (1948 års statsverksprop., femte ht, s. 117). Sedan styrelsen anmält, att en ökning av antalet biträdande läkare med en erfordrades, har Kungl. Maj:t den 17 december 1948 medgivit, att ytterligare en biträdande läkare må anställas tills vidare intill utgången av budgetåret 1948/49 samt att arvodet må bestridas från nyssnämnda delpost. För nästa budgetår torde delposten till arvoden till biträdande läkare böra höjas med 6 000 kronor och delposten till ersättning åt vikarier för läkarna m. m. samtidigt minskas med 2 000 kronor. Anslagsposten bör därför uppföras med $(52\,000 + 6\,000 - 2\,000)$ 56 000 kronor.

Vid beräkningen av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde som utgångspunkt böra tagas pensionsstyrelsens uppskattning av årslönekostnaden under posten vid bifall till styrelsens i det föregående återgivna förslag eller ett belopp av 1 780 000 kronor. I detta belopp ha inräknats bl. a kostnaderna för den icke-ordinarie lägre biträdespersonal (högst 8 lönegraden) samt maskin- och expeditivsvaktpersonal (högst 9 lönegraden), som av styrelsen beräknas erforderlig under nästa budgetår. I sina medelsäskanden för innevarande budgetår beräknade styrelsen antalet befattningshavare i nämnda grupper till 135 personer med avlöning från ordinarieposten samt 128 personer med avlöning från icke-ordinarieposten. Motsvarande för nästa budgetår beräknade antal utgör — bortsett från i det föregående behandlade personalgrupper, för vilka föreslagits placering i högre lönegrad än 9 — 110 resp. 200. En icke oväsentlig

ökning av personalbehovet i dessa grupper har sålunda befunnits erforderlig. Såsom tidigare antytts beror ökningen till väsentlig del på att arbetet med utbetalningen av folkpensionerna befunnits vara avsevärt mera personalkrävande än tidigare antagits. Jag har med hänsyn till vad jag inhämtat rörande utbetalningsverksamheten icke något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av det sammanlagda personalbehovet inom angivna personalgrupper. Självfallet förutsätter jag, att pensionsstyrelsen utnyttjar alla möjligheter att genom rationaliseringsåtgärder nedbringa personalbehovet.

Med hänsyn till att jag i det föregående förklarat mig icke kunna biträda samtliga pensionsstyrelsens förslag om inrättande av nya tjänster resp. uppflyttning av befintliga tjänster i högre lönegrad, bör förenämnda belopp av 1 780 000 kronor minskas med ca 28 000 kronor. Å andra sidan bör beloppet ökas med 10 000 kronor motsvarande den ungefärliga kostnaden för den av mig förordade revisorstjänsten i Ce 24. Särskilda medel till övertid ersättningar böra enligt min mening icke beräknas. Medelsbehovet under nu ifrågavarande post skulle därför utgöra (1 780 000 — 28 000 + 10 000) 1 762 000 kronor. Med hänsyn till att beräkningarna av den sammanlagt erforderliga personalen fortfarande präglas av osäkerhet, synes anslagsposten jämväl för nästa budgetår böra uppföras med förslagsvis beräknat belopp. Under denna förutsättning synes posten kunna uppföras med 1 750 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas till 424 000 kronor.

Hela avlöningsanslaget skulle sålunda utgöra (1 800 000 + 56 000 + 1 750 000 + 424 000) 4 030 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att i personalförteckningen för pensionsstyrelsen antalet befattningar som kansliskrivare i lönegrad Ca 15 skall ökas med en och antalet befattningar som kontorist i lönegrad Ca 13 minskas med en;
- b) fastställa följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 56 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 750 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 424 000

Summa förslagsanslag kronor 4 030 000;

- c) till *Pensionsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 030 000 kronor.

[83.] 2. Pensionsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48.....	564 500	913 687
1948/49 (statsliggaren s. 349).	505 000	—
1949/50 (förslag)	620 000	—

Kungl. Maj:t har beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget den 28 maj 1948 fastställt omkostnadsstat, upptagande följande poster.

Utgifter.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	28 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	20 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	409 500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	3 500
5. Upplysningsverksamhet rörande pensionsstyrelsens frivilliga försäkring, <i>högst</i>	»	5 000
6. Övriga utgifter: depositions- m. fl. kostnader för folkpensioneringsfonden, <i>förslagsvis</i>	»	41 000
Summa kronor		507 000

Särskilda uppbördsmedel.

Inkomst av försäljning av en publikation och av makulatur ävensom ersättning för värme, gas och elektrisk ström för en uthyrd lägenhet	kronor	2 000
Nettoutgift kronor		505 000

Av det till expenser upptagna beloppet ha 35 000 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten, 180 000 kronor för kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. samt 194 500 kronor för övriga expenser. Vidare har pensionsstyrelsen bemyndigats att för tiden 1 juli 1948—30 juni 1949 prenumerera å 5 000 exemplar av tidskriften »Folkpensioneringen» för en kostnad av högst 9 000 kronor, att bestridas av anslagsposten till expenser.

I skrivelse den 20 september 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för nästkommande budgetår.

Styrelsen har upplyst, att kostnaderna för sjukvård m. m. under budgetåret 1947/48 uppgått till 35 798 kronor. Styrelsen beräknar nu posten till 31 000 kronor.

I fråga om posten till reseersättningar föreslår styrelsen oförändrat belopp, 20 000 kronor.

Beträffande medelsbehovet för expenser upptages delposten för *bränsle, lyse och vatten* till oförändrat belopp, 35 000 kronor.

Utgifterna under delposten till *kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.* beräknar styrelsen enligt följande: hyra för maskiner 177 000 kronor, folkpensionsanvisningar och övriga hålkort 75 000 kronor, pensionsbrev och uppgiftskort 3 000 kronor, pärmar till pensionsbrev 3 000 kronor, postlistor, huvudkort och övriga blanketter 17 000 kronor, färgband m. m. för hålkorts-

maskiner 13 000 kronor. Med ledning härav föreslår styrelsen, att delposten uppräknas med 110 000 kronor till 290 000 kronor. Delposten hade under budgetåret 1947/48 belastats med utgifter å ej mindre än ca 411 000 kronor.

Styrelsen har vidare anført, att kostnaderna för *övriga expenser* under budgetåret 1947/48 uppgått till 314 000 kronor. Styrelsen erinrar, att styrelsen beräknat kostnaderna för ändamålet till 203 000 kronor under innevarande budgetår samt att 194 500 kronor anvisats. För nästkommande budgetår har styrelsen beräknat medelsbehovet till 255 000 kronor. I detta belopp ingå 57 000 kronor till renhållning och städning, 85 000 kronor till skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl., 38 000 kronor till telegram, telefon och annonsering, 45 000 kronor till inköp och underhåll av möbler, skriv- och räkne-maskiner m. fl. inventarier — varav 20 000 kronor beräknats för nyanskaffning av möbler — samt 30 000 kronor till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål. I sistnämnda belopp har inräknats kostnaden för prenumeration å 5 000 exemplar av tidskriften »Folkpensioneringen», vilken kostnad på grund av tryckningskostnadernas stegring beräknas höjd från 9 000 till 10 000 kronor.

Styrelsen har alltså beräknat det sammanlagda medelsbehovet för expenser till (35 000 + 290 000 + 255 000) 580 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck, vilken under budgetåret 1947/48 belastats med utgifter å 8 273 kronor, föreslår styrelsen höjd med 500 kronor till 4 000 kronor.

Utgifterna för upplysningsverksamhet rörande pensionsstyrelsens frivilliga försäkring beräknas till oförändrat 5 000 kronor.

Den för depositions- m. fl. kostnader för folkpensioneringsfonden avsedda anslagsposten till övriga utgifter har styrelsen upptagit med ett från 41 000 till 43 000 kronor förhöjt belopp. För ändamålet hade under budgetåret 1947/48 åtgått 42 579 kronor.

Inkomsterna av särskilda uppbördsmedel uppskattar styrelsen oförändrat till 2 000 kronor.

I enlighet med dessa beräkningar har pensionsstyrelsen upptagit omkostnadsanslaget för nästa budgetår till (31 000 + 20 000 + 580 000 + 4 000 + 5 000 + 43 000 — 2 000) 681 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anført, att delposten till övriga expenser syntes kunna begränsas till förslagsvis 225 000 kronor med hänsyn till belastningen under budgetåret 1947/48 ävensom till den i nuvarande läge påkallade återhållsamheten i fråga om nyanskaffning av inventarier.

Departementschefen. Jag finner icke anledning att föreslå uppräkning av andra poster än delposterna till kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. samt till övriga expenser. Dessa delposter synas vid beräkningen av medelsbehovet för innevarande budgetår ha upptagits till alltför låga belopp. Jag förordar emellertid, att uppräknningen i avbidan på ytterligare erfarenhet begränsas till 70 000 resp. 45 000 kronor, varvid posterna skulle upptagas till 250 000 resp. 239 500 kronor. Jag beräknar sålunda det sammanlagda medelsbehovet under detta anslag till (505 000 + 70 000 + 45 000) 620 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

[84.] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	330 000	341 065
1948/49 (statsliggaren s. 350)	355 000	—
1949/50 (förslag)	370 000	—

Kungl. Maj:t har den 28 maj 1948 fastställt följande stat rörande anslaget, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49.

Avlöningar:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,
förslagsvis kronor 225 000

Omkostnader:

Reseersättningar, *förslagsvis* » 130 000
 Summa kronor 355 000

Enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter bestämmas ombudsarvodena av pensionsstyrelsen inom ramen av den å staten upptagna anslagsposten, dock att ombudsarvode icke i något fall må utan Kungl. Maj:ts medgivande bestämmas till högre belopp än 3 600 kronor för år. Reseersättning utgår enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

I skrivelse den 20 september 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt förslag rörande beräkningen för budgetåret 1949/50 av anslagsbehovet för ifrågasvarande ändamål. Styrelsen har härvid anfört följande.

De fr. o. m. innevarande budgetår utgående något förhöjda arvoden äro beräknade så att det för ändamålet anvisade beloppet kommer att förbrukas. Enligt styrelsens förmenande äro även de sålunda bestämda arvoden allt för låga för att dugande ombud skola kunna förvärfvas och i längden behållas. Det har nämligen visat sig, att de ändrade bestämmelserna om sammanträdestider för pensionsnämnderna lett till att antalet sammanträden blivit avsevärt större än tidigare. Samtidigt har den nya lagstiftningens mera invecklade beskaffenhet, pensionsbeloppens ökning och den delvis verkställda decentraliseringen av beslutanderätten gjort ombudens medverkan ännu betydelsefullare än förut. Med hänsyn härtill och även till det alltmer försämrade penningvärdet får styrelsen föreslå, att utgiftsposten arvoden och särskilda ersättningar för budgetåret 1949/50 bestämmas till 275 000 kronor.

Även utgiftsposten reseersättningar synes i anledning av de ökade resekostnaderna böra höjas. Ökning av dessa kostnader kan komma att föräledas av att styrelsen sammankallar ombuden till instruktionskurser. Posten synes kunna för budgetåret 1949/50 upptagas till 145 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet har alltså av styrelsen uppskattats till (275 000 + 145 000) 420 000 kronor.

Statskontoret finner det tveksamt, om en så avsevärd höjning av arvodesposten som den föreslagna är ofrånkomlig.

Departementschefen. Arvodesposten, som för budgetåret 1946/47 var uppförd med 130 000 kronor, har för budgetåret 1947/48 uppräknats till 200 000 kronor och för budgetåret 1948/49 till 225 000 kronor. Jag kan med hänsyn till de rådande förhållandena f. n. icke tillstyrka ytterligare höjning av posten. Däremot tillstyrker jag den av pensionsstyrelsen föreslagna höjningen av posten till reseersättningar med 15 000 kronor. Jag förordar sålunda, att anslaget anvisas med (355 000 + 15 000) 370 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ordsombud* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[85.] 4. **Bidrag till folkpensioner m. m.**

[Lag den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, ändrad genom lagar nr 221/1947, 527/1947 och 732/1948; lag den 30 juni 1947 (nr 398) om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen; lag den 30 juni 1948 (nr 529) om dyrtidstillägg för år 1948 å folkpensioner.]

För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 700 miljoner kronor. Riksdagen har, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 268/1948, beslutat, att från detta anslag skola bestridas jämväl kostnaderna för dyrtidstillägg för år 1948 å folkpensioner (riksdagens skr. nr 439/1948).

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar beträffande medelsbehovet under nästa budgetår samt därvid i huvudsak anført följande.

Under första halvåret 1948 har anslaget till folkpensioner m. m. belastats med 339.3 miljoner kronor och förskottstiteln för kommunernas andelar med 37 miljoner kronor. Beloppet 339.3 miljoner kronor torde emellertid icke utan vidare kunna läggas till grund för anslagsberäkningen. Dels utbetalas alltid vissa belopp retroaktivt, vilka för nämnda halvår till stor del utgått enligt äldre bestämmelser, dels ha sannolikt icke alla pensionsberättigade redan vid den nya lagstiftningens ikraftträdande begagnat sig av sin pensionsrätt och dels har en del ansökningar som inkommit under första halvåret icke föranlett utbetalning under detta halvår.

Den erfarenhet som föreligger rörande verkningarna i kostnadshänseende av den nya folkpensioneringslagen tillåter sålunda icke någon ingående uppskattning av de framtida kostnaderna för folkpensioneringen. Emellertid synes det styrelsen möjligt att, även med beaktande av den fortfarande starka tillströmningen av nya ansökningar om folkpension, för budgetåret 1949/50 liksom för budgetåret 1948/49 räkna med en kostnad för staten av 700 miljoner kronor. Härvid har givetvis hänsyn icke kunnat tagas till kostnaden för sådant dyrtidstillägg som kan komma att beslutas för budgetåret ifråga.

Ur det sålunda beräknade anslaget torde kunna bestridas bidrag till den frivilliga statliga pensionsförsäkringen enligt vissa äldre bestämmelser även-

som kostnaderna för undersökning på sjukvårdsanstalt m. m. jämlikt 36 § tredje stycket nya folkpensioneringslagen. Budgetåret 1947/48 uppgingo motsvarande kostnader till resp. 12 508: 91 och 93 803: 58 kronor.

Från anslaget torde jämväl få bestridas statens andel i kostnader för folkpensioner och invalidunderstöd, dyrtidstillägg och provisoriska förstärkningar därå, utjämningspensioner, utjämningsunderstöd samt blindhetersättningar och dyrtidstillägg därå, som enligt äldre lagstiftning utbetalas för tid före den 1 januari 1948, ävensom kostnader för dyrtidstillägg enligt lagen den 30 juni 1948 (nr 529) om dyrtidstillägg för år 1948 å folkpensioner.

Departementschefen. Det av 1948 års riksdag beslutade dyrtidstillägget åt folkpensionärerna avsåg endast år 1948 och fick en provisorisk utformning. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 juni 1948 har jag tillkallat särskilda sakkunniga för att utarbeta förslag om ett indexreglerat dyrtidstillägg till folkpensionerna. Det är min avsikt att så snart omständigheterna medge föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen förslag i ämnet. Om införandet av ett indexreglerat dyrtidstillägg icke skulle medhinnas under kalenderåret 1949, torde en fortsatt provisorisk reglering för detta år få övervägas.

I sina petita för innevarande budgetår ansåg sig pensionsstyrelsen icke kunna framlägga några närmare beräkningar av medelsbehovet under ifrågavarande anslag; styrelsen uppskattade medelsåtgången till 700 miljoner kronor. Vid framläggandet av förslag om dyrtidstillägg å folkpensionerna utgick jag emellertid från att detta belopp skulle täcka även kostnaderna för dyrtidstilläggen. Ett överskridande av beloppet synes dock numera troligt. Härvid är att märka, att dyrtidstilläggen i den av riksdagen beslutade utformningen kostnadsberäknats till 34 miljoner kronor mot 22 miljoner kronor enligt Kungl. Maj:ts förslag. Icke heller för nästa budgetår har pensionsstyrelsen ansett sig kunna göra någon mera exakt kostnadsberäkning. Styrelsen upptar samma belopp som för innevarande budgetår eller 700 miljoner kronor — dock oberäknat dyrtidstilläggen.

Med utgångspunkt från vissa nu föreliggande beräkningar av kostnaderna för de folkpensioner, som utgingo den 31 oktober 1948, och under beaktande av den sannolika befolkningsutvecklingen anser jag mig för nästa budgetår böra beräkna medelsbehovet till statens kostnader för folkpensionerna till ca 691 miljoner kronor. Då även under nästa budgetår kostnaderna för dyrtidstilläggen böra bestridas från här ifrågavarande anslag, torde — under förutsättning att dyrtidstilläggen komma att utgå efter oförändrade grunder — å anslaget böra upptagas ytterligare ca 34 miljoner kronor, d. v. s. sammanlagt 725 miljoner kronor.

Från anslaget torde få bestridas jämväl de övriga kostnader, varom förslag avgivits av pensionsstyrelsen i dess förenämnda framställning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 725 000 000 kronor.

[86.] 5. **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 300 000	2 264 667
1948/49 (statsliggaren s. 351) ..	2 000 000	—
1949/50 (förslag)	2 000 000	—

Enligt kungörelsen den 20 juni 1947 (nr 469) angående sättet och tiden för utbetalning av folkpensionerna äger sådan utbetalning rum genom särskilda folkpensionsanvisningar, som av pensionsstyrelsen utsändas med posten. Dock sker utbetalning av folkpensioner till fattigvårdsmyndigheter m. fl. med anlåtande av postgirot. Ersättning för postverkets befattning med utbetalningarna utbetalas halvårsvis i efterskott från detta anslag.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget har beräknats efter ett ersättningsbelopp av 25 öre per utbetalning. Det har emellertid ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma beloppet av ersättningen per utbetalning med ledning av uppgifter från generalpoststyrelsen rörande postverkets kostnader (1948 års statsverksprop., femte ht., s. 125; statsutskottets utl. nr 5/1948, p. 43; riksdagens skr. nr 5/1948).

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* uppskattat antalet utbetalningar medelst folkpensionsanvisningar under år 1949 till omkring 8 miljoner. Styrelsen har beräknat ersättningsbeloppet till oförändrat 25 öre per utbetald folkpensionsanvisning samt hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 2 000 000 kronor. Härvid har hänsyn icke tagits till eventuella kostnader för särskilda utbetalningar av dyrtidstillägg under budgetåret.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse den 10 november 1948 — för vilken närmare redogjorts under punkten 26 i det föregående — anfört, att några noggrannare beräkningar ännu icke kunnat göras beträffande postverkets verkliga utgifter för ifrågavarande bestyr. Inom styrelsen planerades en allsidig utredning av kostnaderna för postverkets olika rörelsegränar. Denna beräknades emellertid ej bli slutförd under innevarande budgetår, varför ersättning tills vidare borde utgå med det tidigare approximativt beräknade beloppet, vilket med säkerhet ej vore för högt.

Departementschefen. Vid behandlingen i det föregående (punkten 26) av medelsbehovet till ersättningar till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag har jag givit uttryck åt den uppfattningen, att generalpoststyrelsens approximativa beräkning av postverkets kostnader i nämnda hänseende tills vidare torde böra godtagas i avvidan på att resultatet av en inom postverket planerad kostnadsundersökning föreligger. Även det för pensionsutbetalningarna beräknade kostnadsbeloppet, 25 öre per utbetald folkpensionsanvisning, bör på samma sätt tills vidare godtagas. Det torde tills vidare böra få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma ersättningen för utbetalning av dyrtidstillägg å folkpensioner. Ehuru pensionsstyrelsen icke beräknat medel för sistnämnda ersättningar, anser jag mig icke böra förordna höjning av

det av styrelsen föreslagna anslagsbeloppet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

[87.] 6. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	8 075 000	8 199 778
1948/49 (statsliggaren s. 351) ..	7 450 000	—
1949/50 (förslag)	8 510 000	—

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. s. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kunna väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsoförmåga eller befordra folkhälsan. För anslaget användning gälla av Kungl. Maj:t den 20 juni 1947 utfärdade bestämmelser.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* gjort framställning rörande anslag för ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1949/50.

Beträffande de faktiska utgifterna under budgetåret 1947/48, det för innevarande budgetår anvisade anslaget samt pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår torde få lämnas följande översikt.

Ä n d a m å l	Utgifter 1947/48	Anslag 1948/49 ¹	Pensions- styrelsens beräkning för 1949/50
<i>Individuell verksamhet.</i>			
Vård å:			
pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarmkurorter	6 783 334	6 170 000	7 000 000
lasarett och lupushem	109 235	100 000	100 000
Yrkesutbildning:	515 480	700 000	700 000
Igångsättande av självständig verksamhet (arbets- maskiner m. m.)	57 935	50 000	125 000
Läkarundersökning och observation	183 339	160 000	200 000
Resor	199 111	170 000	250 000
	7 848 434	7 350 000	8 375 000
<i>Annan verksamhet.</i>			
Bidrag till mindre badanläggningar å landsbygden	292 500	200 000	250 000
Bidrag till konvalescenthem	7 000		
Annan verksamhet i övrigt	50 500		
Summa kronor	8 198 434 ²	7 550 000	8 625 000

¹ Siffrorna avse Kungl. Maj:ts förslag (1948 års statsverksprop. V ht. s. 125 ff.). Riksdagen beslöt, att för igångsättande av självständig verksamhet etc. skulle beräknas 75 000 kronor utan förhöjning av det sammanlagda för individuell verksamhet avsedda beloppet.

² Härav avse 900 000 kronor budgetåret 1946/47.

Vid beräkningen av utgifterna för den individuella verksamheten under nästa budgetår har pensionsstyrelsen först behandlat kostnaderna för *vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter*. Härom anför styrelsen i huvudsak följande.

För budgetåret 1948/49 har styrelsen beräknat ett belopp av 6 170 000 kronor, varvid styrelsen utgått ifrån ett antal disponibla vårdplatser å sjukvårdsanstalterna av 1 141. För budgetåret 1949/50 kan man för tiden intill den 1 oktober 1949 räkna med samma platsantal. F. n. är frågan om vissa anslag till ny- och ombyggnad av pensionsstyrelsens sjukhus i Åre beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Därest den gjorda framställningen om medel för ifrågavarande ändamål i sin helhet kommer att bifallas, skulle antalet platser å sistnämnda sjukhus fr. o. m. den 1 oktober 1949 ökas med 20, motsvarande den planerade barnavdelningen å sjukhuset, vilken beräknats skola kunna komma att tagas i bruk vid nämnda tidpunkt. Driftkostnaderna för sistnämnda avdelning kunna, såvitt nu kan bedömas, beräknas uppgå till omkring 100 000 kronor för år. De ökade vårdkostnaderna för tiden 1 oktober 1949—30 juni 1950 torde komma att uppgå till ca 65 000 kronor. Enligt från styrelsens sjukvårdsanstalter införskaffade uppgifter torde på grund av fortgående stegring av lönekostnader (bl. a. beroende på personalökning), höjda varupriser samt ökade kostnader för pensionering m. m. en höjning av medelkostnaden per vård dag å anstalterna vara oundviklig. Denna höjning av vårdkostnaden torde medföra en ökad belastning av anslaget av minst 765 000 kronor. Då anhopningen av ansökningar om vård genom pensionsstyrelsens försorg under våren och sommaren är betydande, torde man för budgetåret 1949/50 kunna räkna med att hänvisa samma antal personer till vård å sommarkurort som beräknats för budgetåret 1948/49 eller omkring 700, och torde kostnaderna kunna beräknas till samma belopp som för sistnämnda budgetår eller 335 000 kronor. Den sammanlagda ökade belastningen av anslaget utgör omkring 830 000 kronor. Pensionsstyrelsen har med hänsyn till vad sålunda anförts beräknat, att kostnaderna för vården å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter under budgetåret 1949/50 komma att belöpa sig till omkring 7 000 000 kronor, varav 6 514 000 kronor för vårdavgifter å styrelsens sjukvårdsanstalter, 335 000 kronor för bidrag till vård å sommarkurort, 126 000 kronor för bidrag till tandvård samt 25 000 kronor för bidrag till hälftotsinlägg, ortopediska bandage m. m.

Beträffande kostnaderna för *igångsättande av självständig verksamhet m. m.* har styrelsen anført följande.

Den förväntade ökningen av antalet ansökningar om bidrag till anskaffande av verkstadsutrustningar m. m. har under det förflutna budgetåret blivit mycket framträdande, icke minst i vad gäller förhållandevis dyrbara sådana utrustningar. Pensionsstyrelsen har därför med hänsyn till storleken av för ändamålet tillgängligt anslag varit nödsakad att i åtskilliga fall lämna avsevärt reducerade bidrag i förhållande till de belopp, som med tillämpning av gällande principer hade skolat utgå. Utvecklingen pekar otvetydigt hän mot än mera stegrade anspråk på förevarande anslag. Om pensionsstyrelsen därför skall bliva i stånd att på ett tillfredsställande sätt handhava verksamheten i fråga, kräves för det kommande budgetåret en icke oväsentlig ökning av anslaget för ändamålet. Under åberopande av vad sålunda anförts får pensionsstyrelsen föreslå, att för budgetåret 1949/50 kostnaderna för bidrag till maskiner, igångsättande av självständig verksamhet m. m. beräknas till 125 000 kronor.

Vad gäller kostnader för *läkarundersökning och observation* beräknar styrelsen medelsbehovet till ett till 200 000 kronor förhöjt belopp.

Med hänsyn till avsevärt höjda avgifter för järnvägsresor föreslår styrelsen en höjning av det för *resekostnader* beräknade beloppet till 250 000 kronor.

Till kostnader för *vård å lasarett och lupushem* samt till kostnader för *yrkesutbildning* beräknar styrelsen samma belopp som av styrelsen beräknats för innevarande budgetår eller 100 000 resp. 700 000 kronor.

De totala utgifterna för den individuella verksamheten ha således beräknats till (7 000 000 + 125 000 + 200 000 + 250 000 + 100 000 + 700 000) 8 375 000 kronor.

Vad beträffar annan verksamhet än den individuella har styrelsen anfört följande.

Av de för innevarande budgetår för ändamålet anvisade medlen, 200 000 kronor, ha hittills bidrag beviljats med tillhopa 66 600 kronor. Med utgångspunkt från ett sedvanligt bidragsbelopp av 2 000 kronor till folk- och skolbad och från ett bidrag av 1 000 kronor till bybastur föreslår ifrågavarande anslag icke ens till att bevilja de 71 ansökningar om bidrag till folk- och skolbad samt de 15 ansökningar om bidrag till bybastur, som inkommit till pensionsstyrelsen intill denna dag. Under hänvisning till vad styrelsen anfört i sin anslagsskrivelse den 30 augusti 1947 om önskvärdheten av största möjliga begränsning av investeringsvolymen inom landet har styrelsen funnit sig böra i möjligaste mån begränsa anslagsäskandet men finner sig likväl för budgetåret 1949/50 icke kunna föreslå lägre belopp för ifrågavarande ändamål än 250 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår har sålunda av styrelsen uppskattats till (8 375 000 + 250 000) 8 625 000 kronor.

Över pensionsstyrelsens framställning ha utlåtanden avgivits av statskontoret, medicinalstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning.

Statskontoret kan icke tillstyrka, att för igångsättande av självständig verksamhet samt för annan verksamhet anvisas mer än 75 000 resp. 200 000 kronor. Med hänsyn till belastningssiffrorna för föregående budgetår synes enligt statskontorets mening för läkarundersökning och observation samt för resekostnader ej behöva beräknas högre belopp än 185 000 resp. 225 000 kronor.

Medicinalstyrelsen och *överstyrelsen för yrkesutbildning* ha icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens framställning.

Departementschefen. Jag behandlar först medelsbehovet till pensionsstyrelsens individuella invaliditetsförebyggande verksamhet.

Pensionsstyrelsen har beräknat, att kostnaderna för vård å styrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter, vilka kostnader för innevarande budgetår av styrelsen uppskattats till 6 170 000 kronor, under nästa budgetår skola stiga till 7 000 000 kronor. Av kostnadsökningen, 830 000 kronor, belöper ett belopp av 65 000 kronor å planerad ökning av platsantalet vid sjukvårdsanstalten i Åre. Här om torde jag få anföra följande.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 på framställning av fullmäktige för folkpensioneringsfonden medgivit, att av fondens medel ett belopp av högst

700 000 kronor må användas för vissa byggnadsarbeten m. m. för nämnda anstalt. Å anstalten, som f. n. har 120 vårdplatser, vårdas, förutom neurosfall och reumatiska fall, barn som lida av astma. F. n. placeras dessa barn å de för vuxna avsedda vårdavdelningarna. Avsikten är att i samband med andra byggnadsarbeten för dessa barn inrätta en särskild vårdavdelning å 20 platser. Härigenom möjliggöres att öka anstaltens sammanlagda platsantal i motsvarande utsträckning. En sådan ökning medför, att driftkostnaderna för anstalten stiga med ca 100 000 kronor för helt budgetår och bör därför göras beroende av riksdagens medgivande. Jag tillstyrker, att medel för det större platsantalet beräknas under anslaget.

Återstoden av förenämnda kostnadsökning, 765 000 kronor, hänför sig till ökade driftkostnader vid sjukvårdsanstalterna. Jag har icke funnit anledning till erinran mot pensionsstyrelsens beräkning av ifrågavarande kostnader.

I detta sammanhang må anmälas, att ett 50-tal svenska medborgare, som ledt av reumatiska eller liknande sjukdomar, under tiden 1—26 juni 1948 å österrikiska statens bekostnad beretts vistelse å kurorten Bad Gastein i Österrike. De sjuka uttogos av pensionsstyrelsen. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut ha kostnaderna för transporterna från och till Österrike bestritts av medel från nu ifrågavarande anslag.

I 1948 års statsverksproposition beräknades (s. 129) under detta anslag ett belopp av 50 000 kronor till bidrag till igångsättande av självständig verksamhet, vilka bidrag avse anskaffning av maskin- och verktygsutrustning m. m. Riksdagen beräknade, utan höjning av det sammanlagda för den individuella verksamheten avsedda beloppet, i enlighet med statsutskottets förslag (utl. nr 5/1948, punkt 44) 75 000 kronor för ändamålet. Pensionsstyrelsen har nu hemställt, att sistnämnda belopp skall höjas med 50 000 kronor för nästa budgetår. Med hänsyn till vad styrelsen anfört anser jag mig böra tillstyrka en ytterligare höjning av ifrågavarande belopp. Jag kan dock icke förorda, att större belopp än sammanlagt 100 000 kronor beräknas för ändamålet.

De av styrelsen för läkarundersökning och observation samt för resekostnader beräknade beloppen torde i enlighet med statskontorets förslag kunna begränsas till 185 000 resp. 225 000 kronor. För vård å lasarett och lupus hem samt för yrkesutbildning torde i enlighet med styrelsens förslag böra beräknas 100 000 resp. 700 000 kronor.

Jag beräknar sålunda kostnaderna för den individuella verksamheten till (7 000 000 + 100 000 + 185 000 + 225 000 + 100 000 + 700 000) 8 310 000 kronor.

Till kostnader för annan verksamhet än den individuella har pensionsstyrelsen beräknat ett med 50 000 kronor förhöjt belopp eller 250 000 kronor. Av dessa medel bestridas dels bidrag till mindre badanläggningar på landsbygden, dels vissa bidrag till konvalescenthem och dels vissa andra bidrag, bland dem bidrag med 10 000 kronor till hörselfrämjandet för anskaffande och drift av hörapparater. För sistnämnda ändamål har för innevarande budgetår jämväl anvisats ett särskilt anslag å 25 000 kronor under elfte huvudtiteln. Chefen för inrikesdepartementet föreslår, att sistnämnda anslag

skall ökas till 60 000 kronor för nästa budgetår. Härvid har avsetts, att bidrag till hörselfrämjandet icke längre skall utgå från anslaget till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. Utöver den härigenom uppkommande ökade medelstillgången under sistnämnda anslag kan jag icke förorda någon ökning av medelsanvisningen till annan verksamhet än den individuella. Jag beräknar sålunda oförändrat belopp, 200 000 kronor, för detta ändamål.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag sålunda till (8 310 000 + 200 000) 8 510 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 510 000 kronor.

[88.] 7. **Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 200 000	3 203 579
1948/49 (statsliggaren s. 352)	12 500 000	—
1949/50 (förslag)	9 000 000	—

[Lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m.fl. barn och lagen den 26 juli 1947 (nr 531) om bidrag till änkor och änklingar med barn.]

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* anförts i huvudsak följande.

Årskostnaderna sedan verkningarna av lagen om särskilda barnbidrag gjort sig fullt gällande ha av styrelsen i skrivelse den 30 augusti 1947 beräknats till 14 200 000 kronor. Den årliga kostnaden för bidrag till änkor och änklingar med barn har därvid enligt socialvårdskommitténs beräkningar uppskattats till 3 100 000 kronor. Totalkostnaden för ifrågavarande båda ändamål skulle sålunda uppgå till omkring 17 300 000 kronor. Då kommunbidraget till dessa kostnader torde belöpa sig till omkring 25 à 30 procent, skulle statens kostnader kunna uppskattas till omkring 12 500 000 kronor. I enlighet härmed har för budgetåret 1948/49 anvisats till särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m.m. ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

För första halvåret 1948 ha i proposition nr 288 till 1947 års riksdag statens kostnader för särskilda barnbidrag beräknats till 6,2 miljoner kronor motsvarande en totalkostnad av 8,5 miljoner kronor. Under halvåret ifråga ha emellertid i särskilda barnbidrag utbetalats allenast 4 117 000 kronor. Antalet särskilda barnbidrag är dock i starkt stigande. Under första kvartalet 1948 nybeviljades 611 och under andra kvartalet 1 128 bidrag. Enbart under juli månad beviljades 600 bidrag. Man torde likväl kunna räkna med ett lägre belopp för budgetåret 1949/50 än det angivna, 14 200 000 kronor, förslagsvis 11 000 000 kronor.

Under detta års första kvartal utbetalades bidrag till änkor och änklingar med barn med endast 27 000 kronor. Under andra kvartalet hade beloppet stigit till 310 000 kronor och utgjorde enbart under juli månad 200 000 kronor.

Emellertid torde det beräknade beloppet 3 100 000 kronor kunna för budgetåret 1949/50 nedsättas något till förslagsvis 3 000 000 kronor.

Bruttoförbrukningen under anslaget beräknas sålunda av pensionsstyrelsen till (11 000 000 + 3 000 000) 14 000 000 kronor under nästa budgetår. Kommunbidragen uppskattas av styrelsen till omkring 4 000 000 kronor. Anslagsbehovet för nästa budgetår beräknas i enlighet härmed till 10 000 000 kronor.

Departementschefen. Det vill synas som om kostnaderna för de bidrag, som bestridas från ifrågavarande anslag, tidigare blivit för högt beräknade. Pensionsstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår skall nedsättas från det för innevarande budgetår upptagna beloppet, 12 500 000 kronor, till 10 000 000 kronor. Under hand har jag från pensionsstyrelsen inhämtat, att erfarenheterna under tiden efter det att styrelsen framlade detta förslag synas utvisa, att anslagsbeloppet kan nedsättas ytterligare. Jag föreslår därför, att anslaget upptages till 9 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn*
m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av
9 000 000 kronor.

[89.] 8. **Bidrag till sjukkassor.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	41 400 000	41 949 938
1948/49 (statsliggaren s. 352) ..	43 000 000	—
1949/50 (förslag)	44 900 000	—

[Kungörelse den 26 juni 1931 (nr 282) angående statsbidrag åt sjukkassor, ändrad genom kungörelser nr 333/1935, 341/1937, 660/1944, 766/1944 och 392/1945.]

Enligt berörda kungörelse utgår statsbidrag åt sjukkassor i form av medlemsbidrag, sjukdagsbidrag, sjukvårdsbidrag och moderskapsbidrag.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1949/50. Härvid har styrelsen bl. a. antagit, att medlemsantalet under vart och ett av åren 1948 och 1949 kommer att öka med 120 000 mot 104 000 under 1947. Antalet sjukdagar per medlem antages bli detsamma under 1948 och 1949 som under 1947 eller 11,8. Ersättningarna för läkarvård och annan sjukvård än sjukhusvård uppskattas till 3 kronor 84 öre per sjukvårdsförsäkrad medlem under 1948 och 3 kronor 92 öre under 1949 mot 3 kronor 75 öre under 1947. Beträffande ersättningarna för intagning å sjukvårdsanstalt förutses en ökning under 1948 och 1949 med 7 resp. 10 procent av 1947 års ersättningar. Antalet fall där moderskapshjälp utgår antages bli 92 600 år 1948, 93 800 år 1949 och 95 000 år 1950. Styrelsens beräkningar giva som resultat ett medelsbehov för budgetåret 1948/49 å 43 025 540 kronor eller obetydligt mera än anslaget för budgetåret och för 1949/50 å 44 894 600 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med ett avrundat belopp å 44 900 000 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av vad jag anfört under punkt 14 torde någon förändring av moderskapshjälpen icke komma att genomföras under nästa budgetår. Rörande ett av pensionsstyrelsen framlagt förslag om införande av barntillägg å sjukpenningen torde jag få hänvisa till nästföljande punkt. Nu ifrågavarande anslag synes emellertid böra beräknas under antagande, att bidrag till sjukkassorna under nästa budgetår skall utgå enligt oförändrade grunder. Under sådana förhållanden har jag icke något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under detta anslag. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukkassor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 44 900 000 kronor.

[90.] 9. **Kristillägg till sjukkassor.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 500 000	5 308 795
1948/49 (statsliggaren s. 353)....	5 200 000	—
1949/50 (förslag)	5 700 000	—

Enligt kungörelsen den 18 september 1942 (nr 761; ändr. 767/1944) om kristillägg å sjukpenning från erkänd sjukkassa äger medlem av erkänd sjuk-kassa, som är försörjningsskyldig mot hemmavarande barn under femton år, för tid, då till honom i enlighet med föreskrifterna i förordningen om erkända sjuk-kassor utgår sjukpenning om minst en krona för dag, av statsmedel upp-bära kristillägg å sjukpenningen. Kristillägget utgår till medlem, som är försörjningsskyldig mot högst två hemmavarande barn under femton år, med 50 öre för dag och eljest med en krona för dag.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1949/50. Styrelsen har härvid antagit, att årkostnaden per sjukkasmedlem kommer att bli densamma under 1948 och 1949 som under 1947 eller 2 kronor 10 öre. Under denna förutsättning beräknar styrelsen medelsbehovet för budgetåret 1948/49, då anslaget utgör 5 200 000 kronor, till 5 189 170 kronor och för bud-getåret 1949/50 till 5 894 720 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget för sist-nämnda budgetår anvisas med ett avrundat belopp å 5 900 000 kronor.

Sedermera har pensionsstyrelsen i skrivelse den 16 november 1948 före-slagit, att kristillägget skall ersättas med ett av statsmedel helt bekostat barntillägg till sjukpenningen.

Departementschefen. Jag har ännu icke tagit ställning till pensionssty-relsens förslag att kristilläggen skola ersättas med barntillägg till sjukpen-ningen. Jag beräknar därför medel till kristillägg enligt nu gällande be-stämmelser.

Utgifterna under detta anslag ha de senast förflutna budgetåren under-stigit de anvisade anslagsbeloppen. Med hänsyn härtill nedräknades anslaget för innevarande budgetår från av pensionsstyrelsen föreslagna 5 500 000 kronor till 5 200 000 kronor. Jag förordar, att även det av pensions-

styrelsen för nästa budgetår föreslagna anslagsbeloppet jämkas nedåt. Anslaget bör enligt min mening upptagas till 5 700 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kristillägg till sjukkassor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 700 000 kronor.

[91.] 10. **Moderskapspenning.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 750 000	2 363 070
1948/49 (statsliggaren s. 353) ..	1 900 000	—
1949/50 (förslag)	1 900 000	—

[Förordning den 11 juni 1937 (nr 338), ändrad genom förordningar nr 552/1940, 229/1944 och 765/1944; kungörelse den 15 juni 1945 (nr 393).]

Jämlikt förordningen om moderskapspenning skall av statsmedel utgå moderskapspenning med ett belopp av 75 kronor till kvinna, som till lindrande av de med barnsbörd förenade kostnaderna är i behov därav. Där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, skall sådant behov anses föreligga, om för kvinnan eller, där hon är gift och sammanlever med sin man, för makarna tillsammans vid senaste taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt upptagits ett beskattningsbart belopp av högst 2 500 kronor. Kvinna, som är berättigad till moderskapshjälp från erkänd sjuk-kassa, äger icke uppbära moderskapspenning.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåren 1948/49 och 1949/50. Härvid har bl.a. antagits, att moderskapspenning eller moderskapshjälp under åren 1948—1950 kommer att utgå vid 96 % av samtliga barnsbördsfall i riket. Antalet fall med moderskapspenning beräknas till 27 400 år 1948, 25 240 år 1949 och 22 120 år 1950. Styrelsen uppskattar medelsbehovet för budgetåret 1948/49 — för vilket budgetår anslaget anvisats med 1 900 000 kronor — till 2 053 860 kronor och för budgetåret 1949/50 till 1 885 060 kronor eller i avrundat tal 1 900 000 kronor. Styrelsen har anfört, att styrelsen vid denna beräkning icke tagit hänsyn till de ändringar av grunderna för moderskapspenningen, som den nya skattelagstiftningen kunde komma att medföra.

I skrivelse den 12 november 1948 har *pensionsstyrelsen*, under hänvisning dels till 1947 års skattelagstiftning, dels till förändringarna i penningvärdet, framlagt förslag till nya bestämmelser rörande inkomststreck i förordningen om moderskapspenning. Styrelsen har härvid föreslagit, att behov av moderskapspenning skall anses föreligga om kvinnans eller makarnas sammanlagda beskattningsbara inkomst understiger 4 000 kronor eller, där hemmavarande barn finnes, detta belopp ökat med 1 000 kronor för varje barn. Härjämte föreslås vissa övergångsbestämmelser. Vid bifall till styrelsens förslag beräknas medelsbehovet under nästa budgetår stiga med 299 500 kronor eller till, i avrundat tal, 2 180 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till den av 1947 års riksdag beslutade nya skattelagstiftningen torde bestämmelserna om inkomststreck i förordningen om moderskapspenning böra ändras. Det av pensionsstyrelsen framlagda förslaget har varit föremål för remissbehandling och överväges nu inom socialdepartementet. Jag avser, att förslag i ämnet skall föreläggas innevarande års riksdag under vårsessionen. Hinder synes emellertid icke föreligga för att redan i förevarande sammanhang äska medel till moderskapspenning under nästa budgetår. Då ställning ännu icke tagits till pensionsstyrelsens förslag, finner jag lämpligast, att anslaget uppföres med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår eller 1 900 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Moderskapspenning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

[92.] 11. **Driften av centraldepån för blindas arbeten.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 160 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 11 juni 1948 för användningen av anslaget fastställt stat, upptagande en post å högst 97 000 kronor till avlöningar och en post å högst 63 000 kronor till omkostnader.

I skrivelse den 17 september 1948 har *statens blinddepånämnd* framlagt beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår, varvid nämnden upptagit medelsbehovet till avlöningar till 131 411 kronor samt medelsbehovet för omkostnader till 85 500 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle sålunda enligt nämndens beräkning uppgå till (131 411 + 85 500) 216 911 kronor. Samtidigt har nämnden hemställt dels om anvisande av ett anslag av 112 000 kronor till täckande av i nämndens verksamhet uppkommen förlust dels ock föreslagit, att frågan om ändrade former för nämndens verksamhet skall upptagas till prövning.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 24 september 1948 uppdragit åt statens sakrevision att företaga en översyn av blinddepånämndens verksamhet och formerna för dess bedrivande samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, som av översynen kunna föranledas.

Departementschefen. Statens sakrevision har ännu icke framlagt det slutliga resultatet av sin undersökning rörande blinddepånämndens verksamhet. På grund härav torde ifrågavarande anslag böra i statsverkspropositionen upptagas med allenast preliminärt beräknat belopp, vilket synes böra sättas till 160 000 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* för budgetåret 1949/50 beräkna ett anslag av 160 000 kronor.

[93.] 12. **Bidrag till de blindas förening.** Ifrågavarande bidrag har sedan budgetåret 1941/42 utgått med 65 000 kronor. Kungl. Maj:t har beträffande anslaget föreskrivit, att det i första hand skall användas för understödsverksamheten till förmån för behövande arbetsföra blindas samt för utgivande av De blindas veckoblad.

De blindas förening har, med överlämnande av berättelse rörande föreningens verksamhet under år 1947, i skrivelse i maj 1948 anhållit om oförändrat statsbidrag för nästa budgetår.

Föreningen meddelar, att under år 1947 för understödsverksamhet åtgått ca 161 800 kronor, medan kostnaderna för utgivande av De blindas veckoblad uppgått till omkring 14 200 kronor.

Vidare framhåller föreningen, att den nya folkpensioneringslagen medfört ökade inkomster för ett stort antal blindas, särskilt gamla och arbetsoförmögna. Även om behovet av understöd för hindrande av direkt nöd härigenom komme att minskas något, borde ökat utrymme ges andra hjälpformer, t. ex. beredande av bättre bostäder åt blindas och anskaffande av bättre tekniska hjälpmedel. Genom de offentliga arbetsförmedlingarna hade en del blindas fått anställning vid industrien eller inom andra näringsgrenar, men för det stora flertalet arbetsföra blindas vore dock de vanliga s.k. blindhantverken den förnämsta förvärvskällan. Fastän de blindas hantverkarna fortfarande hade god avsättning för sina produkter, ledo de svårt avbräck i sin rörelse på grund av råvaruknappheten. Statsmakternas stöd vore fortfarande av nöden, om föreningen skulle kunna gå i land med sina uppgifter.

Över föreningens framställning har *skolöverstyrelsen*, efter hörande av *inspektören för blindundervisningen*, avgivit utlåtande. Såväl styrelsen som inspektören ha tillstyrkt framställningen. Icke heller *statskontoret* har haft något att erinra mot bifall till densamma.

Departementschefen. De blindas förening torde jämväl för nästa budgetår böra från staten erhålla ett bidrag till sin verksamhet med 65 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 65 000 kronor.

G. Diverse.

[94.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 272 000 kronor.

[95.] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 kronor.

[96.] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	415 000	494 217
1948/49 (statsliggaren s. 354)	450 000	—
1949/50 (förslag)	465 000	—

[Instruktion den 19 juni 1942 (nr 432) för statens hyresråd, ändrad genom kungörelse nr 116/1943.]

Den 28 maj 1948 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för statens hyresråd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49.

Avlöningsstat.

- Arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter
för dem, *förslagsvis* kronor 97 000
- Ersättningar till kanslipersonal m. m., *högst* » 353 000

Summa förslagsanslag kronor 450 000

Arvodena till ordförande, ledamöter och suppleanter utgå enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

I skrivelse den 1 september 1948 har *statens hyresråd* framlagt förslag rörande rådets avlöningsanslag för budgetåret 1949/50, därvid rådet utgått från att dess verksamhet komme att fortgå under hela nämnda budgetår.

Hyresrådet har anført, att den faktor, som framför allt bestämmer rådets arbetsbörda och därmed dess anslagsbehov, är antalet besvärsmål. Under budgetåret 1947/48 hade inkommit 4 428 mål, medan 4 478 expedierats eller återkallats. Motsvarande siffror under budgetåret 1946/47 vore 3 855

och 3 541. Balansen den 30 juni 1948 utgjorde 1 491 mål mot 1 541 vid samma tidpunkt 1947. Under 1946/47 hade hållits 340 sammanträden och under 1947/48 381. Hyresrådet räknade med att 400 sammanträden komme att hållas under 1949/50.

Hyresrådet har beräknat medelsbehovet för budgetåret 1949/50 på följande sätt.

Beträffande anslagsposten till arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem upplyser hyresrådet, att belastningen under budgetåret 1947/48 utgjorde 93 474 kronor. Rådet beräknar arvoden till ordföranden och den heltidsanställda suppleanten för ordföranden till oförändrade belopp eller 12 000 resp. 21 000 kronor. För fasta arvoden å 1 000 kronor för år till rådets sex ledamöter upptager rådet 6 000 kronor. På grund av beräknad ökning av antalet sammanträden beräknas för sammanträdesarvoden 58 500 kronor eller 500 kronor mera än för innevarande budgetår. De totala kostnaderna för arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem ha alltså beräknats till (12 000 + 21 000 + 6 000 + 58 500) 97 500 kronor, vilket belopp avrundats till 98 000 kronor.

Vad angår storleken av det för ersättningar till kanslipersonal m. m. erforderliga beloppet framhåller hyresrådet till en början, att enligt gällande löneplan ersättningar utgå till den fasta personalen med omkring 300 000 kronor för år. Med hänsyn till löneförbättringar och personalförstärkning bör enligt rådets mening detta belopp uppräknas till 310 000 kronor.

Hyresrådet anför vidare, att svårigheterna att erhålla föredragande, som helt kunna ägna sin tid åt detta arbete, alltjämt kvarstå. Genom att kvalificerade notarier och amanuenser inom rådets kansli erhållit ställning som föredragande hade dock antalet extra föredragande kunnat nedbringas. Under budgetåret 1947/48 hade arvoden till extra föredragande uppgått till 50 945 kronor. Även vid ökat antal sammanträden under budgetåret 1949/50 bör enligt rådets mening vid nu angivna förhållande ett belopp av 50 000 kronor vara tillfyllest.

Hyresrådet upplyser, att ersättningarna för övertidsarbete och tillfällig skrivhjälp under budgetåret 1947/48 uppgingo till i runt tal 15 800 kronor. Rådet beräknar ett belopp av 15 000 kronor för detta ändamål under budgetåret 1949/50. Till arvoden åt experter och sakkunniga, som under budgetåret 1947/48 dragit en kostnad å 3 280 kronor, beräknar hyresrådet ett belopp av 3 000 kronor för nästa budgetår.

Hyresrådet har vidare anført, att rådet under budgetåret 1947/48 till socialstyrelsen utbetalat omkring 53 000 kronor för verkställd statistisk undersökning angående fastighetsomkostnadernas förändring. Härav hade omkring 51 000 kronor påförts avlöningsstaten och omkring 2 000 kronor omkostnadsstaten. Hyresrådet erinrar, att dess senast fattade beslut i frågan om medgivande till generell hyreshöjning jämlikt 5 § hyresregleringslagen endast gäller för tiden intill den 1 oktober 1949. För rådets ställningstagande till nämnda fråga för tiden därefter kunde komma att erfordras en förnyad statistisk undersökning. På grund av svårigheterna att bedöma omfattningen

av och därmed kostnaderna för en dylik undersökning anmärker hyresrådet endast, att kostnaderna för denna undersökning kunna komma att belasta hyresrådets stat för budgetåret 1949/50.

Anslagsposten till ersättningar till kanslipersonal m. m. upptager hyresrådet alltså till (310 000 + 50 000 + 15 000 + 3 000) 378 000 kronor.

Hyresrådet hemställer, att hela avlöningsanslaget för nästa budgetår beräknas till (98 000 + 378 000) 476 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande avstyrkt uppräknning av anslagsposten till arvoden åt ordföranden m. fl. Medelsanvisningen till ersättningar till kanslipersonal m. m. bör enligt ämbetsverkets mening kunna begränsas till 368 000 kronor.

Departementschefen. Jag ansluter mig till den uppfattning, som uttalats av statskontoret, och förordar sålunda, att anslagsposten till ersättningar till kanslipersonal uppräknas med 15 000 kronor till 368 000 kronor, medan anslagsposten till arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem beräknas till oförändrat belopp. Särskilda medel till kostnader för statistisk undersökning angående fastighetsomkostnadernas förändring bära, såsom hyresrådet föreslagit, icke anvisas. I den händelse att en förnyad sådan undersökning finnes påkallad, torde Kungl. Maj:t bära äga medgiva erforderligt överskridande av anslaget.

Jag beräknar sålunda medelsbehovet till avlöningar för hyresrådet under nästa budgetår till (450 000 + 15 000) 465 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kronor.

[97.] 4. Statens hyresråd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	31 000	36 744
1948/49 (statsliggaren s. 355) ..	27 000	—
1949/50 (förslag)	28 000	—

Den 28 maj 1948 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för hyresrådet, att tillämpas under budgetåret 1948/49:

Utgifter.

1. Resekostnads- och traktamentsersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	28 000
	Summa kronor	30 000

Särskilda uppbördsmedel.

Inkomster av försålda formulär m. m.	kronor	3 000
	Nettoutgift kronor	27 000

I skrivelse den 1 september 1948 har *statens hyresråd* föreslagit, att anslagsposten till resekostnads- och traktamentsersättningar skall höjas

från 2 000 till 4 000 kronor. Rådet upplyser, att under budgetåret 1947/48 för nämnda ändamål icke åtgått större belopp än 1 693 kronor, emedan inspektion hos hyresnämnder på grund av bristande tid för vederbörande befattningshavare inom hyresrådet icke kunnat företagas i önskvärd utsträckning. Inspektionsförrättningarna hade emellertid under innevarande budgetår ökat och borde enligt rådets mening väsentligt utvidgas.

Till expenser har enligt hyresrådets uppgift under budgetåret 1947/48 förbrukats 37 574 kronor. För nästa budgetår har rådet räknat med ett medelsbehov av 32 000 kronor.

Hyresrådet beräknar, att från omkostnaderna kunna avgå 2 000 kronor, utgörande inkomster av försålda formulär m. m. Inkomsterna härav under budgetåret 1947/48 hade utgjort omkring 2 500 kronor.

För bestridande av hyresrådets omkostnader har rådet således beräknat ett anslag av (4 000 + 32 000 — 2 000) 34 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande avstyrkt de av hyresrådet föreslagna förändringarna beträffande omkostnadsposterna.

Departementschefen. Då hyresrådets befattningshavare enligt numera gällande bestämmelser i regel äro tillförsäkrade fri sjukvård, synes å omkostnadsstaten för rådet böra uppföras en särskild utgiftspost till sjukvård m. m. å 1 000 kronor. I övrigt kan jag icke förorda någon ändring beträffande detta anslag. Jag beräknar sålunda medelsbehovet under anslaget till (27 000 + 1 000) 28 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd*: Omkostnader för budgetåret 1949/50
anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

[98.] 5. Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49 (statsliggaren s. 355) ..	5 000	—
1949/50 (förslag)	5 000	—

Från anslaget bestridas ersättningar för skador vållade av personer, som avvikit från fängvårdsanstalt, skola tillhörande barna- och ungdomsvården, alkoholistanstalt eller sinnessjukhus.

Vid anmälan av propositionen nr 87 till 1948 års riksdag anförde jag bl. a., att kostnaderna i framtiden för ifrågavarande ersättningar då icke kunde med någon säkerhet beräknas samt att det syntes lämpligt, att tills vidare ett gemensamt anslag anvisades under femte huvudtiteln för samtliga ersättningar av ifrågavarande slag. Någon närmare erfarenhet rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål har ännu icke vunnits. För nästa budgetår torde anslaget därför böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[99.] 6. **Internationellt socialpolitiskt samarbete.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	450 000	499 239
1948/49 (statsliggaren s. 356) ..	450 000	—
1949/50 (förslag)	450 000	—

Från anslaget bestridas kostnaderna för *dels* Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, *dels* delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet *dels ock* det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Under de senaste budgetåren ha uppkommit vissa kostnader för utarbete av redogörelser m. m. i socialpolitiska frågor för Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd. Dessa kostnader ha i huvudsak bestritts från femte huvudtitelns reservationsanslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde emellertid kostnader av detta slag böra bestridas från nu ifrågavarande anslag.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[100.] 7. **Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 750 000 kronor. Vidare har till Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m. anvisats ett förslagsanslag av 750 000 kronor. Härjämte bestridas kostnaderna för omhändertagande genom medicinalstyrelsen å sjukförläggningar och konvalescenthem av vissa flyktingar — vilka kostnader beräknats till 1 350 000 kronor för innevarande budgetår — från reservationsanslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Repatriantverksamhet.

I skrivelse den 1 oktober 1948 har *medicinalstyrelsen* beräknat medelsbehovet för den av styrelsen bedrivna verksamheten för omhändertagande och vård åt vissa utlänningar under nästa budgetår till 1 000 000 kronor.

I skrivelse den 21 oktober 1948 har *statens flyktingsnämnd* hemställt, att för nämndens verksamhet under nästa budgetår måtte äskas ett belopp av 310 000 kronor.

I skrivelse den 18 november 1948 har *arbetsmarknadsstyrelsen* anhållit, att för den på styrelsen ankommande verksamheten för omhändertagande av flyktingar m. fl. å mottagnings- och arbetsförmedlingsläger under nästa budgetår måtte beräknas ett medelsbehov av 400 000 kronor.

Slutligen har *utlandssvenskarnas förening* i skrivelse den 16 november 1948

hemställt, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1949/50 måtte anvisas ett förslagsanslag av 605 000 kronor.

Departementschefen. 1948 års riksdag har (statsutskottets utlåtande nr 5, punkt 53, riksdagens skrivelse nr 5) anhållit om utredning av frågan om överförande snarast möjligt av den av utlandssvenskarnas förening bedrivna understödsverksamheten till annat organ. Riksdagen har vidare förutsatt, att de skäl, som tala för upphörande av statens flyktingsnämnds verksamhet, komma under beaktande i samband med nämnda utredning. Med anledning härav har jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1948 tillkallat utredningsmän för frågan om organisationen av hjälpverksamheten för utlandssvenskar m. m. Dessa utredningsmän ha ännu icke avgivit sitt förslag.

Med hänsyn till nämnda utredning torde nu ifrågavarande båda anslag böra i statsverkspropositionen uppföras med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. torde härvid böra beräknas till 1 500 000 kronor och anslaget till Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m. till 500 000 kronor.

Under nästföljande punkt gör jag hemställan beträffande sistnämnda anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[101.] 8. **Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.** Åberopande vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[102.] 9. **Social upplysningsfilm.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	125 000	124 700
1948/49 (statsliggaren s. 356) ..	75 000	—
1949/50 (förslag)	75 000	—

Anslaget är avsett till bestridande av kostnaderna för inspelning av upplysningsfilmer i sociala ämnen. Inspelningsverksamheten ledes av kommittén för social upplysning. Denna kommitté har såsom egentligt uppdrag att utreda dels frågan om inrättande av ett socialmuseum och dels frågan om statsmakternas medverkan i syfte att främja tillkomsten av upplysningsfilmer i sociala ämnen.

I skrivelse den 29 november 1948 har *kommittén för social upplysning* hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 75 000 kronor till fortsatt inspelningsverksamhet under nästa budgetår. Härvid har kommittén

lämnat i huvudsak följande redogörelse för den hittills bedrivna filmverksamheten och den av kommittén planerade verksamheten.

Kommittén har färdigställt tre filmer »Vi ska ha barn», »Vi vill ha arbete» och »Väg ur en kris» (om bostadspolitiken). De båda först nämnda filmerna äro avsedda för visning såväl på de offentliga biograferna som inom förenings- och möteslivet, medan »Väg ur en kris» avses att visas inom förenings- och möteslivet. Den 1 december 1948 torde »Vi ska ha barn» i Sverige ha setts av 250 000 personer, varav 225 000 sett den på biograf-föreställningar. Visning av filmen har därjämte ordnats i U. S. A., England och Norge. Vid samma tidpunkt torde 452 600 åskådare på biografer ha sett »Vi vill ha arbete».

Av kommittén kända recensioner eller liknande värdeomdömen, som framkommit i tidningspressen i samband med visningen av filmerna »Vi ska ha barn» och »Vi vill ha arbete», ha i övervägande antal varit synnerligen välvilliga.

Någon definitiv produktionsplan för innevarande budgetår har ännu icke uppgjorts. Utöver det arbete och de åtgärder, som föranletts av de tidigare beslutade filmerna, ha förberedande arbeten igångsatts med nya filmprojekt, bl. a. till en planerad längre kortfilm (om c:a 20—30 minuters speltid) behandlande vissa landsbygdsproblem. Ett manuskriptutkast till denna film, som avses framställd för visning av föreningar och organisationer, beräknas föreligga klart i december. I övrigt befinner sig ett antal filmämnen på diskussionsstadiet.

För realiserandet av kommitténs föreliggande filmplaner torde det för innevarande budgetår anvisade anslaget till Social upplysningsfilm komma att till fullo utnyttjas.

Härefter har kommittén anfört bl. a. följande.

Kommittén vill framhålla den nuvarande provisoriska filmverksamhetens försökskaraktär, där varje framställd film i högre grad än vad som normalt gäller för annan slags filmproduktion med upplysnings- eller undervisnings-syfte är ett experiment, vars resultat kan diskuteras i det ena eller andra avseendet. Uppenbart är, att en i vårt land så pass oprövad social upplysningsförmedling som genom film kräver sin tid av erfarenheter, iakttagelser och lärdomar för att vinna mognad. I stort sett har emellertid resultaten av den hittillsvarande filmverksamheten bedömts så gynnsamt — framförallt av en så gott som enhällig pressopinion — att de uppmuntrar till fortsatta ansträngningar för tillgodoseendet av det allmänt vitsordade behovet av social upplysningsfilm. Kommittén förordar därför, att filmverksamheten jämväl under nästa budgetår får bedrivas i provisoriska former.

Departementschefen. Något förslag i anledning av det betänkande, som kommittén för social upplysning väntas avgiva i början av innevarande år, torde icke komma att föreläggas 1949 års riksdag. Det är emellertid angeläget, att den värdefulla försöksverksamhet på den sociala upplysningsfilmens område, vilken kommittén bedrivit, icke avbrytes utan får fullföljas i provisoriska former. Jag tillstyrker därför fortsatt medelsanvisning till verksamheten. Anslaget torde i enlighet med vad kommittén föreslagit jämväl för nästa budgetår böra bestämmas till 75 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[103.] 10. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	600 000	619 455
1948/49 (statsliggaren s. 357) ..	600 000	—
1949/50 (förslag)	600 000	—

Detta anslag torde för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[104.] 11. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	42 810
1948/49 (statsliggaren s. 357) ..	50 000	—
1949/50 (förslag)	50 000	—

För nästa budgetår torde anslaget bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[105.] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	14 407
1948/49 (statsliggaren s. 357) ..	90 000	—
1949/50 (förslag)	14 000	—

Med hänsyn till den låga belastningen under budgetåret 1947/48 torde detta anslag för nästa budgetår bära nedsättas till 14 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

Sammanfattning.

För budgetåret 1949/50 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras	kronor 1 388 805 300
Då å riksstaten för budgetåret 1948/49	
anvisats	kronor 1 340 390 400
samt å tilläggsstat I för samma	
budgetår anvisats	» 300 000
skulle således huvudtitelns slutsumma komma att ökas	» 1 340 690 400
med	» 48 114 900

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgå av följande sammanställning:

Avdelning	Minskning eller ökning
A. Socialdepartementet	—
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	+ 19 046 200
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	+ 3 250 200
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.	— 1 350 200
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	+ 1 014 400
F. Folkpensionering m. m.	+ 25 540 000
G. Diverse	+ 614 300

Ökningen av huvudtitelns slutsumma betingas främst av att anslaget till allmänna barnbidrag föreslås höjt med 22 miljoner kronor och anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. med 25 miljoner kronor. Bortsett från nu nämnda båda anslag ha ökningar och minskningar i stort sett uppvägt varandra.

I fråga om de särskilda anslagsgrupperna må följande nämnas.

Anslagen till socialstyrelsen med dithörande verksamhet ha, om anslaget till allmänna barnbidrag ej medräknas, minskats med ca 3 miljoner kronor. Därvid ha anslagen till den halvöppna barnavården, husmoderssemestern och barnkolonierna ökats med ca 1,2 miljoner kronor, medan anslagen till mödrahjälp, social hemhjälp, bidragsförskott och fria resor ansetts kunna nedräknas med tillhoppa ca 5 miljoner kronor. Anslagen till ungdomsvårds-skolorna ha preliminärt ökats med ca 1 miljon kronor.

Av ökningen under arbetsmarknadsanslagen faller på arbetslöshetsförsäringen ca 1,4 miljoner kronor. Anslagen till åtgärder för arbetsmarknadens reglering ha preliminärt uppräknats med 2 miljoner kronor.

Vad angår anslagen till förbättrande av bostadsförhållandena må nämnas, att medel till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden, vartill för budgetåret 1948/49 anvisats 2,5 miljoner kronor, ej beräknats med hänsyn till väntad behållning å anslaget.

Anslagen till sjukkassorna ha ökats med 2,4 miljoner kronor och anslaget till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet med 0,96 miljoner kronor. Däremot har anslaget till särskilda barnbidrag m. m. ansetts kunna nedräknas med 3,5 miljoner kronor.

Härefter följer en mera detaljerad redovisning för ökningar och minskningar under de särskilda anslagen.

Vad särskilt angår *avlönings- och omkostnadsanslagen* hänvisas i fråga om deras fördelning å de olika avdelningarna till följande sammanställning:

Avlöningar och omkostnader.

	Avlöningar	Omkostnader
A. Socialdepartementet	—	—
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	+ 606 800	+ 637 000
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	+ 45 000	— 195 000
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m. ..	+ 597 000	—
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	+ 418 900	+ 55 500
F. Folkpensionering m. m.	+ 550 000	+ 115 000
G. Diverse	+ 15 000	+ 1 000
	<u>+ 2 232 700</u>	<u>+ 613 500</u>
	+ 2 846 200	

Den största ökningen under B. faller på ungdomsvårdsskolorna, där ytterligare förstatligande förutses. Ökningen under D. betingas av att länsbostadsnämnderna beräknas vara fullt utbyggda nästa budgetår. Ökningen under E. beror främst på att medel till den förstärkta arbetarskyddsorganisationen beräknats endast för senare hälften av innevarande budgetår men nu beräknas för hela nästa budgetår. Ökningen under F. faller helt på pensionsstyrelsen.

I det följande lämnas vidare en redogörelse för mera betydande förändringar å *andra anslag än de i föregående sammanställning redovisade*, varvid först behandlas anslag vilka återfinnas såväl i riksstaten eller tilläggsstat I för innevarande budgetår som i det huvudtitelsförslag, som nu framlägges.

Mera betydande ökningar.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Allmänna barnbidrag	22 000 000	
Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	420 000	
Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården	136 000	
Bidrag till husmoderssemestern	250 000	
Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	400 000	23 206 000

	Kronor	Kronor
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	1 300 000	
Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor	100 000	
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande	10 300 000	11 700 000
<i>Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.</i>		
Särskilda bostadsrabatter		500 000
<i>Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.</i>		
Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.		550 000
<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Bidrag till folkpensioner m. m.	25 000 000	
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	960 000	
Bidrag till sjukkassor	1 900 000	
Kristillägg till sjukkassor	500 000	28 360 000
<i>Diverse.</i>		
Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	173 000	
Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.	750 000	923 000
	Summa kronor	65 239 000

**Ändamål, för vilka medel ej anvisats å riksstaten eller tilläggsstat I
för budgetåret 1948/49.**

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnads- arbeten m. m.	kronor	500 000
--	--------	---------

Utgiftsstegringen å avlönings- och omkostnadsanslagen samt nyss redovisade större ökningsar ävensom anslagen till nya ändamål skulle ha medfört, att huvudtiteln ökats med omkring 68,9 miljoner kronor. Vissa anslag ha emellertid nedskurits, medan andra anslag helt bortfallit. I dessa hänseenden hänvisas till följande sammanställningar.

Större minskningar.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Mödrahjälp	2 000 000	
Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	1 000 000	
Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	500 000	
Fria resor för barn	1 500 000	
Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	450 000	5 450 000

	Kronor	Kronor
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Kostnader för överflyttning av arbetskraft	6 999 900	
Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	1 299 900	8 299 800

Folkpensionering m. m.

Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	3 500 000	
	<u>Summa kronor</u>	17 249 800

I gällande riksstat eller tilläggsstat I upptagna anslag, för vilka medel icke äskats för budgetåret 1949/50.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Ersättningar till inackorderingshem för driftförluster	3 000	
Inköp av Bistaborgs ungdomsvårdsskola	300 000	303 000

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden	2 500 000	
	<u>Summa kronor</u>	2 803 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

J. O. Widman.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1949/50.**A. Socialdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	493 000
2	Omkostnader	50 000
		543 000

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

	Socialstyrelsen:	
3	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet	1 605 000
13	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	30 000
14	Omkostnader	300 000
17	Socialstyrelsens ortsbud	50 800
18	Allmän bostadsräkning m. m.	255 000
	Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter:	
21	Avlöningar	208 500
22	Omkostnader	78 400
	Arbetsdomstolen:	
23	Avlöningar	111 000
28	Omkostnader	4 200
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
28	Avlöningar	140 000
31	Omkostnader	30 000
	Mödrahjälp m. m.:	
31	Mödrahjälp	13 000 000
34	Mödrahjälpsnämnderna	200 000
	Social hemhjälp:	
35	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	2 735 000
38	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor....	196 000
	Fattigvård och barnavård m. m.:	
40	Fattigvård i allmänhet	1 750 000
40	Barnavård i allmänhet	190 000
41	Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.	500 000
42	Fattigvård och barnavård för lappar	90 000
42	Bidrag till svenska socialvårdsförbundet	25 000
44	Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor	3 000
44	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem	40 000
44	Allmänna barnbidrag	442 000 000
46	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag	1 100 000
48	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	2 500 000
48	Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.	160 000

Sid.		Kronor
49	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem ..	100
50	Bidrag till driften av barnhem	3 000 000
50	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård *	1 920 000
51	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården	* 346 000
51	Fria resor för barn	* 4 000 000
52	Bidrag till husmoderssemestern	* 2 350 000
53	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 500 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
55	Avlöningar	* 2 700 000
56	Omkostnader	* 2 000 000
56	Byggnadsarbeten m. m.	* 500 000
56	Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	* 750 000
56	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	* 10 200
		486 378 200

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

	Arbetsmarknadsstyrelsen:	
57	Avlöningar	2 775 000
67	Omkostnader	615 000
69	Krisorganisationen	900 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
72	Avlöningar	13 075 000
81	Omkostnader	3 440 000
85	Krisorganisationen	2 500 000
87	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	6 800 000
89	Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor	1 500 000
91	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande	* 14 300 000
93	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	* 100
93	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	* 100
93	Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. *	1 500 000
93	Planering av allmänna arbeten	100
		47 405 300

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

	Bostadsstyrelsen:	
94	Avlöningar	* 2 300 000
98	Omkostnader	* 300 000
	Länsbostadsnämnderna:	
98	Avlöningar	* 1 400 000
98	Omkostnader	* 335 000
99	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag	* 400 000
99	Hyresrabatter för mindre bemedlade barnrika familjer *	21 000 000
99	Särskilda bostadsrabatter	* 1 500 000
99	Bidrag till inrättande av pensionärshem	* 6 000 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
99	Statens nämnd för samlingslokaler	27 500
102	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	—
103	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler	15 000
	Bosättningslån:	
	Statens bosättningslån:	
103	Ersättning åt ortsombud	65 000
104	Ersättning åt riksbanken	215 000
105	Viss upplysningsverksamhet	15 000
		33 572 500

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

	Försäkringsrådet:	
107	Avlöningar	543 000
111	Omkostnader	23 500
	Riksförsäkringsanstalten:	
111	Avlöningar	5 355 000
122	Omkostnader	395 000
124	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	275 000
125	Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete	290 000
126	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	3 900 000
127	Bidrag till fiskares försäkring	160 000
	Arbetarskyddsstyrelsen:	
129	Avlöningar	674 000
130	Omkostnader	80 000
	Yrkesinspektionen:	
131	Avlöningar	1 570 000
133	Omkostnader	339 000
134	Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar	5 000
134	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område	80 000
		13 689 500

F. Folkpensionering m. m.

	Pensionsstyrelsen:	
137	Avlöningar	4 030 000
149	Omkostnader	620 000
151	Pensionsstyrelsens ortsombud	370 000
152	Bidrag till folkpensioner m. m.	725 000 000
154	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	2 000 000
155	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet ..	8 510 000
159	Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	9 000 000
160	Bidrag till sjukkassor	44 900 000
161	Kristillägg till sjukkassor	5 700 000
162	Moderskapspenning	1 900 000
163	Driften av centraldepån för blindas arbeten	* 160 000
164	Bidrag till de blindas förening	65 000
		802 255 000

* Beräknat belopp.

G. Diverse.

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
165	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 272 000
165	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	2 800
	Statens hyresråd:	
165	Avlöningar	465 000
167	Omkostnader	28 000
168	Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter	5 000
169	Internationellt socialpolitiskt samarbete	450 000
169	Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m... *	1 500 000
170	Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m. *	500 000
170	Social upplysningsfilm.....	75 000
172	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	600 000
172	Extra utgifter	50 000
172	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	14 000
		4 961 800
	Summa	1 388 805 300

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM
ÅR 1949

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
sjätte—nionde huvudtitlarna*

Bilaga 8 till

1949 års statsverksproposition.

Sjätte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilsson, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1949/50 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, samt anför därvid följande.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1.] 1. **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	600 300	595 700
1948/49 (statsliggaren s. 359) ..	626 600	
1949/50 (förslag)	562 300	

På kommunikationsdepartementets statssekreteraravdelning finnas f. n., förutom statssekreteraren, två förste och två andre kanslisekreterare samt två amanuenser. Därjämte ha sedan år 1947 funnits två arvodestjänster, vilka dock tidvis varit vakanta.

För departementets del har det särskilt under de senaste åren aktualiserade behovet av en mera planmässig hushållning med landets produktionsresurser

visat sig kräva en viss nyinriktning av arbetet inom departementet bl. a. i vad avser handläggningen av investeringsfrågorna. Det må erinras om att huvudparten av de statliga investeringarna falla inom departementets verksamhetsområde.

I första hand har en utvidgning och fördjupning av det årliga budgetarbetet blivit nödvändig i syfte att ytterligare klarlägga det faktiska investeringsförloppet med hänsyn såväl till den allmänna investeringspolitiken som till speciella delar därav, såsom byggnads- och importregleringarna. I viss mån komma därvid också frågor om industrins produktionsförmåga och fördelningen av industrikapaciteten mellan hemmamarknadsproduktion och export under bedömande. Det har emellertid i samband med denna prövning på kortare sikt av investeringsfrågorna visat sig i allt högre grad påkallat att jämväl söka uppdraga vissa riktlinjer för en mera långsiktig investeringspolitik på kommunikationsväsendets område. Behovet härav framstår desto mera trängande som under senare år i samband med kommittéutredningar och planeringsarbetet inom vederbörande ämbetsverk framlagts investeringsprojekt av sådana dimensioner, att det knappast kan bli möjligt att inom närmast överskådlig tid förverkliga mer än en begränsad del därav.

Delvis i samband med investeringsfrågorna ha också aktualiserats åtskilliga trafikpolitiska spörsmål av stor samhällsekonomisk räckvidd, exempelvis rörande taxesättningen och företagsformerna inom transportväsendet samt i fråga om regional samordning av olika trafikmedel.

Vid sidan av dessa på senare tid framkomna och utvidgade uppgifter kvarstå statssekreteraravdelningens allmänt administrativa arbetsuppgifter, vilka successivt tilltagit i omfattning.

Tiden synes nu vara inne att fastare organisera avdelningens arbete. Beredningen av framför allt ekonomiska och trafikpolitiska frågor bör i viss utsträckning sammanhållas inom en särskild statssekreteraren underställd byrå under ledning av en byråchef. Övriga ärenden böra likaledes närmast under statssekreteraren handläggas av en byråchef.

I enlighet härmed torde för ändamålet böra inrättas två byråchefstjänster i lönegraden Cr 10. Vid bifall härtill bör en ordinarie förste kanslisekreterartjänst uppföras å övergångsstat, varjämte anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal kan minskas med ett belopp av 15 000 kronor, motsvarande en av de för statssekreteraravdelningen avsedda arvodestjänsterna.

Då numera en särskild för statsdepartementen gemensam organisationsavdelning finnes inrättad inom finansdepartementet, torde under densamma böra inordnas viss till kanslihusets allmänna administration hänförlig personal, som f. n. sorterar under kommunikationsdepartementet, nämligen dels sju telefonister i Ca 8 och dels två icke-ordinarie expeditiionsvakter. I samband härmed bör departementets avlöningsanslag också minskas med de medel, som finnas inräknade i detsamma för avlöande av vikarier i telefonväxeln. Vidare torde anslaget böra reduceras med belopp, motsvarande lönerna för två för kanslihusannexet beräknade expeditiionsvaktjänster i Ce 9, vilka visat sig obehövliga.

För bestridande av automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång erfordras en ökning av icke-ordinarieposten med 2 100 kronor. Slutligen bör ordinarieposten minskas med 22 000 kronor och icke-ordinarieposten ökas med 20 000 kronor med anledning av att fyra av departementets ordinarie kontorsbiträden beräknas komma att uppehålla extra ordinarie tjänster inom departementet eller hos annan myndighet.

Anslaget bör i enlighet med vad sålunda anförts för budgetåret 1949/50 anvisas med 562 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet *dels* uppföra två byråchefstjänster i Cr 10, *dels* å övergångsstat uppföra en förste kanslisekreterartjänst i Ca 29, *dels ock* avföra sju telefonisttjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	290 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 600
Summa kronor 562 300;	

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 562 300 kronor.

[2.] 2. **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader** (statsliggaren s. 360). Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 220 000 kronor. I samband med den under nästföregående punkt omförmälda överflyttningen av vissa personalkostnader till sjunde huvudtiteln torde också en motsvarande överföring böra ske beträffande de för statsdepartementen gemensamma expens-kostnader, vilka f. n. bestridas från kommunikationsdepartementets omkostnadsanslag, nämligen för abonnemangsavgift för telefonväxeln, städning av gemensamma lokalutrymmen, nattvakt m. m. I enlighet härmed bör anslaget för nästa budgetår minskas med 174 500 kronor och sålunda uppföras med 45 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 45 500 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsverket.

[3.] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 834 000	3 738 900
1948/49 (statsliggaren s. 360)	4 075 000	
1949/50 (förslag)	4 112 000	

I skrivelse den 30 september 1948 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt petita för budgetåret 1949/50 rörande väg- och vattenbyggnadsverket.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att styrelsen i rådande ekonomiska läge funnit sig böra i väsentlig utsträckning bortse från föreliggande behov av personalförstärkning och förbättrad löneställning och därför inskränkt sig till att endast upptaga sådana fall, där behovet är särskilt trängande.

För vägbyråns avdelning för städerna föreslår styrelsen en ny förste byråingenjörstjänst i Ca 29, avsedd för en stadsplanetekniker, samt för byråns vägtrafikavdelning ytterligare en ritartjänst i Ce 19.

Beträffande vatten- och avloppsbyrån föreslås en höjning av beloppet för avlönande av extra personal med 53 500 kronor.

Konstruktionsbyrån är uppdelad på två avdelningar, vardera med en byrådirektör som chef. Den ena avdelningen är indelad i tre och den andra i två sektioner. Dessutom finnas vissa fristående organ inom byrån. Fyra av sektionsföreståndarna äro förste byråingenjörer, medan den femte sektionen förestås av en byråingenjör i Ca 27.

Styrelsen meddelar, att byråns funktionsduglighet blivit väsentligt nedsatt på grund av täta personalbyten. Sålunda har sedan den 1 juli 1947 10 civilingenjörer lämnat byrån. För att nå större stabilitet i personalhänseende föreslår styrelsen följande ändringar i byråns personalorganisation, nämligen dels att ytterligare en förste byråingenjörstjänst i Ca 29 inrättas, varigenom byråns samtliga fem sektioner skulle kunna ställas under ledning av tjänstemän i förste byråingenjörers grad, dels ock att 4 av byråns 14 byråingenjörstjänster i Ce 24 utbytas mot samma antal byråingenjörstjänster i Ce 27. Dessa förändringar beräknas komma att leda till en sådan ökning av byråns arbetseffektivitet, att antalet tjänstemän skulle kunna minskas något. Styrelsen föreslår därför — under förutsättning att nu framlagda förslag helt genomföras — att 2 byråingenjörstjänster i Ce 24 indragas. Totalt sett innebär styrelsens förslag en mindre minskning i konstruktionsbyråns personalkostnader.

Styrelsen har vidare återkommit med ett tidigare framfört förslag att en

särskild avdelning inrättas inom byggnads- och underhållsbyrån för beläggningsverksamheten och att i samband härmed den väginpektör, som inom styrelsen svarar för denna verksamhetsgren, uppflyttas från Ca 32 till Cp 9. Därjämte hemställer styrelsen att en förste byråingenjörstjänst i Ce 29 inrättas på ifrågavarande avdelning. Även för byråns andra byggnadsavdelning har styrelsen funnit behov föreligga av en dylik tjänst. Härvid beräknas 2 ingenjörstjänster i Ce 21 kunna indragas.

Beträffande förräds- och verkstadsbyrån föreslår styrelsen att den förste byråingenjörstjänst i Ca 29, vars innehavare är chef för byråns förvaltningsavdelning, förändras till byrådirektörstjänst i Ca 31. På ifrågavarande tjänsteman ankommer bl. a. att svara för verkets materialkontroll och standardiseringsverksamhet. Styrelsen har lämnat en utförlig motivering för den föreslagna ändringen och framhåller härvid bl. a. följande.

Denna tjänst är den enda inom verket, som innehaves och synes kunna innehavas av en bergsingenjör. Detta medför dels att tjänsten måste betraktas som en sluttjänst, dels att åt befattningshavaren måste anförtros att självständigt avgöra de frågor, som falla inom hans kompetensområden. Dessa frågor beröra ej endast förräds- och verkstadsbyråns verksamhet utan även andra byråers. Befattningshavaren har sålunda att taga befattning med en mångfald frågor, som falla under konstruktionsbyråns handläggning. Även därvid har han att självständigt meddela beslut. Styrelsen vill särskilt understryka den ekonomiska betydelsen för verket av befattningshavarens verksamhet. De resultat, som hittills uppnåtts, innebära enligt vad verkställd undersökning givit vid handen för verkets drift en årlig besparing av högst betydande storlek. Det är företrädesvis två vägar man härvid har att gå, nämligen standardisering och omläggning av tillverkningsmetoderna. Som exempel på storleken av de besparingar, som kunna göras, vill styrelsen bland de många fallen endast framhålla, att genomförda konstruktionsändringar m. m. för olika slags slitgoods medfört en årlig besparing i verkets drift av cirka 500 000 kronor.

För kanslibyråns del har styrelsen anmält behov av 2 förste byråsekreterartjänster i Ce 27, den ena avsedd för ombudsmannaexpeditionen och den andra för personalavdelningen.

I anslutning till ett i samband med beräkningen av styrelsens omkostnadsanslag framlagt förslag om utgivande av en tidskrift för väg- och vattenbyggnadsverkets personal hemställer styrelsen, att ett belopp av 7 500 kronor anvisas för avlönande av en halvtidsanställd pressombudsman, vilken bl. a. skulle biträda med redigeringen av nämnda tidskrift.

För skötseln av värmecentralen m. m. i den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt luftfartsstyrelsen gemensamma nya ämbetsbyggnaden beräknas komma att erfordras 1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1: a klass i Ca 12 samt 1 eldare i Ce 9. Därjämte begär styrelsen ett belopp av 900 kronor, avsett som arvode åt en portvakt i den nya ämbetsbyggnaden.

Utgiftsökningarna för nästa budgetår på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas till sammanlagt ca 37 000 kronor, fränsett rörligt tillägg.

Slutligen har styrelsen anmält att innehavaren av en å övergångsstat

uppförd byråchefstjänst avgår med pension vid innevarande budgetårs utgång.

Statens lönenämnd har i avgivet utlåtande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens *petita* förklarat sig biträda förslaget om uppflyttning av 4 byråingenjörstjänster i Ce 24 på konstruktionsbyrån till Ce 27. Lönenämnden förutsätter därvid, att å tjänsterna komma att förordnas kvalificerade ingenjörer, som ej alltför kort tid innehaft tjänst i Ce 24.

Lönenämnden säger sig heller icke vilja motsätta sig förslaget om förbättrad löneställning för chefen för förräds- och verkstadsbyråns förvaltningsavdelning.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet ha i sin den 18 november 1948 framlagda berättelse för verksamhetsåret 1947/48 även berört vissa personalfrågor. Överrevisorerna finna det önskvärt att förbättrad löneställning beredes vissa ingenjörer på konstruktionsbyrån samt chefen för förrädsbyråns förvaltningsavdelning.

Departementschefen. Med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter har jag funnit mig böra tillstyrka den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna omorganisationen inom styrelsens konstruktionsbyrå, innebärande dels att en förste byråingenjörstjänst i Ca 29 och 4 byråingenjörstjänster i Ce 27 inrättas, dels att 6 byråingenjörstjänster i Ce 24 indragas. Avgörande skäl synas mig också ha förebragts för ett utbyte av den för chefen för förräds- och verkstadsbyråns förvaltningsavdelning avsedda förste byråingenjörstjänsten i Ca 29 mot en byrådirektörstjänst i Ca 31. Jag har heller ingen erinran mot styrelsens förslag att för skötseln av det nya ämbetshuset inrättas en tjänst som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 och en eldartjänst i Ce 9 samt att för portvaktssysslorna beräknas ett arvodesbelopp av 900 kronor.

Jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal torde i styrelsens personalförteckning böra uppföras ytterligare 5 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, varav 2 äro avsedda för extra ordinarie kanslibiträden.

Ur personalförteckningen bör avföras en på övergångsstat placerad byråchefstjänst, vars innehavare den 1 juli 1949 avgår med pension.

Övriga av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslag till ändringar i styrelsens personalorganisation kan jag för närvarande icke biträda.

Om hänsyn jämväl tages till inträffande löneklassuppflyttningar samt uppflyttningar i lönegrad enligt reglerad befordringsgång medföra av mig biträdda förslag en ökning av styrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår med sammanlagt 37 000 kronor. Anslaget skulle härvid komma att uppgå till 4 112 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppföra följande ytterligare

tjänster, nämligen 1 byrådirektör i Ca 31, 1 värmelednings-skötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12, 5 kontorsbiträden i Ca 8 och 4 byråingenjörer i Ce 27, ävensom att ur förteckningen avföra 1 byråchefstjänst å övergångsstat i Ca 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 397 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.....	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 272 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	439 000
Summa kronor 4 112 000;	

c) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 112 000 kronor, därav 2 056 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4.] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	679 000	690 500
1948/49 (statsliggaren s. 362)	720 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	815 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita för nästa budgetår anmält ökat medelsbehov beträffande vissa poster i omkostnadsstaten.

Med utgångspunkt från belastningen av posten till sjukvård m. m. under budgetåret 1947/48 föreslår styrelsen, att denna post uppräknas med 5 000 kronor.

Resekostnaderna beräknas stiga avsevärt bl. a. på grund av höjda biljett- och bensinpriser. Därjämte väntas reseverksamheten komma att öka i omfattning. Styrelsen framhåller sålunda att den successivt pågående decentraliseringen från styrelsen till vägförvaltningarna kräver ökad inspektionsverksamhet från styrelsens sida samt att styrelsens revisionsverksamhet i arbetsbesparande syfte i större utsträckning än tidigare förlagts till vägförvaltningarna. Med anledning härav föreslår styrelsen en uppräkning av posten till reseersättningar m. m. med 50 000 kronor.

Den årliga belastningen av delposten till bränsle, lyse och vatten beräknas öka med 45 000 kronor efter inflyttningen i det nya ämbetshuset. Delposten till övriga expenser för eget behov föreslås höjd med 20 000 kronor.

Slutligen hemställer styrelsen, att i posten till publikationstryck inräknas ett belopp av 20 000 kronor för att möjliggöra för styrelsen att utge en informationstidskrift för väg- och vattenbyggnadsverkets personal. Behovet av en sådan tidskrift har enligt styrelsen aktualiserats genom inrättandet

av företagsnämnder vid verket. För att dessa nämnder, som äro organ för information och samråd, skola ge avsett resultat, anses det nödvändigt att deras arbete understödes genom en tidning, som når alla anställda.

I förevarande sammanhang torde jag jämväl få anmäla, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 17 december 1947 bl. a. hemställt om medgivande att bestrida kostnader för resor till utlandet i samband med inköp av maskiner m. m. samt vid kontroll av pågående fabrikation och leveranser med anlitande av medel under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Ifrågavarande resekostnader bestridas nu i regel av anslaget till extra utgifter under sjätte huvudtiteln.

Styrelsen framhåller, att anledning att företaga sådana resor kommer att framdeles förekomma i ökad utsträckning på grund av styrelsens strävan att vid inköp i görligaste mån undvika mellanhänder. Kostnaderna för dessa resor böra därför bedömas i jämförelse med de svenska mellanhändernas kostnader för erforderlig kontakt med fabrikanterna. Då resekostnaderna således till övervägande del äro att betrakta som inköpskostnader, synes det naturligt att de bestridas av medel under förrådsfonden.

Statskontoret uttalar i sitt utlåtande över styrelsens petita bl. a., att resekostnadsposten bör kunna bibehållas vid nuvarande belopp. Ämbetsverket finner den föreslagna tidskriften motiverad och tillstyrker, att medel för ändamålet beräknas under posten till publikationstryck.

I yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse den 17 december 1947 har statskontoret förklarat sig intet ha att erinra mot styrelsens förslag att kostnaderna för vissa utlandsresor bestridas från förrådsfondens medel.

Departementschefen. Mot de föreslagna höjningarna av posterna till sjukvård m. m. samt till bränsle, lyse och vatten med 5 000 kronor resp. 45 000 kronor har jag ingen erinran. I likhet med vad som redan är fallet beträffande vissa av kommunikationsverken torde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra erhålla möjlighet att utgiva en informationstidskrift för personalen vid verket. Jag tillstyrker därför styrelsens förslag att posten till publikationstryck för ändamålet uppräknas med 20 000 kronor. Beträffande reseersättningsposten föreslår jag, att ökningen begränsas till 25 000 kronor. Någon ökning av delposten till övriga expenser är jag icke beredd tillstyrka.

Vad angår det i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse den 17 december 1947 framlagda förslaget, har jag intet att erinra mot att ifrågavarande utrikes affärsresor bekostas av medel under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 815 000 kronor, därav 407 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5.] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	9 969 000	9 590 300
1948/49 (statsliggaren s. 364)	10 745 000	
1949/50 (förslag)	10 904 000	

I sina petita för budgetåret 1949/50 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* föreslagit vissa delvis mycket omfattande förändringar i vägförvaltningarnas personalorganisation.

Några av styrelsens förslag avse personalförstärkningar, som begärdes redan i föregående års petita men därvid icke vunno bifall. Sålunda föreslås för vägunderhållsarbetet 3 ingenjörstjänster i Ca 27, avsedda för Stockholms, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län. För anställande av extra personal för ärenden rörande den enskilda väghållningen hemställer styrelsen om ytterligare 85 000 kronor. Därjämte har styrelsen återkommit med ett tidigare förslag om inrättande av 4 kontoristtjänster i Ce 13, avsedda för de vägförvaltningar som övertagit de förutvarande hamnarbetsdistriktens arbetsuppgifter.

Under erinran om att den inom finansdepartementet tillkallade arbetsledareutredningen torde komma att behandla även frågan om övervägmästartas och vägmästartas lönegradsplacering, framhåller styrelsen att, i avbidan på resultatet av denna utredning, en provisorisk löneförbättring för ifrågavarande personal är nödvändig. Denna löneförbättring, varom styrelsen nu gjort framställning, skulle utgå i form av tilläggsarvode med högst 50 kronor för månad.

För de planerade depåverkstäderna vid väg- och vattenbyggnadsverket, för vilka medel anvisades av 1946 års riksdag och av vilka en del väntas träda i funktion under nästa budgetår, har viss biträdespersonal beräknats komma att erfordras såsom hjälp vid upprättande av avlöningshandlingar och arbetsrapporter m. m. Detta personalbehov, som beräknades till totalt 22 icke-ordinarie skrivbiträden, anmälades redan i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita för budgetåret 1947/48. Styrelsens förslag godkändes av statsmakterna i princip men det förklarades att medel för ifrågavarande biträden borde inräknas i avlöningsanslaget först när verkstäderna blivit färdigbyggda. Styrelsen har nu anmält behov av medel för 10 sådana biträden. Kostnaderna härför beräknas till 43 440 kronor, exklusive rörligt tillägg.

I skrivelse den 19 januari 1948 ha 1946 års vatten- och avloppssakkunniga framlagt förslag om en väsentlig utbyggnad av distriktsorganisationen för vattenförsörjning och avlopp. Personaluppsättningen vid denna organisation omfattar f. n. 12 distriktsingenjörer i Ce 29, 3 ingenjörer i Ce 27, 3 ingenjörer i Ce 24 samt ett antal verkmästare och andra tekniska biträden ävensom 6 kontorsbiträden.

Enligt de sakkunniga borde det finnas en distriktsingenjörstjänst i Ce 32 för varje län, tills vidare med undantag för Gotlands län, vilket skulle tilläggas Stockholmsdistriktet. Varje distriktsingenjör skulle till sitt förfogande ha en kvalificerad ingenjör (distriktsingenjören i Stockholm dock två). Av ifrågavarande ingenjörer skulle 9 vara placerade i Ce 27 och 15 i Ce 24. Be-

hoved av personal i övrigt skulle tills vidare tillgodoses genom anvisande av ett härför anpassat belopp.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita i huvudsak anslutit sig till sakkunnigförslaget. Dock finner styrelsen, att en uppflyttning av distriktsingenjörstjänsterna i lönegrad bör äga rum först i samband med en tjänsteförteckningsrevision för hela verket.

Beträffande behovet av personal i lägre grader — vilket icke närmare angivits av de sakkunniga — beräknar styrelsen, att varje distriktsingenjör kommer att behöva en ingenjör med löneförmåner motsvarande 21 lönegraden, ett tekniskt biträde för kontroll av företag m. m. med löneförmåner motsvarande 17 lönegraden och ett kontorsbiträde.

Kostnadsökningen för den sålunda ifrågasatta utbyggnaden av vatten- och avloppsorganisationen uppgår till drygt 700 000 kronor.

Jämligt grunderna för den reglerade befordringsgången beräknas 13 nya kontorsbiträdestjänster i Ca 8 behöva inrättas vid vägförvaltningarna. Utgiftsökningarna på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång uppskattas till sammanlagt 98 000 kronor.

Styrelsens anslagsberäkning slutar på ett belopp av 12 080 000 kronor.

Departementschefen. Mot förslaget om inräknande av medel i avlöningsanslaget för 10 i princip redan förut godkända skrivbiträdestjänster för depåverkstäderna har jag ingen erinran.

Vad angår den föreslagna utbyggnaden av distriktsorganisationen för vattenförsörjning och avlopp finner jag visserligen behov föreligga av en personalförstärkning på detta område. Jag anser mig emellertid böra förorda att frågan uppskjutes tills vidare i avvaktan på ett ekonomiskt gynnsammare läge.

Även övriga föreslagna ändringar i vägförvaltningarnas personalorganisation och i anslagsberäkningen har jag funnit mig kunna tillstyrka endast i vad som betingas av gällande grunder för reglerad befordringsgång och normala löneklassuppflyttningar. Med hänsyn till befordringsläget för förvaltningarnas biträdespersonal den 1 juli 1949 torde i personalförteckningen böra uppföras 13 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster.

Avlöningsanslaget bör under här angivna förutsättningar för nästa budgetår anvisas med 10 904 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 13 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	4 900 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 836 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 168 000
Summa kronor 10 904 000;	

c) till *Vägförvaltningarna: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 10 904 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6.] 4. **Vägförvaltningarna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 462 000	2 080 400
1948/49 (statsliggaren s. 365)	1 682 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	2 136 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskar för budgetåret 1949/50 ett anslag av 2 211 000 kronor till vägförvaltningarnas omkostnader. Om detaljberäkningen av anslaget har styrelsen anført i huvudsak följande.

Sjukvårdsposten beräknas med hänsyn till den väntade belastningen behöva uppräknas med 10 000 kronor. Beträffande posten till reseersättningar föreslår styrelsen — under hänvisning huvudsakligen till vad styrelsen anført i fråga om motsvarande post i styrelsens egen omkostnadsstat — en ökning med 104 000 kronor.

Ökade städningskostnader, höjda avgifter för telefonabonnemang och fördyring av kontorsmaterielen föranleda enligt styrelsen stegrade krav på medel under delposten Övriga expenser. Med hänsyn härtill och då en stor del av de från vägdistriktet övertagna kontorsmaskinerna nu äro uttjänta och måste ersättas med nya, hemställer styrelsen att nämnda delpost uppräknas med 65 000 kronor.

Under hänvisning till att belastningen av anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar under budgetåret 1947/48 uppgick till ca 806 000 kronor, föreslår styrelsen att denna post, som för innevarande budgetår är upptagen i omkostnadsstaten med endast 450 000 kronor, ökas till 800 000 kronor. Denna stegring beror enligt styrelsen på den ökade omfattningen av verksamheten samt det fortgående utbyggandet av bilparken. Hamnavdelningarnas inordnande under vägförvaltningarna, den tillkomna distriktsorganisationen för vatten och avlopp och den kraftigt ökade vägbelägningsverksamheten äro samtliga omständigheter, som påverkat användandet av tjänstebilar.

Statskontoret har i sitt utlåtande över styrelsens petita för sin del föreslagit, att ökningen av reseersättningsposten begränsas till 54 000 kronor och av posten för övriga expenser till 40 000 kronor.

Departementschefen. Styrelsens förslag om höjning av posterna till sjukvård m. m. samt till underhåll och drift av tjänstebilar med 10 000 kronor resp. 350 000 kronor föranleder ingen erinran från min sida. Vad angår reseersättnings- och expensposterna förordar jag med biträdande av statskontorets förslag i ämnet att ökningen av dessa poster begränsas till 54 000 resp. 40 000 kronor. Totalökningen av omkostnadsanslaget skulle härvid komma att stanna vid 454 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 136 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7.] 5. **De lokala vägnämnderna m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	150 000	95 500
1947/48	125 000	136 600
1948/49 (statsliggaren s. 366) ..	125 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	150 000	

Beträffande förevarande anslag framhåller *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* att den avsevärda ökningen av anslagsbelastningen under det sistförflutna budgetåret delvis torde vara att tillskriva den stimulerande inverkan på nämndernas verksamhet, som tillkomsten av länsvägnämndernas förbund samt det av 1947 års utredning rörande decentralisering inom väg- och vattenbyggnadsverket den 23 februari 1948 avgivna betänkandet rörande vägnämndernas och länsvägnämndernas arbetsuppgifter m. m. (SOU 1948: 18) medfört. Styrelsen anser det därför icke finnas anledning att betrakta den ökade anslagsbelastningen som tillfällig. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att anslaget för budgetåret 1949/50 ökas till 150 000 kronor.

Departementschefen. Utöver vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört angående medelsförbrukningen å förevarande anslag må framhållas att anslaget jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 november 1948 i fortsättningen också kommer att belastas med kostnader för ersättningar till vägnämndsledamöter vid beivrande av gemensamma sammanträden med länsstyrelse, vägförvaltning, länsvägnämnd och vägnämnder.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8.] 6. **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	25 000	81 700
1947/48	50 000	109 300
1948/49 (statsliggaren s. 367) ..	75 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	100 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, att den relativt stora belastningsökningen å förevarande anslag under det sistförflutna budgetåret torde vara föranledd bl. a. av den växande trafiken och den omständigheten att ytterligare ett antal av på vägdistriktens tid tagna ansvars- och trafikförsäkringar

upphört att gälla. Då ytterligare sådana försäkringar träda ur kraft under 1948 och 1949, räknar styrelsen med att behovet av medel för här ifrågasättande ändamål kommer att öka.

Styrelsen föreslår, att anslaget uppräknas till 100 000 kronor.

Departementschefen. Då jag icke funnit anledning till erinran mot styrelsens anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Vägunderhåll och vägbyggnader.

[9.] **Allmänna riktlinjer för beräkningen av väganslagen för budgetåret 1949/50.**

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I skrivelse den 30 september 1948 har styrelsen framlagt beräkning av anslagsbehovet för vägunderhåll och vägbyggnader m. m. under budgetåret 1949/50.

Inledningsvis erinrar styrelsen om att styrelsen i sina petita för innevarande budgetår framhållit bland annat att såsom utvecklingen varit inom vägväsendet under de senaste åren varken ökningen i trafikens omfattning eller medelsanvisningarnas storlek blivit avgörande för den takt, i vilken de allmänna vägarna kunnat upprustas och förbättras. I stället hade läget på material- och maskinmarknaden och framför allt på arbetsmarknaden blivit den dirigerande faktorn i fråga om omfattningen av vägförbättringsarbetena.

Läget för vägväsendet är, fortsätter styrelsen, fortfarande mycket bekymmersamt på grund av att nödvändiga arbeten kunna komma till utförande blott i mycket begränsad omfattning. En viss förbättring har dock inträtt därigenom att vägförvaltningarna erhållit medgivande att från den 1 september 1948 något öka den för varje län fastställda högsta arbetsstyrkan för bland annat vägunderhållet. Viss lättnad kan även påräknas genom den från samma tid medgivna möjligheten att för vissa arbeten utnyttja s. k. dold arbetskraft.

Om de lättnader, som erhållits beträffande arbetskraft, kunde helt utnyttjas för det egentliga vägunderhållet, skulle detta, förklarar styrelsen, kunna bedrivas utan några personalsvårigheter. De fastställda arbetsstyrkorna skola emellertid användas jämväl för förstärknings- och förbättringsarbeten samt för beläggningsarbeten. Dessa höra för närvarande till de viktigaste åtgärderna för vägnätets upprustning. En ytterligare ökning av arbetsstyrkan för ifrågasatt ändamål är därför nödvändig.

Förutom nyssnämnda upprustningsarbeten kräves emellertid att vissa andra vägarbeten och i första hand broarbeten utföras jämsides därmed. Styrelsen framhåller, att det måste vara angeläget, att vägarnas och broarnas standard

Sammanställning utvisande medelsanvisning, verklig och beräknad medelsförbrukning samt äskade medel för väg- och brobyggnadsanslagen samt anslagen för enskild väghållning under budgetären 1947/48—1949/50.

A n s l a g	Disponibla medel under budgetåret 1947/48	Medelsför- brukning under budgetåret 1947/48	Reserva- tion vid utgången av budgetåret 1947/48	Beviljade anslag för budgetåret 1948/49	Disponibla medel under budgetåret 1948/49	Beräknad medelsför- brukning under budgetåret 1948/49	Beräknad reservation vid ut- gången av budgetåret 1948/49	Äskade medel för budgetåret 1949/50	Beräknad medelsför- brukning under budgetåret 1949/50	Beräknad reservation vid ut- gången av budgetåret 1949/50
	m i l j o n e r k r o n o r									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Byggnadsanslag, som helt eller i första hand äro avsedda för det statliga vägväsendet.</i>										
Nyanläggning av bygdevägar	22·4	4·1	18·3	0·1	18·4	9·0	9·4	3·5	10·5	2·4
Nyanläggning av ödebygdevägar ..	9·2	2·5	6·7	0·1	6·8	3·8	3·0	2·5	4·8	0·7
Byggande av huvudvägar	33·6	3·8	29·8	0·1	29·9	11·6	18·3	5·5	17·0	6·8
Ombyggnad av bygde- och ödebygds- vägar	16·2	2·5	13·7	0·1	13·8	8·0	5·8	14·0	16·1	3·7
Förstärkning och förbättring av vägar	17·3	9·4	7·9	5·0	12·9	12·9	—	20·0	20·0	—
Vägbeläggningar	30·1	11·2	18·9	25·0	43·9	30·8	13·1	25·0	25·1	13·0
Stensättning av vägar	6·4	1·4	5·0	0·1	5·1	3·0	2·1	0·1	2·0	0·2
Byggande av broar	34·8	2·1	32·7	0·1	32·8	14·5	18·3	20·0	25·0	13·3
Byggande av bro vid Bergnäset....	3·8	0·8	3·0	—	3·0	0·8	2·2	—	2·0	0·2
Byggande av bro vid Hjulsta	3·2	0·5	2·7	—	2·7	0·8	1·9	—	1·7	0·2
Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vä- gar och broar	6·5	1·0	5·5	—	5·5	0·5	5·0	¹⁾ —	2·0	3·0
Säger	183·5	39·3	144·2	30·6	174·8	95·7	79·1	90·6	126·2	43·5
<i>Byggnadsanslag för städer och sam- hällen som äro väghållare.</i>										
Bidrag till byggande av vägar och gator	20·6	0·7	19·9	5·0	24·9	8·0	16·9	4·0	10·7	10·2
<i>Anslag till enskild väghållning.</i>										
Bidrag till underhåll av enskilda vägar	6·2	3·7	2·5	4·0	6·5	4·7	1·8	4·8	5·4	1·2
Bidrag till byggande av enskilda vägar	11·2	2·6	8·6	3·8	12·4	4·0	8·4	3·0	4·2	7·2
Säger	17·4	6·3	11·1	7·8	18·9	8·7	10·2	7·8	9·6	8·4
Summa miljoner kronor	221·5	46·3	175·2	43·4	218·6	112·4	106·2	102·4	146·5	62·1

¹⁾ Anslaget upptaget med 1 000 kronor.

snabbt förbättras så att transportarbetet kan effektiviseras och därigenom underlätta en särskilt i nuvarande läge betydelsefull produktionsökning. Genom en förbättrad transportapparat med övergång till större och tyngre transportenheter kunna dels transportkostnaderna avsevärt reduceras, dels icke obetydlig arbetskraft inbesparas. I en till styrelsens skrivelse fogad promemoria har resultatet framlagts av en inom styrelsen verkställd utredning om betydelsen för transportekonomin av en förbättrad väg- och brostandard.

Efter att ha lämnat en redogörelse för de kvotramar, som under år 1948 gällt för beviljande av byggnadstillstånd till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten, påpekar styrelsen, att vägdistriktet under 1930-talet nedlade i medeltal ca 45 miljoner kronor eller, omräknat till nu gällande löne- och prisnivå, ca 85 miljoner kronor om året på väg- och brobyggnader, beredskapsarbeten oräknade. Vid sin beräkning av vägenslagen för budgetåret 1949/50 har styrelsen utgått från att kvoten för statliga vägbyggnadsarbeten fr. o. m. arbetsåret 1949 höjes från 8,5 till 30 miljoner kronor samt att kvoten för brobyggnadsarbeten ökas för arbetsåret 1948 från 9 till 15 miljoner kronor samt fr. o. m. arbetsåret 1949 till 20 miljoner kronor.

I en på s. 14 återgiven sammanställning har styrelsen angivit verklig resp. beräknad medelstillgång under budgetåren 1947/48—1949/50 samt verklig resp. beräknad medelförbrukning under denna period å väg-, gatu- och brobyggnadsanslagen samt bidragsanslagen till enskild väghållning. Av tabellens sista kolumn framgår att vissa behållningar beräknas föreligga å flertalet anslag vid utgången av budgetåret 1949/50. Att anslagsäskandena likväl upptagits till sådana belopp att reservation beräknas föreligga vid denna tidpunkt sammanhänger enligt styrelsen därmed, att för vägbyggnadsverksamheten upprättade planer och program avse arbetsår (kalenderår). Medel som anvisas för budgetåret 1949/50 böra sålunda vara av sådan storleksordning att de i huvudsak täcka utgifterna även för senare hälften av arbetsåret 1950.

Automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1949/50 ha av styrelsen beräknats till ca 435 miljoner kronor, varav 210 miljoner kronor belöpa på tilläggsskatten på bensen och brännolja. Styrelsen har utgått från att av nämnda medel ett belopp av 295 miljoner kronor skulle tagas i anspråk för de anslag, vilka helt eller delvis skola avräknas mot automobilskattemedlen.

Arbetsmarknadsstyrelsen.

I utlåtande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita har arbetsmarknadsstyrelsen anfört bl. a. följande.

För vägunderhållet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat anslagsbehovet till 155 miljoner kronor, medan motsvarande anslag för innevarande budgetår utgör 134 miljoner kronor. Enligt under hand inhämtade upplysningar beräknar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att denna anslagsökning icke skall medföra anspråk på ökad arbetskraft till vägunderhållet. Arbetsmarknadsstyrelsen har den 7 juli 1948 bestämt det högsta antal arbetstagare,

som till bl. a. vägunderhåll må finnas anställda vid vägförvaltningarna fr. o. m. den 1 september 1948. Denna arbetsstyrka — 11 500 man förutom förmän, färj- och brovakter samt verkstads-, garage- och förrådspersonal — skulle sålunda vara erforderlig och tillräcklig även i fortsättningen. Arbetsmarknadsstyrelsen anser, att det i stort sett skall vara möjligt att för dessa arbeten bibehålla denna storlek av arbetsstyrkan och har därför intet att erinra mot det beräknade anslagsbehovet.

Beträffande vägbeläggningsarbeten har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för den tid, anslagsäskandena avse, räknat med i stort sett oförändrad omfattning av verksamheten, medan förstärkning och förbättring av vägar avses att bedrivas i något ökad omfattning. Vid fastställande av det högsta antal arbetare, som må finnas anställda inom vägförvaltningarna för vägunderhåll samt övriga mera löpande arbetsuppgifter, har arbetsmarknadsstyrelsen bestämt, att denna arbetsstyrka under år 1948 må sysselsättas jämväl i förstärknings- och förbättringsarbeten samt beläggningsarbeten. Därvid har styrelsen medgivit, att s. k. dold arbetskraft må i viss utsträckning sysselsättas vid här ifrågavarande arbeten. Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar av anslagsförbrukningen har den arbetskraft, som kunnat disponeras för dessa ändamål, i stort sett motsvarat vad som kunnat utföras med anvisade medel. Tillgången på arbetskraft har sålunda icke begränsat verksamheten inom dessa speciella områden. Huruvida det skall bli möjligt att utöka förstärkningsarbetena utöver årets verksamhet i den omfattning, som förutsattes i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning, torde bli beroende av dels möjligheterna att i annat arbete än underhåll utnyttja den ökade arbetsstyrka, som väg- och vattenbyggnadsverket efter den 1 september 1948 må använda i dessa arbeten, dels möjligheterna att härför taga i anspråk ytterligare s. k. dold arbetskraft.

Vad avser brobyggnadsverksamheten lär tillståndet hos landets broar vara sådant, att det i vissa fall begränsar möjligheterna att utföra transporter med fordon med så stor kapacitet, som ur transportekonomisk synpunkt anses lämplig. Då ett utnyttjande av större fordon innebär viss besparing av arbetskraft i transporterna, föreligger ur arbetsmarknadssynpunkt ett visst intresse av att landets brobestånd förbättras. En viss ökning av brobyggnadsverksamheten i syfte att ernå en förstärkning i snabbare takt av de mindre broar, som äro i oundgängligt behov härav, anses på grund av de enskilda företagens relativt ringa omfattning ur arbetsmarknadssynpunkt icke innebära större svårigheter. En så stor ökning av brobyggnadsverksamheten — från 9,3 miljoner kronor för år 1948 till 25,1 miljoner kronor för år 1949 — som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen påräknat, kan dock ur arbetsmarknadssynpunkt icke tillstyrkas.

Möjligheterna att företaga en mera väsentlig utökning av vägbyggnadsverksamheten äro — då möjligheterna att öka antalet vägbyggnadsmaskiner torde vara begränsade — beroende av tillgången på arbetskraft och vad särskilt avser landsbygdens vägväsende av arbetskraftsbehovet inom skogs- och jordbruket. Några väsentliga lättnader i arbetskraftsbehovet inom sistnämnda områden torde, såvitt nu kan bedömas, icke vara att vänta inom den tid, ifrågavarande anslagsäskanden avse. Med hänsyn härtill möter det ur arbetsmarknadssynpunkt svårigheter att öka vägbyggnadsverksamheten i den utsträckning, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förutsatt vid beräkningen av vägbyggnadsanslagen. Å andra sidan må framhållas, att, därest materialtillgången blir den väsentligen begränsande faktorn för byggnadsverksamheten, vissa möjligheter torde förefinnas att bereda sådana väg- och gatubyggnader, som icke äro i högre grad materialkrävande, ett något ökat utrymme inom ramen för investeringsprogrammet.

Då investeringsbegränsningen under år 1949 icke torde medgiva en mera avsevärd ökning av investeringen för väg- och gatuväsendet, synes man vid en mindre ökning av kvoten för broar icke böra räkna med att kvoten för vägar kan ökas mera än som erfordras för att inrymma tillfarterna till de broar, som avses att byggas.

Statens industrikommission.

Kommissionen uttalar i sitt utlåtande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden följande.

De i styrelsens petita angivna materialbehoven avse visserligen i allmänhet arbeten, vilka skola utföras under budgetåret 1949/50, men de härför erforderliga materialmängderna komma i stort sett att belasta försörjningen under år 1949, enär bl. a. inköpen successivt måste göras ungefär ett halvt år i förväg.

Angående möjligheten att erhålla importerat material, vill kommissionen framhålla, att den importplan, som väntas vara i kraft, då inköpen skola göras, ännu ej fastställt. För varor inom kommissionens verksamhetsområde är att vänta, att denna plan icke kommer att innefatta sådana belopp, som skulle erfordras för tillgodoseende i full utsträckning av de av styrelsen angivna importbehoven.

Icke blott för vissa av styrelsen särskilt redovisade varuslag utan även för övrig materiel gälla de direktiv, kommissionen erhållit om önskvärldheten att genom export anskaffa utlandsvalutor, även om detta delvis skulle ske på bekostnad av den inhemska försörjningen. För möjliggörande av ökad exportproduktion bör den inhemska konsumtionen av material och arbetstimmar minskas så långt detta är praktiskt möjligt och lämpligt.

Beträffande importmöjligheterna är vidare att märka, att de nu med de flesta länder gällande handelsavtalen hava utlöpt vid den tid, då de av styrelsen angivna inköpen skulle bli aktuella. Huru de eventuella nya avtalen komma att gestalta sig, kan givetvis ej nu bedömas. Det är dock att vänta, att ramen för import enligt dessa kommer att bli väsentligt snävare än i de nu gällande.

De önskade kvantiteterna stålgiutgoods samt gjutjärns- och smidesjärnrör äro förhållandevis obetydliga och torde kunna erhållas. Beträffande de önskade kvantiteterna armeringsjärn, 9 600 ton, och profiljärn, 10 767 ton, ställer sig saken annorlunda. Därest kommissionen skulle ställa allt detta material till styrelsens förfogande, måste det ske på bekostnad av tillgodoseendet av viktiga försörjningsintressen och leveranser även för sådana exporttillverkningar, som snabbt väntas ge värdefulla valutor. En betydande nedskärning i styrelsens anläggningsprogram torde därför vara ofrånkomlig.

Departementschefen.

Strävandena att åstadkomma en ekonomisk stabilisering i landet ha även under det sistförflutna budgetåret nödvändiggjort en stark begränsning av investeringsverksamheten inom vägväsendet. Denna begränsning har självfallet hårdast drabbat de mera arbetskrafts- eller materialkrävande investeringarna, såsom nyanläggningar och ombyggnader av vägar samt brobyggnader. Till följd härav har medelsförbrukningen å motsvarande väganslag, för vilkas användning erfordras särskilda byggnadstillstånd, varit relativt obetydlig och samtidigt ha de redan tidigare stora reservationerna å dessa anslag ytterligare ökat under budgetåret. Såsom närmare fram-

går av den på s. 14 återgivna sammanställningen ha nettoutgifterna å ifråga varande anslag — varmed avses anslagen till nyanläggning och ombyggnad av bygdevägar, ödebygdsvägar och huvudvägar, stensättning av vägar, brobyggnader, byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar, bidrag till byggande av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, samt bidrag till byggande av enskilda vägar — under budgetåret 1947/48 uppgått till sammanlagt 22,0 miljoner kronor mot 17,3 miljoner kronor under budgetåret 1946/47. Mot den angivna medelsförbrukningen för budgetåret 1947/48 av 22,0 miljoner kronor svarade dels kvarstående reservationer om tillhoppa 104,2 miljoner kronor och dels nya anslagsmedel om sammanlagt 63,6 miljoner kronor eller alltså tillhoppa icke mindre än 167,8 miljoner kronor. Som följd härav hade reservationerna vid budgetårets slut ökats till 145,8 miljoner kronor. I fråga om medelsförbrukningen kan till jämförelse framhållas att de årliga investeringsutgifterna — omräknade efter nuvarande löne- och prisnivå — för nyanläggning och ombyggnad av allmänna vägar på landsbygden samt för brobyggnader under åren närmast före det senaste kriget, fränsett beredskapsarbeten, uppgingo till sammanlagt omkring 85 miljoner kronor. Motsvarande siffra för budgetåret 1947/48 utgör 18,7 miljoner kronor.

För budgetåren 1948/49 och 1949/50 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat nettoutgifterna å förenämnda, av särskilda byggnadstillstånd beroende anslag till 64,0 resp. 96,0 miljoner kronor, varvid styrelsen räknat med en tilldelning av nya anslagsmedel för det sistnämnda budgetåret med 52,6 miljoner kronor. En sådan utvidgning av investeringsverksamheten förutsätter, att byggnadstillstånd för denna verksamhet i fortsättningen meddelas i en väsentligt ökad omfattning, vilket styrelsen vid sina beräkningar också särskilt framhållit. Att synnerligen angelägna behov av investeringar föreligga på detta område och att en fortsatt stagnation i många fall kan komma att förorsaka stora olägenheter för samfärdseln, är ett känt förhållande. Trots detta kan jag med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget icke för närvarande finna några omständigheter, som ge anledning till förhoppning att väginvesteringarna under den närmaste tiden skola kunna ökas i någon väsentlig mån över 1948 års nivå. Denna uppfattning bestyrkes också av de i det föregående återgivna yttrandena av arbetsmarknadsstyrelsen och industrikommissionen. Under sådana förhållanden anser jag heller icke befogat att för budgetåren 1948/49 och 1949/50 räkna med medelsförbrukningssiffror av den storlek väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivit. En viss ökning i förhållande till investeringsutgifterna under budgetåret 1947/48 är emellertid sannolik, med hänsyn bl. a. till inträdda tidsförskjutningar i fråga om utförandet av vissa arbeten, för vilka byggnadstillstånd meddelats. Det har också på den senaste tiden visat sig möjligt att lämna byggnadstillstånd till en del företag utöver den beräknade tillståndsramen, främst i sådana fall då s. k. dold arbetskraft funnits att tillgå. Även med beaktande av dessa omständigheter finner jag icke sannolikt, att medelsförbrukningen å de anslag varom här är fråga kommer att under innevarande och nästföljande budgetår över-

stiga 35 resp. 45 miljoner kronor. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de föreliggande stora reservationerna å anslagen torde medelsanvisningen för budgetåret 1949/50 kunna begränsas till ett totalbelopp av ungefär samma storleksordning som för innevarande budgetår, för vilket anvisats sammanlagt endast 9,4 miljoner kronor för hithörande ändamål. En sådan begränsning av medelsanvisningen kommer att medföra, att anslagsreservationerna vid utgången av budgetåret 1949/50 reduceras till en mera normal nivå.

Vid avvägningen av de olika vägbyggnadsanslagen för budgetåren 1947/48 och 1948/49 har en jämförelsevis rikligare medelstilldelning i nuvarande läge ansetts böra ske i fråga om de anslag, genom vilka sådana företag kunna utföras, som ge en i tiden närmare liggande besparing i trafik- och underhållsarbetet. Detta gäller i första hand anslagen till vägbeläggningar samt till förstärkning och förbättring av vägar. Dessa arbeten, vilka i stor utsträckning kunna utföras maskinellt och därför kräva relativt små insatser av arbetskraft, få utföras utan särskilda byggnadstillstånd. För förstärknings- och förbättringsarbetena anlitas huvudsakligen väg- och vattenbyggnadsverkets vägunderhållsarbetare och för beläggningsarbetena främst hos beläggningsentreprenörerna fast anställd, specialutbildad arbetskraft. I vissa fall har också s. k. dold arbetskraft kunnat ställas till förfogande för dessa ändamål. Medelsförbrukningen å ifrågavarande båda anslag uppgick under budgetåret 1947/48 till 20,6 miljoner kronor och beräknas för budgetåret 1948/49 till ca 38,0 miljoner kronor. Reservationerna vid utgången av sistnämnda budgetår torde icke bli större än vad som erfordras för slutförande av 1949 års vägbeläggningsprogram. Med hänsyn bl. a. till de betydande och omedelbara fördelar för stora delar av vägtrafiken, som dessa arbeten visat sig medföra, vore det önskvärt om denna verksamhet, trots de allmänna kraven på skärpt återhållsamhet i fråga om statsutgifterna, även i fortsättningen kunde bedrivas åtminstone i en i huvudsak oförminskad omfattning. För budgetåret 1949/50 skulle därvid behöva anvisas anslag om sammanlagt omkring 30 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål.

Vad angår anslagen till vägunderhållet, bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och samhällen, som äro vägghållare, samt bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. motsvarade medelsförbrukningen å dessa anslag under budgetåret 1947/48 i stort sett de för detta budgetår anvisade beloppen. En liknande överensstämmelse torde komma att föreligga även under innevarande budgetår. För att bibehålla underhållsarbetet vid i huvudsak nuvarande omfattning, skulle, med hänsynstagande jämväl till inträdda löne- och prisstegringar m. m., erfordras en medelsanvisning inom förevarande anslagsgrupp av omkring 170 miljoner kronor för budgetåret 1949/50.

Vid beräkningen av vägsanlagen för budgetåren 1947/48 och 1948/49 förutsattes att medelstilldelningen å dessa anslag skulle hållas inom ramen för de beräknade automobilskattemedelsinkomsterna. Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang uppskattat dessa inkomster för budgetåret 1949/50 till 435 miljoner kronor. Därav belöper emellertid ett belopp av 210

miljoner kronor på tilläggsskatten på bensin och brännoljor, vilken skatt tillkommit bl. a. för att överbalansera statsbudgeten och därför tills vidare icke skall tagas i anspråk för vägväsendets utgifter. De automobilskattemedel, vilka skulle kunna disponeras för vägutgifterna och övriga hithörande anslagsändamål, skulle alltså uppgå till 225 miljoner kronor. Av vad i det föregående anförts torde framgå att detta belopp tillsammans med förefintliga reservationsmedel skulle vara tillräckligt för att under nästa budgetår resp. arbetsår bibehålla väghållningsarbetet vid oförminskad omfattning och även, särskilt i vad avser den egentliga investeringsverksamheten, i viss mån öka detsamma. Det allmänna ekonomiska läget gör det emellertid nödvändigt att för vägväsendets del liksom på åtskilliga andra områden nu ytterligare begränsa anspråken på landets arbetskrafts- och materialresurser till förmån för sådan produktion, som är av särskild vikt ur exportsynpunkt eller för landets mera vitala försörjningsbehov. Jag anser mig därför nödsakad föreslå, att även viss del av de ordinarie automobilskattemedlen, i likhet med tilläggsskatten, tills vidare icke skall fördelas på väganslagen utan tillföras budgetutjämningsfonden. Jag vill emellertid erinra om att sålunda överförda medel enligt av bevillningsutskottet gjort uttalande mot vilket riksdagen ej haft någon erinran dock böra framdeles komma vägväsendet till godo. I överensstämmelse härmed förordar jag, att den totala medelsanvisningen å väganslagen samt å övriga anslag, till den del de skola avräknas mot automobilskattemedlen, för budgetåret 1949/50 begränsas till i huvudsak samma belopp, som utgjorde ramen för motsvarande anslagsberäkning i 1948 års statsverksproposition, nämligen 210 miljoner kronor, samt att anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond upptages allenast med ett formellt belopp.

Ifrågavarande begränsning kräver att större återhållsamhet nu också måste iakttagas i fråga om utgifterna för vägunderhållet och för vägbeläggningsverksamheten. En icke oväsentlig minskning av medelstildelningen för dessa ändamål i förhållande till den som förutsatts för innevarande budgetår är sålunda nödvändig.

Det torde i förevarande sammanhang böra understrykas att begränsningen av väghållningsarbetet icke är föranledd av någon brist på automobilskattemedel — tilläggsskatten å bensin inbringar ju f. n. mycket avsevärda belopp, som i ett ändrat läge böra kunna användas för att återhämta den nuvarande eftersläpningen på vägväsendets område. Såsom förut framhållits har ifrågavarande begränsning genomförts av helt andra skäl, nämligen det nu föreliggande behovet av en strängare hushållning med produktionskrafterna och av en överbalansering av statsbudgeten. Då finansieringen av vägutgifterna sålunda f. n. utgör ett problem av sekundär betydelse, kan den i 1947 och 1948 års statsverkspropositioner berörda frågan om ändrade grunder för vägväsendets finansiering sägas sakna omedelbar aktualitet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i anledning av vad sålunda anförts.

**Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen,
där kronan är väghållare.**

[10.] 7. **Vägunderhållet.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	¹ 125 200 000	125 227 000
1948/49	134 000 000	
1949/50 (förslag)	138 000 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Utöver det för budgetåret 1948/49 anvisade anslaget av 134 000 000 kronor erfordras för detta budgetår enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar ytterligare medel för att täcka kostnaderna för genom 1948 års kollektivavtal inträdda löneökningar samt för maskinkostnadsökningar, föranledda av höjda priser på bensin och brännolja. Av styrelsen har detta medelsbehov uppskattats till 17 000 000 kronor. Med anledning härav förordades i propositionen nr 266 till 1948 års riksdag, att vägunderhållsarbetena för budgetåret 1948/49 finge planeras under förutsättning av en anslagsförstärkning av 15 000 000 kronor, d. v. s. efter en medelstillelning av 149 000 000 kronor för nämnda budgetår. Förslaget föranledde ingen erinran från riksdagens sida. Styrelsen har i särskild skrivelse hemställt, att nyssnämnda belopp av 15 000 000 kronor nu måtte anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

I samband med beräkningen av förevarande anslag för nästa budgetår uttalar styrelsen inledningsvis, att det icke är möjligt att göra en exakt förhandsberäkning av vägunderhållskostnaderna för ett budgetår, eftersom de uppkommande behoven av underhållsåtgärder ej med säkerhet kunna förutses. Många av de faktorer som inverka härpå äro ovissa, såsom exempelvis väderleks- och trafikförhållandena, förändringar i löne- och prisnivån, tillgången på maskiner och arbetskraft m. m.

En grund för beräkning av underhållskostnaderna förefinnes dock, anför styrelsen, i de av vägförvaltningarna redovisade driftsresultaten för de budgetår, under vilka vägväsendet hittills helt omhänderhafts av väg- och vattenbyggnadsverket. Med stöd av dessa samt de genom styrelsens personal verkställda inspektionerna erhålles möjlighet att bedöma de krav på anslag, som framställts av vägförvaltningarna, och de prestationer i fråga om olika slag av underhållsåtgärder, som därigenom kunna beräknas bli genomförda.

Styrelsen har funnit att för budgetåret 1949/50 för vägunderhållet erfordras samma belopp som styrelsen ansett erforderligt för nu löpande budgetår, d. v. s. (134 + 17) 151 miljoner kronor. Styrelsen har därvid baserat sina beräkningar på oförändrad löne- och prisnivå. Beträffande trafiken har ansetts, att man icke bör räkna med sådana förändringar av denna som medföra mindre slitning av vägbanorna. Visserligen kan personbilstrafiken tänkas bli något minskad men å andra sidan torde lastbilstrafiken komma att intensifieras bl. a. genom ökad användning av släpvagnar. Någon nämnvärd förändring av den

¹ Därav ett belopp av 1 000 000 kronor anvisat å tilläggsstat.

för vägunderhållet tillgängliga maskinparken har styrelsen heller icke ansett sig böra räkna med. Likaså har styrelsen förutsatt, att så länge behovet av upprustningsarbeten är så stort som för närvarande någon ökning av arbetskraften för det egentliga underhållet icke kan ske.

Styrelsen förmenar därjämte, att det torde vara av allra största intresse att den standardhöjning av vägarna som otvivelaktigt, ehuru visserligen i ringa omfattning, under det senaste budgetåret har kunnat påbörjas, icke stagnerar.

För utförande av slitlager å befintliga beläggningar beräknar styrelsen ett medelsbehov av 4 miljoner kronor utöver vad som erfordras för flickning och reparationsarbeten samt underhåll av cykel- och gångbanor. Kostnaden för dessa slitlager, som under innevarande budgetår påförts beläggningsanslaget, anser styrelsen för nästa budgetår böra utgå av vägunderhållsanslaget.

I överensstämmelse härmed skulle för budgetåret 1949/50 erfordras ett belopp för vägunderhållet av (151 + 4) 155 miljoner kronor. Detta belopp fördelar sig på olika kostnadsgrupper på sätt närmare framgår av följande sammanställning.

	Kronor
Grusning (utkörning och spridning av grus)	11 130 000
Lerning och bindjordspåföring	2 250 000
Flickning (utkörning och spridning av flickningsmaterial)	5 300 000
Dammbindning	20 500 000
Hyvling och sladdning	13 260 000
Väggropp (urgrävningar, täckdikningar, reparationer av urspolningar, stenbrytning, mötesplatser m. m.)	6 780 000
Trummor, ledningar och brunnar m. m.	
Röjning, dikning och sidotrummor m. m.	10 290 000
Skyddsräcken och vägmärken	5 750 000
Broar, bryggor och färjor	7 380 000
Reparation av belagda vägbanor samt underhåll av gång- och cykelbanor ävensom utförande av slitlager på befintliga beläggningar (3 000 000 + 4 000 000)	7 000 000
Snöskydd	3 920 000
Buskning	1 000 000
Snöplogning	10 760 000
Snöskottning	1 270 000
Snö- och ishyvling samt snösladdning	2 000 000
Sandning	3 710 000
Snödikning, svallisborttagning m. m.	1 190 000
Speciella anordningar för vinterväghållningen (avjämning av uppfrysningar, särskilda vintervägar å is m. m.)	770 000
Lagermaterial (kostnad för upplagring av grus, makadam, sand, bindjord och lera m. m.)	4 050 000
Materialtillverkning (grus, makadam, bindjord)	19 550 000

	Kronor
Drift av depå- och arbetsförråd, hyra för tjänstebostäder, smärre förbrukningsartiklar m. m.	2 840 000
Speciella förmåner till arbetare enligt avtal	4 780 000
Vissa administrations- och personalkostnader	5 330 000
Trafikräkningar	190 000
Reserverat för katastrofskador	4 000 000
Summa kronor	155 000 000

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Överrevisorerna ha i sin den 18 november 1948 dagtecknade berättelse för budgetåret 1947/48 lämnat en redogörelse för sina iakttagelser beträffande vägunderhållet och ha därvid anfört bl. a. följande.

Överrevisorerna ha liksom under föregående budgetår ägnat sin uppmärksamhet i första hand åt vägunderhållets handhavande. I sin berättelse över verksamheten under budgetåret 1946/47 erinrade överrevisorerna om, att den då i vissa fall skarpa kritik, som riktats mot vägväsendet såtillvida var befogad, att vägarnas standard icke på långt när svarade mot trafikens krav. Atminstone huvudvägarnas grusvägbanor voro i stora delar av landet korrugerade och i stor utsträckning nedslitna. Vidare hade underhållet av diken, skyddsräcken, trummor m. m. blivit eftersatt.

Såsom väsentliga anledningar till vägarnas otillfredsställande skick under budgetåret 1946/47 angav överrevisorerna främst den för vägunderhållet exceptionellt otjänliga väderleken under året samt den allvarliga bristen på dammbindningsmedel, vägmaskiner och arbetskraft.

Även under första hälften av budgetåret 1947/48 framkom kritik från skilda håll mot vägarnas beskaffenhet, hänförlig till vägunderhållet. Under den gångna delen av år 1948 har emellertid allmänhetens kritik icke på långt när ägt samma styrka som tidigare.

Överrevisorerna ha också med tillfredsställelse konstaterat att det under budgetåret lyckats väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och vägförvaltningarna att i åtskilliga hänseenden höja väghållningens standard atminstone i vad avser vägbanornas underhåll. Härtill ha flera faktorer medverkat. Väderleken har under år 1948 för grusvägarnas skötsel varit betydligt gynnsammare än under det föregående året och har utan tvivel underlättat verkets ansträngningar. Men främst synes förbättringen vara en följd av ett målmedvetet arbete på vägunderhållets rationalisering och ett bättre tillvaratagande av tillgängliga resurser.

Vidtagna åtgärder för ökad användning av sulfitlut samt den under budgetåret verkställda importen av klorkalcium ha möjliggjort en i stort sett tillfredsställande dammbindning å grusvägarna, vilket i sin tur förbättrat dessas beskaffenhet.

Under hela budgetåret har emellertid alltjämt tillgången på vägmaskiner och arbetskraft varit otillräcklig. I fråga om vägmaskinerna har visserligen någon förbättring kunnat förmäras, men endast beträffande lastbilar har erforderlig nyanskaffning varit möjlig.

För budgetåret 1948/49 synas väg- och vattenbyggnadsstyrelsens möjligheter att tillfredsställande kunna ombesörja vägunderhållet svåra att bedöma. Visserligen har genom arbetsmarknadsstyrelsens beslut den 7 juli 1948 medgivits en sådan utökning av den tillåtna arbetsstyrkan vid vägunderhållet, att förutom förmän, färj- och brovakter samt verkstads-, garage- och förrådsper-

sonal må finnas anställda 11 500 man, vilken arbetsstyrka får användas jämväl vid förstärknings- och förbättringsarbeten samt beläggningsarbeten och andra arbeten, beträffande vilka generellt byggnadstillstånd meddelats. Vidare har medgivande erhållits för användning under vissa villkor av s. k. döld arbetskraft. Därmed har arbetskraftsfrågan kommit i ett ljusare läge. Där emot synas möjligheterna att genom import erhålla tillräckliga kvantiteter dammbindningsmedel och vägmaskiner mycket ovissa.

Departementschefen.

Vid utgången av budgetåret 1947/48 kvarstod å anslaget till vägunderhållet en reservation av 6 944 860 kronor, motsvarande kostnaderna för vissa beslutade, men vid budgetårsskiftet ännu icke slutförda arbeten, däribland ytbehandlingar och slitlager på äldre vägbeläggningar för ca 2,5 miljoner kronor.

För innevarande budgetår har för vägunderhållet anvisats ett belopp av 134 000 000 kronor, varjämte med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar för arbetslöner och flytande bränslen, efter riksdagens hörande, medgivits att vägunderhållsarbetet för detta budgetår må planeras med utgångspunkt från att, om så visar sig erforderligt, ytterligare 15 000 000 kronor komma att anvisas för ändamålet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att sistnämnda belopp nu måtte anvisas på tilläggsstat. Jag biträder förslaget och kommer i annat sammanhang att hemställa om anslagets anvisande.

Styrelsens anslagsberäkning för budgetåret 1949/50 slutar på ett belopp av 155 000 000 kronor. Styrelsen har därvid utgått från det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet av 134 000 000 kronor med tillägg av det belopp av 17 000 000 kronor, som styrelsen funnit erforderligt för förenämnda kostnadsstegringar. Beräkningarna äro alltså uppgjorda på grundval av den löne- och prisnivå, som rådde hösten 1948. Därutöver har styrelsen i anslaget inräknat ett belopp av 4 000 000 kronor för utförande av slitlager på befintliga vägbeläggningar.

Såsom jag i den inledande redogörelsen för beräkningen av väganlagen anført, har jag, med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge så långt det är möjligt överbalansera statsbudgeten, utgått ifrån att medelstildelningen till vägunderhållet för budgetåret 1949/50 måste icke oväsentligt reduceras i förhållande till den tilldelning, som förutsatts för innevarande budgetår. Med beaktande av de övriga medelsbehov, som måste tillgodoses inom den under punkten 9 angivna ramen för automobilskattemedelsanslagen, har jag funnit mig böra föreslå, att anslaget anvisas med 138 000 000 kronor. Jag har härvid tagit hänsyn bl. a. till det förhållandet att vägunderhållskostnaderna på landsbygden kunna väntas minska till följd dels av att omfattande, starkt trafikerade grusvägsträckor nu blivit eller under den närmaste tiden komma att bli permanentbelagda, dels ock av att vissa delar av det av styrelsen underhållna vägnätet i samband med stadsbildning eller inkorporeringar komma att överflyttas till annan väghållare. Då det är nödvändigt att vägunderhållskostnaderna för nästa budgetår hållas inom ramen för anvisade medel, synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra under återstoden av innevarande budgetår bedriva underhållsarbetet så, att en väsentlig del av

det förut omförmälda tilläggsanslaget å 15 000 000 kronor kan reserveras för arbeten under senare hälften av år 1949.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 138 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11.] 8. **Projektering av vägar och broar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	800 000	800 200
1948/49	800 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	800 000	

Förevarande anslag är avsett för bestridande dels av hantlangnings- och materielkostnader för den projekteringsverksamhet, som bedrivs i vägförvaltningarnas regi, dels av kostnader för åt konsulterande ingenjörer lämnade projekteringsuppdrag och dels av kostnader för vissa med projekteringsverksamheten sammanhängande specialundersökningar.

För budgetåret 1948/49 finnes ett disponibelt belopp å anslaget av i runt tal 1 525 000 kronor, därav ca 725 000 kronor utgöra kvarstående behållning från föregående budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar i sina petita att det för innevarande budgetår disponibla beloppet av 1 525 000 kronor beräknas tagas i anspråk i följande omfattning.

	Kronor
För projekteringsverksamheten hos vägförvaltningarna	1 150 000
För speciella utredningar och undersökningar	100 000
Beräknad besparing till budgetåret 1949/50	275 000

Summa kronor 1 525 000

Styrelsen räknar sålunda med att en behållning av i runt tal 275 000 kronor skall finnas å anslaget vid utgången av budgetåret 1948/49.

Det stora behovet av projekteringsarbeten vid vägförvaltningarna har, framhåller styrelsen, gjort det nödvändigt att successivt utbygga förvaltningarnas personalorganisation för ändamålet. Senast för innevarande budgetår ha sålunda medel anvisats för sådan ytterligare förstärkning.

Projekteringsverksamhetens stegrade omfattning vid vägförvaltningarna har medfört en för varje budgetår ökad belastning å projekteringsanslaget. Såsom förut angivits räknar styrelsen sålunda med en medelsförbrukning för sådant ändamål under innevarande budgetår av 1 150 000 kronor eller ca 275 000 kronor mera än för budgetåret 1947/48. Vad beträffar medelsbehovet för budgetåret 1949/50 anser emellertid styrelsen ett belopp av samma storlek som för innevarande budgetår vara tillfyllest.

Liksom tidigare bör enligt styrelsens mening vidare ett visst belopp stå till förfogande för vissa med projekteringsverksamheten sammanhängande speciella undersökningar. Stora områden inom vägtekniken äro ännu otillräckligt utforskade; bl. a. finner styrelsen angeläget att i anslutning till den

pågående utredningen rörande vägars bärighet utföra komprimeringsförsök med olika jordarter och undersökning av tjälens inverkan på komprimeringsgraden. För nu nämnda utredningar räknar styrelsen med ett medelsbehov av 125 000 kronor.

För budgetåret 1949/50 skulle sålunda komma att erfordras medel för projekteringsverksamheten i följande omfattning.

	Kronor
För projekteringsverksamheten hos vägförvaltningarna	1 150 000
För speciella utredningar och undersökningar	125 000
Summa kronor	1 275 000
Avgår beräknad reservation 30 juni 1949	275 000
Erforderliga ytterligare medel kronor	1 000 000

Departementschefen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ökning av förevarande anslag från 800 000 till 1 000 000 kronor för nästa budgetår anser jag mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka. Jag förordar, att anslaget upptages med oförändrat belopp, 800 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[12.] 9. **Nyanläggning av bygdevägar.** Medelstillgången under budgetåren 1943/44—1948/49 och medelsförbrukningen under budgetåren 1943/44—1947/48 å anslagen till nyanläggning och ombyggnad av bygdevägar, ödebygdevägar och huvudvägar ha uppgått till de belopp i miljoner kronor, som framgå av följande sammanställning.

A n s l a g	Nyanläggning av bygdevägar	Nyanläggning av ödebygdevägar	Byggande av huvudvägar	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar	Summa
Anvisat 1943/44	2,0	0,6	3,8	1,3	7,7
” 1944/45	2,0	1,0	3,9	1,7	8,6
” 1945/46	4,0	1,8	5,8	3,0	14,6
” 1946/47	8,5	3,3	10,5	5,7	28,0
” 1947/48	9,5	4,5	11,0	6,8	31,8
Summa	26,0	11,2	35,0	18,5	90,7
Den 1 januari 1944 från tidigare anslag överförd reservation	2,8	1,2	5,3	2,3	11,6
Totalt anvisat 1943/44—1947/48 inkl. reservation	28,8	12,4	40,3	20,8	102,3
Härav förbrukat under budgetåren 1943/44—1947/48	10,5	5,7	10,5	7,1	33,8
Icke förbrukat behållning den 30 juni 1948	18,3	6,7	29,8	13,7	68,5
Anvisat 1948/49	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
Vid ingången av budgetåret 1948/49 disponibla medel	18,4	6,8	29,9	13,8	68,9

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I följande tabell har för nyssnämnda anslag angivits den faktiska resp. den av styrelsen beräknade medelsförbrukningen under arbetsåren 1947—1950 i miljoner kronor.

A n s l a g	Verklig resp. beräknad förbrukning av medel arbetsåret		Be-räknad behållning vid utgången av arbetsåret 1948	An-visade medel för arbetsåret 1949 (budgetåret 1948/49)	Be-räknad förbrukning arbetsåret 1949	Be-räknad behållning vid utgången av arbetsåret 1949	Äskade medel för arbetsåret 1950 (budgetåret 1949/50)	Be-räknad medels-tillgång för arbetsåret 1950
	1947	1948	1948	1948/49	1949	1949	1949/50	1950
Nyanläggning av bygdevägar	3,4	6,7	13,3	0,1	10,5	2,9	3,5	6,4
Nyanläggning av ödebygdevägar	2,4	3,0	4,2	0,1	4,4	— 0,1	2,5	2,4
Byggande av huvudvägar	3,1	7,5	24,1	0,1	16,4	7,8	5,5	13,3
Ombyggnad av bygde- och ödebygdevägar	2,1	4,7	10,2	0,1	15,6	— 5,3	14,0	8,7
Summa	11,0	21,9	51,8	0,4	46,9	5,3	25,5	30,8

Under hänvisning till tabellen påpekar styrelsen, att medelsförbrukningen under arbetsåret 1948 kan beräknas bli fördubblad jämfört med förbrukningen under arbetsåret 1947. Under förutsättning att byggnadstillstånd meddelas i den omfattning styrelsen förutsatt samt att redan pågående företag kunna fullföljas, beräknar styrelsen att förbrukningen av medel under arbetsåret 1949 kommer att uppgå till i runt tal 47 miljoner kronor. Förefintliga behållningar utom i vad avser anslaget till ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar skulle härvid vara tillfyllest för att täcka medelsbehovet under hela arbetsåret 1949. På anslagen till nyanläggning av bygdevägar och byggande av huvudvägar beräknas vissa behållningar kvarstå även efter utgången av arbetsåret 1949. Av de medel, som nu äskas för budgetåret 1949/50 å anslaget till ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, måste enligt styrelsen visst belopp, beräknat till 5,4 miljoner kronor, tagas i anspråk redan under senare hälften av arbetsåret 1949 i stället för såsom normalt först under arbetsåret 1950.

Därest nu ifrågavarande fyra anslag, på sätt angivits i tabellen, för budgetåret 1949/50 (arbetsåret 1950) anvisas med sammanlagt (3,5 + 2,5 + 5,5 + 14,0) 25,5 miljoner kronor, skulle för arbetsåret 1950 tillsammans med beräknade behållningar ett belopp av närmare 30 miljoner kronor komma att finnas disponibelt. Då omslutningen av vägbyggnadsverksamheten under nämnda arbetsår enligt styrelsens mening bör uppgå till minst den för arbetsåret 1949 beräknade, skulle sålunda erfordras ytterligare medel. Med hänsyn till de svårigheter, som f. n. föreligga att närmare överblicka möjligheterna att utföra företagen i förutsatt omfattning, har styrelsen emellertid ansett sig icke böra äska medel för täckande av beräknad förbrukning under hela arbets-

året 1950 utan endast under en del av detsamma. Till frågan om medelsbehovet för återstående del av arbetsåret 1950 säger sig styrelsen ämna återkomma i sina petita för budgetåret 1950/51.

Beträffande behovet av medel för de här ifrågavarande ändamålen, hänvisar styrelsen till innehållet i den förut under punkten 9 omförmälda promemorian rörande vissa trafik- och vägekonomiska synpunkter på det allmänna vägnätets utbyggnad.

Styrelsen har i förevarande sammanhang också föreslagit viss ändring i fråga om sättet för bestridande av kostnader för istandsättningsarbeten vid förändring av enskild väg till allmän.

Enskild väg, som skall förändras till allmän, måste före förändringen befinna sig i ett för den allmänna samfärdseln tillfredsställande skick. Tarvas härför istandsättningsarbeten, skola dessa principiellt sett bekostas av väghållaren. Ifrågavarande kostnader bestridas alltsedan vägväsendets förstatligande av de medel, som finnas upptagna under delposten till smärre förbättringsarbeten i länens fyraårsplaner för ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar. Därest så icke kan ske med hänsyn till medelstillgången och intressenterna ej förklara sig villiga att svara för istandsättningsarbetena, måste frågan om vägens förändring till allmän upptagas till prövning i den för vägbyggnadsärenden fastställda ordningen. Vägens förändring blir därigenom avhängig av huruvida medel från anslaget till nyanläggning av bygdevägar kunna disponeras för ändamålet.

Då det vid såväl förändring av enskild väg till allmän som vid nyanläggning av väg är fråga om tillskapande av en ny allmän led, böra enligt styrelsens mening kostnaderna för de istandsättningsarbeten som kunna komma i fråga — oavsett deras omfattning — bestridas från ett och samma anslag eller anslaget till nyanläggning av bygdevägar. På grund härav anser styrelsen att en mindre del av detta anslag bör reserveras för smärre istandsättningsarbeten å enskild väg, som skall förändras till allmän.

Med hänsyn härtill förklarar sig styrelsen ha för avsikt att — därest Kungl. Maj:t intet har att erinra däremot — i samband med förnyande av fyraårsplanerna för perioden 1949—1952 föreslå länsstyrelserna att i planen för nyanläggning av bygdevägar upptaga en särskild delpost för här ifrågavarande ändamål.

Vad särskilt angår beräkningen av anslaget till nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1949/50 hänvisar styrelsen till att medelstillgången vid ingången av arbetsåret 1949 på detta anslag i den tidigare omförmälda tabellen angivits till sammanlagt 13,4 miljoner kronor samt att av dessa medel 10,5 miljoner kronor beräknas bliva förbrukade under arbetsåret. Med hänsyn till därvid kvarstående behållning å anslaget har styrelsen ansett sig böra för budgetåret 1949/50 äska ett belopp av 3 500 000 kronor, varav 600 000 kronor avses för nyanläggning av företag i skärgårdarna.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens här redovisade beräkning av medelsförbrukningen å de fyra anslagen till nyanläggning och ombyggnad av bygdevägar, ödebygdevägar och huvudvägar är grundad på förutsättningarna att samtliga vägbyggnadsföretag av hithörande slag, till vilka byggnadstillstånd meddelats före utgången av år 1948, skola kunna fullbordas under arbetsåren 1949 och 1950 samt att nya tillstånd för dessa båda år komma att beviljas i en mer än tredubbelt större omfattning än för åren 1947 och 1948. Härom kan till en början framhållas, att — såsom redan berörts i den inledande redogörelsen för väganslagens beräkning — åtminstone det senare villkoret icke är möjligt att uppfylla i nu rådande läge.

De tillgängliga medlen per den 1 juli 1948 å de fyra anslagen samt den sammanlagda medelsförbrukningen under budgetåren 1946/47 och 1947/48 å vart och ett av anslagen uppgå till följande belopp i miljoner kronor:

A n s l a g	Medelstillgång	Medels- förbrukning sammanlagt
	1/7 1948	för budgetåren 1946/47 och 1947/48
Nyanläggning av bygdevägar	18,4	6,6
Nyanläggning av ödebygdevägar	6,8	3,9
Byggnad av huvudvägar	29,9	5,8
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar	13,8	4,5
Summa	68,9	20,8

Såsom framgår av denna sammanställning äro de redan tillgängliga medlen tillräckliga för att för innevarande och nästkommande budgetår medge en fördubbling och beträffande tre av anslagen en flerdubbling av medelsförbrukningen i förhållande till förbrukningen under de båda sistförflutna budgetåren.

Såsom en följd av de i nuvarande läge nödvändiga investeringsbegränsningarna torde, såvitt nu kan bedömas, medelsförbrukningen å här ifrågasvarande anslag under arbetsåren 1949 och 1950, fränsett vissa i det följande berörda fall, i stort sett komma att begränsa sig till de företag, för vilka byggnadstillstånd helt eller delvis redan äro beviljade, och det kan även beträffande dessa företag ifrågasättas, huruvida samtliga utgifter komma att bli aktuella under tiden intill utgången av år 1950. Med hänsyn till storleken av de förefintliga anslagsreservationerna skulle vid sådant förhållande någon särskild anslagsanvisning för budgetåret 1949/50 i allmänhet icke vara erforderlig.

Vad angår anslagen till byggande av huvudvägar samt till ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar är emellertid att märka, att man i dessa fall även måste räkna med visst medelsbehov för anläggning av tillfartsvägar till

de broar, vilka med byggnadstillstånd under åren 1949 och 1950 komma att utföras under denna period. Även detta medelsbehov synes dock vad beträffar anslaget till byggande av huvudvägar utan svårighet kunna tillgodoses inom ramen för redan anvisade medel. Däremot förefaller det finnas viss sannolikhet för att medelstillgången å anslaget till ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar icke kommer att räcka till för att också till fullo täcka utgifterna för tillfartsvägarna, vilka utgifter i detta fall kunna uppskattas till ca 3 miljoner kronor för år 1949 och till ca 4 miljoner kronor för år 1950. Vid övervägande av denna fråga har jag funnit, att befintliga medel med tillskott av ett belopp av 3,0 miljoner kronor å riksstaten för budgetåret 1949/50 böra kunna täcka behovet åtminstone till utgången av nämnda budgetår. De tre övriga anslagen torde, i likhet med vad som skett för innevarande budgetår, för budgetåret 1949/50 böra upptagas allenast med formella belopp. Beloppen synas böra bestämmas till 100 kronor.

Jag anser mig i förevarande sammanhang böra nämna, att det vid den betydande reservationsmedelsförbrukning, som här förutsatts, åtminstone i undantagsfall kan bli nödvändigt att ändra redan verkställda fördelningar av medel mellan länen.

Vid den nu gjorda beräkningen har hänsyn icke tagits till det förhållandet att det i fortsättningen, liksom fallet varit under år 1948, kan komma att visa sig möjligt att i större utsträckning meddela byggnadstillstånd för vägbyggnadsföretag utanför ramen för den ordinarie tillståndsgivningen, nämligen i sådana fall där arbetena kunna utföras med arbetskraftsreserver, som icke kunna tagas i anspråk för annan, i nuvarande läge betydelsefull produktion. Under år 1948 ha dylika tillstånd beviljats för nyanläggning av bygdevägar och ödebygdevägar med en sammanlagd beräknad kostnad av ca 3,6 miljoner kronor. Det har härvid i regel varit fråga om vägar, som äro av särskild betydelse för skogsbruket. I vilken utsträckning en sådan utvidgning av investeringsverksamheten kan bli aktuell under 1949 och 1950 är svårt att nu bedöma. I varje fall torde emellertid de båda nyssnämnda anslagen komma att i någon mån lämna tillgång även för utgifter av detta slag. För att möta den eventualiteten att de ordinarie anslagsmedlen likväl icke skulle räcka, vill jag förorda att det på tilläggsstat för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten i erforderlig utsträckning får användas för nu berörda ändamål. Detta anslag har ursprungligen tillkommit i syfte att genom vägbyggnadsarbeten bereda sysselsättning dels åt väg- och vattenbyggnadsverkets underhållsarbetare under vintertid, dels åt annan arbetskraft vid lokalt förekommande arbetslöshet, men har på senare tid använts i mycket ringa omfattning. Vid ingången av budgetåret 1948/49 förefanns å anslaget en behållning av omkring 9 miljoner kronor. Frågan om förlängd dispositionsrätt till anslaget under nästa budgetår torde böra underställas riksdagen i annat sammanhang. Jag kommer i det följande under punkten 16 att föreslå att anslaget får tjäna som reserv även för visst annat ändamål.

Vad slutligen angår det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslaget att i flerårsplanerna för nyanläggning av bygdevägar skulle upptagas en särskild post för kostnader för istandsättning av enskild väg, som skall förändras till allmän, har jag icke funnit något att erinra häremot.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört föreslår jag, att anslaget till nyanläggning av bygdevägar för nästa budgetår uppföres med 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[13.] 10. **Nyanläggning av ödebygdsvägar.** Beträffande tidigare anvisade belopp samt medelsförbrukningen å förevarande anslag torde jag få hänvisa till sammanställningarna i det föregående under punkterna 9 och 12.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar skulle de den 1 juli 1948 förefintliga medlen å anslaget, utgörande sammanlagt 6,8 miljoner kronor, komma att förbrukas under senare hälften av arbetsåret 1948 samt under arbetsåret 1949. Härav belöpa 4,3 miljoner kronor på företag, för vilka byggnadstillstånd redan meddelats, och återstoden, 2,5 miljoner kronor, på företag, för vilka styrelsen väntar sig erhålla byggnadstillstånd under år 1949.

Vid tidigare verkställda beräkningar har styrelsen ansett ifrågavarande anslag normalt böra uppgå till 4,0 miljoner kronor. Med hänsyn till vad styrelsen inledningsvis anfört rörande beräkningen av vägbyggnadsanslagen för nästa budgetår har styrelsen emellertid funnit sig böra begränsa sina äskanden av medel för budgetåret 1949/50 till ett belopp av 2,5 miljoner kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 12 föreslår jag, att här ifrågavarande anslag för budgetåret 1949/50 anvisas med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14.] 11. **Byggande av huvudvägar.** Uppgifter angående tidigare anvisade belopp och förbrukade medel återfinnas i sammanställningarna under punkterna 9 och 12.

Enligt vad som framgår av den på s. 27 återgivna tabellen över av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknad medelsförbrukning å vägbyggnadsanslagen under arbetsåren 1947—1950 skulle vid ingången av arbetsåret 1949 kvarstå en

behållning å förevarande anslag av 24,2 miljoner kronor. Under förutsättning att byggnadstillstånd till byggande av huvudvägar meddelas i den utsträckning styrelsen ifrågasatt, skulle av nämnda behållning 16,4 miljoner kronor komma att förbrukas under arbetsåret 1949 enligt följande fördelning.

<i>Företag för vilka byggnadstillstånd meddelats:</i>	Milj. kronor	Milj. kronor
I flerårsplan ingående företag	2,9	
Tillfartsvägar till broar	1,5	
Smärre förbättringsarbeten (delpost i flerårsplan)	1,5	5,9
<i>Företag för vilka byggnadstillstånd påräknas under år 1949:</i>		
I flerårsplan ingående företag	7,5	
Tillfartsvägar till broar	3,0	10,5
	Summa miljoner kronor	16,4

Behållningen vid ingången av arbetsåret 1950 skulle sålunda utgöra (24,2 — 16,4) 7,8 miljoner kronor. Med hänsyn till storleken av äskade medel för byggande av broar under arbetsåret 1950 beräknas ett belopp av ca 4,0 miljoner kronor vara erforderligt under nämnda år för utförande av tillfartsvägar till broar på huvudvägar. Skola därjämte nya företag samt smärre förbättringsarbeten kunna utföras i huvudsak i samma omfattning som beräknats för arbetsåret 1949, bör enligt styrelsens mening anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas med 5,5 miljoner kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 12 föreslår jag att här ifrågavarande anslag för budgetåret 1949/50 anvisas med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[15.] 12. **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar.** Tidigare anvisade belopp och förbrukade medel å förevarande anslag finnas angivna i sammanställningarna under punkterna 9 och 12.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av medelförbrukningen skulle å detta anslag vid ingången av arbetsåret 1949 finnas ett disponibelt belopp av 10,3 miljoner kronor. Nettoutgiften under nämnda år uppskattas av styrelsen, under den förut omförmälda förutsättningen beträffande byggnadstillståndsgivningen för vägväsendet, till 15,6 miljoner kronor i enlighet med följande detaljberäkning.

<i>Företag för vilka byggnadstillstånd finnes:</i>	Milj. kronor	Milj. kronor
I flerårsplan ingående företag	1,2	
Tillfartsvägar till broar	2,5	
Smärre förbättringsarbeten (delpost i flerårsplan)	1,5	5,2

Företag för vilka byggnadstillstånd påräknas under år 1949:

I flerårsplan ingående företag (inkl. skärgårdsföretag) ..	3,9	
Tillfartsvägar till broar	6,5	10,4
Summa miljoner kronor		15,6

Behållningen å anslaget vid ingången av arbetsåret 1949 är enligt styrelsens kalkyl sålunda icke tillfyllest för att täcka beräknat medelsbehov under arbetsåret. På grund härav anser styrelsen att ett belopp av 5,3 miljoner kronor bör anvisas till täckande av det sålunda beräknade underskottet.

För arbetsåret 1950 erfordras enligt styrelsen dels 6,0 miljoner kronor för utförande av tillfartsvägar till broar, dels 1,5 miljon kronor till delposten smärre förbättringsarbeten, dels ock 0,2 miljon kronor till vägföretag i skärgårdarna. Sammanlagt skulle sålunda behövas ett belopp av 13,0 miljoner kronor för budgetåret 1949/50. För att möjlighet skall finnas att jämväl utföra enstaka företag ingående i flerårsplan föreslår styrelsen att anslaget upptages med 14,0 miljoner kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 12 föreslår jag, att här ifrågavarande anslag för budgetåret 1949/50 uppföres med ett belopp av 3 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[16.] 13. Förstärkning och förbättring av vägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	7,0	1,9	5,1
1947/48	12,2	9,4	7,9
1948/49	5,0		
1949/50 (<i>förslag</i>)	11,6		

Anslaget är avsett för utförande av dels förarbeten för beläggningar, dels förstärknings- och förbättringsarbeten för genomgående standardförbättringar.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Styrelsen meddelar, att anslaget för innevarande budgetår i sin helhet måst disponeras för utförande av förarbeten för beläggningar, ingående i 1949 års beläggningsprogram. Kostnaderna för erforderliga förarbeten väntas undan för undan komma att stiga, allteftersom de för beläggning redan helt eller delvis färdigberedda vägarna bliva belagda. För 1949 års beläggningar beräknas kostnaderna för förarbetena komma att uppgå till ca 20 % av kostnaderna för beläggningarna. För 1950 års beläggningar beräknas motsvarande procenttal till 30. Styrelsen äskar för nästa budgetår ett anslag till vägbeläggningar av 25 miljoner kronor och för detta programs genomförande skulle alltså erfordras ett belopp till förarbeten av ca 7,0 miljoner kronor. Emellertid måste, fortsätter styrelsen, förarbetena utföras så tidigt som möjligt och, i den mån arbetena äro av större omfattning, minst ett år innan beläggningsarbetet igångsättes. Med hänsyn härtill böra förarbetena för 1951 års beläggningar påbörjas redan under år 1949. Styrelsen beräknar därför, att under detta år ett sammanlagt belopp av 12 miljoner kronor är erforderligt för förarbeten för beläggningar.

Styrelsen framhåller vidare att behovet av genomgående standardförbättringar på vägarna är betydande. Genom utförande av makadamiseringar, isoleringar, dräneringar, provisoriska förstärkningar av vissa mindre broar, anläggande av mötesplatser m. m. torde med relativt små medel väsentliga förbättringar för vägtrafiken kunna ernås. Det aktuella behovet kräver enligt styrelsen ett totalt anslag av storleksordningen 25 à 30 miljoner kronor. Att även ett så avvägt anslag är blygsamt framgår, anför styrelsen, bland annat därav att det skulle giva blott 80 à 100 000 kronor i medeltal per vägmästarområde om ca 30 mils väglängd. Styrelsen förmodar emellertid, att en höjning av anslaget till detta belopp icke är möjlig i nuvarande läge och inskränker sig därför till att begära totalt 20 miljoner kronor. Därvid skulle för nyssnämnda arbeten avseende makadamiseringar m. m. komma att stå till förfogande ett belopp av 8 miljoner kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts påpekar styrelsen att arbeten av här ifrågavarande art äro av särskild betydelse ur sysselsättningssynpunkt. Av såväl tekniska som ekonomiska och sociala skäl är det önskvärt, att en utjämning av de säsongmässiga växlingarna i antalet sysselsatta arbetare kan ske, så att å ena sidan yrkesvant folk i erforderlig utsträckning finnes tillgängligt för vägunderhållet och å andra sidan arbetarna i möjligaste mån erhålla kontinuerlig sysselsättning. Då ifrågavarande arbeten väl lämpa sig för sådan utjämning, anser styrelsen, att anslagets storlek bör avpassas även med hänsyn härtill.

Därest förevarande anslag icke upptages till det av styrelsen angivna beloppet, 20 miljoner kronor, måste enligt styrelsens uppfattning anslaget till vägunderhållet i motsvarande grad uppräknas.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Överrevisorerna ha i sin berättelse för verksamhetsåret 1947/48 uttalat följande om här ifrågavarande arbeten.

Förstärkning och förbättring av vägnätet har under budgetåret 1947/48 bedrivits i ökad omfattning med användning av det för detta ändamål särskilt anvisade anslaget. Bristen på arbetskraft har emellertid medfört, att dessa arbeten i stor utsträckning måst koncentreras till sådana vägar, å vilka förarbeten för planerad beläggning varit erforderlig. Däremot har förstärkning och förbättring av de mindre trafikerade vägarna icke enligt överrevisorernas uppfattning kommit till stånd i önskvärd omfattning. Sedan numera medgivits icke endast någon ökning av den ordinarie arbetsstyrkan utan även användning av s. k. dold arbetskraft vilja överrevisorerna framhålla vikten av att även småvägarnas standard ökas genom förstärknings- och förbättringsarbeten. För sådana arbeten synes den dolda arbetskraftsreserven i bygderna särskilt lämpad. Det synes angeläget att vägförvaltningarna utnyttja alla möjligheter att utnyttja denna.

Departementschefen.

Förstärknings- och förbättringsarbetena utgöra ett mellanting mellan vägunderhåll och vägbyggnad. De innebära, å ena sidan, mera genomgripande och till resultat varaktigare åtgärder än vägunderhållsarbete men avse, å andra sidan, icke sådana ändringar i vägens plan och profil, att de enligt väglagens mening äro att betrakta som vägbyggnader. Behovet av dessa mer eller mindre provisoriska standardförbättringsåtgärder ha särskilt aktualiserats på grund av den sedan kriget rådande stagnationen i det ordinarie förnyelsearbetet på vägväsendets område.

Jämte ombyggnaderna av de svaga broarna utgöra förstärknings- och förbättringsarbetena det viktigaste bidraget till trafiksäkerhetens främjande, som vägväsendet under rådande förhållanden kan lämna. Sådana mera omfattande byggnadsåtgärder i trafiksäkerhetssyfte som anordnande av planskilda korsningar mellan järnväg och väg, ombyggnad av för trånga vägportar, anläggning av skilda körbanor och särskilda cykelstigar, anordnande av trafikplatser vid mera trafikerade vägkorsningar m. m. måste i allmänhet ställas på framtiden.

Även i trafikekonomiskt hänseende äro här ifrågavarande arbeten i regel av stor betydelse, i det att man genom dessa kan uppnå bl. a. förbättrad framkomlighet på tjälkänsliga vägar, ökad bärighet i allmänhet, varigenom tyngre transporter möjliggöras, större trafikhastighet samt minskat gummiringsslitage och minskad bensinförbrukning.

Förstärknings- och förbättringsarbetena utföras till stor del som förarbeten för permanentbeläggningar i syfte bl. a. att förhindra att beläggningarna spolieras genom tjälskjutning eller andra rörelser i undergrunden. Dessa förarbeten omfatta i första hand vissa förstärkningsåtgärder, såsom makadamisering eller grusning samt isolering och dränering. Det är emellertid i regel lämpligt att i samband med vägbeläggningen också utföra vissa andra slag av smärre förbättringsarbeten, såsom rätning av tvära kurvor, breddning av

trånga passager, ändring av felaktiga doseringar samt borttagande av skymmande vägkrön.

Förstärknings- och förbättringsarbetena utföras i nära anslutning till vägunderhållsarbetet med anlitande huvudsakligen av samma arbetskraft, som disponeras för detta ändamål. En del av ifrågavarande arbeten, såsom dränerings- och sprängningsarbeten samt makadamkrossning, kan i allmänhet utan större olägenhet utföras även under vintermånaderna och har därför särskild betydelse som säsongutjämnande sysselsättningsobjekt för underhållsarbetarna.

De tillgängliga medlen å anslaget till förstärkning och förbättring av vägar uppgå för innevarande budgetår till ca 12,9 miljoner kronor, varav 7,9 miljoner kronor utgöra kvarstående behållning från föregående budgetår. Såvitt nu kan bedömas torde hela det angivna beloppet av 12,9 miljoner kronor komma att förbrukas under budgetåret 1948/49.

Vad angår medelsbehovet för budgetåret 1949/50 erfordras bl. a. visst belopp för utförande av förarbeten för 1950 års vägbeläggningsprogram. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört i sina petita kan detta behov uppskattas till omkring 30 % av beläggningskostnaden. Då jag i det följande kommer att föreslå, att den ekonomiska ramen för 1950 års beläggningar bestämmas till 15 miljoner kronor, skulle härvid till motsvarande förarbeten erfordras ett belopp av ca 4,5 miljoner kronor. Ätminstone en mindre del av dessa förarbeten torde emellertid komma att utföras redan under budgetåret 1948/49. Vid sådant förhållande synes en medelsanvisning av 11 à 12 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 kunna vara tillräcklig för att finansiera — förutom kvarstående förarbeten för 1950 års beläggningar — även de mest brådskande förarbetena för 1951 års beläggningsprogram ävensom en kvantitet av andra smärre förbättringsarbeten av ungefär samma storleksordning som för innevarande budgetår, nämligen till en kostnad av omkring 6 miljoner kronor.

Jag föreslår, att anslaget till förstärkning och förbättring av vägar för budgetåret 1949/50 anvisas med 11,6 miljoner kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet med 8,4 miljoner kronor.

I den mån den sålunda förordade begränsningen av anslaget skulle visa sig medföra ökade svårigheter i fråga om sysselsättningen vintertid av den fast anställda arbetskraften vid verket, torde det på tilläggsstat för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten få tagas i anspråk för utförande av förstärknings- och förbättringsarbeten i säsongutjämnande syfte.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 11 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[17.] 14. **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	—	118 600
1948/49	400 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	100 000	

Vid utgången av budgetåret 1947/48 kvarstod en behållning å anslaget av ca 170 000 kronor. Beträffande anslagets ändamål och reglerna för dess användning får jag hänvisa till den redogörelse, som lämnats i 1944 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 17).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, att styrelsen, för att erhålla kännedom om behovet av erforderliga medel intill utgången av budgetåret 1949/50, infordrat uppgifter i ämnet från vägförvaltningarna. Med beaktande av dessa uppgifter beräknar styrelsen anslagsbehovet för tiden 1 juli 1948—30 juni 1950 till 730 000 kronor. Tillgängliga medel uppgå till (170 000 + 400 000) 570 000 kronor. I enlighet härmed föreslår styrelsen att anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas med 160 000 kronor.

Departementschefen. Efter att hava inhämtat närmare upplysning om det av styrelsen angivna medelsbehovet finner jag mig i huvudsak kunna godtaga styrelsens beräkning. Stor sannolikhet talar emellertid för att de avsedda bidragsutbetalningarna, åtminstone till någon del, komma att bli aktuella först efter utgången av budgetåret 1949/50. Med hänsyn härtill synes anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 100 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare.[18.] 15. **Bidrag till underhåll av vägar och gator.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	7 450 000	7 372 000
1948/49 (statsliggaren s. 369) ..	12 200 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	15 200 000	

Om beräkningen av förevarande anslag har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* anfört följande.

Vid den fördelning av anslaget, som styrelsen verkställde i juni 1948, beräknades kostnaden för underhållet för de närmaste fyra åren till 15 396 000 kronor per år, motsvarande ett statsbidrag, efter 95 %, av 14 626 200 kronor. Därest eventuella besvär icke komma att föranleda ändring av styrelsens dispositioner, skulle det för budgetåret 1948/49 anvisade förslagsanslaget således komma att överskridas med (14 626 200 — 12 200 000) 2 426 200 kronor.

Med hänsyn till beslutade inkorporeringar, beslutad stadsbildning av Nacka kommun samt normal utbyggnad av städernas och samhällenas områden väntas utökningen av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet medföra en ökning av anslagsbehovet under år 1949 med 673 800 kronor. Det totala anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 beräknas således uppgå till (12 200 000 + 2 426 200 + 673 800) 15 300 000 kronor.

Departementschefen. Det anslag, som anvisas för budgetåret 1949/50, avser bidragstilldelningen för kalenderåret 1949. I det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade anslagsbeloppet ingår en viss mindre reserv för eventuella ansökningar om underhållsbidrag till ytterligare vägar och gator. Då dylika ansökningar icke inom föreskriven tid inkommit i en omfattning som motsvarar nämnda reserv, kan anslaget begränsas till ett belopp av 15 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 15 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[19.] 16. **Bidrag till byggande av vägar och gator.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	8,0	2,5	10,6
1947/48	10,0	0,7	19,9
1948/49	5,0		
1949/50 (<i>förslag</i>)	—		

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång å därtill anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som äro väghållare. Bidragen utgå enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

Beträffande de beräknade kostnaderna för i 1944—1945, 1946—1947 och 1948—1949 års fördelningsplaner ingående företag samt under respektive perioder tillgängliga och förbrukade medel har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* lämnat följande, i miljoner kronor angivna sifferuppgifter.

Fördelningsplan för åren	Beräknad kostnad för företag i planen	Motsvarande statsbidrag	Tillgängliga medel			Förbrukade medel under perioden	Behållning vid periodens slut
			överförda från tidigare fördelningsplaner	tilldelning under perioden	Summa		
1944—1945	26,0	23,5	5,6	3,4	9,0	5,0	4,0
1946—1947	46,0	43,0	4,0	10,0	14,0	6,6	7,4
1948—1949	75,0	70,0	7,4	14,0	21,4	13,0 (ber.)	8,4 (ber.)

Vid beräkningen av medelsförbrukningen i 1948—1949 års fördelningsplan enligt den nyss återgivna sammanställningen har styrelsen räknat med möjligheten att under år 1949 öka investeringarna *dels* genom att i planen intaga vissa beläggningsföretag, som icke kunna erhålla bidrag ur anslaget till vägbeläggningar, i utbyte mot sådana företag, som med hänsyn till arbetsmarknads- och materialförsörjningsläget icke torde kunna påbörjas under perioden, *dels* genom att påbörja vissa i planen ingående omlägnings- och nyanläggningsarbeten, som icke utan synnerligen stora olägenheter ytterligare kunna uppskjutas. Behållningen vid periodens slut den 1 januari 1950 beräknas under dessa förutsättningar till ca 8,4 miljoner kronor. Om tidigare gjord fördelning av ifrågavarande medel å städer och samhällen icke ändras, skulle enligt preliminär beräkning erfordras ytterligare medel under åren 1950 och 1951 till sådana städer och samhällen, där någon behållning icke förefinnes eller där behållningen beräknas vara otillräcklig för fullföljande av redan påbörjade företag samt igångsättande av vissa nya företag. Det belopp, som härvid beräknas erforderligt, har uppskattats till ca 8,0 miljoner kronor, d. v. s. 4,0 miljoner kronor per år.

I enlighet härmed föreslår styrelsen, att anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas med 4 000 000 kronor.

Departementschefen. Medelstillgången å förevarande anslag uppgick den 1 juli 1948 till ca 24,9 miljoner kronor, varav 19,9 miljoner kronor utgjorde behållning från föregående budgetår och 5 miljoner kronor nya anslagsmedel. Då medelsförbrukningen under det sistförflutna budgetåret endast uppgick till något mer än 700 000 kronor och någon större ökning av anläggningsverksamheten på detta område i nuvarande läge icke torde bli möjlig, synas de tillgängliga medlen vara fullt tillräckliga för att täcka behovet intill utgången av arbetsåret 1950. Vid sådant förhållande torde anslaget för budgetåret 1949/50 böra anvisas allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning.

[20.] 17. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	3,2	2,6	2,4
1947/48	4,0	3,7	2,7
1948/49	4,0		
1949/50 (<i>förslag</i>)	4,6		

Beträffande beräkningen av förevarande anslag meddelar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, att å de belopp, som ställts till länsstyrelsernas förfogande från anslaget, fanns vid utgången av budgetåret 1947/48 enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter en reservation av i runt tal 2 030 000 kronor. Härav hade ca 670 000 kronor ännu icke disponerats för statsbidragstilldelning. Till sistnämnda belopp säger sig styrelsen ha tagit hänsyn i sitt förslag till fördelning mellan länen av de för innevarande budgetår anvisade medlen.

Med stöd av från länsstyrelserna inhämtade uppgifter har styrelsen beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 på följande sätt.

Till underhållsbidrag till 1940—1948 års vägar erfordras i runt tal 4 100 000 kronor. I detta belopp ingår ett belopp av 190 000 kronor, utgörande beräknad kostnadsökning på grund av under år 1948 verkställd nyuppskattning av kostnaderna för 1944 års vägar.

För underhållsbidrag till ca 1 300 nya vägar (1949 års vägar) med en sammanlagd längd av ca 3 800 km har ett belopp av omkring 730 000 kronor beräknats vara erforderligt. Medelsbehovet för istandsättningsbidrag till samma vägar har uppskattats till omkring 890 000 kronor.

För bestridande av 1949 års underhålls- och istandsättningsbidrag skulle således enligt länsstyrelsernas uppgifter för budgetåret 1949/50 erfordras sammanlagt (4 100 000 + 730 000 + 890 000) 5 720 000 kronor. Erfarenheten visar emellertid, uttalar styrelsen, att de av länsstyrelserna anmälda medelsbehoven kunna minskas något, varjämte vissa besparingar i allmänhet uppkomma å till länsstyrelsernas förfogande ställda medel. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppskattar den härigenom uppkommande minskningen i medelsbehovet för budgetåret 1949/50 till i runt tal 500 000 kronor.

Hos Kungl. Maj:t finnes för närvarande en behållning å anslaget av ca 400 000 kronor. Utgående från att denna vid innevarande budgetårs utgång är i det närmaste oförändrad, beräknar styrelsen det för budgetåret 1949/50 erforderliga anslaget till (5 720 000 — 500 000 — 400 000) 4 820 000 kronor eller avrundat 4 800 000 kronor.

Departementschefen. Beträffande de utredningsuppdrag rörande den enskilda väghållningen, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1945 och den 11 maj 1946 meddelats väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen, har jag numera inhämtat, att den utredningsman, som tillkallats för att biträda styrelserna med ifrågavarande uppdrag, väntas kunna överlämna förslag till styrelserna rörande frågan om samordning och omarbetning av gällande statsbidragsbestämmelser inom den närmaste tiden.

För den av 1948 års riksdag begärda utredningen om statens övertagande av vinterväghållningen på vissa enskilda vägar ha jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 augusti 1948 särskilda utredningsmän tillkallats.

Vad angår beräkningen av anslaget till bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. får jag till en början anmäla, att summan av de av länsstyrelserna uppgivna reservationsbeloppen vid utgången av budgetåret 1947/48 och den

vid samma tidpunkt förefintliga ofördelade behållningen hos Kungl. Maj:t med ungefär 165 000 kronor understiger den totala reservation, som enligt budgetredovisningen kvarstod å förevarande anslag den 30 juni 1948. Förklaringen till denna differens torde, såvitt nu kan bedömas, vara att söka däri, att en del länsstyrelser tidigare ansett sig förhindrade att disponera vissa äldre reservationsbelopp, varigenom dessa belopp kommit att uteslutas ur de av länsstyrelserna anmälda medelsbehållningarna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning för budgetåret 1949/50 har icke givit mig anledning till annan erinran än att anslaget med hänsyn till nyssnämnda, i styrelsens kalkyl ej förutsedda ökning av den odisponerade behållningen torde böra reduceras med i avrundat tal 200 000 kronor och således upptagas med 4 600 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 4 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[21.] 18. **Bidrag till byggande av enskilda vägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	3,2	1,8	6,2
1947/48	5,0	2,6	8,6
1948/49	3,8		
1949/50 (<i>förslag</i>)	1,5		

Beträffande detta anslag meddelar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* till en början, att behållningen å anslaget hos länsstyrelserna vid ingången av budgetåret 1947/48 uppgick till sammanlagt ca 5 950 000 kronor. Denna behållning ökades under budgetåret till i runt tal 8 150 000 kronor.

Medan behållningen den 1 juli 1947 till övervägande delen utgjordes av beviljade men ej utbetalade bidrag — endast ca 80 000 kronor av 5 950 000 kronor utgjorde icke fördelad behållning — uppgick den icke fördelade behållningen den 1 juli 1948 till i runt tal 2 900 000 kronor. Främsta anledningen till att den ofördelade behållningen å anslaget ökat anser styrelsen vara att byggnadstillstånd och i förekommande fall igångsättningstillstånd numera måste vara meddelade, innan bidrag får beviljas.

Medelsförbrukningen å anslaget har emellertid ökat från ca 1 800 000 kronor under budgetåret 1946/47 till i runt tal 2 600 000 kronor under budgetåret 1947/48.

Under antagande att nyssnämnda villkor för bidragsbeviljandet komma att gälla jämväl under de närmaste åren kommer behovet av bidragsmedel under budgetåret 1949/50 enligt styrelsens uppfattning att i första hand vara beroende av i vilken utsträckning byggnadstillstånd kunna komma att meddelas.

Därvid finner styrelsen sannolikt att det sammanlagda beloppet av hos länsstyrelserna icke fördelad behållning den 1 juli 1948 och för budgetåret 1948/49 anvisade medel, tillhopa (2 900 000 + 3 800 000) 6 700 000 kronor, väl kommer att täcka dels det ytterligare behov av bidragsmedel, ca 1 250 000 kronor, som föreligger i fråga om företag, för vilka före den 1 juli 1948 beviljats en del av det totala bidraget, och dels hela medelsbehovet för de företag, som kunna komma att erhålla byggnadstillstånd före utgången av år 1949. Tages dessutom hänsyn till den hos länsstyrelserna fördelade reservationen, vilken till en del avser företag som ännu icke blivit påbörjade, skulle medel redan nu finnas tillgängliga för den enskilda vägbyggnadsverksamhet av här ifrågavarande slag, som kan beräknas förekomma under tiden t. o. m. år 1950. För budgetåret 1949/50 skulle vid sådant förhållande endast ett mindre belopp till oförutsedda, brådskande arbeten vara behövt. Det torde emellertid, fortsätter styrelsen, endast i undantagsfall kunna ifrågakomma att tidigare beviljade bidrag, vilka avse företag som ännu icke blivit påbörjade, omfördelas till företag, vilka vid rådande arbetsmarknadsläge hava större förutsättningar att komma till utförande. Styrelsen räknar därför med att den nu förefintliga fördelade behållningen å anslaget till stor del icke kommer att bli anspråktagen för de närmaste årens verksamhet. Med hänsyn härtill, och då en ökad omfattning av det enskilda vägbyggandet kan anses angelägen, förordar styrelsen att anslaget för budgetåret 1949/50 upptages med större belopp än vad som erfordras för oförutsedda, brådskande arbeten. Styrelsen anser därvid att ett anslag på 3 000 000 kronor skall vara tillfyllest.

Departementschefen. Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu beräknade anslaget är avsett att täcka statsbidragsutgifterna för byggande av enskilda vägar under arbetsåret 1950. Med utgångspunkt från vissa av styrelsen i annat sammanhang lämnade uppgifter skulle medelsförbrukningen å anslaget för tiden 1 juli 1948—31 december 1950 kunna uppskattas till sammanlagt omkring 11,7 miljoner kronor, motsvarande en genomsnittlig förbrukning per år av ca 4,6 miljoner kronor. Även om denna siffra förefaller hög i jämförelse med siffrorna för medelsförbrukningen under budgetåren 1946/47 och 1947/48, vilka uppgått till ca 1,8 resp. 2,6 miljoner kronor, anser jag emellertid en utgiftsökning av denna storleksordning icke helt utesluten med hänsyn bl. a. till den tendens till stegring av investeringsverksamheten på förevarande område som på den senaste tiden inträtt. För täckning av det sålunda uppskattade medelsbehovet av 11,7 miljoner kronor finnas i första hand den i styrelsens petita angivna odisponerade behållningen hos länsstyrelserna av 2,9 miljoner kronor samt det för budgetåret 1948/49 anvisade anslagsbeloppet av 3,8 miljoner kronor. Till den disponibla medelstillgången kan vidare hänföras en ofördelad behållning per den 1 juli 1948 hos Kungl. Maj:t av ca 0,5 miljon kronor. Om man räknar med en ökning av medelsförbrukningen i den utsträckning som nu skett, synes det slutligen också finnas anledning förutsätta att ifrågavarande statsbidragsutgifter till en icke oväsentlig del komma att avse företag, till vilka bidrag redan beviljats men som av olika

anledningar tidigare icke kommit igång. Jag anser, att man bör kunna utgå ifrån att av den hos länsstyrelserna befintliga disponerade behållningen per den 1 juli 1948 av 5,25 miljoner kronor åtminstone 3,0 miljoner kronor komma att tagas i anspråk på detta sätt. Under sådana förhållanden skulle alltså den förut angivna utgiftssumman av 11,7 miljoner kronor komma att till ett belopp av (2,9 + 3,8 + 0,5 + 3,0) 10,2 miljoner kronor täckas av redan anvisade medel. I enlighet med denna beräkning skulle på riksstaten för budgetåret 1949/50 således endast behöva anvisas ett belopp av 1,5 miljon kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Diverse ändamål.

[22.] 19. Vägbeläggningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	4,8	2,9	5,1
1947/48	25,0	11,2	18,9
1948/49	25,0		
1949/50 (förslag)	15,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrar inledningsvis om att det för innevarande budgetår anvisade anslaget i huvudsak är avsett för utförande av nya vägbeläggningar på landsbygden samt i städer och samhällen, där kronan är väghållare, samt att anslaget därjämte, efter medgivande av Kungl. Maj:t, kan tagas i anspråk för utförande av nya beläggningar inom städer som äro väghållare ävensom av slitlager på äldre beläggningar på landsbygdens vägnät. Av innevarande års anslag ha sålunda 3,0 miljoner kronor disponerats för vart och ett av sistnämnda slag av arbeten.

För budgetåret 1949/50 böra enligt styrelsens mening samma dispositionsföreskrifter gälla. Styrelsen avser dock att så långt möjligt utföra slitlager med medel, som anvisas för vägunderhållet, och säger sig endast om så är oundgängligen nödvändigt komma att i något speciellt fall föreslå, att medel för sådant ändamål tagas från vägbeläggningsanslaget.

Med hänsyn dels till trafikvinsten, dels till minskningen i underhållskostnaderna hade det, påpekar styrelsen, varit önskvärt, att anslaget kunnat ökas så att i tidigare petita angivet beläggningsprogram kunnat genomföras i snabbare takt. På grund av importsvårigheter och bristen på arbetskraft anser styrelsen sig emellertid böra begränsa sina äskanden till samma belopp som för innevarande budgetår eller 25 miljoner kronor.

Departementschefen. Den trafik- och vägekonomiska betydelsen av att landets vägnät i ökad utsträckning förses med beläggningar har ingående behandlats i 1947 och 1948 års statsverkspropositioner, och jag torde därför icke nu behöva närmare utveckla detta ämne.

Under arbetsåren 1947 och 1948 ha beläggningar utförts på en väglängd av sammanlagt icke mindre än 988 km till en kostnad av tillhopa ca 30 miljoner kronor. Fortfarande återstår emellertid ett mycket stort antal grusvägsträckor, där genom belägningsarbeten sådana trafikvinster samt besparingar i vägunderhållskostnaderna kunna uppnås, att — om icke särskilda skäl nödvändiggöra en begränsning — en fortsatt belägningsverksamhet av åtminstone oförändrad omfattning framstår som önskvärd även i nuvarande läge.

Enligt numera föreliggande uppgifter beräknas 1949 års belägningsprogram för landsbygden samt för städer och samhällen, där kronan är väghållare, komma att omfatta en sammanlagd sträcka av omkring 600 km, motsvarande en kostnad av ca 19 miljoner kronor. Av skäl, som anförts i det föregående under punkten 9, anser jag mig nödsakad föreslå, att belägningsprogrammet för arbetsåret 1950 begränsas till en kostnadsram av 15 miljoner kronor. Jag förutsätter därvid, att kostnaderna för beläggningar i städer och samhällen, som äro väghållare, komma att bestridas från anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[23.] 20. **Stensättning av vägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	1,8	0,7	5,0
1947/48	1,3	1,3	5,0
1948/49	0,1		
1949/50 (<i>förslag</i>)	0,1		

Då arbetsmarknadsläget f. n. icke väntas medgiva någon väsentlig utvidgning av stensättningsverksamheten, har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* ansett, att de vid ingången av budgetåret 1948/49 disponibla medlen å anslaget, uppgående till sammanlagt 5,1 miljoner kronor, komma att vara tillräckliga för att täcka medelsbehovet även under arbetsåret 1950. Styrelsen föreslår därför, att anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas allenast med ett belopp av 100 000 kronor.

Departementschefen. Med anledning av statsutskottets av riksdagen godkända uttalande vid behandlingen av 1948 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, i anledning av vissa motionsvis framförda förslag om ökad an-

vändning av smågatsten vid genomförandet av det aktuella vägbeläggningsprogrammet får jag hänvisa till att denna fråga är föremål för behandling inom 1946 års stenindustriutredning. Ett närmare ställningstagande till frågan torde därför böra ske först sedan nämnda kommitté framlagt resultatet av sitt arbete.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 och med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24.] 21. **Byggande av broar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	12,0	1,8	19,8
1947/48	15,0	2,1	32,7
1948/49	0,1		
1949/50 (<i>förslag</i>)	—		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Den inom styrelsen bedrivna undersökningen av bärigheten hos landets ca 9 600 på allmänna vägar belägna broar är numera slutförd. Undersökningen har givit följande resultat.

Antal broar uttryckt i procent av hela antalet	Beräkningsmässigt tillåtet högsta hjultryck, uttryckt i ton
3	0,5
4	0,5—1,0
15	1,0—2,0
10	2,0—2,5
9	2,5—3,0
18	3,0—4,0
41	över 4,0

Innebörden av dessa siffror framgår enligt styrelsen klart, om man betänker, att mer än hälften av lastbilarna i landet har en lastkapacitet överstigande 3,0 ton, motsvarande ca 2,0 tons hjultryck. Nära en fjärdedel av broarna borde således ur säkerhetssynpunkt icke få trafikeras med dylika lastbilar. Därjämte påpekar styrelsen, att vid undersökningen förutsatts, att broarnas bärförmåga icke är nedsatt till följd av att desamma befinna sig i dåligt tillstånd. Detta är emellertid i verkligheten fallet beträffande ett stort antal broar. Läget är enligt styrelsens mening därför betydligt ogynnsammare än vad nyssnämnda värden giva vid handen.

Till ytterligare belysande av frågan om förnyelse av landets brobestånd anför styrelsen följande.

Om man antager, att broarnas medellivslängd uppgår till 50 år, skulle med utgångspunkt från det förut angivna totala antalet broar ca 200 behöva ombyggas varje år, vartill komma erforderliga brobyggnader på nyanlagda vägar. Under åren 1933 till 1939 byggdes årligen ca 180 broar. Brobyggnadsverksamheten före kriget kom sålunda aldrig i takt med utvecklingen. Under kriget inskränktes av sparsamhetsskäl i möjligaste mån anslagen till vägväsendet och därvid även till broarna, varjämte det under denna tid huvudsakligen var för riksförsvaret betydelsefulla broar och vägar, som kommo till utförande. Efter kriget har genom regleringen på byggnadsmarknaden brobyggnadsverksamheten måst inskränkas betydligt under det aktuella behovet. Under åren 1940 till 1947 byggdes sålunda endast i medeltal per år 45 broar, varför en eftersläpning av den erforderliga förnyelsen av broarna på minst (8×155) 1 240 broar uppkommit enbart under denna tidsperiod. Om hänsyn toges till att en del av de under åren 1940 till 1947 byggda broarna avsågos för nyanlagda vägar, blir eftersläpningen än större.

Länsstyrelserna ha blivit underrättade om den verkställda undersökningen. De ha därvid, framhåller styrelsen, försatts i en mycket svår situation. De ha nämligen att välja mellan, å ena sidan, att nedsätta redan tillåtna hjultryck, vilket skulle medföra besvärande konsekvenser för trafiken, särskilt lastbils- och busstrafiken, samt, å andra sidan, att låta trafiken fortsätta som förut.

Länsstyrelserna ha i allmänhet icke ansett sig kunna välja det första alternativet; de ha därför blivit tvingade att i större eller mindre omfattning släppa efter på trafiksäkerhetskravet. Jämväl vägdirektörerna, vilka ha att yttra sig till länsstyrelserna i dylika ärenden, ha blivit försatta i samma tvångssituation. Det är enligt styrelsens mening ett tungt ansvar som därigenom kommit att läggas på dessa myndigheter och deras ställning försvåras ytterligare allt efter som trafiken blir tyngre och allt efter som broarna åldras. Härtill kommer att de förbudstavlor angående trafikinskränkningar, som uppsättas vid broarna med stöd av länskungörelserna, enligt vad styrelsen under hand erfarit, ofta icke respekteras av de vägfärdande. Då vissa av dessa broar därjämte genom sättningar i grunden, röta i träverket, svåra rostangrepp eller dylikt icke äro i fullgott skick och icke heller kunna repareras utan måste helt ombyggas, kan risken för broars sammanbrott och därav föranledda trafikolyckor vara överhängande. Det har redan hänt i ett icke obetydligt antal fall, att broar eller i broarna ingående konstruktionsdelar brustit på grund av trafiklasten. Endast tack vare gynnsamma omständigheter har någon svårare olycka ännu icke inträffat. I anslutning härtil framhåller styrelsen, att en olycka mycket väl kan inträffa på det sättet, att ett tungt fordon bräcker en konstruktion i bron, och ett efterföljande lättare fordon fullbordar bräckaget och förolyckas.

Den genomgripande nedsättning av tillåtna trafikbelastningar på broarna, som länsstyrelserna sålunda i det längsta velat undvika, kan enligt styrelsens mening nu icke uppskjutas, om eftersläpningen i brobyggnadsverksamheten skall fortsätta. Förhållandena ha blivit sådana, att antingen en kraftig upp- rustning av broväsendet omedelbart måste påbörjas eller avsevärda trafik-

inskränkningar påbjudas. Det tredje alternativet — att låta trafiken fortgå såsom hittills men på de vägförarens egen risk — är enligt styrelsens uppfattning ohållbart.

Styrelsen framhåller vidare, att vid bedömning av frågan huruvida broarna snabbt böra upprustas eller nya vittgående trafikinskränkningar påbjudas måste självfallet största hänsyn tagas till — förutom trafiksäkerheten — de konsekvenser, som inskränkningar beträffande hjultryck och fordonsvikter innebära ur transportekonomisk synpunkt för lastbilar och bussar. Även ur militär synpunkt är det synnerligen angeläget, att landets broar medgiva de för operationerna erforderliga tunga transporterna.

För genomförande av den nödvändigaste upprustningen av landets brobestånd har styrelsen låtit utarbeta femårsplaner, i vilka broarna uppsatts i sådan turordning, att de mest angelägna komma att ombyggas i första hand. Femårsplanerna förutsätta en brobyggnadsverksamhet motsvarande ett belopp av 20 miljoner kronor per år. Med hänsyn till det tillstånd, i vilket brobeståndet för närvarande befinner sig, anser styrelsen det nödvändigt, att dessa femårsplaner snarast få genomföras.

Därest byggnadstillstånd för brobyggnadsarbeten meddelas i den utsträckning styrelsen förutsatt, beräknar styrelsen, att den per den 1 juli 1948 förefintliga behållningen av 32,8 miljoner kronor å anslaget till byggande av broar vid ingången av arbetsåret 1950 skall vara förbrukad eller i varje fall helt disponerad på företag, för vilka byggnadstillstånd meddelats.

Under sålunda angivna förutsättningar föreslår styrelsen, att förevarande anslag för budgetåret 1949/50 anvisas med 20 000 000 kronor.

Styrelsen meddelar i detta sammanhang vidare, att då frågan om broläget för den planerade broförbindelsen från öarna Orust och Tjörn till fastlandet ännu icke avgjorts av Kungl. Maj:t och då de förberedande arbetena taga en tid av omkring ett år efter Kungl. Maj:ts beslut i ärendet, har styrelsen ansett sig icke nu böra förnya sitt anslagsäskande beträffande detta företag.

Vad slutligen angår brobyggnaderna vid Bergnäset och Hjulsta har styrelsen anmält, att sådan förskjutning i arbetsprogrammet för dessa företag uppkommit till följd av att byggnadstillstånd ännu icke beviljats, att de hittills anvisade medlen beräknas täcka medelsbehovet under såväl innevarande som nästkommande budgetår.

Departementschefen.

Vid anmälan i 1948 års statsverksproposition av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för byggande av broar framhöll jag i anslutning till styrelsens redogörelse, att en allmän höjning av broarnas standard vore den för närvarande kanske mest angelägna uppgiften inom vägväsendet. Med utgångspunkt från den numera slutförda utredningen om bärigheten hos landets broar har styrelsen i sina petita för nästkommande budgetår med skärpa ytterligare understrukt behovet ur såväl trafiksäkerhets- som transportekonomisk synpunkt av en omedelbar upprustning av

brobeståndet. Tyvärr måste jag emellertid nu liksom för ett år sedan konstatera att material- och arbetskraftsbrist samt över huvud taget den rådande ekonomiska situationen fortfarande nödvändiggör en sträng återhållsamhet även beträffande de angelägna investeringar varom här är fråga. Vad angår materialförsörjningen, som för brobyggnadsverksamhetens del är den i nuvarande läge kanske mest kritiska faktorn, har visserligen från styrelsens sida framhållits, att materialbehovet för det av styrelsen framlagda byggnadsprogrammet skulle i väsentlig omfattning kunna täckas utan import. Även i fråga om den inhemska produktionen gäller emellertid, såsom påpekats i industrikommissionens på s. 17 återgivna yttrande, att förbrukningen inom landet f. n. måste begränsas så långt detta är möjligt och lämpligt för att möjliggöra ökad export.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser jag mig icke kunna räkna med att någon mera avsevärd utvidgning av tillståndsramen för brobyggnadsverksamheten kommer att bli möjlig vare sig för arbetsåret 1949 eller det därpå följande året. En viss mindre kvotökning för här ifrågavarande ändamål har dock beräknats vid upprättandet av tillståndsbudgeten för år 1949. Även med utgångspunkt från dessa förutsättningar kan emellertid en jämförelsevis stor ökning av brobyggnadsverksamheten förutses för åren 1949 och 1950 dels av den anledningen att ett antal företag med äldre byggnadstillstånd då väntas komma till utförande, dels emedan arbeten med nya tillstånd beräknas komma att igångsättas i snabbare takt än hittills och dels slutligen såsom följd av den nyssnämnda kvotökningen. På grundval av vissa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i november 1948 lämnade uppgifter synes medelförbrukningen å anslaget till byggande av broar under här angivna förutsättningar för senare hälften av år 1948 samt för åren 1949 och 1950 kunna uppskattas till högst 3, 16 resp. 13 miljoner kronor eller sammanlagt omkring 32 miljoner kronor. Då medelstillgången å anslaget den 1 juli 1948 uppgick till ett belopp av 32,7 miljoner kronor, skulle vid sådant förhållande några ytterligare medel icke behöva anvisas på riksstaten för budgetåret 1949/50. Jag föreslår därför, att anslaget för nämnda budgetår uppföres allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.

För de båda stora brobyggnaderna vid Bergnäset och Hjulsta erfordras, såsom framgår av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse, icke något medelstillskott för nästa budgetår.

Vad slutligen angår den ifrågasatta broförbindelsen från öarna Orust och Tjörn till fastlandet vill jag till vad styrelsen anfört endast tillägga att tidsläget knappast medger att upptaga ytterligare ett större brobyggnadsföretag på byggnadsprogrammet för den närmaste tiden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av broar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25.] 22. **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	129 300
1948/49	200 000	
1949/50 (förslag)	250 000	

Jämlikt kungörelsen den 5 december 1941 (nr 919) angående statsbidrag till bestridande av kostnader för vissa säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar äger järnväg i mån av tillgång å därtill anslagna medel åtnjuta statsbidrag till bestridande av engångskostnad för sådan säkerhetsanordning, som efter utgången av år 1939 vidtagits på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 469) angående varningsmärken och säkerhetsanordningar m. m. vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg. Dylikt bidrag utgår från förevarande anslag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, att å detta anslag vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg en reservation av ca 21 000 kronor, varav ca 11 000 kronor utgjorde beviljade men ännu icke utanordnade bidrag. Tillsammans med det för budgetåret 1948/49 anvisade anslagsbeloppet av 200 000 kronor skulle alltså finnas ett belopp av 210 000 kronor tillgängligt för beviljande av nya bidrag.

Av sistnämnda belopp beräknas sammanlagt 170 000 kronor komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår, varför vid budgetårets utgång skulle förefinnas en reservation å anslaget av 40 000 kronor.

Med hänsyn till de beräknade kostnaderna för de säkerhetsanordningar, beträffande vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänt arbetsplaner men vilka ännu icke färdigställts, uppskattar styrelsen anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 till 250 000 kronor.

Departementschefen. Jämlikt § 4 i kungörelsen nr 469/1933 angående varningsmärken och säkerhetsanordningar m. m. vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg är järnvägs innehavare skyldig att vid sådana plankorsningar, där vägfärdanden icke inom visst angivet avstånd från järnvägsövergången har fri sikt, anbringa särskilda trafiksäkerhetsanordningar enligt i kungörelsen närmare angivna föreskrifter. De olika slag av anordningar, som härvid kunna ifrågakomma, äro grindar eller bommar, ljussignaler samt ringklockor. Till bestridande av engångskostnad för sådan säkerhetsanordning kan enligt kungörelsen nr 919/1941 utgå statsbidrag till järnvägens innehavare med högst 90 % av den verkliga kostnaden.

I olika sammanhang har framhållits att de nu gällande bestämmelserna angående säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar icke motsvara de krav på förebyggande åtgärder, som med hänsyn till den stora olycksfallsrisken vid dylika korsningar numera måste uppställas. Särskilt har ifrågasatts att skyldigheten att uppsätta säkerhetsanordningar skulle utvidgas att gälla även s. k. frisikts korsningar.

Vid övervägande av dessa betydelsefulla spørsmål har jag funnit bl. a., att en skärpning av föreskrifterna om skyldighet att anbringa säkerhets-

anordningar icke lämpligen bör ske utan närmare undersökning vilka produktionstekniska och ekonomiska förutsättningar som finnas att inom rimlig tid bringa en dylik författningsändring till praktisk tillämpning. Det må i detta sammanhang nämnas, att antalet järnvägs korsningar, för vilka automatiska ljussignaler kunna tänkas bli erforderliga, vid en tidigare sakkunnigutredning beräknats till omkring 3 000 och att anläggningskostnaderna för dessa anordningar numera överslagsvis uppskattas till ett totalbelopp av omkring 30 miljoner kronor.

För utredning av här ifrågavarande spörsmål jämte vissa andra därmed sammanhängande frågor har jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1948 särskild utredningsman tillkallats. Det har förutsatts att utredningen skall vara slutförd i sådan tid att därpå grundade förslag kunna föreläggas 1949 års riksdag.

Även om denna utredning skulle ge till resultat att förutsättningar föreligga för att omedelbart börja utvidga användningsområdet för här avsedda säkerhetsanordningar, kommer likväl icke beräkningen av bidragsanslagets storlek för budgetåret 1949/50 att påverkas härav. Utbetalningen av ifrågavarande statsbidrag sker nämligen först efter den 1 juli kalenderåret närmast efter det då säkerhetsanordningen färdigställts. Däremot kan det tänkas bli aktuellt att på grundval av utredningsmannens förslag underställa 1949 års riksdag frågan om den ekonomiska ramen för statsbidragsverksamhetens framtida omfattning.

Då styrelsens beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1949/50 icke givit mig anledning till erinran, förordar jag, att anslaget för detta budgetår anvisas med 250 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte medlen.

[26.] 23. **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	125 000	115 100
1948/49 (statsliggaren s. 370) ..	200 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	125 000	

Vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg å anslaget en reservation av ca 95 600 kronor.

Det för budgetåret 1948/49 anvisade anslagsbeloppet har beräknats på följande sätt:

	Kronor
Upprättande av vägliggare	150 000
Bidrag till samfundet för hembygdsvård	15 000
Studieresor, deltagande i internationella vägkongresser, anordnande av kurser och liknande	25 000
Diverse ändamål	10 000
	Summa kronor 200 000

I fråga om beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1949/50 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* anfört följande.

Arbetet med upprättande av en liggare över landets allmänna vägar (väg-liggare) pågår nu för andra året. På grund av rådande bensinrestriktioner och därav föranledd begränsning av mättningsarbetet kan emellertid arbetet med liggaren för närvarande icke bedrivas i den takt, som från början räknats med. På grund härav väntas det för innevarande budgetår anvisade beloppet för detta ändamål, 150 000 kronor, icke komma att helt tagas i anspråk under budgetåret. Utgående härifrån beräknar styrelsen behovet av medel för det fortsatta arbetet med upprättandet av vägliggaren under budgetåret 1949/50 till 75 000 kronor.

Med tillstyrkan av en av *samfundet för hembygdsvård* gjord framställning om statsbidrag till bestridande av kostnaderna för samfundets verksamhet i vägvårdande syfte under budgetåret 1949/50 föreslår styrelsen att för detta ändamål beräknas ett oförändrat belopp av 15 000 kronor.

Genom beslut den 2 april 1948 har Kungl. Maj:t bemyndigat styrelsen att av förevarande anslag taga i anspråk högst 10 000 kronor, att av styrelsen användas under budgetåren 1947/48 och 1948/49 till utbetalande av gratifikation till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda, icke patenterbara uppfinningar och konstruktionsförbättringar, som äro av värde för verket. Fortsatt behov av medel för nu omnämnda ändamål väntas föreligga jämväl under budgetåret 1949/50. Någon uppräknings av anslaget av denna anledning finner styrelsen emellertid icke behövlig; medelsbehovet härför anses kunna täckas från det belopp av 25 000 kronor, som enligt styrelsens förslag jämväl för nästa budgetår skulle upptagas för bestridande av kostnader för studieresor ävensom för deltagande i internationella vägkongresser samt anordnande av kurser och dylikt.

För diverse ändamål och som reserv beräknar styrelsen ett belopp av 10 000 kronor vara erforderligt.

I enlighet härmed föreslår styrelsen, att anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas med 125 000 kronor.

Departementschefen. Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av förevarande anslag har jag ingen erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[27.] 24. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

Hamnar och farleder.

[28.] 25. **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** Till hamn- och farledsundersökningar har riksdagen för vart och ett av budgetåren 1935/36—1948/49 anvisat ett anslag av 8 000 kronor. En närmare redogörelse för anslagets ändamål har lämnats i 1947 års statsverksproposition (punkten 29). Anslaget torde i enlighet med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag böra för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[29.] 26. **Bidrag till handelshamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1946/47	200 000	32 000	695 000
1947/48	1 000 000	245 000	1 450 000
1948/49	1 000 000		
1949/50 (<i>förslag</i>)	1 000 000		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I sina den 7 oktober 1948 dagtecknade petita angående anslagen till hamnar och farleder har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inledningsvis gjort vissa uttalanden rörande de allmänna förutsättningar, som styrelsen haft att utgå från vid anslagsberäkningen för nästa budgetår i vad avser förevarande verksamhetsområde.

Styrelsen anför, att den nödtvungna begränsningen av hamnbyggnadsverksamheten under krigsåren liksom därefter medfört ett ackumulerat behov av om- och nybyggnadsarbeten i hamnarna. I betraktande av den långa period, varunder dylika arbeten sålunda måst eftersättas, är detta behov därför f. n. väsentligt större än normalt. Samtidigt ha förhållandena under det senaste världskriget påskyndat den tekniska utvecklingen i vad gäller sjötransporternas rationalisering genom tidsbesparande anordningar i hamnarna. Frågan om modernisering i skilda avseenden, särskilt vad beträffar de större hamnarna, har härigenom aktualiserats och torde komma att kräva sin lösning i den mån det allmänna världsläget hunnit stabiliseras och därmed sjötransporterna till sin omfattning återtagit sin normala utvecklingslinje. Härvid bör beaktas att hamnbyggnadsarbeten på grund av sin art i allmänhet måste planeras på lång sikt utöver det aktuella behovet vid viss tidpunkt. Av allt att döma kan man sålunda förvänta en period av ökad hamnbyggnadsverksamhet, så snart nuvarande hämmande faktorer bortfalla. I den mån riksintresset motiverar det, lär därmed i många fall även följa anspråk på statens ekonomiska medverkan för tillgodoseendet av föreliggande behov.

Ett ställningstagande till här berörda spörsmål och därpå baserade riktlinjer för anslagsanvisningen bör emellertid enligt styrelsens mening anstå i avvaktan på de förslag, som 1944 års hamnutredning kan komma att framlägga. Oavsett vad dessa förslag komma att innebära samt även om bristläget på arbetsmarknaden och i fråga om materialförsörjningen för närvarande tvingar till största återhållsamhet, lär dock tillgodoseendet av mera trängande behov bl. a. i vad avser vidmakthållandet av befintliga anläggningar ej kunna eftersättas utan skadliga ekonomiska återverkningar.

Under återopande av det anförda föreslår styrelsen, att anslaget till bidrag till handelshamnar och farleder för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp, 1 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen påpekar i sitt yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita att, vad gäller den statliga och statsunderstödda hamnbyggnadsverksamhet, som faller inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhetsområde, byggnadstillstånd lämnats under de tre första kvartalen 1948 för tillsammans 3,4 miljoner kronor, därav för fiskehamnar ca 0,4 miljoner kronor och för huvudsakligen handelshamnar ca 3 miljoner kronor. Den medelsförbrukning under 1949, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen räknat med, förutsätter, att under detta år byggnadstillstånd lämnas för totalt ca 3,3 miljoner kronor för fiskehamnar och ca 1,9 miljoner kronor för statsunderstödda handelshamnar eller tillhopa 5,2 miljoner kronor. Det framlagda programmet innebär, att de reala investeringarna skulle bli större under 1949 än under 1948. Arbetsmarknadsstyrelsen finner en sådan ökning av hamnbyggnadsverksamheten under nuvarande arbetsmarknadsläge icke önskvärd.

Departementschefen. Den behållning av ca 1 450 000 kronor, som vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg å anslaget till bidrag till handelshamnar och farleder, var till drygt 1 000 000 kronor disponerad genom olika bidragsbeslut, och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar för sin del, att jämväl återstoden jämte det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet skall komma att före budgetårets utgång disponeras på samma sätt. Även om den faktiska medelsförbrukningen å anslaget blir beroende av i vilken utsträckning byggnadstillstånd komma att beviljas, synes den av lämnade uppgifter att döma komma att bli betydligt större än under det näst föregående budgetåret.

Ehuru under de senast förflutna budgetåren betydande reservationer uppstått å anslaget på grund av svårigheterna att erhålla byggnadstillstånd till färdigplanerade företag, för vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen efter sin handläggning av ärendena funnit bidrag böra hållas disponibla, och en viss behållning är sannolik även vid innevarande budgetårs utgång, är jag icke beredd att förorda någon minskning av anslagets storlek för nästa budgetår. Bland de angelägna behov, som f. n. vänta på att bli tillgodosedda, finnas

nämligen vissa arbeten, som äro av en sådan storleksordning, att de, i varje fall vid tillämpning av de vanliga bidragsnormerna, var för sig skulle förbruka en väsentlig del av disponibla medel. En del av dessa större arbeten kunna till sin angelägenhetsgrad väl konkurrera med motsvarande mindre arbeten men skulle, om anslagsramen hålles för snävt begränsad, kunna komma att ställas utan möjlighet att erhålla bidrag. En vidare ram för medelstillgången ger sålunda ett bättre utrymme för en ur angelägenhetssynpunkt rationell avvägning mellan olika konkurrerande behov. Vid sådant förhållande synes anslaget, trots möjligheten att även vid innevarande budgetårs utgång en betydande reservation kvarstår, jämväl för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[30.] 27. **Statliga farledsarbeten.** Intill ingången av budgetåret 1948/49 funnos två olika anslag, vilka kunde disponeras för fiskehamnsbyggande, nämligen anslaget till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder samt anslaget till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar. Det förstnämnda anslaget användes i viss utsträckning även till arbeten vid sådana statliga farleder, som stå under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vård och förvaltning (jfr 1938 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, punkt 25). I enlighet med förslag därom av 1944 års *fiskehamnsutredning* förordade Kungl. Maj:t i 1948 års statsverksproposition, att de båda anslagen skulle sammanföras till ett anslag, benämnt Byggande av fiskehamnar. I likhet med fiskehamnsutredningen förutsatte Kungl. Maj:t därvid, att det nya anslaget icke skulle användas för utvidgning eller förbättring av statens farleder, utan att, därest medel erfordrades för sådant ändamål, särskilt anslag härför borde anvisas. Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Bortsett från att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1948 föreskrivit, att av den behållning å anslaget till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder, som överförts till det nya anslaget, ett belopp av 50 000 kronor skall avses för farledsändamål i skärgårdarna, stå för närvarande inga anslagsmedel till förfogande för sådana farledsarbeten, som helt böra bekostas av staten.

I sina petita för nästkommande budgetår har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* påpekat denna konsekvens av det nämnda beslutet rörande fiskehamnsanslagens sammanslagning och hemställt, att ett särskilt anslag anvisas för statliga farledsarbeten. Styrelsen anför bl. a. följande.

Av flera skäl synes det ändamålsenligt att anslagen till hamn- och farledsbyggnader differentieras med hänsyn till de skilda ändamål, vilka veder-

börande hamnar och farleder äro avsedda att betjäna (handelssjöfarten, fisket resp. den mindre sjötrafiken). Ur praktisk synpunkt är det samtidigt önskvärt att medel, som i stort sett äro avsedda för samma ändamål, anvisas under gemensamt anslag, när särskilda omständigheter ej motivera en avvikelse härifrån. Flera skäl tala sålunda för att medelsanvisningen till sådana hamnar och farleder, som avse att betjäna handelssjöfarten, sker under ett och samma anslag oavsett den omständigheten att staten i vissa fall beträffande farleder bestrider hela kostnaden. Härvid underförstås att medelsförbrukningen dock redovisas på sådant sätt, att förbrukningen för statliga och icke statliga ändamål kunna särskiljas.

Av vad tidigare anförts framgår emellertid, att här angivna förfarande förutsätter ändring av nu gällande bestämmelser för disponerandet av medel från anslaget till bidrag till handelshamnar och farleder. Då 1944 års hamnutredning torde komma att framlägga förslag till ändrad utformning av dessa bestämmelser, finner styrelsen icke anledning att f. n. upptaga denna fråga.

Styrelsen anser sig emellertid böra föreslå, att tills vidare, i avvaktan på hamnutredningens förslag, medel anvisas under särskilt anslag, förslagsvis benämnt Statliga farledsarbeten, att användas för sådana farledsarbeten, som avse att betjäna handelssjöfarten och helt böra bekostas av staten. Styrelsen föreslår, att detta anslag för nästkommande budgetår upptages med 100 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finner jag det önskvärt, att medel göras tillgängliga för bestridande av kostnaderna för sådana utvidgnings- och förbättringsarbeten beträffande farleder vilka helt böra bekostas av staten. Även om under den närmaste tiden några större dylika arbeten icke torde bli aktuella eller, på grund av tidsläget, böra aktualiseras, får det anses vara ett önskemål, att medel finnas disponibla för att möta uppkommande behov av smärre förbättrings- och liknande arbeten, och jag är därför beredd att tillstyrka, att ett särskilt anslag för ändamålet upptages i riksstaten för kommande budgetår. Det synes mig lämpligt, att till ett sådant anslag jämväl överföres kvarstående behållning å det belopp av 50 000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1948 av reservationen å det tidigare anslaget till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder avsatts för att disponeras för farledsändamål i skärgårdarna. I konsekvens härmed torde det nya anslaget icke, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen synes ha avsett, böra begränsas till sådana statliga farledsarbeten, som betjäna handelssjöfarten, utan kunna användas för att tillgodose statliga farledsarbeten överhuvud taget. Med hänsyn till att några större arbeten icke torde ifrågakomma under den närmaste tiden, anser jag det vara tillfyllest om, utöver det belopp, som skulle överföras från anslaget till byggande av fiskehamnar, anvisas ytterligare 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[31.] 28. Byggande av fiskehamnar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
¹ 1946/47.....	1 500 000	1 020 000	1 045 000
¹ 1947/48.....	1 500 000	792 000	1 753 000
1948/49.....	1 500 000		
1949/50.....	1 000 000		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I sina petita beträffande här ifrågasvarande anslag erinrar styrelsen om vad som anförts i den på 1944 års fiskehamnsutrednings förslag grundade propositionen nr 200 till 1948 års riksdag samt om Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1948, att fiskehamnsutredningens betänkande jämte över detsamma avgivna remissyttranden skall — under beaktande av vad till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 5 mars 1948 samt i statsutskottets utlåtande nr 111/1948 anförts — tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar. Styrelsen anför vidare följande.

Den av fiskehamnsutredningen utarbetade femårsplanen förutsätter en medelsanvisning till fiskehamnsbyggnader av sammanlagt 27 miljoner kronor, varav 3,9 miljoner kronor för budgetåret 1948/49 samt 5,4 miljoner kronor för vart och ett av de därpå följande budgetåren. Därvid har räknats med att för angivna ändamål för budgetåret 1947/48 anvisade anslag på tillhoppa 1,5 miljon kronor disponerades för i femårsplanen upptagna arbeten. Såsom föredragande departementschefen anført till det förutnämnda statsrådsprotokollet måste emellertid, påpekar styrelsen, den rådande bristen på arbetskraft och byggnadsmaterial samt nödvändigheten att hålla tillbaka investeringsverksamheten beaktas vid bedömandet av möjligheterna att realisera planen inom avsedd tid. Det vore därför ofrånkomligt att lämpa utbyggnadstakten efter den fortsatta utvecklingen av det ekonomiska läget.

Av de vid utgången av budgetåret 1947/48 förefintliga reservationerna å anslagen till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder samt till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar utgjorde ca 666 000 kronor medel, som icke genom bidragsbeslut eller på annat sätt disponerats. Enligt Kungl. Maj:ts föreskrift skall därav 50 000 kronor avses för farledsändamål i skärgårdarna. Inberäknat det under den nya anslagsrubriken Byggande av fiskehamnar för innevarande budgetår anvisade beloppet av 1 500 000 kronor utgör sålunda det för detta budgetår för fiskehamnsbyggnader disponibla beloppet ca (666 000 — 50 000 + 1 500 000) 2 116 000 kronor. I vad mån detta belopp kommer att tagas i anspråk under budgetåret beror av möjligheten att erhålla byggnadstillstånd till vederbörande byggnadsarbeten. Med hänsyn till osäkerheten i detta avseende samt

¹ Uppgifterna för budgetåren 1946/47 och 1947/48 hänföra sig till de båda anslag, Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder och Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar, å vilka medel tidigare anvisats för fiskehamnsbyggnade men vilka fr. o. m. budgetåret 1948/49 sammanslagits till det nya anslaget Byggande av fiskehamnar.

till det nuvarande bristläget på arbetsmarknaden föreslår styrelsen, att medelsanvisningen till här ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår begränsas till 1 500 000 kronor.

Departementschefen. Vid anmälan av propositionen nr 200 till fjolårets riksdag angående statsbidrag till byggande av fiskehamnar m. m. framhöll jag, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrat, att tillgången på arbetskraft och byggnadsmaterial såväl som de förhållanden i övrigt, som nödvändiggöra en begränsning av investeringsverksamheten, finge beaktas vid bedömandet av möjligheterna att inom avsedd tid genomföra den plan för fiskehamnarnas utbyggande, som 1944 års fiskehamnsutredning upprättat och som genom nämnda proposition förelades riksdagen. Någon sådan förändring i det ekonomiska läget, att fiskehamnsbyggandet kunnat komma i gång i avsedd utsträckning, har tyvärr hittills icke inträtt. Vid innevarande budgetårs ingång överfördes till det nya anslaget reservationer å de tidigare anvisade fiskehamnsanslagen om tillhopa 1 753 000 kronor, varav visserligen inemot två tredjedelar i så måtto disponerats som de förutsatts komma att tagas i anspråk för av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen redan prövade projekt. Ifrågavarande behållning torde komma att ytterligare ökas under budgetårets lopp. Såvitt framgått vid de överväganden som skett i samband med upprättandet av investeringsbudgeten för 1949, torde icke heller under detta år byggnadstillstånd för fiskehamnsbyggen kunna meddelas i någon nämnvärt ökad utsträckning. Vid sådant förhållande och med hänsyn till storleken av förefintliga reservationsmedel å anslaget torde hela det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästkommande budgetår äskade beloppet av 1 500 000 kronor icke komma att erfordras för att täcka uppkommande medelsbehov. Ehuru jag anser det angeläget, att fiskehamnsbyggandet, så snart förutsättningar härför ånyo föreligga, ökas till den omfattning, som den föreliggande planen förutsätter, finner jag mig under angivna förhållanden icke böra förorda, att anslaget för budgetåret 1949/50 anvisas med större belopp än 1 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[32.] 29. **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	90 000	103 800
1948/49 (statsliggaren s. 373) ..	150 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	150 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller i sina petita att, bortsett från föreliggande behov av större reparationsarbeten i Falsterbokanalen, oförändrade beräkningsgrunder för anslaget torde böra tillämpas för nästkommande budgetår och att anslaget sålunda bör anvisas med 150 000 kronor.

Vad Falsterbokanalen angår erinrar styrelsen om att styrelsen i sina petita

för innevarande budgetår anmält, att en förmodligen relativt omfattande reparation och komplettering av vissa delar av kanalen komme att erfordras inom en nära framtid. Kanalen tillkom närmast för att trygga handelssjöfarten under det senaste världskriget och den måste därför göras färdig på kortast möjliga tid. Då det emellertid var svårt att under kriget snabbt få fram all erforderlig material, gjordes vissa till kanalen hörande skyddsanordningar m. m. provisoriska. Dessa ha numera blivit mer eller mindre förstörda så att, om kanalens bestånd icke skall äventyras, omfattande reparationsarbeten måste utföras. Skadorna ha främst drabbat trämaterialet i övervattendelarna av de vågbrytare, som omsluta skyddsbassängerna vid den egentliga kanalens båda ändar, samt i kanalens strandskoningar. Detta material har angripits av rötsvamp och är delvis helt förstört. Särskilt långt har förstörelsen nått på Kämpingesidans anläggningar. Utöver reparationsarbetena erfordras vissa kompletteringsarbeten.

Utredning har gjorts angående skadornas omfattning och ett förslag till reparations- och kompletteringsarbeten har utarbetats. Kostnaderna för genomförandet av detta förslag, som avser att göra anläggningen permanent, beräknas till inemot 4 miljoner kronor. Innan ett så omfattande förslag framlägges har styrelsen emellertid funnit nödvändigt att utreda frågan om behov föreligger att bibehålla kanalen även i fredstid och, om så anses vara fallet, hur kostnaderna för kanalens framtida underhåll och drift skola finansieras. Denna utredning skall verkställas snarast möjligt. Med hänsyn till att förstörelsen i vissa delar av kanalen redan nu nått så stor omfattning att risk för genombrott vid hårt väder föreligger, kan det emellertid bliva nödvändigt att under den tid utredningen pågår vidtaga vissa provisoriska åtgärder till förhindrande av att kanalen ytterligare försämrats innan frågan om kanalens bibehållande eller avstängning avgöres. Förslag om dylika provisoriska åtgärder avses i annat sammanhang skola underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Departementschefen. Frågan om reparation av Falsterbokanalen torde få upptagas till särskild prövning, när resultatet av inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen pågående utredningar i ärendet föreligger.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[33.] 30. **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1947/48	500 000	116 300	835 100
1948/49	100 000		
1949/50 (förslag)	100 000		

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjäna den mindre sjöfartens intressen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, att ansökningar f. n. föreligga om statsbidrag till anläggningar av här ifrågavarande slag för en kostnad av ca 5 miljoner kronor. Styrelsen anför vidare att, även om sådana investeringar icke äro direkt produktionsbefrämjande, de likväl tjäna viktiga allmännyttiga ändamål. Många ifrågasatta anläggningar äro föga arbetskrävande och av sådan art, att de skulle kunna utföras utan användning av material, varå tillgången är knapp. Styrelsen föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår ånyo höjes till 500 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn såväl till storleken av å anslaget förefintlig behållning som till den omständigheten, att byggnadstillstånd under nu rådande förhållanden knappast kunna påräknas i någon större utsträckning för arbeten av här ifrågavarande slag, anser jag att anslaget bör för nästa budgetår anvisas med ett oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vatten- och avloppsledningar.

[34] 31. Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1946/47	4 000 000	618 700	4 791 600
1947/48	5 000 000	800 900	8 990 700
1948/49	5 000 000		
1949/50 (<i>förslag</i>)	5 000 000		

Genom beslut den 1 november 1946 har jag jämlikt Kungl. Maj:ts be-
myndigande tillkallat sakkunniga för utredning rörande det fortsatta bedri-
vandet av anläggnings- och bidragsverksamheten i fråga om vattenförsörj-
ning och avlopp. Utredningsarbetet beräknas icke hinna bli slutfört i
sådan tid, att proposition i ämnet kan framläggas till året riksdag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina den 30 september 1948 dag-
tecknade petita för budgetåret 1949/50 hemställt, dels att till bidrag till an-
läggningar för vattenförsörjning och avlopp för nämnda budgetår anvisas ett
reservationsanslag av 10 miljoner kronor, samt dels att väg- och vattenbygg-

nadsstyrelsen bemyndigas att under budgetåret därutöver bevilja bidrag för samma ändamål med ett sammanlagt ytterligare bidragsbelopp av högst 10 miljoner kronor, avsedda att utbetalas först efter budgetårets utgång. I sin motivering härför anför styrelsen följande.

Den 1 juli 1948 förelågo inalles ca 500 icke slutbehandlade bidragsansökningar, avseende anläggningar för en sammanlagd kostnad av i runt tal 150 miljoner kronor, häri medräknat till länsstyrelserna inkomna under behandling därstädes varande bidragsärenden. Huru många ansökningar, som ytterligare kunna inkomma under sådan tid, att de böra tagas i betraktande vid bedömning av behovet av bidragsmedel för budgetåret 1949/50, kan icke under nuvarande förhållanden med någon större grad av säkerhet bedömas. Detta är emellertid enligt styrelsen av underordnad betydelse, enär till grund för bedömande av bidragsanslaget torde få läggas andra överväganden än sådana, som huvudsakligen baseras på bidragsansökningarnas omfattning.

Den 1 juli 1948 förelågo vidare av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade tillstånd att jämlikt 3 § bidragsförfattningen påbörja arbete innan bidragsfrågan avgjorts för i runt tal 260 företag. Tillstånden avsågo en sammanlagd anläggningskostnad av ca 40 miljoner kronor. Flertalet av dessa företag äro numera slutförda eller under utförande med vederbörligt byggnadstillstånd, där sådant erfordras. Den angivna kostnadssumman innefattar i många fall endast mindre delar av företagen, vilka delar i avvaktan på närmare teknisk granskning av resp. arbetsplan i dess helhet befunnits kunna omedelbart igångsättas.

Vid ingången av innevarande budgetår uppgingo för bidragsbeviljande disponibla medel till inalles 11,4 miljoner kronor, varav 6,4 miljoner kronor kvarstodo från föregående budgetår. Att, under det tillstånd att påbörja meddelats beträffande ca 260 företag, bidragsbeslut icke kunnat fattas i mot tillgången på medel svarande omfattning beror enligt styrelsen på den personalbrist och de personalsvårigheter i övrigt, som starkt begränsa vatten- och avloppsorganisationens möjligheter att fullgöra sina uppgifter.

Vid beräkning av bidragsbehovet för anläggningar, till vilka bidrag kunde förutses komma att utgå, har styrelsen tidigare förutsatt, att bidrag i flertalet fall skulle utgå med det högsta belopp, som författningen medgiver, i likhet med vad som tillämpas exempelvis i fråga om bidrag till enskilda vägar. Styrelsen framhåller dock, dels att styrelsen alltsedan bidragsförfattningens ikraftträdande tillämpat reducerade bidrag till anläggningar inom ekonomiskt välställda kommuner, dels ock att styrelsen i sina föregående riksdagspetita framhållit, att kommunernas under senare år i allmänhet förbättrade ekonomi — stigande skatteunderlag — gjorde att bidragsbehovet, som tidigare uppskattats till i genomsnitt hälften av berörda anläggningskostnader, kunde beräknas bliva något lägre. Efter det styrelsen för innevarande budgetår äskat ett bidragsanslag av 25 miljoner kronor men statsmakterna stannat för att bevilja allenast 5 miljoner kronor, aktualiserades i hög grad problemet att på ett lämpligt sätt fördela de otillräckliga bidragsmedlen bland de bidrags-

sökande. Styrelsen beslöt därvid att tills vidare som regel endast bevilja hälften så stora bidrag, som författningen medger eller som styrelsen eljest skulle ha beviljat enligt tidigare tillämpade regler för bidrag beträffande kommuner med större skatteunderlag. Där särskilda skäl kunna anses föreligga, kunna dock de på nu angivet sätt beräknade bidragen ökas intill i författningen angiven högsta storlek. Vid tillämpning av nu angivna principer kan behovet av bidragsmedel uppskattas komma att uppgå till i genomsnitt en tredjedel av berörda anläggningskostnader.

Hur stor del av en årlig investeringskvot för vatten och avlopp, som kan komma att belöpa sig på anläggningar, vilka kunna ifrågakomma till erhållande av bidrag, anser sig styrelsen icke med stöd av hittillsvarande erfarenheter och föreliggande statistiskt material kunna med någon större grad av säkerhet bedöma. Flertalet företag, som avse utförande av anläggningar inom befintliga bebyggelseområden, torde emellertid böra räknas hit liksom även en viss del av de företag, som skola tillgodose nybebyggelse, främst inom de mindre tätorterna. Statsbidragsanläggningarnas omfattning i förhållande till hela den årliga kvoten påverkas även av dennas storlek på så sätt, att ju flera anläggningar, som kunna komma till utförande inom befintliga bebyggelseområden, desto större kommer bidragsanläggningarnas andel i totalkvoten att bli. Då kvotens storlek icke kan med någon större grad av säkerhet bedömas för tiden intill den 1 juli 1950, måste i sin tur uppskattningen av bidragsanläggningarnas omfattning bli mycket ungefärlig. Med hänsyn till det stora behovet av förbättrade vatten- och avloppsförhållanden för de mindre tätorterna och till att behovet av nya bostäder och därmed av anläggningar för sådana alltjämt är trängande, anser styrelsen att bidragsföretagens omfattning i vad avser nya företag för ettvarit av budgetåren 1948/49 och 1949/50, måste beräknas till minst 25 à 30 miljoner kronor. Detta innebär att tillsammans med i det föregående nämnda företag, som erhållit byggnadstillstånd och tillstånd att påbörja redan före den 1 juli 1948, anläggningar för inalles 90 à 100 miljoner kronor skulle intill den 1 juli 1950 tillhöra gruppen bidragsanläggningar. Häremot svarande bidragsbehov kan i enlighet med vad som i det föregående anförts och vid tillämpning av angivna restriktiva bidragsregler beräknas till 30 à 33 miljoner kronor. Av detta belopp finnas 11,4 miljoner kronor disponibla, och för budgetåret 1949/50 skulle alltså erfordras ca 20 miljoner kronor. Emellertid väntas icke hela detta belopp bli erforderligt före budgetårets utgång. Sedan bidragsmedlen blivit fördelade (bidragsbeslut meddelats) tagas nämligen desamma i anspråk först i den mån som arbeten vederbörligen utförts och i fråga om slututbetalning först efter det anläggningen efter avsyning godkänts. En betydande eftersläpning äger därför rum i fråga om bidragsutbetalningen, oaktat i vissa fall bidrag delvis utbetalas i förskott. Sålunda utgjorde behållningen å anslaget den 1 juli 1948 ca 13,8 miljoner kronor eller 2,4 miljoner kronor utöver de för bidragsbeviljning disponibla medlen. Med hänsyn till det anförda anser styrelsen att

för budgetåret 1949/50 en sådan uppdelning av det erforderliga beloppet lämpligen kan företagas, att bidragsanslaget begränsas till förslagsvis 10 miljoner kronor men att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samtidigt erhåller bemyndigande att intill utgången av samma budgetår meddela bidragsbeslut avseende ett sammanlagt ytterligare bidragsbelopp av högst 10 miljoner kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen uttalar i yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita, att under kalenderåret 1947 byggnadstillstånd lämnades till vatten- och avloppsledningsanläggningar med en sammanlagd kostnad av 45,1 miljoner kronor. Av denna kostnad komma 12,5 miljoner kronor på anläggningar i köpingar, municipalsamhällen och landskommuner i övrigt, medan 28,5 miljoner kronor komma på anläggningar i städer och 4,1 miljoner kronor på anläggningar för enskilda företag m. m. Med ledning av dessa uppgifter och med utgångspunkt från att samtliga anläggningar i mindre tätorter äro statsbidragsberättigade kan andelen företag av den art, vartill statsbidrag beviljas, uppskattas till ca 28 %.

Hittills har under år 1948 beviljats byggnadstillstånd till vatten- och avloppsföretag med en sammanlagd byggnadskostnad av 41,3 miljoner kronor. Med samma utgångspunkt som för den nyssnämnda beräkningen uppskattas ca 30 % av dessa kostnader komma på statsbidragsberättigade företag. Därest även i fortsättningen andelen statsbidragsberättigade företag skulle bli densamma vid byggnadstillståndsgivningen och hela kvoten för år 1948, 60 miljoner kronor, skulle utnyttjas — vilket emellertid icke torde bli fallet — komme under innevarande år byggnadstillstånd att lämnas till statsbidragsberättigade företag för en sammanlagd kostnad av ca 20 miljoner kronor.

Vatten- och avloppsledningsanläggningar kunna i regel utan avsevärd olägenhet till stor del utföras vintertid. Då vintertid bristen på arbetskraft i regel är mindre än sommartid och i vissa orter byts i sysselsättningssvårigheter, skulle ur arbetsmarknadssynpunkt någon utökning av mängden vatten- och avloppsföretag kunna tillåtas under den förutsättningen, att arbetena bedrivs så, att de bidraga till en säsongutjämning på arbetsmarknaden. Då emellertid försörjningen med i vatten- och avloppsanläggningar ingående materiel är beroende av import, torde man för nästa år icke böra räkna med att i investeringsbudgeten kan upptagas större kvot för vatten- och avloppsföretag än i 1948 års investeringsbudget.

Med hänsyn till det anförda finner arbetsmarknadsstyrelsen det vara lämpligt att vid beräkning av anslagsbehovet till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp utgå ifrån att bidragsföretagen i vad avser nya företag skola under ettvarv av budgetåren 1948/49—1949/50 få en omfattning av högst 20 miljoner kronor.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har vid beräkningen av medelsbehovet för bidrag till anläggningar för vatten och avlopp för budgetåret 1949/50 ut-

gått från dels föreliggande uppgifter rörande de bidragsberättigade företag, för vilka före den 1 juli 1948 meddelats såväl byggnadstillstånd som tillstånd att jämlikt 3 § bidragsförfattningen påbörja arbete, innan bidragsfrågan avgjorts, och dels en uppskattning av omfattningen av nya bidragsföretag för vart och ett av budgetåren 1948/49 och 1949/50. Enbart den förstnämnda kategorien av företag har beräknats motsvara en sammanlagd anläggningskostnad av omkring 40 miljoner kronor. Kostnaderna för de nya bidragsföretagen uppskattas av styrelsen för ettvarrt av budgetåren 1948/49 och 1949/50 till minst 25 à 30 miljoner kronor. Inalles skulle sålunda på tiden intill den 1 juli 1950 komma statsbidragsberättigade vatten- och avloppsanläggningar för en kostnad av 90 à 100 miljoner kronor. Det däremot svarande bidragsbehovet beräknas vid restriktiv tillämpning av gällande bidragsregler uppgå till 30 à 33 miljoner kronor. För att täcka detta behov skulle, om hänsyn toges till den icke disponerade behållningen å anslaget, erfordras ett tillskott av nya anslagsmedel för budgetåret 1949/50 av omkring 20 miljoner kronor. Med hänsyn till den eftersläpning, som äger rum i fråga om bidragsutbetalningen, anser styrelsen emellertid, att bidragsanslaget för budgetåret 1949/50 kan begränsas till 10 miljoner kronor, förutsatt att styrelsen bemyndigas att under budgetåret därutöver bevilja bidrag för sammanlagt ytterligare högst 10 miljoner kronor, att utbetalas först efter nämnda budgetårs utgång med anlitande av senare anvisade anslagsbelopp.

Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning har från arbetsmarknadsstyrelsens sida anförts, att de bidragsberättigade nya vatten- och avloppsföretagen sannolikt komma att under ettvarrt av budgetåren 1948/49 och 1949/50 få en omfattning av högst 20 miljoner kronor. Korrigeras väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning med hänsyn till dessa uppgifter, kommer totalkostnaden för bidragsberättigade vatten- och avloppsanläggningar intill den 1 juli 1950 att uppgå till högst 80 miljoner kronor och bidragsbehovet, beräknat på samma sätt som i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens *petita*, att stanna vid maximalt 26 à 27 miljoner kronor. Frånräknas vidare från detta belopp den behållning av 11,4 miljoner kronor, som förefanns odisponerad å anslaget den 1 juli 1948, skulle den övre gränsen för det återstående medelsbehovet ligga vid drygt 15 miljoner kronor.

Beräkningen av medelsbehovet är uppenbarligen även med nyssnämnda korrigering osäker. De förhållanden, som f. n. nödvändiggöra en begränsning av investeringsverksamheten, kunna medföra, att ej heller det av arbetsmarknadsstyrelsen uppgivna maximibeloppet av 20 miljoner kronor för nya företag under vart och ett av budgetåren 1948/49 och 1949/50 kommer att uppnås. Sålunda kan nämnas att den för kalenderåret 1948 fastställda totala investeringskvoten för vatten- och avloppsanläggningar av 60 miljoner kronor icke helt har utnyttjats under året samt att investeringskvoten för 1949 har nedsatts till 55 miljoner kronor. Den minskning av anläggningsverksamheten på detta område, som därigenom synes sannolik, torde komma att medföra någon minskning även av bidragsbehovet.

Av det anförda torde framgå att det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivna behovet av ytterligare bidragsmedel för tiden intill den 1 juli 1950, med utgångspunkt från numera föreliggande uppgifter om anläggningsverksamhetens omfattning under budgetåren 1948/49 och 1949/50, visserligen är för högt beräknat men att detta behov likväl torde bliva av sådan storleksordning att en ökning av anslaget i och för sig vore motiverad. Av statsfinansiella skäl anser jag mig emellertid icke kunna förorda någon sådan. Jag föreslår sålunda att anslaget för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp, 5 000 000 kronor.

Vad slutligen angår det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatta bemyndigandet för styrelsen att under nästkommande budgetår bevilja bidrag intill ett visst belopp utöver anvisat anslag, torde ett sådant bemyndigande kunna föregripa den begränsning av bidragsverksamheten, som med hänsyn till det ekonomiska läget även efter utgången av nämnda budgetår kan vara påkallad, och jag är därför icke beredd att förorda bifall till styrelsens hemställan i detta avseende.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

C. Vägtrafikväsendet.

[35.] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	¹ 531 300	¹ 465 000
1948/49 (statsliggaren s. 374) ..	1 120 000	
1949/50 (förslag)	1 120 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 5 oktober 1948 framlagt beräkning angående medelsbehovet för statens bilinspektion under budgetåret 1949/50. Styrelsen erinrar om att bilinspektionen endast varit verksam från ingången av år 1948, varför styrelsen ansett sig ännu icke kunna uttala sig om huruvida bilinspektionens organisation är i allo ändamålsenlig.

I fråga om beräkningen av avlöningsanslaget för nästa budgetår har styrelsen icke ifrågasatt annan ändring än en ökning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 3 000 kronor för bestridande av kostnader för vikarier.

Departementschefen. Nu gällande avlöningsstat för bilinspektionen torde böra bibehållas oförändrad under nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 120 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[36.] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	¹ 207 300	¹ 220 700
1948/49 (statsliggaren s. 374) ..	262 000	
1949/50 (förslag)	290 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beträffande förevarande anslag hemställt om ökning dels av posten till reseersättningar med 20 000 kronor och dels av posten till övriga expenser med 42 000 kronor, varvid anslaget enligt styrelsens förslag skulle sluta på 324 000 kronor. Den förstnämnda ökningen har motiverats huvudsakligen med en av styrelsen ifrågasatt höjning av ersättningen till bilinspektörerna vid användande i tjänsten av egen bil. Beträffande ökningen av expensposten har styrelsen framhållit bl. a., att vid tidigare beräkning av posten hänsyn icke tagits till lokalhyror och andra kontorskostnader på mottagningsorterna samt att stort behov föreligger av en komplettering av besiktningsmännens instrument- och verktygsutrustning.

¹ Avser endast tiden 1 januari—30 juni 1948.

Departementschefen. I avvaktan på ytterligare erfarenhet om belastningen av reseersättningsposten torde densamma böra för nästa budgetår beräknas till oförändrat belopp. I fråga om posten till övriga expenser anser jag mig böra tillstyrka en ökning med 28 000 kronor. I enlighet härmed föreslår jag, att bilinspektionens omkostnadsanslag anvisas med 290 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[37.] 3. **Registrering av motorfordon.**

Beträffande grunderna för anslagets användning torde jag få hänvisa till den redogörelse, som därutinnan lämnats i 1947 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 38).

Anslaget, som för innevarande budgetår är anvisat med 1 000 kronor, torde i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[38.] 4. **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	150 000	138 300
1948/49 (statsliggaren s. 376) ..	185 000	
1949/50 (förslag)	215 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför, att stegringen under de senaste budgetåren av de från anslaget ianspråktaga beloppen, vilka huvudsakligen avse understöd till upprätthållande av vissa båtleder, torde vara att tillskriva dels den fortgående allmänna kostnadsfördyringen och dels den successiva ökningen av antalet bidragsansökningar. Under beaktande härav uppskattar styrelsen erforderligt medelsbehov för ifrågavarande ändamål till 180 000 kronor för budgetåret 1949/50. Med hänsyn till beslut av föregående års riksdag i anledning av propositionen nr 261 angående vissa frågor rörande skärgårdstrafiken bör anslaget uppräknas med 75 000 kronor för täckande av medelsbehovet för bidrag till anordnande samt underhåll och drift av passbåtsförbindelser i skärgårdarna. Den odisponerade behållningen å anslaget uppgick den 1 juli 1948 till ca 130 000 kronor och kan vid utgången av innevarande budgetår beräknas nedgå till 40 000 kronor. Utgående härifrån uppskattar styrelsen anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 till (180 000 + 75 000 — 40 000) 215 000 kronor.

Departementschefen. Vid sin beräkning av medelsbehovet för bidrag till vissa kommunikationsändamål för budgetåret 1949/50 har väg- och vatten-

byggnadsstyrelsen tagit hänsyn till bl. a. vad jag vid anmälan av propositionen nr 261 till 1948 års riksdag, angående vissa frågor rörande skärgårdstrafiken, anfört i anledning av 1945 års skärgårdsutrednings förslag om subventionering av passbåtslinjer i skärgårdarna. Mot den ökning av anslaget, som styrelsen på grund härav föreslagit, har jag ingen erinran. Jag förutsätter härvid, att kostnaderna för båtförbindelsen mellan Holmön och fastlandet, i överensstämmelse med skärgårdsutredningens förslag, i fortsättningen skola bestridas från förevarande anslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kronor.

[39.] 5. **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	167 000	193 600
1948/49 (statsliggaren s. 377) ..	217 000	
1949/50 (förslag)	223 000	

Statens biltrafiknämnd har i skrivelse den 27 augusti 1948 framlagt beräkning av medelsbehovet för nämndens verksamhet under budgetåret 1949/50.

Beträffande avlöningsanslaget har nämnden till en början hemställt om en ökning av det under posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknade beloppet av 3 000 kronor för ersättning till sakkunniga. Detta belopp användes numera i huvudsak endast för speciella utredningar och värderingar av fordon och annan materiel i samband med prövning av ansökningar om överlåtelse av trafikrörelser. Ifrågavarande värderingar äro, framhåller nämnden, erforderliga för att nämnden skall i görligaste mån kunna motverka tendenserna till skapande av höga, av koncessionsförfarandet som sådant föranledda priser vid överlåtelser av trafiktillstånd. Nämnden har räknat med en ökning av medelsbehovet för dessa utredningar med 1 000 kronor.

I fråga om nämndens tjänstemannapersonal har nämnden, under åberopande av principerna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal, föreslagit, att vissa extra ordinarie kontorsbiträdestjänster överföras till ordinarie stat. Vidare har nämnden hemställt om uppflyttning av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 till kontoristtjänst i Ce 13. Slutligen innebär nämndens anslagsberäkning också en ökning för vikariats- och övertidsersättningar samt tillfälligt arbetsbiträde med ca 4 700 kronor till 11 000 kronor samt för löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång med ca 2 700 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande avstyrkt den föreslagna ökningen av beloppet till arvoden åt sakkunniga under erinran om att detta belopp för innevarande budgetår höjts med 1 000 kronor. Därjämte uttalar ämbetsverket bl. a., att ett belopp av 10 000 kronor torde vara tillräckligt för vikariats- och övertidsersättningar samt tillfälliga arbetsbiträden.

Departementschefen. Med anledning av biltrafiknämndens framställning om ökade medel till sakkunnigutredningar vill jag framhålla, att bland nämndens uppgifter ingår bl. a. att vid överlåtelse av trafiktillstånd, som beviljats av nämnden, pröva villkoren för överlåtelsen i syfte att motverka uppkomsten av överpriser. Härvid kan behov uppkomma att verkställa specialutredningar. Enligt min mening böra länsstyrelserna vid prövning av frågor om överlåtelse av trafiktillstånd kunna hänvända sig till biltrafiknämnden eller dess kansli för att erhålla biträde med erforderliga utredningar. Även i sådana fall kan nämnden behöva anlita särskild expertis för behandling av speciella spörsmål. På grund härav tillstyrker jag nämndens förslag om förstärkning av ifrågasvarande anslagspost.

Vad angår nämndens förslag i övrigt torde, med tillämpning av grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal, två extra ordinarie kontorsbiträdestjänster böra överföras till ordinarie stat, vilket medför att en post till avlöningar till ordinarie tjänstemän måste uppföras i avlöningsstaten. Förslaget om uppflyttning av en kanslibiträdestjänst till kontoristtjänst torde icke böra upptagas till prövning, innan den pågående utredningen om löneställningen för kvalificerade biträdestjänster slutförts. För kostnadsökningar på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång bör i icke-ordinarieposten inräknas ett belopp av 2 700 kronor. Den begärda ökningen för tillfälligt arbetsbiträde m. m. synes böra begränsas till 1 700 kronor.

I överensstämmelse härmed förordar jag, att nämndens avlöningsanslag för nästa budgetår anvisas med 223 000 kronor på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	170 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 800
Summa kronor 223 000;	

c) till *Statens biltrafiknämnd*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 223 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[40.] 6. **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader** (statsliggaren s. 378). Anslaget är för budgetåret 1948/49 anvisat med 33 000 kronor. Statens biltrafiknämnd har hemställt, att delposten till övriga expenser för nästa budgetår ökas från 22 500 till 27 000 kronor. Då nämnda delpost för innevarande budgetår höjts med 5 000 kronor, anser jag mig icke nu böra tillstyrka någon ytterligare ökning.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[41.] 7. **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1945 tillkallade dåvarande chefen för kommunikationsdepartementet samma dag tolv sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning rörande möjligheterna att genom lämplig upplysningsverksamhet m. m. höja den allmänna trafiksäkerheten och åstadkomma en bättre trafikkultur. De sakkunniga, vilka sedermera antogo benämningen *1945 års trafiksäkerhetskommitté*, ha den 26 januari 1948 avgivit betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948: 20).

Över betänkandet — som remitterats jämsides med 1944 års trafikförfattningssakkunnigas den 15 maj 1948 avgivna betänkande med förslag till vägtrafikförordning m. m. (SOU 1948: 34) — ha yttranden inhämtats från ett stort antal myndigheter och organisationer.

Av de i trafiksäkerhetskommitténs betänkande framlagda förslagen är en del av beskaffenhet att böra upptagas till prövning i samband med behandlingen av förslaget till vägtrafikförordning. Vissa andra förslag avse frågor för vilkas lösning riksdagens medverkan icke erfordras. Beträffande åtskilliga i betänkandet behandlade spörsmål ha ingående specialutredningar verkställts och värdefulla uppslag framkommit utan att det dock varit möjligt för kommittén att gå till botten med problemen och framlägga slutgiltiga, närmare utformade förslag till åtgärder. Kommittén har i dessa fall tänkt sig att kommitténs arbete skulle fortsättas och vidare utvecklas av det statliga trafiksäkerhetsorgan, som ingår såsom slutpunkt i kommitténs förslag till åtgärder för trafiksäkerhetens främjande.

Jag torde nu få anmäla kommitténs förslag rörande det statliga trafiksäkerhetsarbetets organisation.

Kommittén.

Trafiksäkerhetsarbetet skulle enligt kommitténs uppfattning bli mera effektivt och planmässigt, om ledningen av de många arbetsuppgifterna finge förenas hos ett statsorgan, som kunde lägga upp ett program och bära det samlade ansvaret för trafiksäkerheten på gator och vägar. Kommittén föreslår därför inrättande av ett särskilt centralt verk, trafiksäkerhets-

styrelsen. Verket skulle stå under ledning av en styrelse på sex personer. Chefen för verket skulle ha överdirektörs grad. Inom trafiksäkerhetsstyrelsen skulle inrymmas dels en delegation för fortlöpande granskning av inträffade olyckor — granskningsdelegation — och dels en delegation för vetenskaplig forskning på längre sikt — forskningsdelegation. Till trafiksäkerhetsstyrelsen skulle huvudparten av trafiksäkerhetens arbetsuppgifter koncentreras. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen borde dit överföras uppgiften att vara chefsmyndighet för bilinspektörerna. Från länsstyrelserna skulle till trafiksäkerhetsstyrelsen överflyttas bestyret med utfärdande och återkallelse av körkort samt tillsynen över körkortsinnehavarna. Från statistiska centralbyrån skulle statistiken över olyckor i trafiken överflyttas.

Det föreslagna verket, som skulle ha en personaluppsättning av ett 50-tal tjänstemän, tänkes arbeta på tre byråer, allmänna byrån med en statistisk sektion, besiktningsbyrån och körkortsbyrån. Till trafiksäkerhetsstyrelsen skulle knytas medicinsk sakkunskap. Totala årliga kostnaden för verket beräknas uppgå till ca 500 000 kronor. Härav skulle ca 300 000 kronor motsvaras av minskade lönekostnader hos länsstyrelserna, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statistiska centralbyrån.

Under trafiksäkerhetsstyrelsens ledning skulle stå en högre anstalt för trafikundervisning. Vid organiserandet av denna läroanstalt borde möjligheten att sammanföra den med arméns motorskola beaktas. Såvitt avser civila behov skulle till anstalten förläggas utbildning av körskolornas chefer och instruktörer, av bilinspektörerna och av polismän, som skola användas för trafikuppgifter.

Yttranden.

Kommitténs förslag om inrättande av ett särskilt ämbetsverk för trafiksäkerhetsarbetet har avstyrkts av praktiskt taget alla hörda myndigheter och organisationer. Den allmänna uppfattningen synes härvid vara, att trafiksäkerhetsfrågorna ännu ej äro tillräckligt utredda för att man skall kunna ta ställning till kommitténs organisationsförslag. Det har också såsom skäl mot det föreslagna ämbetsverket framhållits bl. a., att till detsamma skulle överföras en mängd arbetsuppgifter, som på ett naturligt sätt höra samman med befintliga organs övriga uppgifter.

Vad särskilt angår den föreslagna centraliseringen av körkortsgivningen, vilken kommittén ansett sig böra rekommendera bl. a. med hänsyn till behovet ur trafiksäkerhetssynpunkt av en effektiv och enhetlig prövning av de körkortssökandes och körkortsinnehavarnas nykterhetsförhållanden, har även detta förslag mött motstånd från i stort sett samtliga remissinstanser. Länsstyrelserna i Jönköpings, Blekinge samt Göteborgs och Bohus län, kontrollstyrelsen samt centralförbundet för nykterhetsundervisning ha emellertid ifrågasatt huruvida icke frågan om inrättande av ett centralt sökregister för körkort borde närmare utredas. En sådan utredning borde enligt kontrollstyrelsen bedrivas i anslutning till den väntade utredningen om brottsregistreringen.

Kommitténs uttalanden om behovet av fortsatta undersökningar rörande trafikolyckornas orsaker och av vetenskaplig forskning på längre sikt inom detta område ha vunnit stöd i nästan alla remissyttranden.

Även om förslaget om inrättande av en särskild trafiksäkerhetsstyrelse icke fått någon anslutning bland vederbörande myndigheter och organisationer ha dessa likväl i allmänhet givit uttryck åt den uppfattningen, att organisatoriska reformer av mindre omfattning äro nödvändiga för att effektivisera trafiksäkerhetsarbetet.

I en mycket stor del av remissyttrandena uttalas, att den centrala ledningen av trafiksäkerhetsarbetet åtminstone tills vidare bör förläggas till något av redan befintliga ämbetsverk. I anslutning till vad en av ledamöterna i trafiksäkerhetskommittén i särskilt yttrande föreslagit, ha åtskilliga remissinstanser härvid förordat, att nämnda uppgift skulle åvila en särskild byrå eller avdelning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Förslag i denna riktning ha framförts av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Södermanlands, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Örebro och Västmanlands län, chefen för försvarsstaben, arméförvaltningen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, statens organisationsnämnd, nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, svenska kommunaltekniska föreningen, svenska lokaltrafikföreningen och Aktiebolaget Stockholms spårvägar.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i denna fråga anfört bl. a. följande.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens mening blir en av trafiksäkerhetsorganets främsta uppgifter att samordna forskning, undervisning och propaganda och att vidtaga åtgärder i syfte att vunnen erfarenhet inom det ena området kommer de andra till godo.

De nu angivna uppgifterna synas kräva att trafiksäkerhetsorganet i dessa uppgifter erhåller en självständig och fri ställning i förhållande till andra statliga verk och myndigheter. Arbetet i övrigt inom den föreslagna allmänna byrån är i stort sett av den art att det kräves jämväl för lösande av väg- och vattenbyggnadsverkets uppgifter. Kan det förenas med motsvarande arbete inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen torde visst dubbelarbete kunna undvikas.

När man så skall taga ställning till frågan om ett helt fristående trafiksäkerhetsorgan eller till ett organ anslutet till annat verk, framstår som en betydande svårighet vid frågans bedömande att man icke vet huru långt de förut nämnda arbetena kunna föra. Det är icke uteslutet att dessa framdeles kunna motivera ett självständigt verk för ändamålet. I det nuvarande läget synes så emellertid icke vara fallet.

I frågan till vilket verk detta organ bör anslutas vill styrelsen framhålla, att väg- och vattenbyggnadsverkets uppgifter äro så många och så stora, att styrelsen har anledning att söka begränsa desamma. Å andra sidan anser sig styrelsen icke böra undandraga sig en arbetsuppgift, som naturligt ansluter till verkets uppgifter i övrigt. Såsom tidigare framhållits utföres inom styrelsen f. n. en del arbete, som enligt de sakkunniga borde överflyttas till den föreslagna trafiksäkerhetsstyrelsen. Men även andra uppgifter, som skulle åvila den nya styrelsen, äro av den art, att de jämväl måste uppmärksammas av och lösas inom väg- och vattenbyggnadsverket för att detta med framgång skall kunna utföra de arbetsuppgifter som blivit verket ålagda. Med hänsyn härtill vill styrelsen förorda, att ett trafiksäkerhetsorgan organiseras i anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Av det sagda framgår att detta organ i vissa uppgifter bör vara självständigt men i andra åter utgöra del av styrelsen. Till den del organet kommer att direkt ingå i styrelsen bör det vara organiserat såsom en byrå och chefen för byrån vara ledamot i styrelsen. Till den del organet bör vara självständigt kunna olika organisationsformer vara tänkbara. Den form som styrelsen vill tillstyrka är inrättandet av ett statens trafiksäkerhetsråd, i vilket chefen för byrån skulle vara ordförande. Enligt styrelsens mening bör rådet sammansättas och beslutanderätten inom detsamma utövas på sätt kommittén föreslagit för trafiksäkerhetsstyrelsen. Chefen för byrån bör såväl i denna egenskap som i egenskap av ordförande i rådet ha långt gående befogenheter. Byrån bör bl. a. fungera som rådets kansli och rådet bör hava sina lokaler i anslutning till byråns.

Vid sidan av den sålunda skisserade organisationen skulle enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag finnas en helt fristående, av olika experter sammansatt nämnd eller delegation med uppgift att genom undersökningar av omständigheterna vid inträffade vägtrafikolyckor klarlägga orsaksförhållandena och på grundval härav framlägga principförslag till förbättringar.

Vissa andra förslag till lösning av organisationsfrågan ha framlagts i några av remissyttrandena.

Sålunda förorda *svenska omnibusägarerförbundet* och *svenska lasttrafikbilägarerförbundet* att den centrala ledningen av trafiksäkerhetsarbetet, i avvaktan på en överarbetning av kommitténs organisationsförslag, förlägges till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, svenska vägföreningen, svenska teknologföreningen, motormännens riksförbund och *cykelfrämjandet* föreslå, att efter mönster av statens tekniska forskningsråd inrättas ett statens trafiksäkerhetsråd, sammansatt av representanter för trafikantintressena samt de institutioner och myndigheter, vilka beröras av trafiksäkerhetsarbetet. Rådets huvuduppgifter skulle vara att uppdraga riktlinjerna för det kommande trafiksäkerhetsarbetet och taga initiativ till åtgärder för att främja detta samt att fördela anslagsmedel för forskning och propagandaverksamhet. Såsom närmast aktuella uppgifter för nämnda organ har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län angivit bl. a. att utreda frågan om en reformerad olycksfallsstatistik och inrättande av ett centralt sökregister för körkort, att verkställa kompletterande utredning i fråga om trafikfaktorerna vägen och fordonet samt att organisera nämnder för fortlöpande granskning av trafikolyckor och för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning.

Slutligen må nämnas att *kungl. automobilklubben (KAK)* uttalat sig för inrättandet av ett trafikforskningsråd med en därtill knuten granskningsnämnd för trafikolyckor såsom den närmast erforderliga organisatoriska åtgärden för att effektivisera trafiksäkerhetsarbetet. Om behovet och utformningen av detta organ har klubben anfört bl. a. följande.

Till begreppet »forskning» på nu ifrågavarande område hänför kommittén dels arbetet med att följa och undersöka inträffade olycksfall, dels en vetenskaplig forskning i egentlig mening med avseende på trafiksäkerheten. I likhet med kommittén anser KAK dessa arbetsuppgifter vara av utomordent-

lig betydelse för trafiksäkerhetens befrämjande. Angeläget är, att ett dylikt arbete bedrivs i ordnade former, på ett kvalificerat sätt och under en enhetlig ledning. KAK får för sin del föreslå, att med det allmännas medverkan inrättas ett särskilt trafikforskningsråd. Ordförande och ledamöter i rådet böra utses av Kungl. Maj:t. Ledamöterna böra representera skilda intressen och yrkesgrupper på området såsom läkarvetenskapen, polisväsendet, skolväsendet, den psykologiska forskningen, försäkringsväsendet, motororganisationerna, såväl för den privata som den yrkesmässiga trafiken, samt cykelorganisationerna.

Under trafikforskningsrådet, vars huvudsakliga ändamål bör vara att, såsom fallet är med bl. a. statens tekniska forskningsråd, fördela tillgängliga anslag och dirigera forskningsuppgifterna, bör sortera en granskningsnämnd för trafikolyckor bestående av förslagsvis fem av forskningsrådet utsedda ledamöter representerande den juridiska, medicinska, försäkringstekniska och psykologiska sakkunskapen.

Departementschefen.

Inrättandet av en särskild statlig trafiksäkerhetsstyrelse intar en central plats bland de åtgärder för effektivisering av trafiksäkerhetsarbetet, som 1945 års trafiksäkerhetskommitté funnit erforderliga. För egen del kan jag — med hänsyn bl. a. till de utredningsresultat rörande trafikolyckornas orsaker och sättet för deras bekämpande som kommittén framlagt — visserligen i princip ansluta mig till kommitténs uppfattning att behov av vissa organisatoriska åtgärder f. n. föreligger på detta område. Där emot har jag icke blivit övertygad om nödvändigheten att vidtaga en sådan genomgripande organisationsförändring som att inrätta ett särskilt ämbetsverk för här ifrågavarande ändamål. I likhet med flertalet av remissmyndigheterna anser jag, att kommitténs syften i allt väsentligt böra kunna tillgodoses genom smärre, successiva reformer.

Trafiksäkerhetsarbetet synes kunna indelas i följande huvuduppgifter, nämligen *dels* att klarlägga orsakerna till trafikolyckorna och den relativa frekvensen av de olika orsaksfaktorernas förekomst, *dels* att på grundval av denna orsaksanalys undersöka vilka medel som praktiskt kunna användas för att förebygga trafikolyckorna, *dels* slutligen att genomföra de trafiksäkerhetsåtgärder som befinnas böra ifrågakomma. Såsom närmare framgår av kommitténs betänkande omspanner orsaksanalysen flera vitt skilda ämnesområden, såsom praktisk psykologi, medicinsk forskning samt väg- och fordonsteknik. Den statistiska analysen utgör härvid ett viktigt hjälpmedel. Kunskapen om trafikolyckornas orsaker är, som kommittén starkt betonat, ännu mycket begränsad. Detta medför i sin tur en hämmande osäkerhet, när det gäller att välja utgångspunkterna för ett effektivt och målmedvetet trafiksäkerhetsarbete, och kan tänkas i olyckliga fall leda till en felinriktning av strävandena. Såsom exempel på spörsmål, där kunskapsmaterialet i här berörda avseenden ännu är mycket ofullständigt, kan nämnas — förutom rattfylleriproblemet — trötthetsfaktorns betydelse för uppkomsten av trafikolyckor samt vissa personers större psykiska benägenhet än andras att framkalla olyckor, d. v. s. problemet rörande de s. k. olycksfågarna.

Trafiksäkerhetskommittén har, bl. a. genom ett antal specialundersök-

ningar, lämnat värdefulla bidrag till klarläggande av frågorna om trafikolyckornas orsaker och medlen för deras bekämpande. Någon definitiv lösning av problemen innebära emellertid kommitténs utredningsresultat i allmänhet icke, utan den praktiska betydelsen av dessa resultat ligger fastmera däri, att problemkomplexet blivit kartlagt och uppslag lämnats för fortsatta undersökningar. Vad som under sådana förhållanden i första hand synes erforderligt är att fullfölja och komplettera kommitténs arbete i fråga om de grundläggande orsaksundersökningarna och i samband därmed utreda vilka åtgärder som böra vidtagas. Såsom framgår av vad jag förut anfört, anser jag att detta arbete bör kunna utföras utan några väsentliga organisatoriska förändringar.

Bland de statliga verken är det främst väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som har att företräda säkerhetssynpunkterna beträffande vägtrafiken, nämligen i den dubbla egenskapen av chefsmyndighet för såväl vägväsendet som statens bilinspektion. I styrelsens instruktion är särskilt föreskrivet, att det beträffande vägtrafiken åligger styrelsen att verka för största möjliga trafiksäkerhet. Av naturliga skäl har styrelsens verksamhet på detta område företrädesvis kommit att inriktas på de väg- och fordonstekniska problemen. Enligt min mening bör det emellertid icke finnas några avgörande hinder för att styrelsen mera direkt inkopplas även på den del av trafiksäkerhetsarbetet som berör den mänskliga faktorn. Till en början torde dock detta böra ske med försiktighet och i mera provisoriska former, något som också synes vara påkallat med hänsyn därtill, att tillräcklig överblick f. n. saknas över arten och omfattningen av de uppgifter, varom nu är fråga.

Då det här gäller arbetsuppgifter som i sina detaljer till stor del falla utanför området för styrelsens sakkunskap, torde styrelsen behöva förstärkas med speciell expertis. Denna förstärkning synes lämpligen kunna ske på det sättet att till styrelsen knytes ett särskilt expertorgan i form av ett trafiksäkerhetsråd, sammansatt av sakkunniga inom de olika huvudgrupper av ämnesområden, vilka beröras av trafiksäkerhetsarbetet. I första hand böra härvid ifrågakomma representanter för den medicinska sakkunskapen, den praktiska psykologien samt den statistiska vetenskapen. Det synes emellertid, av skäl som i det följande beröras, vara värdefullt om i rådet också beredes plats för utanför väg- och vattenbyggnadsstyrelsen stående experter på det vägtekniska, fordonstekniska och juridiska området. Slutligen torde, med hänsyn till den rika praktiska erfarenhet rörande trafiksäkerhetsfrågorna som finnes inom statspolisen, även en representant för denna kår böra ingå i rådet.

Rådets verksamhet skulle till en början inriktas på att fullfölja trafiksäkerhetskommitténs förslag om reformering av trafiksäkerhetsstatistiken samt att fortsätta arbetet med orsaksundersökningarna och i samband därmed utarbeta förslag till sådana trafiksäkerhetsåtgärder, vilka anses kunna genomföras utan vidare eller efter särskild utredning inom annan instans, eller beträffande frågor, som kräva vetenskaplig forskning, söka bringa dessa under behandling av lämpliga och för saken intresserade forskare.

I sistnämnda hänseende bör rådet kunna få ledning genom att hålla kontakt med landets vetenskapliga institutioner, såsom universitet och högskolor, statens medicinska och tekniska forskningsråd m. fl. I avvaktan på erfarenhet om vad som på detta sätt kan uppnås i fråga om samordningen av den vetenskapliga trafiksäkerhetsforskningen, synes kommitténs förslag om inrättande av en särskild forskningsdelegation böra ställas på framtiden.

Vad beträffar orsaksundersökningarna bör särskild uppmärksamhet ägnas åt att insamla och nyttiggöra de rön, som inom och utom landet redan gjorts eller komma att göras på detta område. Fortlöpande granskning inom rådet av polisrapporter och annat detaljmaterial rörande trafikolyckorna bör ske endast i den utsträckning och så länge, som väsentliga och allmängiltiga resultat härigenom kunna uppnås. Den statistiska bearbetningen av materialet bör, liksom hittills, i första hand ombesörjas av statistiska centralbyrån samt, beträffande vägtekniska detaljer, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Med hänsyn till arten av de uppgifter, som skulle ankomma på det föreslagna trafiksäkerhetsrådet, synes detsamma böra få en tämligen självständig ställning i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Tjänstemän tillhörande styrelsen böra sålunda icke deltaga i rådets beslut. Däremot bör en eller flera representanter för styrelsen kontinuerligt följa rådets arbete och deltaga åtminstone i viktigare överläggningar inom rådet. Styrelsen bör därjämte kunna inhämta rådets yttrande i principiella trafiksäkerhetsfrågor. Ett fruktbärande samarbete bör på detta sätt kunna ernås utan att styrelsens övriga verksamhet härigenom alltför mycket tynges. Möjligt är dock att någon förstärkning av styrelsens vägtrafikavdelning framdeles kan visa sig erforderlig för att styrelsen skall kunna fylla sin uppgift i detta samarbete.

Rådets förslag till trafiksäkerhetsåtgärder böra ingivas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som därvid har att, i den mån förslagen äro av beskaffenhet att påkalla beslut av Kungl. Maj:t eller av annan myndighet, vidarebefordra desamma med eget yttrande. Rådet bör vara oförhindrat att behandla även principiella trafiksäkerhetsfrågor, som falla inom området för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet såsom central myndighet för vägväsendet och såsom chefsmyndighet för bilinspektörerna. Av denna anledning har jag i det föregående föreslagit att i rådet skola ingå utomstående representanter även för vissa grenar av styrelsens fackområde. I den mån skiljaktiga meningar mellan styrelsen och rådet skulle uppkomma i ärende av nyss angiven art, bör frågan hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Vid förordnande av ledamöter i rådet bör särskilt eftersträvas att härför förvärva personer som, förutom erforderlig kompetens, också ha tid att på allvar ägna sig åt rådets arbete. Trafiksäkerhetskommitténs förslag att ledamöterna i den av kommittén förordade granskningsdelegationen skulle själva bereda och föredraga vissa ärenden synes vara ett uppslag som bör prövas i förevarande sammanhang. Det kan vidare såsom en lämplig arbetsform tänkas att rådets verksamhet fördelas på olika arbetsutskott.

Oberoende av huru arbetet organiseras inom rådet torde det emellertid vara nödvändigt att rådet utrustas med visst arbetsbiträde för att sköta sekreteraruppgifterna och de löpande göromålen ävensom för att, till den del ledamöterna icke själva bereda och föredraga ärendena, svara även för dessa uppgifter. Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke lär kunna avstå personal för ifrågavarande ändamål, torde särskilda tjänstemän få anställas. Att utan praktisk erfarenhet om rådets arbete bedöma detta personalbehov är givetvis vanskligt. Jag har emellertid vid övervägande av frågan stannat vid att föreslå, att medel beräknas för anställande av, förutom en sekreterare, en amanuens och två kontorsbiträden. Anställningen torde tills vidare böra vara provisorisk.

Ledamöterna i trafiksäkerhetsrådet böra förordnas av Kungl. Maj:t för viss tid. Trafiksäkerhetskommittén har föreslagit, att ledamöterna i den av kommittén förordade granskningsdelegationen skulle äga uppbära arvode med 30 kronor per sammanträdesdag, varjämte särskilt arvode skulle utgå för hemarbetsdagar. Av olika skäl synes det lämpligt att ersättningsfrågan i det nu aktuella fallet mera definitivt avgöres först i samband med tillsättandet av ledamöterna i rådet. Det torde därför böra få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles fastställa ersättningsgrunderna inom ramen för de anslagsmedel, som kunna komma att anvisas för rådets verksamhet. På samma sätt bör också ersättningen till personalen inom rådets kansli bestämmas.

Det här föreslagna organet torde böra träda i funktion under nästa budgetår och jag föreslår därför att medel för dess verksamhet anvisas för ifrågavarande budgetår. Det sammanlagda medelsbehovet, omfattande dels arvoden till ledamöterna, dels avlöningar till kanslipersonalen och dels omkostnader av engångs- och löpande natur, synes kunna uppskattas till sammanlagt 75 000 kronor. Detta belopp torde böra anvisas å riksstaten såsom ett särskilt, obetecknat anslag, att avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget bör lämpligen erhålla benämningen Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

Ändamålet med de nu föreslagna organisationsåtgärderna är, såsom framgår av det förut anförda, i första hand att genom expertundersökningar skapa ett säkrare underlag för det fortsatta trafiksäkerhetsarbetet. Det material, som härvid kan framkomma, bör kunna bli av värde i lika hög grad för det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet, som för de statliga och kommunala myndigheternas åtgärder på detta område. Jag vill i detta sammanhang understryka vikten av att ett intimt samarbete upprätthålles mellan, å ena sidan, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och trafiksäkerhetsrådet och, å andra sidan, nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande och övriga organisationer med trafiksäkerheten på sitt program.

Upplysnings- och propagandaverksamheten på trafiksäkerhetens område är väsentligen av sådan natur att ledningen av detta arbete bättre handhaves av enskilda organ än av statliga myndigheter. Statens direkta medverkan i detta hänseende synes i huvudsak böra begränsas till vad som härutinnan kan uträttas inom undervisningsväsendet och i samband med bilinspektörernas

arbete samt kanske också vid utbildningen av värnpliktiga. Jag förutsätter, att vederbörande myndigheter komma att ägna nödig uppmärksamhet åt dessa uppgifter. Därjämte torde staten även i fortsättningen genom statsbidrag böra understödja det enskilda trafiksäkerhetsarbetet.

Trafiksäkerhetskommittén har framhållit, att för det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet behövs ett centralt organ, som närmast bör få karaktär av samarbetsdelegation mellan dels organisationer av de inom trafiken verksamma och dels trafikantorganisationer med intresse för trafiksäkerhetsfrågor. En bättre samordning av det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet än vad som f. n. är fallet är även enligt min mening önskvärd. Genom ökad samverkan torde dubbelarbete kunna undvikas och större effektivitet uppnås. Det gäller emellertid här ett område där initiativet i första hand torde böra tagas av organisationerna själva. Direkt medverkan från statens sida i detta fall synes kunna ifrågasättas endast ur den synpunkten att statsbidragsmedlen för trafiksäkerhetsarbetet böra komma till användning på bästa sätt. Jag utgår emellertid tills vidare ifrån att denna fråga, liksom vissa andra av kommittén behandlade spørsmål rörande det frivilliga trafiksäkerhetsarbetets organisation, skall finna sin lösning utan att påkalla direkt medverkan från statens sida.

Vad slutligen angår det av kommittén framförda förslaget om inrättande av en statlig högre anstalt för trafikundervisning synes denna fråga behöva ytterligare utredas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med trafiksäkerhetsrådet samt vederbörande myndigheter inom försvaret och yrkesundervisningen, innan slutlig ställning tages till densamma.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 75 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[42.] 8. **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** För detta ändamål har för budgetåret 1948/49 anvisats ett anslag av 150 000 kronor.

I skrivelse den 27 oktober 1948 har *nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* gjort framställning om anslag för budgetåret 1949/50 till understödjande av föreningens verksamhet.

Nationalföreningen meddelar, att föreningen ämnar under budgetåret 1949/50 fortsätta och intensifiera den hittills bedrivna löpande verksamheten i olika former. Därvid avses samarbetet med de lokala trafiksäkerhetskommittéer, vilka bildades 1946 och medverkade vid kampanjerna åren 1946—48, skola intaga en central plats. Inom ramen för de ekonomiska möjligheterna vill nationalföreningen genomföra riksomfattande propaganda i sådant syfte, som kan vara motiverat av rådande trafiksäkerhetsläge. Trafikundervisningen i skolorna kommer att lämnas fortsatt stöd, och särskild uppmärksamhet skall ägnas stödåtgärder till förmån för trafikundervisningen bland de yngsta skolbarnen.

Då ett starkt behov av trafiksäkerhetsfrämjande filmer, särskilt sådana för barn i förskoleåldern och i de första skolåren, föreligger, har nationalföreningen, därest medel för sådant ändamål ställas till förfogande, för avsikt att låta framställa och förevisa en trafikfilm för barn. Kostnaden härför kan uppskattas till högst 30 000 kronor.

Den lägsta sammanlagda kostnaden för en löpande verksamhet av sådan omfattning, att trafiksäkerhetsarbetet genom upplysning och undervisning hålles på en med hänsyn till trafikutvecklingen och nuvarande krav rimlig nivå, samt för igångsättande av nyssnämnda filmverksamhet har av föreningen beräknats till 175 000 kronor. Föreningen hemställer, att ett anslag av denna storlek måtte anvisas för budgetåret 1949/50.

Departementschefen. Trafiksäkerhetsarbetet är ur såväl humanitära som ekonomiska synpunkter en angelägenhet av så stor och allmän betydelse och är samtidigt i så hög grad förknippat med samhällsmedborgarnas dagliga gärning, att frivilliga insatser från trafikantorganisationer, trafikförsäkringsanstalter, trafikföretag, kommunala organ m. fl. böra kunna påräknas i betydande utsträckning såsom stöd åt och komplettering av statens strävanden på detta område. Vad angår den del av trafiksäkerhetsarbetet, som omfattar upplysnings- och propagandaverksamheten, gäller dessutom — såsom jag framhållit under nästföregående punkt — att ansvaret för denna verksamhet på grund av arbetets natur väsentligen måste läggas på icke-statliga organ.

Upplysnings- och propagandaverksamheten på trafiksäkerhetens område utgör en i fråga om såväl medelsbehovet som resultaten mycket svåröverskådlig uppgift. En central ekonomisk planläggning av denna verksamhet under statens överinseende och medverkan erbjuder sålunda stora vanskligheter. De för arbetet ansvariga organen böra därför — såsom i huvudsak nu också är fallet — själva bestämma den ekonomiska ramen för verksamhetens omfattning. Vid sådant förhållande synes det mig emellertid också riktigt och lämpligt att ifrågavarande arbete huvudsakligen finansieras på frivillighetens väg.

Staten har hittills lämnat ekonomiskt understöd åt det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet i huvudsak endast genom statsbidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. För denna förening utgöra emellertid statsbidragen f. n. den enda inkomstkällan av någon betydelse. I överensstämmelse med vad jag nyss anfört anser jag en sådan ordning böra eftersträvas, att föreningens verksamhet i väsentligt ökad utsträckning baseras på ekonomiska bidrag från de enskilda och kommunala organ, som äro eller böra vara engagerade i trafiksäkerhetsarbetet. I varje fall torde de medel, som erfordras för en utvidgning av verksamheten, böra anskaffas på detta sätt.

Nationalföreningen har för budgetåret 1949/50 hemställt om ökning av statsbidraget från 150 000 kronor till 175 000 kronor. Under återopande av vad jag anfört i det föregående föreslår jag, att bidraget för budgetåret 1949/50 bestämmes till oförändrat belopp av 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

[43.] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 417 000	1 222 900
1948/49 (statsliggaren s. 378) ..	1 530 000	
1949/50 (förslag)	1 563 600	

I skrivelse den 16 augusti 1948 har *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* framlagt förslag angående medelsbehovet inom institutets verksamhetsområde för budgetåret 1949/50.

I fråga om den centrala personalorganisationen, vilken är uppdelad på en allmän avdelning samt en meteorologisk och en hydrologisk byrå, har institutet föreslagit i huvudsak följande förändringar.

Föreståndare för allmänna avdelningen är institutets kamrerare, vilken är placerad i lönegraden Ce 25. I övrigt finnes icke någon arbetskraft med administrativ utbildning vid institutet, vars personalstyrka omfattar ca 300 tjänstemän och 200 observatörer. Efter att ha lämnat en redogörelse för de arbetsuppgifter, som ankomma på kamreraren, föreslår institutet, under hänvisning till den personalorganisation, som för motsvarande uppgifter finnes vid vissa andra liknande verk och institutioner, att arbetet inom avdelningen uppdelas på en kanslisektion och en kameralsektion samt hemställer att för ledningen av den förstnämnda sektionen inrättas en förste byråsekreterartjänst i Ce 27. Därjämte har behov anmälts av ytterligare ett skrivbiträde för avdelningen.

Institutets övriga förslag om ändring av den centrala organisationen hänföra sig till meteorologiska byrån. För väderleksavdelningens del erfordras enligt institutet en personalförstärkning med två meteorologassistenter i Ce 16. Institutet hemställer vidare, att personalen vid aerologiska avdelningen utökas med en statsmeteorolog i Ce 26 och ett kontorsbiträde i Ce 8. I fråga om klimatavdelningen slutligen har institutet återkommit med sitt i förra årets *petita* framlagda förslag om utökning av personalen på denna avdelning samt därvid ånyo framhållit önskvärdheten av att institutet får möjlighet att tillgodose de krav på klimatutredningar, som från olika håll i ökad utsträckning framföras, och att återhämta eftersläpningen i fråga om avdelningens mera rutinmässiga arbetsuppgifter. Institutet begär följande personalökning för detta ändamål, nämligen en statsmeteorolog i Ce 26, en meteorolog i Ce 22, två kanslibiträden i Ce 11 och två skrivbiträden i Cf 4.

De automatiska utgiftstegringarna på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas till sammanlagt 15 200 kronor.

Institutets anslagsberäkning slutar på ett belopp av 1 642 100 kronor.

Statens lönenämnd har i avgivet utlåtande uttalat bl. a., att nämnden, med hänsyn till i ärendet lämnade uppgifter om den vidgade omfattningen av de på institutets kamrerare belöpande göromålen, icke anser sig böra framställa erinran mot en förstärkning av personalen för de administrativa och kamerala arbetsuppgifterna. Lönenämnden har sålunda funnit sig böra godtaga institutets förslag om uppförande å personalförteckningen av en förste byråsekreterartjänst i Ce 27. Vid bifall härtill håller nämnden emellertid före, att den nu i Ce 25 placerade kamrerarbefattningen bör ersättas med en kamrerartjänst i Ce 23.

Departementschefen. Institutets framställning om förstärkning av personalen på allmänna avdelningen synes tills vidare böra tillgodoses genom att medel inräknas i icke-ordinarieposten för anställande av en amanuens. Därjämte har jag med hänsyn till vad institutet anfört om arbetsanhopningen på klimatavdelningen, ansett mig böra tillstyrka en mindre personalförstärkning på denna avdelning. Jag förordar att för ändamålet beräknas medel för två skrivbiträdestjänster i Cf 4.

Enligt principerna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonalen bör ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 uppföras i institutets personalförteckning.

Institutets övriga förslag om ändringar i personalorganisationen är jag icke beredd att f. n. biträda.

I enlighet med det anförda och med inberäknande av erforderliga medel för utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång torde institutets avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 böra uppföras med 1 563 600 kronor på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra ytterligare en tjänst såsom kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	451 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	946 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 600
Summa kronor 1 563 600.	

c) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 563 600 kronor.

[44.] 2. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning** (statsliggaren s. 379). Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1948/49 är uppfört med 7 900 kronor, torde i enlighet med institutets förslag för nästa budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 7 900 kronor.

[45.] 3. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	164 900	195 600
1948/49 (statsliggaren s. 380) ..	164 900	
1949/50 (<i>förslag</i>)	179 700	

Kostnaderna för den undersöknings- och kontrollantverksamhet, varom här är fråga, täckas slutligt genom ersättningar från vederbörande uppdragsgivare. Ersättningsbeloppen tillgodoföras inkomstiteln Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, medan utgifterna bokföras under förevarande utgiftstitel.

Institutet har föreslagit, att i anslaget för nästa budgetår inräknas medel jämväl för avlönande av en förste statshydrolog i Cg 29, vilken är avsedd för ledningen av vissa isundersökningar och till vars anställning Kungl. Maj:t den 8 oktober 1948 lämnat medgivande. I enlighet härmed har institutet beräknat anslagsbehovet till 179 700 kronor.

Då jag icke funnit anledning till erinran mot institutets förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 179 700 kronor.

[46.] 4. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	352 600	312 700
1948/49 (statsliggaren s. 380) ..	362 600	
1949/50 (<i>förslag</i>)	442 600	

I skrivelse den 2 mars 1948 har *chefen för flygvapnet* hemställt, att 13 meteorologiska observationsstationer vid arméns depåer måtte överföras till det under institutets ledning stående civila observationsnätet.

Dessa stationer ha tillkommit som ett led i den år 1943 beslutade omorga-

nisationen av den militära väderlekstjänsten och äro av betydelse för såväl den militära som den civila flygtrafiken. Den kontinuerliga driften av stationerna ombesörjes av värnpliktiga inom besiktningsgrupp 4, vilka för ändamålet få genomgå en 2 veckors utbildning vid flygvapnet. Det sammanlagda behovet av dylika värnpliktiga har varit 48 man per år. Efter försvarsberedskapens upphörande ha svårigheter uppkommit att bemanna stationerna. Till följd av minskningen till 9 månader av första tjänstgöringen för de värnpliktiga är det i fortsättningen icke möjligt att kontinuerligt bedriva tjänsten endast med en omgång värnpliktiga ur samma årsklass. I stället erfordras nu två omgångar med skilda och lämpligt valda utryckningstider. Chefen för armén har i skrivelse till chefen för flygvapnet uttalat, att det icke syntes försvarbart att årligen utbilda omkring 100 man för observationstjänsten, och har med anledning härav hemställt, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att ifrågavarande stationer för framtiden helt kunna fungera utan att personal ur armén tages i anspråk. Om en sådan omläggning har chefen för flygvapnet nu gjort framställning.

Institutet, som tillstyrkt överflyttningen, har i sina petita för nästa budgetår framlagt beräkning av institutets medelsbehov för övertagande av stationerna. De årliga kostnaderna för arvoden till civila observatörer beräknas till genomsnittligt 6 000 kronor per station. Till jämförelse meddelar institutet, att de årliga personalkostnaderna vid militär drift beräknas uppgå till ca 4 400 kronor per station. Denna summa representerar emellertid blott kostnaden för underhåll av den värnpliktiga personalen men ej någon lön för utfört arbete. Vidare erfordras medel för telefonkostnader, kostnader för underhåll av utrustning m. m.

Den totala ökningen av de årliga kostnaderna har beräknats till följande belopp:

	Kronor
1. Arvoden till observatörer ($13 \times 6\,000$)	78 000
2. Semesterersättningar till observatörer	2 000
3. Telefonkostnader	10 000
4. Underhåll och förnyelse av utrustning	1 300
5. Reseersättningar	1 000
Summa kronor 92 300.	

Därjämte erfordras ett engångsbelopp av 4 000 kronor för uppmontering av viss instrumentutrustning på de platser, där stationerna efter övertagandet skola ligga.

Institutet har icke ifrågasatt någon annan ändring av anslaget till observatörer för nästa budgetår än att detsamma ökas med förenämnda under 1. och 2. angivna belopp av sammanlagt 80 000 kronor och sålunda upptages med 442 600 kronor.

Institutets anslagsäskanden beträffande de övriga utgiftsposterna för övertagande av de militära observationsstationerna komma att anmälas i det följande.

Departementschefen. Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet har jag funnit mig böra tillstyrka den ifrågasatta överflyttningen av 13 meteorologiska observationsstationer vid arméns depåer till det civila observationsnätet. Institutets medelsberäkning för ändamålet har icke givit mig anledning till erinran. Jag förordar därför att förevarande anslag för nästa budgetår uppräknas från 362 600 kronor till 442 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 442 600 kronor.

[47.] 5. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	296 500	279 200
1948/49 (statsliggaren s. 380) ..	308 500	
1949/50 (förslag)	333 500	

Medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag har av *institutet* beräknats på följande sätt.

Till en början har upptagits det belopp av 10 000 kronor till telefonkostnader, som erfordras vid överförande av de 13 arméstationerna till det civila observationsnätet (se nästföregående punkt).

Vidare har institutet anmält behov av medel till anordnande och drift av en fjärrskriftförbindelse mellan Stockholm och Karlstad. Institutet har härvid åberopat Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1948, enligt vilket på framställning av chefen för flygvapnet medgivits att den militära observationscentralstationen för väderlekstjänst i Karlstad må indragas och dess uppgifter i vad avser observationstjänst samt insamlande och vidarebefordran av väderleksobservationer därvid övertagas av flygväderlekstjänsten vid Karlstads flygplats. De kostnader för personal och fjärrskriftförbindelse, som härvid överflyttas på institutet, har institutet för innevarande budgetår bemyndigats täcka genom överskridande av vederbörande anslag. För nästa budgetår beräknar institutet ett medelsbehov för nyssnämnda fjärrskriftförbindelse av 14 800 kronor, därav 1 000 kronor i engångskostnader.

I anslaget till telegramkostnader m. m. för innevarande budgetår ingå medel för vissa engångskostnader med sammanlagt 4 675 kronor. Detta belopp har i anslagsberäkningen för nästa budgetår frändragits men samtidigt har institutet anmält en ökning av de löpande kostnaderna med 5 000 kronor, beroende på höjda avgifter.

I enlighet med det anförda har institutet beräknat anslaget för budgetåret 1949/50 till 333 500 kronor.

I förevarande sammanhang har institutet också underställt Kungl. Maj:t frågan om anknytning av institutets fjärrskriftförbindelser till det västeuro-

peiska teleprinternätet. Dylik anslutning har rekommenderats bl. a. av den internationella meteorologiska organisationen och av ICAO. För Norges del har sådan anknytning redan skett. Enligt preliminära, av telegrafstyrelsen lämnade uppgifter beräknas kostnaderna för anslutning av det svenska nätet till ungefär 100 000 kronor i årskostnader och 10 000 kronor i engångskostnader, inklusive erforderliga utbyggnader av det nuvarande inhemska nätet. Huruvida och i så fall till vilket belopp ersättning kan komma att fordras för andel i driftkostnaderna för det internationella nätet är icke f. n. möjligt att avgöra. Institutet framhåller emellertid, att om sådan ersättning blir aktuell kan å andra sidan ett visst bidrag från de länder, som komma att utnyttja det svenska nätet, ifrågasättas. Det beräknas att, sedan anslutning skett, en minskning av den för radiomottagning avsedda personalen med 10 radiotelegrafister i Ce 16 skall kunna ske, vilket skulle nedbringa avlöningsanslaget med ett belopp av ca 76 900 kronor. Institutet hemställer nu att beslut i princip måtte fattas i förevarande fråga. Med hänsyn till ovissheten om den tidpunkt då anslutningen tekniskt kan genomföras, har institutet icke ansett sig böra nu föreslå någon ändring i anslagshänseende.

Departementschefen. Den av institutet föreslagna ökningen av förevarande anslag med 25 000 kronor sammanhänger huvudsakligen med vissa av militära skäl betingade överflyttningar av meteorologiska arbetsuppgifter från försvarsmakten till institutet, vilka åtgärder jag ansett mig böra tillstyrka. Institutets anslagsberäkning har icke givit mig anledning till erinran.

Den ifrågasatta anknytningen av institutets fjärrskriftförbindelse till det västeuropeiska teleprinternätet innebär, att utbytet av meteorologiskt observationsmaterial mellan Sverige samt de västeuropeiska länderna och Amerika skulle inom Europa förmedlas per teleprinter i stället för, såsom f. n. är fallet, per radio. Av driftsäkerhets- och arbetstekniska skäl är det såväl ett svenskt som ett internationellt önskemål att Sverige liksom andra länder med tillräckligt utvecklat internt teleprinternät begagnar detta förbindelsemedel även för befordran av väderleksuppgifter till och från utlandet. Då en övergång till teleprintersystemet sannolikt icke i längden torde komma att medföra några nämnvärda merkostnader, anser jag, att omläggningen bör få genomföras så snart de tekniska förutsättningarna härför föreligga. Jag förordar sålunda, att institutet — under förutsättning att riksdagen icke finner anledning till erinran däremot — får vidtaga förberedelser för den föreslagna anslutningen, varvid frågan om erforderliga ändringar i anslagsberäkningarna torde få underställas riksdagen när omläggningen blir aktuell.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

[48.] 6. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.** (statsliggaren s. 381). Förevarande anslag, som i riksstaten för budgetåret 1948/49 är upptaget med 36 500 kronor, har av institutet för budgetåret 1949/50 beräknats till 41 800 kronor. Ökningen motsvarar de belopp av 1 300 kronor resp. 4 000 kronor, som under punkten 46 angivits som erforderliga för underhålls- och engångskostnader vid överförande av de 13 militära observationsstationerna till institutet.

Mot institutets anslagsberäkning har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 41 800 kronor.

[49.] 7. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	112 400	115 300
1948/49 (statsliggaren s. 381) ..	118 000	
1949/50 (förslag)	100 000	

Även beträffande förevarande anslag har *institutet* funnit en ökning nödvändig. Med hänsyn till de beräknade utgifterna å anslagsposten till sjukvård, vars nettobelastning för budgetåret 1947/48 uppgick till ca 6 700 kronor, föreslår institutet, att denna post för nästa budgetår uppräknas från 4 000 till 7 000 kronor. I fråga om anslagsposten till reseersättningar har institutet, såsom tidigare under punkten 46 anmälts, räknat med en ökning med 1 000 kronor vid övertagande av de 13 armestationerna. Vidare föreslås en ökning av delposten Övriga expenser från 50 000 till 60 000 kronor med hänsyn till inträdda prishöjningar, särskilt i vad avser för väderlekstjänsten erforderliga specialartiklar, såsom kartblanketter. Övriga omkostnadsposter föreslås oförändrade.

Departementschefen. Medel till avlöningskostnaderna för institutets lokala organisation anvisas f. n. under två särskilda anslag, nämligen Väderlekstjänst för luftfarten samt Aerologiska stationer, medan motsvarande omkostnader, i vad avser väderlekstjänsten för luftfarten helt och i fråga om de aerologiska stationerna delvis, bestridas från förevarande, för den centrala och den lokala organisationen gemensamma omkostnadsanslag. I överensstämmelse med vad som i allmänhet är fallet beträffande andra statliga verk med både central och lokal organisation synes även i fråga om Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut en fullständig uppdelning i anslagshänseende av de centrala och de lokala administrationskostnaderna böra ske. Uppdelningen torde böra föranleda en nedsättning av anslaget till övriga

omkostnader med belopp, motsvarande dels sjukvårds- och reseersättningsposterna för de aerologiska stationerna och dels samtliga omkostnadsposter för de lokala väderlekstjänsterna.

Institutet har föreslagit en anslagsökning för organisationen i dess helhet med 3 000 kronor för sjukvård, 1 000 kronor för reseersättningar samt 10 000 kronor för övriga expenser. Mot uppräknings av medlen för sjukvård och expenser har jag ingen erinran. Med hänsyn till den relativt ringa belastningen av reseersättningsposten under budgetåret 1947/48, finner jag en medelsökning för detta ändamål icke påkallad.

Med utgångspunkt från vissa av institutet under hand lämnade uppgifter om omkostnadernas fördelning på den centrala och den lokala organisationen föreslår jag, att omkostnadsanslaget, ökat i enlighet med vad nyss förordats, uppdelas på följande sätt:

	Total medels- anvisning Kronor	Övriga omkostnader Kronor	Väderlekstjänst för luftfarten Kronor	Aerologiska stationer Kronor
Sjukvård	7 000	4 500	2 000	500
Reseersättningar	37 000	24 000	11 000	2 000
Expenser	64 000	48 500	15 500	—
Publikationstryck	25 000	25 000	—	—
Biblioteket	2 000	2 000	—	—
Summa kronor	135 000	104 000	28 500	2 500

Inkomstposten Särskilda uppbördsmedel beräknas till oförändrat belopp av 4 000 kronor.

Anslaget till övriga omkostnader torde i enlighet med vad sålunda anförts böra för budgetåret 1949/50 beräknas till 100 000 kronor. Till beräkningen av omkostnaderna för den lokala organisationen torde jag få återkomma i det följande.

Jeg hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[50.] 8. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen** (statsliggaren s. 382). Förevarande anslag, vilket för budgetåret 1948/49 är anvisat med 5 000 kronor, bör i enlighet med institutets förslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

[51.] 9. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	629 000	582 900
1948/49 (statsliggaren s. 382) ..	683 000	
1949/50 (förslag)	756 000	

I samband med den under punkten 47 omförmälda indragningen av den militära observationscentralstationen för väderlektjänst i Karlstad och överflyttningen av dess uppgifter i vad avser observationstjänst m. m. till den under institutet lydande flygväderlektjänsten i Karlstad har institutet erhållit bemyndigande att, utöver den i 1948 års statsverksproposition beräknade personaluppsättningen, anställa ytterligare tre meteorologassistenter i Ce 16 under budgetåret 1948/49. Institutet har nu i sina petita för nästa budgetår räknat med en anslagsökning, motsvarande kostnaderna för ifrågavarande personalförstärkning.

Därjämte har institutet hemställt om medel för anställande av en förste meteorologassistent i Ce 19 vid regionalväderlektjänsten i Bromma.

För löneklassuppflyttningar samt lönegradsuppflyttningar i enlighet med gällande befordringsgång beräknas en kostnadsökning av sammanlagt 20 800 kronor.

Med utgångspunkt från de här redovisade förslagen har institutet beräknat anslaget för nästa budgetår till 736 300 kronor.

Departementschefen. Institutets förslag om inrättande av ytterligare en tjänst som förste meteorologassistent vid Bromma flygplats är jag icke beredd att f. n. tillstyrka. Mot anslagsberäkningen i övrigt har jag däremot ingen erinran.

Jag förordar, att för här ifrågavarande avlöningskostnader anvisas sammanlagt 727 500 kronor.

I enlighet med vad under punkten 49 anförts torde under förevarande anslag medel böra beräknas även för de lokala flygväderlektjänsternas omkostnader. I anslutning till beräkningen under nyssnämnda punkt föreslår jag, att för detta ändamål upptages ett belopp av sammanlagt 28 500 kronor.

Anslaget torde sålunda böra för nästa budgetår anvisas med (727 500 + 28 500) 756 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 756 000 kronor.

[52.] 10. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	425 600	293 600
1948/49 (statsliggaren s. 383) ..	400 000	
1949/50 (förslag)	392 200	

I fråga om detta anslag har *institutet* begärt medel bl. a. för anställande av två laboratorieassistenter i Ce 16 i syfte att minska tjänstgöringen i natt- och söndagsskift för den personal, som är sysselsatt med radiosonderingarna. Institutet anför härom.

För innevarande budgetår äro medel beräknade för två radiosonduppsändningar per dygn vid de aerologiska stationerna i Bromma, Torslanda och Luleå samt för radiovindmätningar två gånger per dygn vid Bromma. Sedan beräkningarna å försommaren 1947 uppgjordes ha emellertid förhållanden inträffat, som göra att beräkningarna icke längre äro helt hållbara. På grund av internationella överenskommelser ha radiosonderingarna måst förläggas till klockan 03.00 och 15.00 G.M.T., medan beräkningarna grundade sig på sonderingstiderna klockan 06.00 och 18.00 G.M.T. En utsträckning av natttjänstgöringen i sådan omfattning är icke möjlig att genomföra med den fåtaliga personalen vid Torslanda och Luleå, vilken då skulle behöva tjänstgöra varannan natt. Härtill kommer att de nya föreskrifterna i avlöningsreglementet, att befattningshavare som regel icke få användas till tjänstgöring mer än varannan söndag, redan med nuvarande sonderingstider är svår att efterfölja utan ganska regelbundet anlitage av tillfällig arbetshjälp. Om man räknar med att två man erfordras under 7 timmar vid varje radiosonduppsändning, erfordras vid 42 timmars arbetsvecka och 2 dagliga radiosonduppsändningar en personal av minst 5 man vid varje station, dessutom erfordras reserver eller tillfällig arbetshjälp vid extra helgdagar samt vid semester, sjukdom och annan ledighet. På grund härav behöver personalen vid vardera av stationerna Torslanda och Luleå, som f. n. består av 2 meteorologer och 2 assistenter, förstärkas med 1 assistent.

Med hänsyn till vissa av ICAO vid ett möte i Paris 1948 framförda önskemål har institutet vidare hemställt om en personalökning med fyra laboratorieassistenter i Ce 16 för att möjliggöra en ökning av det dagliga antalet radiovindmätningar vid Bromma flygplats från två till fyra.

Beträffande den i anslaget ingående omkostnadsposten beräknar institutet att årskostnaderna för radiosonder vid nuvarande omfattning av verksamheten komma att sjunka med 36 000 kronor. Å andra sidan har institutet räknat med en kostnadsökning av 85 000 kronor för den föreslagna utvidgningen av radiovindmätningarna.

Inom ramen för de under anslaget anvisade medlen för radiosonder m. m. bestridas f. n. också vissa lokal- och expenskostnader för de aerologiska stationerna. Vissa andra omkostnader utgå däremot, såsom anförts under punkten 49, av anslaget Övriga omkostnader. Institutet föreslår nu, att i förevarande anslag för nästa budgetår upptagas särskilda belopp för följande kostnader, nämligen för hyra och underhåll av lokaler 2 000 kronor, för bränsle och lyse 2 000 kronor, för städning 3 000 kronor samt för rit- och skrivmaterial, möbler och inventarier 3 000 kronor.

I enlighet härmed har institutet hemställt, att anslaget för budgetåret 1949/50 äskas med 506 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till vad institutet anført om behovet av en förbättring av tjänstgöringsförhållandena för personalen vid de aerologiska stationerna i Torslanda och Luleå vill jag icke motsätta mig institutets förslag om personalförstärkning vid dessa stationer. Jag tillstyrker sålunda, att medel beräknas för anställande av ytterligare två laboratorieassistenter i Ce 16, innebärande en ökning av avlöningsstaten med 15 700 kronor till 161 700 kronor. Däremot är jag icke beredd att f. n. förordna någon ökning av personalen för radiovindmätningar vid Bromma och följaktligen ej heller den begärda ökningen av omkostnadsposten med 85 000 kronor för dessa mätningar.

I överensstämmelse med vad jag i det föregående anført angående redovisningen av institutets lokala administrationskostnader tillstyrker jag institutets förslag om att särskilda medel för de aerologiska stationernas expenskostnader upptagas under förevarande anslag. Det av institutet beräknade beloppet för detta ändamål, sammanlagt 10 000 kronor, synes böra godtagas. Därjämte bör upptagas ett belopp av 2 500 kronor för vissa under punkten 49 angivna omkostnader, vilka nu bestridas från institutets allmänna omkostnadsanslag. I enlighet härmed och med beaktande av den av institutet anmälda kostnadsminskningen för radiosondererna skulle omkostnadsstaten för nästa budgetår komma att sluta på 230 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 392 200 kronor.

[53.] 11. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko** (statsliggaren s. 383). Anslaget, som för innevarande budgetår är anvisat med 8 000 kronor, bör i enlighet med vad institutet föreslagit för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

[54.] 12. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten.** Detta anslag är för budgetåret 1948/49 anvisat med 900 000 kronor. I fråga om anslagets ändamål torde jag få hänvisa till 1947 års statsverksproposition (VI huvudtiteln, punkten 54).

Enligt vad institutet upplyst i sina petita har den svenska kommittén för väderleksstationen »M» i Nordatlanten meddelat, att budgeten för väderleks-

stationen för 1949/50 beräknas till 2 312 000 norska kronor, varav Sverige skall betala 43 %, motsvarande 994,160 norska eller efter nuvarande växelkurs 721 263 svenska kronor. Med hänsyn till att man ej ännu vet vad fartygen till slut komma att kosta, utan tills vidare måste räkna med vissa vid överläggningar i London 1947 preliminärt angivna belopp, har kommittén ansett att anslaget förslagsvis borde beräknas till 800 000 kronor. Institutet hemställer i enlighet härmed, att för bidrag till väderleksstation i Nordatlanten för budgetåret 1949/50 äskas ett till 800 000 kronor sänkt förslagsanslag.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

E. Byggnadsväsendet.

De båda kommittéer, som inom kommunikationsdepartementet tillsatts för att utreda bl. a. frågan om byggnadsstyrelsens och länsarkitektorganisationens framtida arbetsuppgifter och organisation, nämligen 1947 års kommitté för stadsplaneväsendets omorganisation och 1947 års byggnadsstyrelseutredning, ha ännu icke avgivit sina betänkanden. Ej heller den inom finansdepartementet år 1947 tillsatta utredningen angående näringslivets lokalisering, vars uppgifter delvis beröra stadsplaneväsendet, har ännu avslutat sitt arbete. Det samlade resultatet av nämnda kommittéutredningar väntas icke komma att föreligga i sådan tid, att därpå grundade förslag kunna föreläggas 1949 års riksdag.

[55.] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 385 800	1 316 500
1948/49 (statsliggaren s. 383) ..	1 511 000	
1949/50 (förslag)	1 531 700	

I skrivelse den 24 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* framlagt petita för budgetåret 1949/50 i vad avser styrelsens organisation.

Styrelsen har härvid återkommit till vissa i styrelsens petita för budgetåret 1948/49 framförda förslag, som Kungl. Maj:t ej fann skäl upptaga i 1948 års statsverksproposition. Dessa förslag avse dels uppflyttning av en intendent i Ca 29 på intendentsbyrån till byrådirektör i Ca 31 samt av fyra förste byråingenjörer i Ce 30 på byggnadsbyrån till byrådirektörer i Ce 31, dels inrättande av följande nya tjänster, nämligen en byrådirektör i Ce 31 och en förste byråsekreterare i Ce 29 på stadsplanebyrån samt en underinspektör i Ce 21 på värmetekniska avdelningen. Därjämte har styrelsen hemställt om en förstärkning av personalen på kulturhistoriska byrån med en byråarkitekt i Ce 27 samt en ökning av det belopp, som beräknats för extra personal och särskilda experter för stadsplanebyråns arbete, med 15 000 kronor. Slutligen har styrelsen föreslagit, att styrelsens värmeledningspersonal förstärkes med en värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass i Ce 11. Såsom motivering för sistnämnda förslag har styrelsen anfört följande.

Till kanslihusets värmecentral äro nu anslutna gamla rådhuset, kanslihusannexet och försvarsdepartementets förutvarande fastighet i kvarteret *Mercurius*. Anläggningen omfattar 5 pannor med en sammanlagd eldningsyta av 420 kvm. Den förestås av en värmeledningsskötare, tillika reparatör, i lönegrad Ca 12, som till sin hjälp har 2 eldare i lönegrad Ce 9 och två extra eldare under vinterhalvåret. Å värmeledningsskötaren ankommer att hava tillsynen över förutom själva värmecentralen även ett 20-tal hissar, varmluftsaggregat, pumpar och elektrisk utrustning. Vidare har han att ansvara för vad som hör till den dagliga vården och skötseln av fastighetskomplexet. Därest reparations- och underhållsarbeten skola i förutsatt omfattning kunna ombesörjas

av värmeledningsskötaren är det numera erforderligt, att till biträde åt honom anställas en reparatör.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal skulle antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 behöva ökas med tre. Utgiftsökningarna på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas, fränsett rörligt tillägg, till sammanlagt 13 064 kronor.

Styrelsens beräkning av avlöningsanslaget slutar på en summa av 1 604 000 kronor.

Departementschefen. Den av byggnadsstyrelsen begärda ökningen av värmeledningspersonalen med en värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass i Ce 11 torde vara ofrånkomlig och jag tillstyrker därför, att medel beräknas för en sådan tjänst. Övriga av styrelsen framlagda förslag om utvidgning av personalorganisationen och om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster är jag icke f. n. beredd att tillstyrka.

I styrelsens personalförteckning torde böra uppföras ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8, avsedda för biträden som enligt grunderna för reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal böra komma i fråga för befordran till ordinarie tjänst vid ingången av nästa budgetår.

Med utgångspunkt från de sålunda tillstyrkta förändringarna och med beaktande av det av styrelsen angivna medelsbehovet för utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång skulle avlöningsanslaget för budgetåret 1949/50 komma att uppgå till 1 531 700 kronor på sätt närmare framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	714 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	447 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 000
Säger kronor 1 301 700	

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	115 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 700
Säger kronor 128 900	

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	37 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	53 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 900
	Säger kronor 101 100
	Summa kronor 1 531 700.

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 531 700 kronor.

[56.] 2. Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	134 100	148 000
1948/49 (statsliggaren s. 386)....	134 100	
1949/50 (<i>förslag</i>).....	144 100	

Byggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om en ökning med 10 000 kronor av den i omkostnadsstaten under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppförda delposten till övriga expenser, vilken post är anvisad med 73 200 kronor. Styrelsen har härvid framhållit, att enbart styrelsens utgifter för telefonabonnemang f. n. med omkring 4 500 kronor per år räknat överstiga motsvarande utgifter under budgetåret 1947/48 ävensom att styrelsens ökade verksamhet, förekommande pristegringar på förbrukningsartiklar samt ökade städningskostnader göra det omöjligt att hålla utgifterna inom den avsedda ramen. För budgetåret 1947/48 erhöi styrelsen bemyndigande att med 10 500 kronor överskrida ifrågavarande delpost, som även då var uppförd med 73 200 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört om behovet av ytterligare expensmedel, anser jag mig böra förorda, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår ökas med 10 000 kronor till 144 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 144 100 kronor.

[57.] 3. Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 826 200	1 926 800
1948/49 (statsliggaren s. 386) ..	2 167 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	2 170 500	

I skrivelse den 24 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för länsarkitektorganisationen under budgetåret 1949/50.

I avvaktan på den väntade omorganisationen av stadsplaneväsendet har styrelsen ansett sig icke böra föreslå några ändringar beträffande den fast anställda personalen vid länsarkitektorganisationen. Däremot har styrelsen

funnit en förbättring av anställningsförhållandena redan nu böra ske i fråga om viss del av den personal, som avlönas från den i länsarkitektorganisationens avlöningsstat uppförda posten till avlöningar till tillfälliga biträden och nu är anställd som extra tjänstemän. Styrelsen har tidigare i en framställning, som f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, hemställt om en dylik förbättring. I denna skrivelse har styrelsen framhållit bl. a., att ifrågavarande personal uppgår till över ett 100-tal tjänstemän och att av dessa åtskilliga, särskilt ingenjörer med lägre teknisk utbildning, varit i styrelsens tjänst under lång tid, i vissa fall över 10 år. Styrelsen föreslår nu att de av ifrågavarande tjänstemän, som anställdes vid organisationen före den 1 januari 1947 och enligt styrelsens bedömande kunna anses under alla förhållanden erforderliga för länsarkitektkontorens arbete, överföras till extra ordinarie anställning med i huvudsak oförändrad löneställning. Härvid skulle för ändamålet behöva inrättas följande extra ordinarie tjänster, nämligen 9 i Ce 24, 5 i Ce 23, 5 i Ce 22, 6 i Ce 21, 1 i Ce 20, 2 i Ce 19, 2 i Ce 18 och 1 i Ce 11. Avlöningskostnaderna för dessa tjänster ha förutsatts skola belasta anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Denna post skulle därvid ökas med sammanlagt 263 916 kronor och posten till avlöningar till tillfälliga biträden minskas med samma belopp.

Jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal beräknas 9 skrivbiträden i Cf 4, vilka avlönas från sistnämnda anslagspost, under budgetåret 1949/50 komma att överföras till extra ordinarie anställning i Ce 6. Styrelsen har med anledning härav räknat med en ökning av icke-ordinarieposten med 22 776 kronor och en minskning av posten till tillfälliga biträden med 21 000 kronor.

För löneklassuppflyttningar erfordras en ökning av icke-ordinarieposten med ca 3 100 kronor.

Posten till tillfälliga biträden, vilken för innevarande budgetår är anvisad med 658 000 kronor, har av länsstyrelserna för nästa budgetår beräknats till omkring 900 000 kronor. För det fall att de nuvarande anställningsförhållandena för organisationens extra personal skulle bestå även under budgetåret 1949/50, har byggnadsstyrelsen för sin del angivit medelsbehovet under budgetåret till 800 000 kronor. Vid bifall till styrelsens förslag om extra ordinarie anställning för viss teknisk personal samt om överflyttning av avlöningskostnaderna för viss biträdespersonal till icke-ordinarieposten skulle nämnda belopp minskas till 515 000 kronor.

I enlighet härmed har styrelsen beräknat länsarkitektorganisationens avlöningsanslag för nästa budgetår till 2 348 900 kronor.

Departementschefen. Mot byggnadsstyrelsens förslag om förbättring av anställningsförhållandena för den extra personal vid länsarkitektkontoren, som kan anses fylla ett mera stadigvarande behov av arbetskraft, har jag i princip intet att invända. Jag anser emellertid att det organisationsförslag, som inom

kort kommer att framläggas av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation, bör avvaktas, innan definitiv ställning tages till detaljerna i styrelsens förslag, och jag är därför icke beredd att redan nu tillstyrka den föreslagna omflyttningen av vissa avlöningskostnader mellan posten till avlöningar till tillfälliga biträden och icke-ordinarieposten.

Då de av styrelsen föreslagna extra ordinarie tjänsterna icke äro avsedda att placeras i sådana lönegrader, att de skulle behöva uppföras i den av riksdagen fastställda personalförteckningen för länsarkitektsorganisationen, synes emellertid möjlighet föreligga att provisoriskt lösa frågan till nästa budgetår utan att nu taga slutlig ståndpunkt beträffande antalet extra ordinarie tjänster och lönegradsplaceringen i de särskilda fallen. Det torde sålunda böra få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, sedan förenämnda kommittébetänkande framlagts, besluta om inrättande av extra ordinarie tjänster i högst lönegraden Ce 24 för här ifrågavarande personal i de fall så kan ske utan att föregripa det slutliga ställningstagandet till de av kommittén behandlade huvudfrågorna. Då avlöningskostnaderna för de extra ordinarie tjänsterna i så fall skulle få bestridas från posten till avlöningar till tillfälliga biträden, synes benämningen av denna anslagspost lämpligen böra ändras. Jag föreslår att densamma, i överensstämmelse med benämningen av motsvarande post i den av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsstaten för den icke-ordinarie personalen på byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå, benämnas Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl.

Vid bifall till sistnämnda förslag kommer också den av styrelsen ifrågasatta överflyttningen av avlöningskostnaderna för vissa skrivbiträden till icke-ordinarieposten att sakna aktualitet.

Vad angår beräkningen av anslagets storlek för nästa budgetår torde icke-ordinarieposten böra uppräknas med det av styrelsen uppgivna beloppet av 3 100 kronor för löneklassuppflyttningar. Posten till tillfälliga biträden är för innevarande budgetår beräknad till 658 000 kronor. Då belastningen av posten under budgetåret 1947/48 enligt riksräkenskapsverkets redovisning uppgick till endast ca 648 500 kronor, synes motsvarande post för budgetåret 1949/50 böra upptagas med oförändrat belopp.

Med utgångspunkt från vad sålunda anförts föreslår jag, att länsarkitektsorganisationens avlöningsanslag för nästa budgetår anvisas med 2 170 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	470 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	880 600

3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter	
m. fl., <i>förslagsvis</i>	658 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	161 800
	Summa kronor 2 170 500;

b) till *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 170 500 kronor.

[58.] 4. **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	177 000	268 600
1948/49 (statsliggaren s. 387)....	247 000	
1949/50 (<i>förslag</i>)	254 000	

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 7 000 kronor. Därav belöpa 2 000 kronor på posten till sjukvård och 5 000 kronor på posten till reseersättningar. Ökningarna ha föreslagits med utgångspunkt från belastningen av respektive anslagsposter under budgetåret 1947/48.

Med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 254 000 kronor.

[59.] 5. **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.**

Den statliga bidragsverksamheten i fråga om bebyggelseplaneringen har tillkommit i anslutning till vissa bestämmelser i den nya byggnadslagen och regleras genom kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 411) angående statsbidrag till vissa plankostnader. För innevarande budgetår har anvisats dels till bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. ett förslagsanslag av 100 000 kronor och dels till bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner ett reservationsanslag av 175 000 kronor. Till sistnämnda anslag har överförts vid utgången av budgetåret 1947/48 å reservationsanslaget till bidrag till vissa plankostnader m. m. förefintlig behållning, vilken utgjorde hela det för budgetåret anvisade beloppet 100 000 kronor.

I skrivelse den 21 september 1948 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag för budgetåret 1949/50 till bidrag till bebyggelseplaneringen.

Styrelsen har, för att få en uppfattning om behovet av bidragsmedel för nästa budgetår, under hand inhämtat uppgifter härom från länsarkitektkontoren. Uppgifterna, vilka grunda sig på en uppskattningsvis gjord bedömning av behovet inom de olika länen, visa ett sammanlagt medelsbehov för bidrag till byggnadsplaner av 622 500 kronor och till general- och regionplaner av 626 000 kronor. Då de angivna kostnaderna synas ha bestämts med en viss säkerhetsmarginal och enär den rådande bristen på fackmän för ifrågavarande arbetsuppgifter torde hindra även mycket angelägna planläggningsupp-

gifter, har byggnadsstyrelsen emellertid uppskattat behovet av erforderliga medel för bidrag till byggnadsplaner till 200 000 kronor och för bidrag till general- och regionplaner till 300 000 kronor utöver tillgängliga medel.

Departementschefen. I avvaktan på närmare erfarenhet om bidragsbehovet för planläggningsverksamheten anser jag mig böra föreslå, att de båda anslagen till bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. och till bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner för budgetåret 1949/50 begränsas till samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, eller 100 000 kronor resp. 175 000 kronor.

Jag hemställer under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[60.] 6. **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.** Under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

F. Tekniska institut.

[61.] 1. Statens väginstitut.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	399 000	361 500
1948/49 (statliggaren s. 389) ..	431 000	
1949/50 (förslag)	455 200	

Direktionen för statens väginstitut har i skrivelse den 15 september 1948 framlagt beräkning av institutets medelsbehov under budgetåret 1949/50.

Direktionen har till en början föreslagit en ändring av uppställningen av institutets avlöningsstat i vad avser den förslagsvis anvisade anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden. Denna post äger institutet överskrida för bestridande av personalutgifter för tillfälliga uppdrag, för vilka uppdragsgivare erlägga full ersättning. Överskridandet uppgick under budgetåret 1947/48 till ca 202 300 kronor. Under samma budgetår överskötö institutets inkomster det i staten beräknade uppbördsbeloppet med ca 299 300 kronor, varav ca 202 500 kronor belöpte på ersättningar för avlöningskostnader. Den personal, som på detta sätt avlönas genom överskridande av förenämnda anslagspost, uppgår numera till 25 à 30 personer. Viss del av denna personal anses fylla ett stadigvarande behov av arbetskraft och bör enligt direktionens uppfattning därför överföras till extra ordinarie anställning. Eftersom avlöningskostnaderna för dessa tjänstemän därvid böra upptagas i statberäkningen men samtidigt böra särskiljas från de avlöningskostnader, för vilka ersättning från uppdragsgivare icke förutsättes, har direktionen föreslagit, att förstnämnda kostnader jämte ett uppskattat avlöningsbelopp för de övriga med de tillfälliga uppdragen sysselsatta biträdena beräknas å en särskild delstat, benämnd »Väginstitutets befattning med tillfälliga uppdrag», samt att den i anslaget ingående inkomstposten Särskilda uppbördsmedel uppräknas i motsvarande mån. Delstaten för de övriga avlöningskostnaderna föreslås erhålla benämningen »Väginstitutets verksamhet i allmänhet».

Beträffande sistnämnda delstat föreslår direktionen *dels* uppflyttning i lönegrad av två tjänster på maskintekniska avdelningen, nämligen en förste avdelningsingenjör från Ce 27 till Ce 29 samt en avdelningsingenjör från Ce 24 till Ce 27, *dels* överflyttning till extra ordinarie anställning i Ce 19 av en extra ingenjör i Cg 19, vilken f. n. avlönas från det under anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden anvisade beloppet av 25 000 kronor och har varit i statens tjänst ca sex år. För löneklassuppflyttningar beräknas ett ökat medelsbehov av 1 600 kronor under ordinarieposten och 2 808 kronor under icke-ordinarieposten. För tillfälliga biträden för institutets verksamhet i allmänhet har direktionen räknat med ett medelsbehov av 17 000 kronor.

Den föreslagna delstaten Väginstitutets befattning med tillfälliga uppdrag skulle enligt direktionen omfatta anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie personal, rörligt tillägg samt avlöningar till tillfälliga biträden. I den

förstnämnda posten ha inräknats medel för avlöningar åt en förste avdelningsingenjör i Ce 27, två ingenjörer i Ce 21, två ingenjörer i Ce 19 och ett kanslibitråde i Ce 11 ävensom ett belopp av 2 000 kronor för övertidsersättningar vid fältarbeten. De sålunda föreslagna extra ordinarie tjänsterna motsvaras f. n. av extra tjänster med samma lönegradsnummer med undantag av kanslibiträdets tjänsten, vars närmaste motsvarighet är en kontorsbiträdets tjänst i Cg 8. Anslagsposterna till rörligt tillägg och avlöningar till tillfälliga biträden beräknas till 6 300 kronor resp. 70 500 kronor.

I fråga om omkostnadsstaten föreslår direktionen en ökning av posten till sjukvård med 500 kronor med hänsyn till att institutets personal i sin helhet numera blivit berättigad till fri sjukvård. Vidare föreslås en ökning av delposten till övriga expenser med 2 200 kronor på grund av höjda kostnader för städning och telefonabonnemang. Slutligen hemställer direktionen om ett belopp av 17 000 kronor för översyn av institutets provvägsmaskin. Denna maskin, som anskaffats genom tillskott av donations- och statsmedel och har kostat sammanlagt 310 000 kronor, kräver nu, efter att ha varit i drift under fem år, en allmän översyn, varvid maskinen måste demonteras. I samband härmed avses vissa elektriska ändringsarbeten skola utföras.

Vad slutligen angår inkomstposten för särskilda uppbördsmedel har direktionen räknat med en minskning av delposten Ersättningar för materialkontroll m. m. från 4 000 kronor till 2 000 kronor samt har, i överensstämmelse med vad i det föregående anförts angående redovisningen av inkomster och utgifter för de tillfälliga uppdragen, beräknat ett från 30 500 kronor till 129 200 kronor höjt belopp under delposten Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.

Direktionens anslagsberäkning slutar på ett belopp av 460 300 kronor.

Departementschefen. De förslag direktionen för statens väginstitut framlagt om uppflyttning i lönegrad av två extra ordinarie ingenjörstjänster är jag icke beredd att f. n. tillstyrka. Däremot biträder jag förslaget om överförande till extra ordinarie anställning i Ce 19 av en ingenjörstjänst i Cg 19, för vilken medel f. n. finnas inräknade i anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden.

Med hänsyn till de allmänna riktlinjer för användningen av den extra ordinarie anställningsformen, som numera tillämpas, anser jag hinder icke böra resas mot att även den biträdande personal vid statens väginstitut, som anställts särskilt för arbetet med de tillfälliga uppdragen, må kunna komma i fråga för extra ordinarie anställning. Särskild försiktighet bör dock givetvis iakttagas på detta område med hänsyn till ovissheten om verksamhetens framtida omfattning. Även med beaktande härav anser jag mig emellertid böra biträda direktionens förslag om extraordinariesättning av en förste avdelningsingenjör i Cg 27, två ingenjörer i Cg 21, två ingenjörer i Cg 19 och ett kontorsbitråde i Cg 8. Den i samband härmed ifrågasatta uppflyttningen av kontorsbiträdet till kanslibitråde synes däremot böra anstå.

Vad direktionen i förevarande sammanhang föreslagit i fråga om avlöningsstatens uppställning finner jag mig böra i stort sett tillstyrka. Jag förordar sålunda att avlöningsstaten uppdelas på två delstater, varav den ena bör benämnas Statens väginstituts verksamhet i allmänhet och den andra Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

Den förstnämnda delstaten skulle härvid komma att i huvudsak motsvara den nuvarande avlöningsstaten; dock bör anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden indragas och i stället motsvarande belopp, 25 000 kronor, inräknas i anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Ordinarieposten och icke-ordinarieposten böra därjämte uppräknas med 1 600 kronor resp. 2 800 kronor för löneklassuppflyttningar.

Delstaten för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning bör omfatta en post till avlöningar till icke-ordinarie personal och en till rörligt tillägg. Båda posterna böra anvisas med beteckningen förslagsvis men böra få tagas i anspråk endast för sådana löneutgifter, för vilka ersättning skall erläggas av särskilda uppdragsgivare. I icke-ordinarieposten bör inräknas dels ett belopp av 51 500 kronor för de föreslagna extra ordinarie tjänsterna, dels ock ett belopp av 63 000 kronor, motsvarande det av direktionen föreslagna beloppet för tillfälliga biträden, minskat med vad som belöper på rörligt tillägg. Posten till rörligt tillägg torde beräknas till 13 800 kronor. Denna delstat skulle sålunda sluta på ett belopp av 128 300 kronor.

Om avlöningsstaten uppdelas på två delstater, torde också personalförteckningen böra uppdelas på samma sätt. Under avdelningen statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning bör härvid uppföras den föreslagna nya förste avdelningsingenjörstjänsten i Ce 27.

Vad angår omkostnadsstaten anser jag mig böra tillstyrka de av direktionen föreslagna ökningarna för sjukvård, 500 kronor, och för översyn av provvägsmaskinen, 17 000 kronor, men däremot icke den begärda höjningen av beloppet för övriga expenser. Härjämte vill jag föreslå, att den bruttoberäkning, som föreslagits beträffande avlöningskostnaderna för de tillfälliga uppdragen, också genomföres beträffande hithörande omkostnader. Enligt vad jag under hand inhämtat från institutet kunna dessa kostnader för nästa budgetår beräknas till sammanlagt 68 000 kronor med följande fördelning, nämligen för reseersättningar 18 000 kronor, för expenser 5 000 kronor, för fält- och laboratoriearbeten m. m. samt frakter 40 000 kronor samt för tekniska inventarier och maskiner 5 000 kronor. Jag föreslår att nyssnämnda belopp av 68 000 kronor upptages i omkostnadsstaten för nästa budgetår under rubriken Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

Vad slutligen beträffar inkomstposten Särskilda uppbördsmedel synes delposten Ersättningar för materialkontroll m. m. böra i överensstämmelse med direktionens förslag uppföras med 2 000 kronor. Delposten Ersättningar för särskilda uppdrag m. m., vilken för innevarande budgetår är upptagen med 30 500 kronor, torde, i enlighet med vad i det föregående anförts, böra uppräknas med $(128\,300 + 68\,000)$ 196 300 kronor och sålunda uppföras med 226 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens väginstitut införa rubrikerna Statens väginstituts verksamhet i allmänhet och Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning samt under sistnämnda rubrik uppföra en förste avdelningsingenjörstjänst i Ce 27;

b) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	130 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	198 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000
	Säger kronor 364 700

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ...	114 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 800
	Säger kronor 128 300
	Säger för avlöningar kronor 493 000

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	123 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	68 000
	Säger för omkostnader kronor 191 000
	Summa kronor 684 000.

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	226 800
	Säger kronor 228 800
	Nettoutgift kronor 455 200.

c) till Statens väginstitut för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 455 200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[62.] 2. Statens geotekniska institut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48.....	388 600	455 800
1948/49 (statsliggaren s. 390) ..	436 000	
1949/50 (förslag).....	468 000	

I skrivelse den 28 augusti 1948 har *direktionen för statens geotekniska institut* framlagt beräkning av medelsbehovet för institutets verksamhet under budgetåret 1949/50.

Inledningsvis har *direktionen* lämnat följande redogörelse för institutets driftsekonomi under budgetåret 1947/48.

Influtna ersättningar för av institutet utförda uppdrag uppgingo under nämnda budgetår till 338 172 kronor mot 288 129 kronor närmast föregående budgetår. Under budgetåret debiterade ersättningar utgjorde i runt-tal 430 000 kronor och de totala driftskostnaderna 709 500 kronor. Med utgångspunkt från sistnämnda båda belopp får balansräkningen för budgetåret 1947/48, jämförd med balansräkningen för närmast föregående budgetår, följande utseende.

	Kronor	
<i>Inkomster.</i>	1946/47	1947/48
Ersättningar för uppdrag	267 000	430 000
Beräknat statsbidrag	237 000	279 500
Summa kronor	504 000	709 500
<i>Utgifter.</i>		
Avlöningar	333 500	459 500
Omkostnader	170 500	250 000
Summa kronor	504 000	709 500

Såsom av balansräkningen framgår har institutets verksamhet varit väsentligt större under budgetåret 1947/48 än under budgetåret närmast före. Denna ökning hänför sig i huvudsak till den djupdräneringsverksamhet, som institutet påbörjade under budgetåret 1947/48, samt till konsultationsverksamheten. Forskningsverksamheten, vilken ävenledes företer en viss ökning, har till större delen försiggått dels inom det borrhäkniska området och dels i samband med djupdräneringen.

Liksom i sina petita för innevarande budgetår har *direktionen* framhållit, att forskningsavdelningens personal på grund av brist på kvalificerad arbetskraft på konsultationsavdelningen fortfarande i stor utsträckning måst tagas i anspråk för konsultationsverksamheten samt att svårigheter föreligga att med nuvarande anställningsförhållanden behålla kvalificerade ingenjörer för den speciella verksamhet som institutet bedriver. Under återopande härav har *direktionen* på nytt hemställt, att en förste statsgeoteknikertjänst i Ce 29 inrättas på vardera av forsknings- och konsultationsavdelningarna. Vidare har *direktionen* återkommit med förslag om inrättande av en laboratoritjänst i Ce 27. Därjämte föreslås en personalförstärkning på maskintekniska avdelningen med en förste statsgeotekniker i Ce 29 och en verkmästare i Ce 16 samt på kontorsavdelningen med en kontorist i Ce 13.

En betydande del av institutets ingenjörspersonal utgöres av extra tjänstemän, som avlönas från anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal. Några av dem ha varit i institutets tjänst mer än tre år. Direktionen, som anser en förbättring av denna personals anställningsförhållanden nödvändig, hemställer, att för ändamålet inrättas två nya extra ordinarie ingenjörstjänster med placering i Ce 23 resp. Ce 19.

Beträffande anslagsberäkningen meddelar direktionen, att ordinarieposten med hänsyn till löneklassuppflyttningar m. m. bör uppräknas med 1 300 kronor. I fråga om icke-ordinarieposten beräknas — fränsett de ändringar som betingas av de föreslagna nya tjänsterna — en ökning av ca 8 300 kronor på grund av löneklassuppflyttningar samt befordringar enligt den reglerade befordringsgången för biträdespersonal. Belastningen å anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal, vilken post för innevarande budgetår är anvisad med 170 000 kronor, uppgick under budgetåret 1947/48 till ca 220 000 kronor. Direktionen föreslår, att anslagsposten för budgetåret 1949/50 upptages med 200 000 kronor.

Departementschefen. En väsentlig del av geotekniska institutets arbetsuppgifter hänför sig till konsultations- och andra uppdrag, för vilka institutet uppbär ersättning från vederbörande uppdragsgivare. Kostnaderna för det tillskott av biträdande personal, som erfordras för denna till omfattningen växlande verksamhet, bestridas från anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal. Önskemål ha uttalats såväl från personalhåll som från direktionens sida om en förbättring av anställningsförhållandena för ifrågavarande befattningshavare, vilka nu äro anställda som extra tjänstemän. Erfarenheten synes visa att åtminstone en del av denna personal fyller ett behov av arbetskraft, som icke kan betecknas som tillfälligt. På grund härav och med hänsyn till de allmänna riktlinjer för användningen av den extra ordinarie anställningsformen, som uppdragits i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemännen, anser jag hinder icke böra möta mot att viss del av nyssnämnda personal överföres till extra ordinarie anställning. I den mån det härvid icke är fråga om tjänster i lönegrader över den 24:e, torde Kungl. Maj:t äga befogenhet att meddela beslut i ämnet. Eftersom bibehållandet av denna personal i institutets tjänst, även vid en ändring av anställningsformen, fortfarande bör vara beroende av huruvida arbetsuppgifter inom konsultationsverksamheten föreligga, bör emellertid någon överflyttning av avlöningskostnaderna till anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ej ifrågakomma i detta sammanhang. Å andra sidan torde anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal, om den således skall användas även för avlöande av viss extra ordinarie personal, böra erhålla ändrad benämning. Jag vill härvid föreslå benämningen »Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m.». Möjlighet skulle alltså föreligga att i den här angivna ordningen tillgodose det av direktionen särskilt framförda önskemålet om förbättrade anställningsförhållanden för två ingenjörer i Cg 23 resp. Cg 19.

Direktionens övriga förslag om inrättande av nya extra ordinarie tjänster anser jag mig i nuvarande läge icke böra tillstyrka.

Anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till avlöningar till icke-ordinarie personal torde böra uppräknas med 1 300 kronor resp. 600 kronor för utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång.

Beträffande posten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., vars storlek står i viss relation till det belopp som beräknas under den å riksstatens inkomstsida upptagna titeln Inkomster vid statens geotekniska institut, förordar jag med hänsyn till belastningen av anslagsposten under det sistförflutna budgetåret, att densamma ökas med 30 000 kronor till det av direktionen föreslagna beloppet av 200 000 kronor.

I enlighet härmed torde avlöningsanslaget böra beräknas till 468 000 kronor på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 200
4. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	200 000
Summa kronor	468 000;

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 468 000 kronor.

[63.] 3. **Statens geotekniska institut: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	119 000	257 400
1948/49 (statsliggaren s. 390) ..	126 000	
1949/50	242 000	

Direktionen för statens geotekniska institut har i sina petita för nästa budgetår beräknat anslaget till 250 000 kronor, innebärande en ökning med 124 000 kronor jämfört med anslaget för innevarande budgetår. Jämlikt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter för anslagets användning äger institutet överskrida vissa i anslaget ingående delposter med belopp, motsvarande den del av utgifterna, som skall ersättas av uppdragsgivare. Huvudparten av den föreslagna ökningen, nämligen 112 000 kronor, hänför sig till dylika utgifter och motsvarar de överskridanden av resp. anslagsposter, som förekommo under budgetåret 1947/48. Av nyssnämnda belopp å 112 000 kronor belöpa på reseersättningar 15 000 kronor, på expenser 75 000 kronor, på underhåll av den

standardiserade laboratorie- och fältutrustningen 20 000 kronor samt på förbrukningsmateriel för laboratoriet 2 000 kronor. Därjämte föreslås, med hänsyn till belastningen av anslagsposten till sjukvård samt av delposten till värme, vatten, gas och elektricitet, en ökning av dessa poster med 300 kronor resp. 1 700 kronor. Slutligen innefattar den föreslagna anslagshöjningen också en ökning av institutets övriga expensmedel för den icke självfinansierande verksamheten med 6 000 kronor samt av delposten till apparater och redskap för forskning med 4 000 kronor. De båda sistnämnda ökningarna ha motiverats framför allt med hänvisning till inträdda prisstegringar samt behovet av nyanskaffningar av utrustning.

Departementschefen. Såsom framgår av det föregående svarar institutets omkostnadsanslag, sådant det hitintills beräknats å riksstaten, icke mot den verkliga medelsförbrukningen å anslaget, i det att en stor del av de omkostnader, för vilka ersättning inflyter från institutets uppdragsgivare, finansieras genom överskridande av anslaget. Då jag icke finner anledning ifrågasätta någon reell nedskärning av dessa utgifter, som ju täckas av motsvarande belopp å riksstatens inkomstsida, biträder jag direktionens förslag, att hänsyn toges till desamma vid beräkningen av omkostnadsstaten och förordar därför, att det av direktionen för ifrågavarande utgifter beräknade totalbeloppet av 112 000 kronor inräknas i anslaget. Ej heller den föreslagna uppräkningen av posterna till sjukvård samt till värme, vatten, gas och elektricitet med sammanlagt 2 000 kronor föranleder någon erinran från min sida. Med hänsyn till den för innevarande budgetår genomförda ökningen av expensposten med 7 000 kronor är jag icke f. n. beredd att tillstyrka någon ytterligare ökning för detta ändamål. Vad slutligen beträffar den ifrågasatta ökningen av delposten till apparater och redskap för forskning anser jag mig böra tillstyrka en ökning av denna post med 2 000 kronor.

I enlighet härmed skulle institutets omkostnadsanslag för nästa budgetår komma att sluta på ett belopp av 242 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 242 000 kronor.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[64.] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	168 500	153 000
1948/49 (statsliggaren s. 391) ..	179 000	
1949/50 (förslag)	182 500	

Kommerskollegium har i skrivelse den 15 september 1948 äskat anslag för statens elektriska inspektions verksamhet under budgetåret 1949/50.

Kollegium hemställer liksom i sina petita för innevarande budgetår, att två ordinarie assistenttjänster vid inspektionen uppflyttas från Ca 24 till Ca 27 med tjänstebenämningen förste distriktsingenjör samt att tjänstebenämningen för inspektionens båda övriga assistenter, av vilka en är placerad i Ca 24 och en i Ca 27, ändras till distriktsingenjör. Såsom skäl härför har kollegium anfört bl. a. följande.

De hos inspektionen tjänstgörande assistenterna ha till huvudsaklig uppgift att biträda statsinspektörerna, vilka äro placerade i Ca 31, samt, då så erfordras, vikariera för dem. Vid tillsättande av assistentbefattning bör därför krävas, att vederbörande skall äga kompetens för statsinspektörstjänst. Med hänsyn härtill måste assistenternas nuvarande löneställning enligt ämbetsverkets mening anses mycket otillfredsställande och det har även på grund härav visat sig svårt att erhålla kompetenta sökande till nu ifrågavarande befattningar.

I enlighet med vad sålunda anförts beräknar kollegium inspektionens avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 till 182 500 kronor.

Statens lönenämnd har i tidigare avgivet utlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot de av kommerskollegium föreslagna tjänsteförändringarna.

Departementschefen. På de av kommerskollegium anförda skälen samt med hänsyn till de speciella arbetsförhållandena vid statens elektriska inspektion anser jag mig ej böra motsätta mig förslaget att två av inspektionens assistenttjänster i Ca 24 utbytas mot förste distriktsingenjörstjänster i Ca 27. Jag har ej heller något att erinra mot, att tjänstebenämningen för de båda återstående assistenttjänsterna ändras till distriktsingenjör.

I enlighet härmed bör inspektionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med 182 500 kronor på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens elektriska inspektion *dels* utbyta två assistenttjänster i Ca 24 mot två förste distriktsingenjörstjänster i Ca 27, *dels ock*

ändra tjänstebenenämningen för en assistenttjänst i Ca 24 till distriktsingenjör;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	127 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	36 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 700
Summa kronor 182 500;	

c) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 182 500 kronor.

[65.] 2. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader** (statsliggaren s. 391). Anslaget, vilket för budgetåret 1948/49 är uppfört med 19 300 kronor, torde i enlighet med av kommerskollegium framlagt förslag böra för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 19 300 kronor.

[66.] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström** (statsliggaren s. 392). Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 2 000 kronor. Anslaget torde jämväl för budgetåret 1949/50 böra upptagas med samma belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

H. Djurgårdsnämnden.

[67.] 1. **Djurgårdsnämnden: Avlöningar**, (statsliggaren s. 392). Anslaget är för budgetåret 1948/49 anvisat med 89 300 kronor. Djurgårdsnämnden har hemställt, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Häremot har jag icke funnit något att erinra.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 89 300 kronor.

[68.] 2. **Djurgårdsnämnden: Omkostnader** (statsliggaren s. 393). Anslaget, som för innevarande budgetår anvisats med 11 500 kronor, torde i enlighet med av djurgårdsnämnden gjord hemställan böra för budgetåret 1949/50 uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

I. Diverse.

[69.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag anfört angående anslag för ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 414 000 kronor.

[70.] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag anfört angående anslag för ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 369 000 kronor.

[71.] 3. **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor** (statsliggaren s. 393). Förevarande anslag, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 5 000 kronor, torde för budgetåret 1949/50 böra beräknas till oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[72.] 4. **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	21 000 000	22 919 958
1948/49 (statsliggaren s. 393) ..	20 800 000	
1949/50 (förslag)	25 300 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* upprättad promemoria inhämtas, att, såvitt nu kan bedömas, ifrågavarande ersättning för innevarande budgetår kommer att uppgå till 27 300 000 kronor enligt följande fördelning:

	Kronor
Tjänsteförsändelser i allmänhet	22 500 000
» från de statliga kristidsorganen	3 000 000
» från kristidsnämnderna	1 800 000

I 1948 års statsverksproposition beräknades dessa ersättningar för budgetåret 1948/49 till respektive 18 000 000, 1 500 000 och 1 300 000 kronor.

Ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår med viss procent av postverkets frankoteckensuppbörd. I promemorian meddelas, att den avsevärda ökningen av ersättningsbeloppet för dessa tjänsteförsändelser utöver det beräknade beloppet beror dels på de portohöjningar, som trädde i kraft den 1 april 1948, dels därpå, att förenämnda procenttal den 1 januari 1948 höjts från 15 till 16. Med utgångspunkt från procenttalet 16 beräknas beloppet för tjänsteförsändelser i allmänhet jämväl för budgetåret 1949/50 till 22 500 000 kronor. Ersättningen för befordran av posten från de statliga krisorganen uppskattas för nästa budgetår till ett från 1 500 000 kronor till 2 500 000 kronor förhöjt belopp och för kristidsnämndernas post till oförändrat 1 300 000 kronor under förutsättning, att kristidsnämnderna i allmänhet komma att fortsätta sin verksamhet åtminstone till utgången av år 1949. Enligt beräkningarna i promemorian skulle sålunda erfordras ett sammanlagt belopp av 26 300 000 kronor för ändamålet.

Statskontoret har i avgivet utlåtande över generalpoststyrelsens promemoria förklarat sig hava anledning till särskilt uttalande endast beträffande ersättningen för tjänsteförsändelser från de statliga kristidsorganen. Med hänsyn till att utgifterna under budgetåret 1947/48 för dessa ersättningar uppgått till ca 2 000 000 kronor, och då ransoneringslättnader redan beslutats och ytterligare sådana kunna förväntas, uttalar statskontoret, att anledning knappast föreligger att för nästa budgetår vidtaga någon höjning av det för innevarande budgetår beräknade beloppet av 1 500 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med statskontoret anser jag, att ersättningen för befordran av posten från de statliga kristidsorganen lämpligen kan beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår. Då generalpoststyrelsens beräkningar i övrigt icke givit mig anledning till erinran, förordar jag att anslaget i sin helhet upptages till (22 500 000 + 1 500 000 + 1 300 000) 25 300 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 300 000 kronor.

[73.] 5. **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 000 000	2 400 430
1948/49 (statsliggaren s. 394) ..	1 200 000	
1949/50 (förslag)	1 200 000	

Enligt en inom *generalpoststyrelsen* upprättad promemoria beräknas ersättningen till postverket för ifrågavarande ändamål komma att uppgå till 2 400 000

kronor under innevarande budgetår. Under förutsättning att ransoneringen av varor kommer att i viss utsträckning fortsätta åtminstone till utgången av år 1949, anser styrelsen att anslaget för budgetåret 1949/50 bör kunna upptagas till förslagsvis 1 500 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande ifrågasatt, huruvida någon höjning av anslaget behöver vidtagas för nästa budgetår med hänsyn till de lättnader i fråga om ransoneringen, vilka redan beslutats — särskilt genom slopandet av brödransoneringen — och till de ytterligare lättnader, som kunna förväntas.

Departementschefen. I likhet med statskontoret anser jag att förevarande anslag, med hänsyn till ovissheten om det framtida medelsbehovet, bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

[74.] 6. **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48.....	50 000	334 000
1948/49.....	120 000	
1949/50 (förslag).....	500 000	

I skrivelse den 26 oktober 1948 har *järnvägsstyrelsen* hemställt om anslag till Försvarsberedskap vid statens järnvägar med 500 000 kronor för budgetåret 1949/50. Styrelsen meddelar, att kostnaderna för reservmaterielens vård och skötsel liksom för innevarande budgetår beräknas till 300 000 kronor. Tidigare anvisade medel beräknas vara helt förbrukade vid utgången av löpande budgetår.

Härjämte hemställer styrelsen om ett belopp av 200 000 kronor avsett för upprustning av ett antal ånglok, som övertagits med förvärvade enskilda järnvägar och som redan dessförinnan avställts såsom reserv.

Mot styrelsens förslag har jag ej något att erinra.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[75.] 7. **Understöd åt skärgårdsrederier.**

	Anslag
1948/49.....	300 000
1949/50 (förslag).....	300 000

Anslaget anvisades första gången av 1948 års riksdag efter därom i propositionen 1948:261 framlagt förslag. Hittills ha subventioner beviljats i tre fall, samtliga avseende trafik i Stockholms skärgård.

För närvarande pågå underhandlingar om ordnandet av trafiken i Karlskrona skärgård. Överläggningar rörande ordnandet av skärgårdstrafiken i Stockholmsområdet ha även upptagits. I avvaktan på en slutlig lösning av dessa frågor torde medel jämväl under nästa budgetår böra stå till Kungl. Maj:ts förfogande för att disponeras för understödjande av skärgårdsrederier. Anslaget synes böra bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[76.] 8. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** (statsliggaren s. 395). För nu ifrågavarande ändamål anvisades för budgetåret 1947/48 ett anslag av 250 000 kronor. Nettoutgiften å anslaget under budgetåret uppgick till 139 095 kronor. För innevarande budgetår är anslaget anvisat med 50 000 kronor och torde för budgetåret 1949/50 böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[77.] 9. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Anslaget, som för innevarande budgetår är anvisat med 250 000 kronor, torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[78.] 10. **Planering av allmänna arbeten.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[79.] 11. **Extra utgifter.** Anslaget, som för budgetåret 1948/49 är anvisat med 40 000 kronor, torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[80.] 12. **Barntillägg** åt vissa befattningshavare i statens tjänst (statsliggaren s. 395). Anslaget, som för budgetåret 1948/49 är anvisat med 8 200 kronor, torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg* åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1948/49 under sjätte huvudtiteln anvisats	kronor 253 824 600
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1949/50 uppgå till	» 258 427 100
innebärande en ökning med	» 4 602 500
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1948/49 utgått med	» 45 162 100
skulle för nästa budgetår utgöra	» 50 051 900
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen, för budgetåret 1948/49 sammanlagt	» 208 662 500
skulle för budgetåret 1949/50 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	» 208 375 200

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gösta Kahm.

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1949/50.

A. Kommunikationsdepartementet.

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	562 300
3	Omkostnader	45 500
	Säger för kommunikationsdepartementet	607 800

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsverket:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

4	Avlöningar, därav 2 056 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	4 112 000
7	Omkostnader, därav 407 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	815 000

Vägförvaltningarna:

9	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	10 904 000
11	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen..	2 136 000
12	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobil- skattemedlen	150 000
12	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnads- styrelsens ämbetsområde	100 000

Vägunderhåll och vägbyggnader:

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande
samhällen, där kronan är väghållare:

21	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskatte- medlen	138 000 000
25	Projektering av vägar och broar, att avräknas mot auto- mobilskattemedlen	800 000
26	Nyanläggning av bygdevägar, att avräknas mot automo- bilskattemedlen	100
31	Nyanläggning av ödebygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	100
31	Byggnad av huvudvägar, att avräknas mot automobil- skattemedlen	100
32	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, att av- räknas mot automobilskattemedlen	3 000 000
33	Förstärkning och förbättring av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	11 600 000
37	Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m., att avräknas mot automobilskatte- medlen	100 000

Sid.		Kronor
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare:	
37	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	15 200 000
38	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	100
	Enskild väghållning:	
39	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.....	4 600 000
41	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 500 000
	Diverse ändamål:	
43	Vägbeläggningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000
44	Stensättning av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	100 000
45	Byggande av broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	100
49	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	250 000
50	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	125 000
51	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond	100
	Hamnar och farleder:	
52	Bidrag till hamn- och farledsundersökningar	8 000
52	Bidrag till handelshamnar och farleder	1 000 000
54	Statliga farledsarbeten	50 000
56	Byggande av fiskehamnar	1 000 000
57	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder ..	150 000
58	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	100 000
	Vatten- och avloppsledningar:	
59	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp	5 000 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	215 800 600

C. Vägtrafikväsendet.

Statens bilinspektion:

65	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	1 120 000
65	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen....	290 000
66	Registrering av motorfordon	1 000
66	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	215 000

Statens biltrafiknämnd:

67	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	223 000
69	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen....	33 000
69	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	75 000
77	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	150 000

Säger för vägtrafikväsendet 2 107 000

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Verksamheten i allmänhet:

79	Avlöningar	1 563 600
81	Undervisning	7 900
81	Undersökningar inom hydrologiska byrån	179 700
81	Observatörer	442 600
83	Telegramkostnader m. m.	333 500
85	Underhåll av stationer m. m.	41 800
85	Övriga omkostnader	100 000

Särskilda undersökningar:

86	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	5 000
87	Väderlektjänst för luftfarten	756 000
88	Aerologiska stationer	392 200
89	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8 000
89	Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten	800 000

Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut 4 630 300

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

91	Avlöningar	1 531 700
93	Omkostnader	144 100

Länsarkitektorganisationen:

93	Avlöningar	2 170 500
96	Omkostnader	254 000
96	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.	100 000
97	Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner	175 000

Säger för byggnadsväsendet 4 375 300

F. Tekniska institut.

98	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	455 200
----	---	---------

Statens geotekniska institut:

102	Avlöningar	468 000
104	Omkostnader	242 000

Säger för tekniska institut 1 165 200

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

106	Avlöningar	182 500
107	Omkostnader	19 300
107	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000

Säger för statens elektriska inspektion m. m. 203 800

Sid.

Kronor

H. Djurgårdsnämnden.

Djurgårdsnämnden:

108	Avlöningar	89 300
108	Omkostnader	11 500
Säger för djurgårdsnämnden		100 800

I. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

109	Slottsbyggnadernas delfond	414 000
109	Byggnadsstyrelsens delfond	1 369 000
109	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor ..	5 000
109	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsän- delser	25 300 000
110	Ersättning till postverket för befordran av enskildas försän- delser i ransoneringsärenden	1 200 000
111	Försvarsberedskap vid statens järnvägar	500 000
111	Understöd åt skärgårdsrederier	300 000
112	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	50 000
112	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	250 000
112	Planering av allmänna arbeten	100
112	Extra utgifter	40 000
113	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	8 200

Säger för diverse 29 436 300

Summa för huvudtiteln **258 427 100**

Bilaga 9 till
1949 års statsverksproposition.

Sjunde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3
januari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG,
NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, redogör härafter för
de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1949/50 av utgifterna un-
der riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartemen-
tet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1.] 1. Finansdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	800 000	780 986
1948/49 (statsliggaren s. 397)	885 000	
1949/50 (förslag)	998 000	

Den senast fastställda avlöningsstaten för finansdepartementet har föl-
jande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor 27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 438 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 335 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 84 400

Summa kronor 885 000.

Den arbetsbörda, som åvilar departementets statssekreteraravdelning, är av synnerligen betydande omfattning. Orsaken härtill är väsentligen att söka däri, att från departementets sida måste utövas en sammanhållande och delvis ledande verksamhet i fråga om budgetarbetet inom de olika departementen. Detta arbete är naturligtvis främst förlagt till tiden före statsverkspropositionens avlämnande men fortgår jämväl under hela riksdagen beträffande senare avlämnade propositioner. De ärenden, som hänföra sig till finansdepartementets förvaltningsområde, medföra även en ej obetydlig arbetsbelastning. För det på avdelningen ankommande arbetet hade statssekreteraren vid utgången av år 1948 till sitt förfogande en byråchef, två förste kanslissekreterare, en amanuens och en amanuensaspirant. Med hänsyn till den betydande arbetsbörda, som sålunda åvilar statssekreteraravdelningen och som under de senare åren på grund av den ökade statsverksamheten vuxit än mer i omfattning, torde en viss förstärkning av avdelningens personal, i synnerhet den som handhar de mera kvalificerade arbetsuppgifterna, vara ofrånkomlig. Jag får därför föreslå, att ytterligare en befattning som byråchef i lönegrad Cr 10 inrättas å statssekreteraravdelningen.

Det torde vara angeläget att avarbeta uppkommen balans av skatteärenden å departementets regeringsrättsbyrå. Möjligheter härtill föreligga efter vad jag erfarit inom ramen för regeringsrättens nuvarande organisation, därest ytterligare en extra föredragande anställes. Jag tillstyrker därför, att medel härför äskas. Samtidigt böra medel anvisas till erforderlig amanuens- och biträdeshjälp åt föredraganden.

Vid kanslihusets telefonväxel tjänstgöra f. n. 8 telefonister, varav 7 äro placerade i lönegrad Ca 8 och upptagna i kommunikationsdepartementets personalförteckning. Den åttonde telefonisten är anställd vid och avlönas från telegrafverket. Kommunikationsdepartementet ersätter dock månadsvis telegrafverket för denna kostnad. Då den till finansdepartementet anknutna organisationsavdelningen numera från kommunikationsdepartementet övertagit handläggningen av ärenden rörande telefonväxeln, synas nämnda befattningshavare böra avlönas från finansdepartementets avlöningsstat. Nämnda sju befattningar i lönegrad Ca 8 böra sålunda överföras till finansdepartementets personalförteckning. Med hänsyn till den utökning av telefonväxeln, som skett genom tillkomsten av kanslihusannexet, torde vara erforderligt, att därjämte en befattning som föreståndarinna för växeln inrättas i lönegrad Ca 11.

Vidare böra från kommunikationsdepartementet överföras två expeditionsvakter i lönegrad Ce 9 resp. Cg 9, vilka fullgöra vakthållningen i kanslihushallen, till den under organisationsavdelningen sorterande budcentralen, som numera förlagts till kanslihushallen.

I anledning av de föreslagna nya ordinarie tjänsterna bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med 60 700 kronor. Då vidare ett belopp av 10 000 kronor torde bli erforderligt till bestridande av kostnader för vikarier för telefonisterna under sjukdom, semester o. d., bör anslagsposten bestämmas till i runt tal 509 000 kronor.

Ökningen av den icke-ordinarie personalen medför en uppräknig av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 31 400 kronor, vartill kommer ett belopp av 2 000 kronor till täckande av kostnader för löneklassuppflyttningar m. m. Medelsbehovet under anslagsposten torde sålunda kunna uppskattas till 368 400 kronor.

Slutligen bör anslagsposten till rörligt tillägg beräknas till 93 000 kronor.

Då jag i övrigt ej ifrågasätter någon ändring av departementets avlöningsanslag, torde detsamma för nästa budgetår kunna upptagas till 998 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för finansdepartementet uppföra ytterligare en befattning som byråchef i lönegrad Cr 10, en befattning som telefonist, tillika föreståndarinna, i lönegrad Ca 11 samt sju befattningar som telefonist i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	509 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	368 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	93 000

Summa kronor 998 000;

c) till *Finansdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 998 000 kronor.

[2.] 2. Finansdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	62 000	81 810
1948/49 (statsliggaren s. 397)....	66 000	
1949/50 (förslag)	278 000	

I gällande omkostnadsstat för finansdepartementet har bl. a. upptagits till expenser förslagsvis 43 000 kronor, varav högst 33 000 kronor till övriga expenser.

Med hänsyn till belastningen synes en uppräknig av nämnda delpost med 9 000 kronor erforderlig.

Under hänvisning till vad som härom anförts under kommunikations-

departementets omkostnadsanslag förordar jag, att den under nämnda anslag upptagna delposten till expenser för annat än eget behov, vilken delpost för innevarande budgetår är uppförd med högst 174 500 kronor, överföres till finansdepartementets omkostnadsanslag. Med hänsyn till de ökade abonnemangskostnaderna för kanslihusets nya telefonväxel torde posten böra uppräknas med 28 500 kronor till 203 000 kronor.

Omkostnadsanslaget bör sålunda beräknas till 278 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 278 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[3.] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	637 000	585 657
1948/49 (statsliggaren s. 398)	657 000	
1949/50 (förslag)	660 000	

Den för kammarkollegiet senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 364 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
Maj:t, *förslagsvis* » 15 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal » 218 500
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 59 500

Summa kronor 657 000.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *kammarkollegiet* framlagt förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1949/50.

Kollegiet har därvid i fråga om personalförteckningen till en början upprepat sitt förslag om lönegradsuppflyttningar för vissa befattningar vid advokatfiskalskontoret, nämligen befattningen såsom förste advokatfiskal från Ca 31 till Ca 33, befattningen som advokatfiskal från Ca 29 till Ca 31 och fiskalsbefattningarna från Ca 24 till Ca 27. Till stöd för detta förslag har kollegiet åberopat vad styrelsen härom anfört i sin statskrivelse den 9 september 1947 (se 1948: VII ht s. 5).

Vidare har kollegiet hemställt, att nuvarande 4 byråsekreterarbefattningar i lönegrad Ca 24, med vilka vore förenade föredragningsskyldighet, måtte uppflyttas till lönegrad Ca 27.

Med hänsyn till kostnaderna för nämnda lönegradsuppflyttningar samt uppkommande besparingar har kollegiet föreslagit en höjning av anslags-

posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 372 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har med hänsyn till belastningen av kollegiet nedräknats till 7 000 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har kollegiet — liksom i statskrivelsen för innevarande budgetår (se 1948: VII ht s. 5—6) och på samma skäl — föreslagit, att arvodet till de två amanuenser, som avdelats för handläggning av ärenden angående ny kommunindelning, måtte uppräknas från 904 kronor till 1 008 kronor för månad, motsvarande en höjning från 23 till 25 löneklassen. Kollegiet har framhållit, att av de båda amanuenserna, som inneha befattningarna, den ene redan uppflyttats enligt den reglerade befordringsgången till lönegrad Ce 23 löneklass 23 och den andre under innevarande budgetår uppflyttas i samma lönegrad och -klass. Kostnaden för den föreslagna arvodeshöjningen härför har beräknats till 2 500 kronor för år.

Merkostnaderna för löneklassuppflyttningar, som varit en följd av vissa prejudicerande kammarrättsutslag (jfr prop. nr 225 1948 s. 256), ha uppskattats till 11 500 kronor.

Vidare har kollegiet ansett att ett belopp å 800 kronor, som bl. a. för innevarande budgetår anvisats för förstärkning av arbetskrafterna å kollegiets arkiv för handläggning av ärenden rörande inlösen av vissa landgillen, ej längre vore erforderligt, varför anslagsposten föreslagits minskad med nämnda belopp.

Med hänsyn till det anförda har medelsbehovet under icke-ordinarieposten angivits till 231 700 kronor.

Därest förslag om den högre biträdespersonalens löneställning ej komme att föreläggas årets riksdag, har kollegiet såsom ett provisorium begärt inrättande av tre kanslibitträdesbefattningar i lönegrad Ce 11, i samband varmed samma antal kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8 kunde vakantsättas; varjämte kollegiet hemställt, att därav föranledda dispositioner i fråga om medelsanvisningen under resp. anslagsposter måtte vidtagas.

Anslagsposten till rörligt tillägg har föreslagits upptagen till oförändrat belopp.

Enligt kammarkollegiets beräkningar skulle sålunda medelsbehovet under förevarande anslag uppgå till 670 200 kronor.

Departementschefen. Vad angår amanuenserna för kommunindelningsärenden böra bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst tillämpas jämväl å nämnda befattningshavare. Arvodenas storlek bör regleras med hänsyn härtill. I övrigt anser jag mig i nuvarande läge endast kunna tillstyrka kollegiets hemställan om ökad medelsanvisning med 11 500 kronor för löneklassuppflyttningar. Kollegiet har å andra sidan med hänsyn till belastningen redovisat ett minskat medelsbehov av sammanlagt 8 800 kronor.

Med anledning härav böra under de olika anslagsposterna anvisas, till avlöningar till ordinarie tjänstemän 364 000 kronor, till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 000 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 229 200 kronor samt till rörligt tillägg 59 800 kronor.

Medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till 660 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 364 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »	7 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 229 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 59 800

Summa kronor 660 000;

b) till Kammarkollegiet: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

[4.] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	43 600	38 452
1948/49 (statsliggaren s. 399)	43 100	
1949/50 (förslag)	40 300	

I gällande omkostnadsstat för kammarkollegiet ha bl. a. till reseersättningar upptagits förslagsvis 13 200 kronor och till expenser förslagsvis 26 900 kronor, varav förslagsvis 1 600 kronor till bränsle, lyse och vatten samt högst 25 300 kronor till övriga expenser.

Kammarkollegiet har i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 hemställt, att anslagsposten till reseersättningar med hänsyn till belastningen måtte nedsättas till 10 000 kronor. Av samma orsak har delposten till bränsle, lyse och vatten, från vilken delpost numera endast bestridas kostnader för lyse, ansetts böra nedräknas till 1 200 kronor.

Delposten till övriga expenser har av kollegiet föreslagits höjd med 800 kronor till 26 100 kronor. Säsom skäl har åberopats merkostnader genom höjd nattvaktslön å 300 kronor samt vidgat städningsområde, som föranlett en merutgift av 500 kronor, allt för år (jfr 1948: VII ht s. 7).

Omkostnadsanslaget har sålunda av kollegiet beräknats till 40 300 kronor.

Departementschefen. Med biträdande av kammarkollegiets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 40 300 kronor.

[5.] 3. Statskontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	908 000	1 007 121
1948/49 (statsliggaren s. 399)	963 000	
1949/50 (förslag)	960 000	

Den för statskontoret senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 533 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 335 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 95 000

Summa kronor 963 000.

I skrivelse den 26 augusti 1948 har *statskontoret* framlagt förslag angående medelsbehovet för nästa budgetår. Ämbetsverket har därvid föreslagit ordinariesättning *dels* av en fr. o. m. budgetåret 1937/38 å pensionsbyrån inrättad befattning som extra ordinarie förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29 med hänsyn till det stadigvarande behovet av befattningen, *dels* av fyra extra ordinarie kanslibiträdesbefattningar, som funnits inrättade sedan många år och f. n. uppehölles av ordinarie kontorsbiträden, *dels ock*, med hänsyn till grunderna för den reglerade befordringsgången för viss biträdespersonal i statens tjänst, av en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ce 8.

Statskontoret har vidare erinrat om att ett av ämbetsverket — med anledning av 1948 års riksdags beslut att överflytta förvaltningen av avdikningslånefonden från statskontoret till lantbruksstyrelsen — hos Kungl. Maj:t framlagt förslag, att den för nämnda ändamål hos statskontoret inrättade revisorstjänsten (lönegrad Ca 24) måtte överflyttas till lantbruksstyrelsen, vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Ämbetsverket, som förutsatt att en sådan överflyttning komme till stånd, har hemställt, att nämnda revisorsbefattning måtte avföras ur personalförteckningen.

Anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* har med hänsyn till det anförda och under förutsättning att 3 kontorsbiträdesbefattningar kunde utgå, av statskontoret beräknats till 545 000 kronor.

Under anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* har statskontoret till en början begärt inrättande av en kansli-skrivarbefattning i lönegrad Ce 15 för den befattningshavare (f. n. ett kanslibiträde i Ca 11), som hade till uppgift att sköta den maskinella anläggningen för pensionsutbetalningar (ca 25 000 pensioner) med därvid före-

kommande källskatteavdrag m. m. Enligt statskontoret motsvarade minst denna tjänsteställning befattningshavaren åvilande arbetsuppgifter, som ställde stora krav på utövaren och förutsatte ett betydande mått av självständighet samt goda ledaregenskaper vid handledningen av övriga i arbetet deltagande biträden. Befattningshavaren hade också av ämbetsverket tillagts vikariatslön såsom kansliskrivare.

Statskontoret har vidare, med åberopande av arbetsbördans successiva ökning och behovet av någon personalreserv, hemställt om ökad medelsanvisning med 12 000 kronor för anställande av en amanuens och ett biträde.

För avlönande av tillfälliga expeditionsvakter samt tillfälliga biträden på pensionsbyrån och övriga byråer ävensom för övertidsersättningar har ämbetsverket under anslagsposten angivit ett ökat medelsbehov av sammanlagt 21 400 kronor. Därvid beräknades enbart pensionsbyråns behov av tillfälliga arbetsbiträden vid kalenderårsskiftet för mottagande, sortering, numrering och förtecknande m. m. av pensionärernas debetsedlar ävensom för uträkning av skatteavdrag draga en kostnad av ca 12 000 kronor.

Under hänsynstagande till — förutom merbelastningen å anslagsposten för nu nämnda ändamål — även normala löneklassuppflyttningar samt den besparing å anslagsposten, som uppkomme genom det föreslagna ordinariesättandet av en förste byråsekreterartjänst, fyra kanslibiträdestjänster och en kontorsbiträdestjänst, har statskontoret hemställt, att anslagsposten för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till 105 000 kronor.

Avlöningsanslaget skulle sålunda enligt statskontorets beräkningar uppgå till 985 000 kronor.

Genom beslut den 3 september 1948 har Kungl. Maj:t förordnat, att revisorn hos statskontoret O. Friberg skulle, räknat fr. o. m. den 1 september 1948, för handläggning av med avdikningslånefondens förvaltning förenade arbetsuppgifter överflyttas till tjänstgöring hos lantbruksstyrelsen, varvid statskontoret hade att intill utgången av innevarande budgetår bestrida Fribergs avlöning.

I skrivelse den 25 november 1948 har statskontoret vidare föreslagit en uppräknig av icke-ordinarieposten för nästa budgetår med 7 000 kronor till bestridande av avlöningskostnader för en tryckeriassistent i lönegrad Cg 17.

Departementschefen. Jag har ej någon erinran mot statskontorets förslag om ordinariesättning av en förste byråsekreterarbefattning i lönegrad Ce 29, fyra kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Ce 11 och en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ce 8 samt avförande ur personalförteckningen av en befattning som revisor i lönegrad Ca 24. I samband med ordinariesättningen av förenämnda fyra kanslibiträdesbefattningar kunna samma antal ordinarie kontorsbiträdesbefattningar utgå. Ur personalförteckningen böra sålunda avföras tre befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde därför kunna uppföras med 545 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal kan genom förenämnda ordinariesättande minskas med 41 900 kronor. Å andra sidan synes posten böra uppräknas med 20 000 kronor för kostnader för bl. a. löneklassuppflyttningar och extra personal å pensionsbyrån. I avvaktan på resultatet av pågående biträdesutredning torde avlöningsförmånerna för den befattningshavare, som sköter bl. a. den maskinella anläggningen för pensionsutbetalningar, böra utgå enligt nuvarande grunder. Anslagsposten torde alltså kunna bestämmas till 313 000 kronor.

Slutligen bör anslagsposten till rörligt tillägg upptagas till 102 000 kronor.

Medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till 960 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statskontoret gällande personalförteckningen upptaga ytterligare en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29 och ytterligare fyra kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Ca 11 ävensom ur personalförteckningen avföra en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29, en revisorsbefattning i lönegrad Ca 24 och tre kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 545 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 313 000
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	» 102 000

Summa kronor 960 000;

c) till Statskontoret: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kronor.

[6.] 4. Statskontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	273 000	282 734
1948/49 (statsliggaren s. 400)	303 500	
1949/50 (förslag)	303 000	

I gällande omkostnadsstat för statskontoret ingår en post till sjukvård m. m. å förlagsvis 4 000 kronor och en post till expenser å förlagsvis 253 000 kronor. Av posten till expenser må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till övriga expenser för eget behov högst 95 500 kro-

nor och till övriga expenser för annat än eget behov (tryckning av mantalsblanketter m. m.) förslagsvis 132 500 kronor. Posten till publikationstryck har upptagits till förslagsvis 42 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 26 augusti 1948 har *statskontoret* med hänsyn till belastningen å posten till sjukvård m. m. föreslagit en uppräkningsanslag med 1 000 kronor till 5 000 kronor.

I fråga om den under anslagsposten till *expenser* uppförda delposten till övriga expenser för eget behov har statskontoret föreslagit en höjning med 24 500 kronor till 120 000 kronor. Till stöd för nämnda höjning har statskontoret åberopat följande sammanställning, vari — förutom den beräknade medelsåtgången för nästa budgetår under ifrågavarande delpost — angivits den faktiska medelsåtgången för budgetåren 1946/47 och 1947/48, den beräknade medelsåtgången för innevarande budgetår samt riksstatsanslagen för budgetåren 1946/47—1948/49.

	1946/47	1947/48	1948/49	1949/50
Riksstatsanslag	55 000	77 500	95 500	—
Renhållning och städning	15 361: 49	20 182: 96	25 000	25 000
Skrivmaterialier och papper	47 154: 35	22 238: 71	25 000	25 000
Telefon och telegram	14 153: 64	15 295: 12	15 000	15 000
Möbler och maskiner	19 594: 97	65 288: 65	47 000	47 000
Bokinköp och bindning	9 413: 52	7 936: 75	8 000	8 000
Summa	105 677: 97	130 942: 19	120 000	120 000

I anslutning till denna sammanställning har statskontoret framhållit, att de ökade städningskostnaderna hänförde sig dels till nytt kollektivavtal för städningspersonalen från och med den 1 januari 1948, dels till viss lokalutvidgning i samband med inredande av sju nya tjänsterum i vindsvåningen av statskontorets ämbetsbyggnad, dels ock till återinförande i viss utsträckning av den under senare år inställda storstädningen. I posten för möbler och maskiner inginge bl. a. kostnaderna för hyra m. m. av pensionsbyråns hollerithmaskiner å ca 24 000 kronor. Vidare har ämbetsverket sagt sig vilja understryka, att ett fullt och effektivt utnyttjande av den relativt knappt beräknade personalen måste förutsätta tillgång till arbetsbesparande maskiner i erforderlig omfattning, främst räkne- och bokföringsmaskiner av olika slag. Det intensiva utnyttjandet av den befintliga maskinparken krävde även att förnyelse av förslitna maskiner ägde rum. Slutligen har anslagsposten till publikationstryck på grund av fortsatt utvidgning av statsliggaren, nödvändig ökning av upplagan samt tillkomsten av den nya pappersskatten föreslagits höjd till 60 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen synes viss höjning av omkostnadsanslaget erforderlig. Sålunda bör anslagsposten till sjukvård m. m. uppräknas med 1 000 kronor till 5 000 kronor, delposten till övriga expenser för eget behov med 18 500 kronor till 114 000

kronor bl. a. med hänsyn till kostnaderna för maskinhyra samt anslagsposten till publikationstryck med 13 000 kronor till 55 000 kronor. Då emellertid delposten till övriga expenser för annat än eget behov med hänsyn till belastningen torde kunna nedräknas med ett mot förenämnda höjningar svarande belopp, synes omkostnadsanslaget för nästa budgetår kunna uppföras med i runt tal 303 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statskontoret: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 303 000 kronor.

[7.] 5. Kammarrätten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 397 000	1 378 344
1948/49 (statsliggaren s. 400) ..	1 501 200	
1949/50 (förslag)	1 505 000	.

Gällande avlöningsstat för kammarrätten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	631 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	19 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	706 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	144 400

Summa kronor 1 501 200.

I skrivelse den 14 september 1948 har kammarrätten gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1949/50.

Ämbetsverket har därvid hemställt, att två befattningar som extra ordinarie kammarrättsråd måtte uppföras på ordinarie stat samt att 4 assessorsbefattningar måtte utbytas mot kammarrättsrådsämbeten (jfr 1947: VII ht s. 17 och 1948: VII ht s. 11).

Beträffande biträdespersonalen med skriv- och kontorsgöromål har kammarrätten föreslagit *dels* inrättande av 5 kansliskrivarbefattningar i lönegrad Ca 15 och en kontoristbefattning i lönegrad Ca 13 *dels* ock ordinarie-sättning av en kansliskrivarbefattning i lönegrad Ce 15 och en kanslibiträdesbefattning i lönegrad Ce 11, varvid 8 befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 kunde indragas. Samtidigt har kammarrätten framhållit, att befattningen som skrivbiträde i lönegrad Ca 6 genom den nuvarande innehavarens befordran till högre ordinarie tjänst kunde avföras ur personalförteckningen. Medel för nämnda skrivbiträdesbefattning hade ej anvisats för innevarande budgetår (se 1948: VII ht s. 12).

Vidare har kammarrätten i skrivelse den 28 oktober 1948 meddelat, att den å övergångsstat uppförda byråsekreterarbefattningen i lönegrad Ca 24

genom dödsfall blivit vakant och därför kunde indragas. En del av de göromål, som tidigare åvilat innehavaren av nämnda byråsekreterarbefattning, skulle övertagas av en av de föreslagna nya kansliskrivarna.

Anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* har, med beaktande av det anförda, beräknats till 727 700 kronor.

Med hänsyn till att fastighetstaxeringsdivisionen beräknades sammanträda endast 3 månader under nästa budgetår har kammarrätten uppskattat medelsbehovet under anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, till 16 600 kronor eller 3 000 kronor mindre än vad som anvisats under anslagsposten för innevarande budgetår.

Under anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* har kammarrätten upprepat ett tidigare framlagt förslag till förbättrade anställnings- och avlöningsförhållanden för den juridiskt utbildade icke-ordinarie personalen (den s. k. fiskalsgruppen) inom kammarrätten, å vilken den för amanuenspersonal gällande befordringsgången nu tillämpas. Enligt förslaget skulle vederbörande efter tjänstgöring ett år såsom aspirant i lönegrad Cf 19 befordras till extra ordinarie tjänsteman i amanuensgruppen i lönegrad Ce 22 och tjänstgöra såsom amanuens i denna grad i 2 år, under vilken tid provtjänstgöringen för befordran till fiskal delvis skulle fortsätta. I händelse av godkännande, d. v. s. om han funnes lämplig att erhålla domarförordnande, skulle han därefter befordras till kammarrättsfiskal i lönegrad Ce 25 och efter ytterligare 1½ års tjänstgöring erhålla lönegrad Ce 27. Om vederbörande icke godkändes för fiskalsbefordran, kunde han kvarstå i amanuensgruppen och befordras enligt nu gällande befordringsgrunder. Kammarrätten har som motivering för sitt förslag till förbättrad befordringsgång bl. a. framhållit, att den konkurrens om arbetskraften, som sedan flera år tillbaka gjort sig gällande, medförde i stort sett samma svårigheter för kammarrätten som för hovrätterna att tillfredsställande rekrytera fiskalsgrupperna. I samband härmed har kammarrätten erinrat om den befordringsgång, 1948 års riksdag fastställt för viss motsvarande icke-ordinarie personal vid domstolarna (se prop. nr 146, r. skr. nr 205). — Merkostnaderna för den föreslagna befordringsgången ha av kammarrätten uppskattats till 35 400 kronor, varav dock 12 204 kronor motsvarade en av redan nu gällande befordringsgång för amanuenspersonalen föranledd automatisk ökning.

Vaktpersonalen har ansetts böra utökas med en expeditivsvakt i lönegrad Ce 9. Behovet har motiverats med den ökning av vaktpersonalens arbetsuppgifter, som föranleddes därav att kammarrättens nuvarande tre lokaler vore avlägset belägna från varandra.

Till täckande av merkostnaden för löneklassuppflyttningar har beräknats 288 kronor.

Vidare har för vikariatsersättningar å fastighetstaxeringsdivisionen under icke-ordinarieposten upptagits ett belopp av 387 kronor, avseende 3 månader under nästa budgetår, vilket innebär en minskning med 3 225 kronor i förhållande till medelsanvisningen för ändamålet för innevarande budgetår.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och den minskning av anslagsposten, som betingades av förenämnda ordinariesättning av 2 befattningar som kammarrättsråd samt en kansliskrivar- och en kanslibiträdesbefattning ävensom uppflyttningen av 4 assessorsbefattningar till kammarrättsrådsämbeten, har kammarrätten beräknat icke-ordinarieposten till 639 300 kronor.

Till rörligt tillägg har kammarrätten föreslagit oförändrat belopp, 144 400 kronor.

Enligt förenämnda beräkningar skulle avlöningsanslaget uppgå till 1 528 000 kronor.

Infordrade utlåtanden rörande den föreslagna ändringen av anställnings- och avlöningsförhållandena för den juridiskt utbildade icke-ordinarie personalen ha avgivits av *statens lönenämnd* den 6 och av *statskontoret* den 13 oktober 1948. Lönenämnden har därvid — med erinran om att nämnden i utlåtande den 23 september 1948 angående befordringsgång för rekryteringspersonal med högre skoglig utbildning uttalat sig för att frågan om statliga befordringsgångar och deras utformning upptoges till omprövning i ett sammanhang med beaktande av hittills vunna erfarenheter — framhållit såsom tveksamt om i detta läge en särskild befordringsgång för kammarrättens personal nu borde tillskapas. Med hänsyn till att en sådan särskild befordringsgång fastställts för hovrätternas rekryteringspersonal ville lönenämnden emellertid icke motsätta sig en provisorisk förbättring av befordringsförhållandena jämväl för kammarrättens personal, därest en sådan förbättring ansåges påkallad av rekryteringsskäl. Enligt lönenämndens mening borde emellertid en provisorisk befordringsgång för kammarrättens ifrågavarande personal mera ansluta sig till den nuvarande, för tingsmeriterade jurister i allmänhet gällande. Med utgångspunkt härifrån har lönenämnden föreslagit den ändringen i den av kammarrätten förordade befordringsgången att lönegraden Ce 25 utbyttes mot lönegraden Ce 24.

I sitt förenämnda utlåtande har statskontoret — med framhållande bl. a. av att de skäl, som låge till grund för beslutet om en särskild befordringsgång för hovrättsjurister, ej gjorde sig gällande med samma styrka beträffande kammarrättens jurister — ansett sig ej kunna biträda kammarrättens förevarande förslag till befordringsgång.

Vidare ha *Sveriges juristförbund* och *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* inkommit med var sin skrift rörande frågan om en särskild befordringsgång för den rättsbildade personalen vid kammarrätten.

Departementschefen. Kammarrättens förslag under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän om uppförande på ordinarie stat av två befattningar som extra ordinarie kammarrättsråd anser jag mig kunna biträda utan att därigenom taga ställning till frågan om kammarrättens framtida organisation. Däremot kan jag ej tillstyrka övriga förslag om ordinariesättning och lönegradsuppflyttningar. I överensstämmelse med kammarrättens förslag bör en byråsekreterarbefattning i lönegrad Ca 24 å övergångsstat och en skrivbiträdesbefattning i lönegrad Ca 6 avföras ur

personalförteckningen. Med hänsyn till att för sistnämnda befattning medel ej förut beräknats kan anslagsposten bestämmas till 652 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör i enlighet med kammarrättens förslag minskas med 3 000 kronor till 16 600 kronor.

Kammarrättens förslag om förbättring av befodringsförhållandena för den juridiskt utbildade icke-ordinarie personalen bör upptagas till behandling i samband med att frågan om statliga befodringsgångar och deras utformning upptages till omprövning i ett sammanhang.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal synes ytterligare medelsanvisning endast böra ske med 12 500 kronor för automatiska lönegrads- och löneklassuppflyttningar samt med 7 400 kronor till avlönande av en befattningshavare, som komme att övertaga vissa, byråsekreterare tidigare åliggande göromål. Efter avdrag med 33 000 kronor i anledning av ordinariesättningen av två extra ordinarie kammarrättsrådsbefattningar och med 3 225 kronor i anledning av det minskade behovet av vikariatsersättningar å fastighetstaxeringsdivisionen synes anslagsposten kunna bestämmas till i runt tal 689 900 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas till 146 500 kronor.

Medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till 1 505 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kammarrätten gällande personalförteckningen uppföra två kammarrättsrådsämbeten i lönegrad Ca 33 samt ur förteckningen avföra två befattningar som kammarrättsråd i lönegrad Ce 33, en befattning som byråsekreterare å övergångsstat i lönegrad Ca 24 och en skrivbiträdesbefattning i lönegrad Ca 6;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	652 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	16 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	689 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	146 500

Summa kronor 1 505 000;

c) till Kammarrätten: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 505 000 kronor.

[8.] 6. Kammarrätten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	58 000	62 299
1948/49 (statsliggaren s. 401) ..	58 000	
1949/50 (förslag)	65 000	

I gällande omkostnadsstat för kammarrätten ha bl. a. till sjukvård m. m. upptagits förslagsvis 6 000 kronor och till expenser förslagsvis 53 600 kronor, varav till övriga expenser högst 42 600 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 14 september 1948 har *kammarrätten* med hänsyn till belastningen begärt höjning för nästa budgetår av posten till sjukvård m. m. med 600 kronor till 6 600 kronor. Vidare har delposten till övriga expenser ansetts böra uppräknas med 17 400 kronor till 60 000 kronor med hänsyn till ökat medelsbehov för underhåll och förnyelse av skriv- och räknemaskiner, erforderliga bokinköp och inbindningsarbeten m. m.

Departementschefen. I nuvarande läge anser jag mig ej kunna biträda kammarrättens förslag om ökad medelsanvisning under förevarande anslag i vidare mån än att delposten till övriga expenser uppräknas med 7 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[9.] 7. Kammarrätten: Kammarrättens årsbok.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 000	7 712
1948/49 (statsliggaren s. 402)	6 000	
1949/50 (förslag)	7 000	

Kungl. Maj:t har senast den 3 maj 1946 meddelat beslut beträffande de arvoden, som må utgå av anslaget.

I sin förut omförmälda skrivelse den 14 september 1948 har *kammarrätten* föreslagit viss höjning av nu utgående redaktörsarvoden och referatersättningar. Med hänsyn härtill ävensom till de ökade tryckningskostnaderna har kammarrätten ansett en uppräkning av anslaget till 8 500 kronor erforderlig.

Departementschefen. Förslaget om höjning av nuvarande redaktörsarvoden och referatersättningar kan jag ej biträda. Däremot synes anslaget med hänsyn till belastningen böra uppräknas till 7 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

[10.] 8. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	920 000	1 109 774
1948/49 (statsliggaren s. 402)	1 105 000	
1949/50 (förslag)	1 165 000	

Gällande avlöningsstat för statistiska centralbyrån har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	705 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	»	286 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	114 000

Summa kronor 1 105 000.

I skrivelse den 28 augusti 1948 har *statistiska centralbyrån* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1949/50.

Centralbyrån har därvid till en början upprepat sitt förslag om ordinarie-sättande av 2 förste byråsekreterarbefattningar i lönegrad Ce 29 å folkbokföringsavdelningen (se 1948: VII ht s. 16) och med anledning härav begärt uppräknig av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 27 000 kronor till 732 000 kronor.

Rörande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har centralbyrån erinrat om att ämbetsverket å tilläggsstat för budgetåret 1947/48 beviljats 3 000 kronor till bestridande av de på budgetåret belöpande kostnaderna för utförande av vissa undersökningar vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar i rationaliserings- och besparingssyfte (se prop. nr 163/1948 s. 38). För ändamålet hade anställts en tjänsteman från en länsstyrelse. Det vore angeläget att inspektion av länsbyråerna från centralbyråns sida förrättades med jämna mellanrum även i fortsättningen. Arbetsbördan för folkbokföringsavdelningens ledande befattningshavare vore emellertid f. n. så stor, att dessa endast i begränsad utsträckning varit i tillfälle att utföra sådana inspektioner. Med hänsyn härtill har centralbyrån föreslagit utökning av personalen å nämnda avdelning med en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27.

Jämväl arbetsuppgifterna för vaktpersonalen ha enligt centralbyrån ökat i sådan omfattning, att ytterligare en expeditionsvakt i lönegrad Ce 9 ansetts erforderlig.

Beträffande biträdespersonalen har centralbyrån — som grundat sina beräkningar på den av 1947 års riksdag i anledning av förslag i statsverkspropositionen medgivna personalorganisationen — begärt medel för avlönande av ytterligare 15 biträden. I anslutning härtill har centralbyrån anfört i huvudsak följande. Den i fjolårets statskrivelse omnämnda omläggningen av den årliga befolkningsstatistiken på grund av folkbokföringsreformen, vilken omläggning avsetts äga rum från den 1 januari 1949, borde lämpligen

uppskjutas till den 1 januari 1950. Den därav betingade personalförstärkningen å den befolkningsstatistiska avdelningen uppskattade centralbyrån till 3 biträden. — Beträffande universitetsstatistiken ansåge centralbyrån påkallat, att i stället för sammanfattande redogörelser för en längre tidrymd bearbetningen av statistiken verkställdes för år. Under budgetåret 1947/48 hade för det löpande arbetet å universitetsstatistiken avdelats ett biträde, varjämte medel anvisats till ytterligare två biträden för särskilda arbetsuppgifter rörande denna statistik. Därest centralbyråns förenämnda förslag angående årlig bearbetning av statistiken genomfördes, beräknades det totala personalbehovet av den med sistnämnda statistik sysselsatta personalen till två biträden eller ett biträde mindre än under budgetåret 1947/48. — För den löpande skötseln av avdelningen för det centrala automobilregistret hade under vartdera av budgetåren 1946/47 och 1947/48 anvisats medel till 20 biträden, varav å ordinarie riksstat till 7 biträden och å tilläggsstat till ytterligare 13 biträden. Då frågan om registrets slutliga organisation fortfarande stode öppen och förmodligen ej komme att lösas nästa budgetår, ansåge centralbyrån att medel till nämnda 20 biträden, som erfordrades för fullgörande av de nuvarande arbetsuppgifterna, borde äskas redan i statsverkspropositionen. — Vad slutligen folkbokföringsavdelningen anginge vore inom en nära framtid en allmän översyn av folkbokföringen att förvänta. Med anledning härav hade centralbyrån föreslagit att uppläggandet av det centrala sökregistret över rikets befolkning uppsköttes ytterligare ett år. Någon personalförstärkning vore därför ej erforderlig å folkbokföringsavdelningen.

Kostnaderna för de föreslagna icke-ordinarie befattningarna ha av centralbyrån beräknats till sammanlagt 88 000 kronor. Då icke-ordinarieposten för innevarande budgetår uppräknats med 30 000 kronor till personalförstärkning, ha nettokostnaderna för ifrågavarande befattningar i förhållande till nuvarande medelsanvisning för ändamålet angivits till 58 000 kronor. Vidare har såsom merutgift för löneklassuppflyttningar kalkylerats med 4 000 kronor. Då ordinariesättandet av förenämnda 2 förste byråsekreterarbefattningar medför en besparing å anslagsposten av 27 000 kronor, har centralbyrån angivit medelsbehovet under icke-ordinarieposten till 321 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har föreslagits höjd till 125 000 kronor.

Förevarande anslag skulle sålunda enligt centralbyråns beräkningar kunna bestämmas till 1 178 000 kronor.

Departementschefen. Då folkbokföringen ännu ej kan anses ha fått sin slutliga utformning, synes mig lämpligt att frågan om upprättande av det centrala sökregistret i enlighet med centralbyråns förslag uppskjutes ännu ett år.

Mot statistiska centralbyråns förslag om ordinariesättning av två förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29 har jag ej någon erinran. Anslagsposten

till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör därför ökas med 27 000 kronor till 732 000 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har centralbyrån föreslagit en utökning av folkbokföringsavdelningens personal med en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 för att bereda centralbyrån möjlighet att anordna inspektioner vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar. Jag har i annat sammanhang denna dag begärt anvisande på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår av 12 000 kronor till bestridande av kostnader för undersökningar vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar i rationaliserings- och besparingssyfte. Resultatet av dessa undersökningar torde böra avvaktas, innan förenämnda förste byråsekreterarbefattning inrättas. Medel torde emellertid beräknas för ändamålet även för nästa budgetår.

Centralbyråns förslag under denna anslagspost att inrätta en befattning som expeditionsvakt i lönegrad Ce 9 kan jag ej biträda.

På förenämnda tilläggsstat har jag även begärt anvisande av 25 600 kronor för att täcka återstående kostnader för 13 biträden å avdelningen för det centrala automobilregistret. Då enligt vad jag inhämtat det centrala automobilregistrets framtida organisation f. n. är föremål för undersökning av 1948 års statistikutredning, synes i avvaktan på resultatet av denna undersökning den nuvarande organisationsformen och omfattningen av registret t. v. kunna bestå. För nästa budgetår torde sålunda medel till avlöande av nämnda 13 biträden böra äskas redan nu. Medelsanvisningen torde i likhet med vad som skett för innevarande budgetår kunna begränsas till 25 600 kronor. Den biträdeshjälp, centralbyrån begär för ifrågasatta omläggningar av den årliga befolkningsstatistiken och universitetsstatistiken, bör kunna tillgodoses inom ramen för nuvarande personalorganisation.

För täckande av merkostnader för automatiska lönegrads- och löneklass-uppflyttningar bör beräknas 9 900 kronor.

Med hänsyn till det anförda och till den minskade belastning å anslagsposten som uppkommer genom ordinariesättandet av två förste byråsekreterarbefattningar, torde icke-ordinarieposten böra bestämmas till i runt tal 307 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas till 126 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statistiska centralbyrån utbyta två befattningar som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29 mot två befattningar som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	732 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	307 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	126 000

Summa kronor 1 165 000;

c) till *Statistiska centralbyrån*: *Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 165 000 kronor.

[11.] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	765 000	969 089
1948/49 (statsliggaren s. 403) ..	580 000	
1949/50 (förslag)	340 000	

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1948 rörande medelsbehovet under budgetåret 1949/50 har *statistiska centralbyrån* gjort framställning om att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 340 000 kronor. Ämbetsverket har därvid meddelat, att till det för innevarande budgetår anvisade beloppet komme en reservation av ca 41 500 kronor. För de arbetsuppgifter som skulle utföras under nästa budgetår har centralbyrån beräknat en till 50 personer reducerad arbetsstyrka (f. n. 100 personer) bli- va erforderlig. Med hänsyn till de kvarstående arbetenas natur har denna nedskärning dock ej ansetts beröra den kvalificerade personalen.

I anslutning till anslagsäskandena för nästa budgetår har centralbyrån meddelat, att enligt de bestämmelser, som gällde för folkräkningarnas an- ordnande, ny folkräkning skulle äga rum den 31 december 1950 samt att centralbyrån utgått ifrån att en sådan komme till stånd. Under nästa bud- getår torde enligt centralbyrån huvudsakligen planläggning och en del and- ra förberedelsearbeten för 1950 års folkräkning behöva komma till utföran- de. Bestridandet av de med detta arbete förenade kostnaderna, som beräk- nades bli förhållandevis obetydliga, torde få bestridas från förevarande anslag.

Departementschefen. Centralbyråns beräkning av förevarande anslag an- ser jag mig kunna biträda.

Därest riksdagen ej framställer erinran häremot, torde jämväl kostnader- na för förberedelsearbeten till 1950 års folkräkning bestridas från anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån*: *Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

[12.] 10. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	353 000	432 591
1948/49 (statsliggaren s. 403) ..	358 000	
1949/50 (förslag)	305 000	

Den senast fastställda omkostnadsstaten för statistiska centralbyrån har följande lydelse:

Omkostnadsstat.**U t g i f t e r:**

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	22 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	6 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	223 500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	121 000
Summa kronor		373 000

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Försäljningsmedel för publikationer	kronor	15 000
Nettoutgift kronor		358 000.

Av posten till expenser må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 27 500 kronor, därav 10 500 kronor för verksamheten i allmänhet, 15 000 kronor för 1945 års folkräkning och 2 000 kronor för 1948 års valstatistik samt till övriga expenser högst 196 000 kronor, därav 75 000 kronor för verksamheten i allmänhet, 107 000 kronor för 1945 års folkräkning och 14 000 kronor för 1948 års valstatistik.

Statistiska centralbyrån har i sin förut omförmälda skrivelse den 28 augusti 1948 under anslagsposten till e x p e n s e r beräknat medelsbehovet för verksamheten i allmänhet och för 1945 års folkräkning. Därvid har centralbyrån föreslagit en uppräknings av delposten till övriga expenser för verksamheten i allmänhet å högst 75 000 kronor till 84 200 kronor med motivering att städningskostnaderna ökat sedan nytt kollektivavtal trätt i kraft den 1 januari 1948, innebärande en kostnadsökning av 3 000 kronor, samt att ytterligare behov av materialier förefunnes å folkbokföringsavdelningen (jfr 1948: VII ht s. 21).

Med hänsyn till beräknad belastning har centralbyrån ansett, att de under anslagsposten till expenser i vad avser 1945 års folkräkning upptagna delposterna till bränsle, lyse och vatten å förslagsvis 15 000 kronor och till övriga expenser å högst 107 000 kronor borde minskas med 10 000 resp. 33 000 kronor till 5 000 resp. 74 000 kronor.

Medelsanvisning till expenser för 1948 års valstatistik har ej begärts för nästa budgetår.

Slutligen har medelsbehovet under anslagsposten till p u b l i k a t i o n s - t r y c k beräknats stiga till 128 000 kronor, varvid förutsatts att tryckningen av den statistiska redogörelsen för 1948 års riksdagsmannaval skulle medföra en merutgift å anslagsposten av 10 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda enligt centralbyråns beräkningar för nästa budgetår kunna minskas till 315 200 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till s j u k v å r d m. m. synes med hänsyn till belastningen böra höjas med 2 500 kronor till 25 000 kronor. Centralbyråns förslag om uppräknings av den i anslagsposten till e x p e n s e r ingående delposten till övriga expenser för verksamheten i allmänhet vill jag biträda så till vida att delposten höjes med 3 500 kronor till 78 500 kronor.

Med hänsyn till pågående undersökningar inom 1948 års statistikutredning angående den statliga statistikens omfattning och utformning torde anslagsposten till p u b l i k a t i o n s t r y c k böra upptagas med oförändrat belopp.

Mot centralbyråns övriga förslag har jag ej något att erinra.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda kunna bestämmas till 305 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 305 000 kronor.

[13.] 11. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	4 000	4 268
1948/49 (statsliggaren s. 404)	4 000	
1949/50 (förslag)	4 000	

I bilaga till skrivelsen den 28 augusti 1948 har *statistiska centralbyrån* upptagit ifrågavarande anslag till oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

[14.] 12. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	75 000	57 169
1948/49 (statsliggaren s. 404)	75 000	
1949/50 (förslag)	75 000	

I skrivelse den 22 oktober 1948 har *statistiska centralbyrån* föreslagit, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp, 75 000 kronor.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[15.] 13. *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 000	11 129
1948/49 (statsliggaren s. 404)	57 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

I sin förenämnda skrivelse den 22 oktober 1948 har *statistiska centralbyrån* angivit medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 50 000 kronor, varav 45 000 kronor till driftskostnader under kalenderåret 1948 och 5 000 kronor till kostnader för vissa kvarstående arbeten med uppläggnngen av tryckande register över fastigheter.

Med biträdande av centralbyråns beräkningar hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[16.] 14. *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 500	14 621
1948/49 (statsliggaren s. 404)	34 000	
1949/50 (förslag)	26 000	

Under förevarande anslag har *statistiska centralbyrån* i sin förut omfördäda skrivelse den 22 oktober 1948 för nästa budgetår begärt anvisande av 26 000 kronor till driftskostnader under kalenderåret 1948.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[17.] 15. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	550 000	2 022 551
1948/49 (statsliggaren s. 404) ..	800 000	
1949/50 (förslag)	1 400 000	

I skrivelse den 26 februari 1948 anmälde statistiska centralbyrån, att det för budgetåret 1947/48 anvisade anslaget till viss personal vid länsstyrelserna m. m. å 550 000 kronor av centralbyrån beräknades komma att överskridas med ca 1 300 000 kronor. I anslutning härtill framhöll centralbyrån, att överskridandet väsentligen torde ha föranletts därav, att den personalram, vilken — på grundval av beräkningar framlagda av 1941 års folkbokföringskommitté — fastställts för årligen återkommande eller fasta arbetsuppgifter vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar befunnits starkt underdimensionerad (jfr även 1948: VII ht s. 23—24 och prop. nr 163/1948 s. 38).

Sedan centralbyrån i skrivelse den 26 juni 1948 inkommit med förslag rörande dispositionen av anslaget för innevarande budgetår, har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1948 — i enlighet med centralbyråns förslag — bl. a. medgivit, att sammanlagt 213 biträden finge av länsstyrelserna anställas för utförande av löpande göromål å folkbokföringsavdelningarna samt att för tillfällig personal i samband med mantalsskrivningen för år 1949 finge anställas det ytterligare antal biträden, som oundgängligen erfordrades, dock högst sammanlagt 276 biträdesmånader. Vidare har Kungl. Maj:t — i likhet med vad som skett tidigare budgetår — bemyndigat centralbyrån att, därest vid viss länsstyrelse oundgängligen skulle erfordras anställande av ytterligare biträden för folkbokföringen, efter vederbörlig prövning lämna medgivande till sådan ökning.

I sin skrivelse den 22 oktober 1948 har *statistiska centralbyrån* beräknat medelsbehovet för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar — fränsett kostnader för den fasta personalen, expenser m. m., som belasta anslag under XI ht — till i runt tal 1 600 000 kronor. Nämda belopp har fördelats sålunda:

1. Årligen återkommande arbetsuppgifter:		
a. Löpande göromål	kronor 991 100	
b. Personalförstärkning i samband med mantalsskrivningen	» 152 600 kronor	1 143 700
2. Uppläggningsarbeten	»	420 000
3. Maskinhyror	»	10 000
4. Maskintransporter	»	2 000
5. Maskinparkens underhåll m. m.	»	60 000
	Summa kronor	1 635 700.

Vad angår de löpande göromålen har centralbyrån — med hänsyn till resultatet av hittills företagna organisationsundersökningar inom

länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar — räknat med, att den behövliga stadigvarande förstärkningen av den fasta biträdespersonalen med tillfälligt anställda biträden under budgetåret 1949/50 skulle kunna hållas inom den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda personalramen eller för samtliga länsstyrelser 213 biträden. I anslutning härtill har centralbyrån framhållit, att länsstyrelserna enligt till centralbyrån lämnade uppgifter beräknat den behövliga personalförstärkningen för folkbokföringen för innevarande budgetår till 300 biträden. Centralbyrån har vidare i detta sammanhang framhållit, att den vid folkbokföringsavdelningarna på centralbyråns begäran förda arbetsstatistiken utvisade att den tillfälligt anställda personalstyrkan ännu i augusti 1948 avsevärt överstigit det biträdesantal, som upptagits i förenämnda för innevarande budgetår fastställda personalramen. Hittills företagna organisationsundersökningar syntes emellertid enligt centralbyrån utvisa att genom översyn och rationalisering av arbetsmetoderna en anpassning av personalstyrkan efter den fastställda personalramen vore möjlig att genomföra. Centralbyrån ansåge sig därför sakna anledning f. n. ifrågasätta ytterligare uppräknig av den för löpande göromål beräknade tillfälliga personalen.

Kostnaderna för den tillfälliga personalförstärkningen i samband med m a n t a l s s k r i v n i n g e n, som enligt centralbyrån för innevarande budgetår beräknades till 200 000 kronor, har av centralbyrån för nästa budgetår nedräknats till 152 600 kronor.

I fråga om uppläggningsarbetena har centralbyrån grundat sina beräkningar på antagandet att följande beslutade, kvarstående uppläggningsarbeten skulle komma till utförande under nästa budgetår, nämligen arbetet med upprättande av medborgarkort, riksbyråns sökregister och länsstyrelsernas nummerregister, tryckande register över juridiska personer, till den del detta arbete ej medhunnits under våren 1949, samt över fastigheter för områden, vilka på grund av speciella fastighetsförhållanden eller eljesi temporärt varit undantagna vid det allmänna uppläggningsarbetet, ävensom med utbyggnad av de tryckande registren över fastigheter på landet, med dubblettregister över vissa fastigheter samt med upprättande av vissa speciella avtryckskortregister (över fastigheter och juridiska personer). Ett ytterligare anstånd med sökregistrets och därmed även nummerregistrens upprättande skulle medföra en minskning av det till uppläggningsarbeten beräknade beloppet med 200 000 kronor till 220 000 kronor. — Jämväl arbetet med tillpräglig å plåtarna i det tryckande registret över fysiska personer, såvitt angår arbetsanställda, av uppgifter rörande arbetsgivare m. m., vilket arbete beslutats men ej medräknats vid uppgörandet av förevarande kostnadsberäkning, torde enligt centralbyrån kunna uppskjutas intill dess närmare utredning kunnat verkställas rörande förutsättningarna för arbetsgivareuppgifternas vidmakthållande i aktuellt skick och därmed förbundna kostnader.

Departementschefen. Med hänsyn till osäkerheten i centralbyråns beräkningar rörande medelsbehovet å länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar

för innevarande budgetår ansåg jag mig i 1948 års statsverksproposition ej kunna tillstyrka höjning av anslaget med högre belopp än 250 000 kronor eller från 550 000 kronor till 800 000 kronor. Först genom de av centralbyrån i förenämnda skrivelser den 26 februari och den 26 juni 1948 gjorda beräkningarna rörande personalbehovet å nämnda avdelningar och förslag till personalram för avdelningarna framlades erforderligt material för ett närmare bedömande av denna fråga. Nämnda förslag avsåg dock endast att tillgodose ett minimibehov av personalförstärkning för att kunna i full utsträckning lösa förelagda arbetsuppgifter på folkbokföringens område. I sitt beslut den 30 juni 1948 biföll Kungl. Maj:t centralbyråns förenämnda förslag. För nästa budgetår har centralbyrån ej begärt någon ytterligare personalförstärkning för ifrågavarande ändamål. Kostnaderna för årligen återkommande arbetsuppgifter synas därför för nästa budgetår kunna beräknas med utgångspunkt från det av centralbyrån begärda beloppet, 1 143 700 kronor.

Då upprättandet av det centrala sökregistret och länsstyrelsernas nummerregister synes kunna anstå ytterligare ett år, torde de till uppläggningsarbeten avsedda medlen kunna begränsas till 220 000 kronor.

I övrigt har jag ej något att erinra mot centralbyråns beräkningar.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna bestämmas till i runt tal 1 400 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

[18.] 16. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 340 000	1 372 933
1948/49 (statsliggaren s. 405)	1 510 000	
1949/50 (förslag)	1 510 000	

Den för riksräkenskapsverket senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	800 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	550 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	160 000

Summa kronor 1 510 000.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har riksräkenskapsverket gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1949/50.

Under framhållande av att riksräkenskapsverket sedan den senaste omorganisationen (år 1947) tillförts nya arbetsuppgifter huvudsakligen beroende på dels att nya ämbetsverk inrättats dels att redan existerande ämbetsverk fått sin verksamhet utökad, har ämbetsverket föreslagit inrättande av 4 revisorsbefattningar i lönegrad Ca 24 och 4 kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Ca 11. Vidare har ämbetsverket hemställt om utbyte av 4 revisorsbefattningar i lönegrad Ca 24 mot 4 befattningar som förste revisor i lönegrad Ca 27. Till stöd härför har ämbetsverket bl. a. åberopat, att därigenom skulle beredas ökat utrymme för den systematiska granskningen inom revisionen och en effektivare kontroll kunna ernås i olika hänseenden.

Slutligen har ämbetsverket begärt ordinariesättande av en befattning som expeditionsvakt i lönegrad Ce 9, vilken befattning vore av stadigvarande natur, och av en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ce 8, därvid åberopats grunderna för den reglerade befordringsgången för viss biträdespersonal i statens tjänst.

Med hänsyn till vad sålunda föreslagits ävensom beräknad belastning på anslagsposterna med i övrigt oförändrad personaluppsättning har riksräkenskapsverket angivit medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 1 600 000 kronor, varav 930 000 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 500 000 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 170 000 kronor till rörligt tillägg.

Departementschefen. Riksräkenskapsverkets förslag om nya tjänster och lönegradsförändringar anser jag mig i rådande läge icke kunna tillstyrka. Däremot har jag ingen erinran mot att ytterligare en befattning som expeditionsvakt och ytterligare en befattning som kontorsbiträde uppföras på ordinarie stat.

Med beaktande härav synes anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, varunder medel jämväl böra anvisas till merkostnader för vederbörliga löneklassuppflyttningar, kunna beräknas till 854 500 kronor och anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal till 500 000 kronor, varjämte anslagsposten till rörligt tillägg bör uppföras med 155 500 kronor. Anslaget bör sålunda upptagas med oförändrat belopp, 1 510 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för riksräkenskapsverket fastställda personalförteckningen upptaga ytterligare en befattning såsom expeditionsvakt i lönegrad Ca 9 och ytterligare en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	854 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	500 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	155 500
Summa kronor		1 510 000;

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 510 000 kronor.

[19.] 17. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	181 000	234 978
1948/49 (statsliggaren s. 406) ..	181 000	
1949/50 (förslag)	200 000	

Den för innevarande budgetår fastställda omkostnadsstaten för riksräkenskapsverket har följande lydelse:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	10 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	15 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	147 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	15 000
Summa kronor		187 000

Särskilda uppbördsmedel:

Försålda blanketter m. m.	kronor	6 000
Nettoutgift kronor		181 000.

Av posten till expenser må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 10 000 kronor samt till övriga expenser 137 000 kronor, därav högst 49 000 kronor för eget behov och förslagsvis 88 000 kronor för annat än eget behov.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *riksräkenskapsverket* med hänsyn till belastningen föreslagit en uppräknig av anslagsposten till sjukvård m. m. med 4 000 kronor till 14 000 kronor samt av delposterna till bränsle, lyse och vatten, till övriga expenser för eget behov och till övriga expenser för annat än eget behov med resp. 3 000 kronor, 10 000 kronor och 22 000 kronor till resp. 13 000 kronor, 59 000 kronor och 110 000 kronor. Uppbördsposten försålda blanketter m. m. har med hänsyn till inkomsterna under budgetåret 1947/48 beräknats öka med 6 000 kronor till 12 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda enligt riksräkenskapsverkets beräkningar för nästa budgetår behöva höjas till 214 000 kronor.

Departementschefen. Jag har i nuvarande läge ej ansett mig böra tillstyrka en förhöjning av omkostnadsanslaget i vidare mån än att anslagsposten till sjukvård m. m. uppräknas med 3 000 kronor till 13 000 kronor samt delposterna till bränsle, lyse och vatten, till övriga expenser för eget behov och till övriga expenser för annat än eget behov med 3 000, 4 000 resp. 15 000 kronor till 13 000, 53 000 resp. 103 000 kronor. Då uppbördsposten kan fastställas till 12 000 kronor, synes omkostnadsanslaget för nästa budgetår böra upptagas med 200 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[20.] 18. Statens lönenämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	107 000	101 582
1948/49 (statsliggaren s. 407) ..	116 000	
1949/50 (förslag)	116 000	

Den senast fastställda avlöningsstaten för statens lönenämnd har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	17 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	42 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	49 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7 700

Summa kronor 116 000.

I skrivelse den 1 september 1948 har *statens lönenämnd* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1949/50 och därvid hemställt, att den nuvarande befattningen som extra föredragande i lönegrad Cg 27 — med hänsyn till det stadigvarande behovet inom nämnden av en sådan befattning — måtte utbytas mot en extra ordinarie förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ce 27. Denna personalförändring medförde ej ökat medelsbehov för nämnden. Avlöningsanslaget har upptagits till oförändrat belopp.

Till omkostnader har nämnden likaledes räknat med samma belopp som för innevarande budgetår eller 7 000 kronor.

Departementschefen. Mot lönenämndens förestående förslag har jag ej något att erinra. I personalförteckningen bör därför uppföras en befattning som extra ordinarie förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27.

Avlönings- och omkostnadsanslagen kunna beräknas till oförändrade belopp. Från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestridas arvoden åt ordförande och ledamöter i nämnden. Då från denna post utgår ersättning även för mistad lön och då storleken härav icke alltid kan med säkerhet förutses, synes posten — i likhet med exempelvis motsvarande anslagspost för statens sakrevision — böra betecknas förslagsvis, vartill dock bör knytas föreskrift, att posten ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Hemställan rörande omkostnadsanslaget göres under nästa anslagspunkt.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens lönenämnd gällande personalförteckningen upptaga en befattning som extra ordinarie förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	17 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »		42 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	49 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7 700

Summa kronor 116 000;

c) till *Statens lönenämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 116 000 kronor.

[21.] 19. Statens lönenämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	7 000	5 830
1948/49 (statsliggaren s. 407)	7 000	
1949/50 (förslag)	7 000	

Under återopande av vad under föregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

[22.] 20. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	175 000	132 359
1948/49 (statsliggaren s. 408) ..	174 000	
1949/50 (förslag)	181 500	

Den senast fastställda avlöningsstaten för konjunkturinstitutet har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	71 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	58 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	32 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 500
Summa kronor		174 000.

I skrivelse den 2 september 1948 rörande medelsanvisning för budgetåret 1949/50 har *konjunkturinstitutet* till en början upprepat sitt i föregående års statskrivelse framställda förslag, att en kansliskrivarbefattning i lönegrad Ce 15 måtte uppföras på ordinarie stat.

Nämnda ordinariesättande och i samband därmed skeende löneklassuppflyttning har beräknats medföra en höjning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 78 000 kronor.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har konjunkturinstitutet hemställt dels att maximiarvudet för institutets 3 assistenter, som f. n. utgjorde högst 1 000 kronor för månad, med hänsyn till de under senare år skedda förskjutningarna i den allmänna lönenivån måtte höjas till 1 150 kronor för månad (jfr 1948: VII ht s. 33) dels ock att 2 av de vid institutet anställda, med arvode avlönade 4 amanuenserna måtte inplaceras i den för dylik personal i statsförvaltningen gällande reglerade befordringsgången. Såsom motivering för sistnämnda yrkande har anförts, att institutets nuvarande arbetsuppgifter i högre grad än tidigare fått karaktären av återkommande, högt kvalificerad statistisk forskning, som erfordrade större kontinuitet i personaluppsättningen än institutets organisation från början varit inriktad på. Med anledning av berörda yrkanden har förevarande anslagspost beräknats till 47 400 kronor.

Med iakttagande av den besparing å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som uppkomme genom ordinariesättning av förenämnda extra ordinarie kansliskrivarbefattning, samt den belastning som betingades av överförandet av 2 amanuensbefattningar till den reglerade befordringsgången ävensom merkostnad för löneklassuppflyttning har medelsbehovet under sistnämnda anslagspost av institutet uppskattats till 44 400 kronor.

Slutligen har anslagsposten till rörligt tillägg uppräknats till 13 500 kronor.

Departementschefen. Konjunkturinstitutets förslag om ordinariesättning av en kansliskrivarebefattning anser jag mig kunna biträda. Däremot kan jag f. n. ej tillstyrka en höjning av maximiarvodet för assistenterna.

Medel synas böra överföras från arvodesposten till icke-ordinarieposten för att bereda två av institutets amanuenser anställning enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. I detta sammanhang vill jag anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 8 oktober 1948 medgivit, att institutet finge — inom ramen för nuvarande antal assistenter och amanuenser — anställa 2 amanuenser, varå förenämnda bestämmelser angående reglerad befordringsgång skulle äga tillämpning.

I enlighet med institutets beräkningar böra anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg bestämmas till resp. 78 000 kronor, 44 400 kronor och 13 500 kronor. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör minskas till 45 600 kronor.

Medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till 181 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i konjunkturinstitutets personalförteckning uppföra en befattning som kansliskrivare i lönegrad Ca 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	78 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	45 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	44 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 500

Summa kronor 181 500;

c) till *Konjunkturinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 181 500 kronor.

[23.] 21. Konjunkturinstitutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	28 000	21 626
1948/49 (statsliggaren s. 409) ..	28 000	
1949/50 (förslag)	28 000	

I gällande omkostnadsstat för konjunkturinstitutet ha bl. a. upptagits till expenser förslagsvis 12 700 kronor, varav till övriga expenser högst 10 700 kronor, samt till publikationstryck förslagsvis 15 000 kronor.

Konjunkturinstitutet har i sin förenämnda skrivelse den 2 september 1948 hemställt, att delposten till övriga expenser för nästa budgetår måtte med hänsyn till ökade kostnader för porto och telefon m. m. höjas med 500 kronor till 11 200 kronor.

Departementschefen. Mot konjunkturinstitutets förslag om höjning av delposten till övriga expenser med 500 kronor har jag ingen erinran. Då emellertid anslagsposten till publikationstryck med hänsyn till belastningen torde kunna nedräknas med samma belopp, synes omkostnadsanslaget för nästa budgetår kunna upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

[24.] 22. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100	22 721
1948/49 (statsliggaren s. 409)	100	
1949/50 (förslag)	5 000	

I förenämnda skrivelse den 2 september 1948 har *konjunkturinstitutet* — med framhållande av att reservationen på anslaget nedgått från 45 830 kronor den 30 juni 1946 till 16 266 kronor den 30 juni 1948 — begärt höjning av anslaget till 14 000 kronor. Institutet har framhållit, att anslaget, som blott finge begagnas efter framställning till Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, disponerades till bestridande av kostnaderna för olika engångsundersökningar m. m. Sålunda hade bl. a. utgifter i samband med institutets uppdrag att utarbeta förslag till vissa förbättringar av vår ekonomiska statistik belastat detta anslag.

Departementschefen. I nuvarande läge vill jag ej förorda att anslaget bestämmas till högre belopp än 5 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[25.] 23. Statens sakrevision: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	375 000	282 397
1948/49 (statsliggaren s. 409) ..	380 000	
1949/50 (förslag)	380 000	

Den för statens sakrevision gällande avlöningsstaten, som fastställts att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1948/49, har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	19 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	292 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	29 000
Summa kronor		380 000.

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I skrivelse den 23 augusti 1948 har *statens sakrevision* anmält, att förevarande anslag för nästa budgetår torde kunna uppföras med oförändrat belopp.

Med hänsyn härtill får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

[26.] 24. Statens sakrevision: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	60 000	38 500
1948/49 (statsliggaren s. 410)	60 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Gällande omkostnadsstat för statens sakrevision har följande lydelse:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i> ...	»	19 000
Summa kronor		60 000.

Av anslagsposten till expenser må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 1 600 kronor och till övriga expenser högst 17 400 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 23 augusti 1948 har *statens sakrevision* föreslagit, att med hänsyn till belastningen posten till sjukvård m. m. för nästa budgetår måtte höjas till 2 000 kronor och posten till expenser ned-sättas till 18 000 kronor. Av sistnämnda post borde för bränsle, lyse och vatten få disponeras 1 600 kronor samt för övriga expenser 16 400 kronor.

Departementschefen. Mot sakrevisionens förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[27.] 25. Statens organisationsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	600 000	594 296
1948/49 (statsliggaren s. 411) ..	615 000	
1949/50 (förslag)	620 000	

Den för statens organisationsnämnd senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	49 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	37 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	500 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	28 100

Summa kronor 615 000.

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *statens organisationsnämnd* framlagt förslag till medelsanvisning för nämndens verksamhet under nästa budgetår.

Vad först angår nya tjänster eller lönegradsuppflyttningar har organisationsnämnden — liksom i statskrivelserna för budgetåren 1947/48 och 1948/49 — med hänsyn till svårigheterna att vid nuvarande anställnings- och befordringsförhållanden få behålla kvalificerad personal, föreslagit inrättande av 4 byrådirektörsbefattningar i lönegrad Ce 31 och 2 befattningar som byråingenjör eller konsulent i lönegrad Ce 25 (se i övrigt 1947: VII ht s. 40—41). Tillika har organisationsnämnden hemställt, att en befattning

som kontorist i lönegrad Ce 13, vars innehavare handhade nämndens kassa- och redovisningsgöromål samt i samband därmed upprättade avlöningslistor och skatteredovisning m. m., med hänsyn till arbetets kvalitet och omfattning måtte utbytas mot en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15. Vidare har organisationsnämnden föreslagit, att biträdespersonalen måtte utökas med ett kvinnligt biträde för att ersätta det kontorsbiträde, som numera avdelats att betjäna den från och med innevarande budgetår inrättade telefonväxeln.

Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har organisationsnämnden upptagit anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till oförändrat belopp, medan anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vari ingår ersättning till nämndens militäre ledamot för mistade avlöningsförmåner, med hänsyn till belastningen föreslagits höjd med 300 kronor till 37 700 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har beräknats till 532 000 kronor och betecknats såsom förslagsvis. Inrättandet av förenämnda befattningar såsom byrådirektör samt byråingenjör eller konsulent och i samband därmed verkställd indragning av 6 arvodesbefattningar har ansetts medföra en ökad belastning på anslagsposten av ca 9 500 kronor, varjämte lönegradsuppflyttningen av kontoristbefattningen och utökandet av personalen med ett skrivbiträde beräknats draga en merkostnad av ca 5 500 kronor. I det beräknade anslagsbeloppet har vidare inräknats 2 550 kronor för löneklassuppflyttningar och 14 000 kronor för att möjliggöra enligt nämndens mening oundvikliga löneökningar för arvodespersonalen.

Slutligen har anslagsposten till rörligt tillägg föreslagits höjd med 11 700 kronor till 39 800 kronor.

Medelsbehovet under avlöningsanslaget har sålunda för nästa budgetår angivits till 659 000 kronor.

Departementschefen. I enlighet med organisationsnämndens beräkningar böra anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestämmas till 49 500 kronor resp. 37 700 kronor.

Då jag i nuvarande läge ej är beredd att tillstyrka nämndens förslag om nya tjänster och lönegradsuppflyttning samt om löneökningar för arvodespersonalen synes anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal endast böra uppräknas med 2 550 kronor för löneklassuppflyttningar. Anslagsposten torde därför kunna upptagas till i runt tal 502 600 kronor.

Slutligen bör anslagsposten till rörligt tillägg höjas till 30 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	49 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	37 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	502 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	30 200
Summa kronor		620 000.

b) till *Statens organisationsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

[28.] **26. Statens organisationsnämnd: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	220 000	182 104
1948/49 (statsliggaren s. 412) ..	220 000	
1949/50 (förslag)	197 000	

Gällande omkostnadsstat för statens organisationsnämnd har följande lydelse:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	194 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	25 200
Summa kronor		220 000.

Av posten till expenser må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 2 000 kronor och till övriga expenser högst 23 200 kronor.

Statens organisationsnämnd har i sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1948 med hänsyn till belastningen föreslagit en uppräknig av anslagsposten till sjukvård m. m. till 1 500 kronor samt en nedräkning av anslagsposten till reseersättningar till 170 000 kronor och av delposten till bränsle, lyse och vatten till 1 500 kronor. Vidare har medelsbehovet under delposten till övriga expenser med hänsyn till bl. a. höjningen av telefonavgifterna och ökade städningskostnader på grund av nytt kollektivavtal beräknats till 25 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda enligt organisationsnämndens förslag bestämmas till 198 000 kronor.

Departementschefen. Av skäl organisationsnämnden anført finner jag en uppräknig erforderlig av anslagsposten till sjukvård m. m. och av delposten till övriga expenser. Den ytterligare medelsanvisningen under dessa poster synes dock böra begränsas till 600 kronor resp. 900 kronor. Mot organisationsnämndens förslag i övrigt har jag ej någon erinran. Omkostnadsanslaget torde därför kunna uppföras med 197 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 197 000 kronor.

[29.] 27. Valutakontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	500 000	748 000
1948/49 (statsliggaren s. 412) ..	500 000	
1949/50 (förslag)	750 000	

I skrivelse den 26 oktober 1948 har *valutakontorets styrelse* gjort framställning angående medelsbehovet för budgetåret 1949/50.

Med ledning av utgifterna för tiden 1 juli—30 september 1948 och under förutsättning av oförändrad belastning under återstoden av budgetåret kunde, enligt vad i skrivelsen anföres, utgifterna för budgetåret 1948/49 beräknas utgöra beträffande avlöningar 840 000 kronor och beträffande omkostnader, vartill anvisats 75 000 kronor för innevarande budgetår, 80 000 kronor. Den stegring av avlöningskostnaderna, som sålunda kunde beräknas, vore väsentligen föranledd av den personalökning, som valutakontoret måst vidtaga på grund av den skärpta import- och valutakontrollen. Vad medelsbehovet för budgetåret 1949/50 beträffade syntes man med hänsyn till utgifterna hittills under innevarande budgetår ha att räkna med en utgiftstegring. På grund av svårigheterna att redan nu verkställa en beräkning av de under nästa budgetår uppkommande utgifterna för valutakontoret har styrelsen ansett lämpligt att i stort sett utgå från belastningen under budgetåret 1947/48. Avlöningskostnaderna skulle sålunda kunna sättas till 750 000 kronor.

Med biträdande av förevarande förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[30.] 28. Valutakontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	75 000	99 000
1948/49 (statsliggaren s. 413)	75 000	
1949/50 (förslag)	100 000	

I förenämnda skrivelse den 26 oktober 1948 har *valutakontorets styrelse* med hänsyn till belastningen föreslagit en uppräknig av omkostnadsanslaget med 25 000 kronor till 100 000 kronor (jfr även punkten 29).

Med biträdande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[31.] 29. Statens avtalsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	127 000	97 551
1948/49 (statsliggaren s. 414) ..	115 000	
1949/50 (förslag)	115 000	

Den för statens avtalsnämnd senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	23 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	68 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	9 300
Summa kronor		120 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	kronor	5 000
Nettoutgift kronor		115 000.

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *statens avtalsnämnd* framlagt förslag angående sitt medelsbehov för nästa budgetår och därvid till en början

framhållit, att nämndens medverkan vid avtalsförhandlingar inom den allmänna civilförvaltningen och den statliga verksamhet, som bedreves i bodelagsform, i fortsättningen sannolikt komme att erhålla en ökad omfattning. Med hänsyn till alltjämt föreliggande bedömningssvårigheter angående medelsbehovet borde anslagsposterna jämväl för nästa budgetår uppföras med förslagsvis anvisade belopp.

Anslagsposterna till avlöning till ordinarie tjänsteman och till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ha beräknats till oförändrade belopp.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, har avtalsnämnden meddelat, att de medel, som reserverats för en sekreterarbefattning i lönegrad Cg 27, av nämnden utnyttjats till avlönande av en extra byråsekreterare i lönegrad Cg 24. Med framhållande av att sistnämnda befattningshavare även i framtiden vore oundgängligen erforderlig inom nämnden har nämnden hemställt, att befattningen i fråga måtte uppföras på extra ordinarie stat.

Avtalsnämnden har vidare under posten beräknat medel till anställande av en befattningshavare i högst lönegrad Cg 27. Såsom skäl härför har angivits, att en utvidgning av nämndens verksamhet på sätt förut sagts vore att emotse.

För övertids- och vikariatsersättning m. m., för tillfällig arbetskraft, för bestridande av statens andel i kostnader för opartisk ordförande och tillfälligt anlitade sakkunniga har beräknats ett sammanlagt belopp av 7 000 kronor mot 6 000 kronor för löpande budgetår. Slutligen ha löneklassuppflyttningar ansetts draga en merkostnad av 500 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har avtalsnämnden beräknat medelsbehovet under icke-ordinarieposten för nästa budgetår till i runt tal 80 000 kronor.

Slutligen har anslagsposten till rörligt tillägg föreslagits höjd till 10 600 kronor.

Enligt förenämnda beräkningar skulle sålunda avlöningsanslaget efter avdrag av särskilda uppbördsmedel uppgå till 128 300 kronor.

Departementschefen. Anslagsposterna till avlöning till ordinarie tjänsteman och till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra uppföras med oförändrade belopp.

Mot avtalsnämndens förslag om utbyte av en sekreterarbefattning i lönegrad Cg 27 mot en befattning som byråsekreterare i lönegrad Ce 24 har jag ingen erinran. Däremot anser jag f. n. ej medel böra beräknas för inrättande av en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Cg 27. Den genom utbytet av sekreterarbefattningen uppkommande besparingen å i runt tal 1 700 kronor torde få användas för täckande av de av nämnden beräknade merkostnaderna för extra arbetskraft m. m. och löneklassuppflyttningar. Med beaktande av det anförda kan anslagsposten till avlöningar till

övrig icke-ordinarie personal uppföras med oförändrat belopp.

Då jämväl anslagsposten till rörligt tillägg synes kunna bibehållas vid nuvarande belopp, torde avlöningsanslaget i sin helhet böra upptagas till oförändrat belopp, 115 000 kronor.

Den för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsstaten, vilken sålunda ej behöver ändras, är godkänd av riksdagen att tillämpas t. v. fr. o. m. nämnda budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[32.] 30. Statens avtalsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	15 000	18 067
1948/49 (statsliggaren s. 415) ..	12 000	
1949/50 (förslag)	15 000	

I gällande omkostnadsstat för statens avtalsnämnd har upptagits till sjukvård m. m. förslagsvis 300 kronor, till reseersättningar förslagsvis 2 000 kronor och till expenser förslagsvis 9 700 kronor. Av sistnämnda post må enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut tagas i anspråk till övriga expenser högst 9 400 kronor.

Statens avtalsnämnd har i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 med hänsyn till belastningen föreslagit en uppräknig av anslagsposten till sjukvård m. m. till 400 kronor och av anslagsposten till reseersättningar till 5 000 kronor (jfr 1948: VII ht s. 43).

Under anslagsposten till *expenser* har avtalsnämnden upptagit delposten till övriga expenser till 10 500 kronor, innebärande en höjning av delposten med 1 100 kronor. Denna höjning har betingats huvudsakligast av ökade städnings- och telefonkostnader.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda enligt avtalsnämndens förslag böra bestämmas till 16 200 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen anser jag en uppräknig av omkostnadsanslaget med 3 000 kronor erforderlig. Härav böra 2 000 kronor tillföras anslagsposten till reseersättningar och 1 000 kronor delposten till *övriga expenser*.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[33.] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 340 000	1 380 089
1948/49 (statsliggaren s. 415) ..	1 490 000	
1949/50 (förslag)	1 500 000	

Gällande avlöningsstat för generaltullstyrelsen har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	995 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	340 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	153 800

Summa kronor 1 490 000.

I skrivelse den 29 september 1948 har *generaltullstyrelsen* gjort framställning i fråga om medelsbehovet för tullverket för budgetåret 1949/50 och därvid anført i huvudsak följande angående de allmänna utgångspunkterna för beräkningen.

Av kända orsaker hava tullverkets personalstater behandlats mycket restriktivt under krigsåren och tiden därefter. Statbehandlingen för det innevarande budgetåret präglades icke blott av den allmänna återhållsamheten i budgetprövningen utan även av antagandet att importen under detta budgetår skulle komma att avsevärt understiga importen under budgetåret 1947/48.

Tulluppbörden under det gångna budgetåret har varit den högsta hittills. Trafikens omfattning i förening med import- och exportregleringarna har under budgetåret åsamkat tullverket en arbetsbelastning, som överstigit vad som efter normal måttstock kunnat anses svara mot verkets resurser. Detta förhållande jämte brist på utrymmen och transportanordningar m. m. har föranlett stockningar i trafiken och utsatt personalen för hårda påfrestningar.

En ändring synes numera hava inträtt i den riktning, som förutsattes vid den senaste statbehandlingen. Såvitt nu kan bedömas torde man väl få räkna med en mera normal belastning av tullanstalterna för den närmaste tiden. Såsom vid tidigare tillfällen framhållits medför emellertid en nedgång i importen icke minskning av arbetsbördan i tillnärmelsevis samma proportion, när nedgången sammanhänger med importregleringar, vilkas tillämpning tynger arbetet och föranleder ständiga komplikationer vid tullklareringen. En annan omständighet, som bidrar till att försvåra beräkningarna rörande arbetsbelastningen i nuvarande läge, är att olika hinder

för utrikeshandeln enligt erfarenheten kunna medföra stora förskjutningar i trafikens sammansättning. Under alla förhållanden är det tillrådligt att vid uppgörandet av personalstaterna sörja för en god beredskap, så att man i möjligaste mån undgår att förnya erfarenheterna från de senare årens tidvis rätt krisartade arbetsförhållanden.

Vid uppgörandet av statförslaget har styrelsen emellertid haft att iakttaga all den återhållsamhet, som fortfarande betingas av det allmänna ekonomiska läget. Vad angår personalförteckningarna har styrelsen inskränkt sig till att föreslå uppflyttning av tjänster eller förstärkningar i organisationen endast i de fall, då oförtydbara grunder för en omklassificering ansetts föreligga, då ändring ansetts nödvändig för att säkra erforderliga förbättringar i arbetsledningen eller inom vissa specialgrenar av tulltjänsten eller för att åstadkomma skäliga arbetsförhållanden inom viss personalgrupp eller då ändring funnits påkallad för att vidmakthålla viss befordringsstandard. De av styrelsen sålunda föreslagna ändringarna, för vilka i det följande närmare redogöres, äro grundade på omständigheter, som få anses äga sin giltighet även vid en fortsatt avsevärd nedgång i den allmänna trafikvolymen.

Generaltullstyrelsen har i sin skrivelse jämväl erinrat om att kust- och gränsbevakningsutredningen den 22 april 1948 avgivit betänkande med utredning angående arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning, vari behandlades frågor, som berörde såväl personalstaterna för generaltullstyrelsen och tullstaten som ett av styrelsen under punkten 36 förslaget anslag till anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m. Över nämnda betänkande hade styrelsen den 29 september 1948 avgivit infordrat utlåtande. Nu föreliggande statförslag vore i sådana frågor, som behandlades i sagda betänkande, grundat på vad styrelsen i utlåtandet anfört och föreslagit.

Vidare har generaltullstyrelsen i statförslaget utgått från att avvecklingen av den s. k. smuggelfonden komme att genomföras vid ingången av nästa budgetår (jfr r. skr. nr 332/1948).

Vad angår personalorganisationen har generaltullstyrelsen föreslagit dels inrättande av en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29 å personalbyrån, av en befattning som tullkontrollör i lönegrad Ca 24 vid tullverkets huvudlaboratorium och av 4 kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Ce 11 i samband varmed 4 kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8 kunde vakantsättas dels ock följande ändringar i fråga om tjänster å kustbevakningschefens expedition, nämligen uppförande å ordinarie stat av 2 befattningar som byråingenjör i lönegrad Ce 29 resp. byråinspektör i lönegrad Ce 27 ävensom inrättande av en byråinspektörsbefattning i lönegrad Ce 27 och en befattning som verkmästare i lönegrad Ce 20; varjämte styrelsen föreslagit, att kustbevakningschefen i stället måtte benämnas gränschef.

Innehavaren av den föreslagna förste byråsekreterarbefattningen skulle såsom särskild föreståndare närmast under personalbyråchefen utöva ledningen av den vid tullverkets undervisningsanstalt bedrivna utbildningsverksamheten. Den nuvarande föreståndaren vore tullkontrollör vid centraltullkammaren i Stockholm. På grund av undervisningsverksamhetens om-

fattning hade han måst befrias från å honom såsom tullkontrollör ankommande göromål. Styrelsen har vidare bl. a. framhållit, att undervisningsverksamheten numera vore av betydligt större omfattning än tidigare beroende på att såväl nya kurser anordnats som antalet kurser måst ökas. Vid behov anordnades tillfälliga kurser i språk. Vidare bedreves genom undervisningsanstalten för tullverkets behov anpassad korrespondensundervisning, som bl. a. avsåg att bibringa deltagarna vissa nödvändiga förkunskaper för inträdesprövningar i vissa kurser. Behov av anordnande av vissa ytterligare kurser för utbildning av tullpersonal för tulltjänsten hade emellertid framträtt. Med hänsyn till omfattningen av den undervisningsverksamhet, som åvilade undervisningsanstalten, vore det nödvändigt, att ledningen av undervisningsanstalten uppdroges åt en särskild tjänsteman, som kunde helt ägna sig åt verksamheten. I den mån arbetsförhållandena det medgäve, borde denne vara skyldig att utan särskild ersättning bestrida undervisning vid undervisningsanstalten. Vid ett bifall till förslaget skulle en kammar-skrivartjänst vid centraltullkammaren kunna indragas.

I fråga om förslaget om inrättande av en tullkontrollörsbefattning vid tullverkets huvudlaboratorium har styrelsen — med hänvisning till vad styrelsen i fjolårets statskrivelse anfört rörande personalen å huvudlaboratoriet (se 1948: VII ht s. 45—46) — meddelat, att styrelsen funnit erforderligt att fr. o. m. september 1948 för tjänstgöring å huvudlaboratoriet, som även fungerade som laboratorium för centraltullkammaren i Stockholm, disponera en vid centraltullkammaren placerad tullkontrollör.

Rörande förslaget om inrättande av 4 kanslibiträdesbefattningar, i samband varmed 4 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar kunde vakantsättas, har styrelsen hänvisat till vad härom anförts i fjolårets statskrivelse (se 1948: VII ht s. 46).

Styrelsen har såsom skäl för inrättande av verkmästarebefattningen på kustbevakningschefens expedition upprepat vad styrelsen härom anfört i förenämnda statskrivelse (se 1948: VII ht s. 46) samt tillagt, att styrelsen genom smuggelfondens avveckling komme att sakna medel till verkmästarens avlönande. Styrelsen har även erinrat om att från och med sistförflutna budgetåret ett flertal större legobåtar övertagits av tullverket, vilket medförde ökade arbetsuppgifter för verkmästaren.

Vad angår övriga föreslagna ändringar av personalorganisationen å kustbevakningschefens expedition har styrelsen, såsom tidigare framhållits, grundat sitt förslag på förenämnda betänkande angående arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning. I nämnda betänkande ha de nuvarande befattningarna som byråingenjör resp. byråinspektör ansetts såsom oundgängligen erforderliga för utförande av de uppgifter, som f. n. ankomme på expeditionen. Den föreslagna nya befattningen som byråinspektör i lönegrad Ce 27 har motiverats med de ökade arbetsuppgifter som skulle uppkomma å expeditionen, därest kustbevakningschefen, såsom utredningen föreslagit, skulle närmast under styrelsen utöva den centrala ledningen av gränsbevakningen.

Generaltullstyrelsen har beräknat utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän under nästa budgetår till 970 000 kronor, vilket innebär en minskning med 25 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för ändamålet för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid utgått från de faktiska utgifterna å anslagsposten under juli och augusti 1948, vilka utgifter för helt budgetår motsvarade ca 937 000 kronor eller 58 000 kronor lägre än anslagsposten för innevarande budgetår. Inrättandet av 4 nya befattningar å ordinarie stat medförde, att utgifterna under anslagsposten ökades med ca 55 000 kronor, varjämte en utgiftsminskning inträdde å ca 22 000 kronor genom vakantsättning av 4 kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8.

Anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, har upptagits till oförändrat 1 200 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har generaltullstyrelsen med hänsyn till föreslagna nya tjänster m. m. beräknat ett medelsbehov av 390 000 kronor eller 50 000 kronor mer än som anvisats till ändamålet för innevarande budgetår. Av ökningen belöpte 23 000 kronor på kostnader i anledning av den reglerade befordringsgången för viss biträdespersonal samt 7 000 kronor på ersättningar för å kustbevakningschefens expedition utförda ritnings- och konstruktionsarbeten för nya båtar, vilka ersättningar hittills utgått ur smugelfonden.

Anslagsposten till rörligt tillägg har uppskattats till 158 800 kronor.

Medelsbehovet under avlöningsanslaget har sålunda för nästa budgetår enligt generaltullstyrelsens förslag angivits till 1 520 000 kronor.

Departementschefen. Betänkandet angående arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning har varit föremål för remissbehandling inom finansdepartementet. I en del utlåtanden har därvid krav rests på ytterligare utredningar, främst av frågan om kust- och gränsbevakningspersonalens förhållande till polismyndigheterna samt beträffande lönegradsplaceringen av nämnda personal. Med hänsyn härtill har jag ansett ytterligare överväganden erforderliga, innan förslag i ämnet förelägges riksdagen. Sålunda har jag den 30 december 1948 av Kungl. Maj:t bemyndigats att tillkalla sakkunniga för utredning av löneställningen för nämnda personal.

På grund av vad generaltullstyrelsen anfört i fråga om behovet av en särskild föreståndare för tullverkets undervisningsanstalt tillstyrker jag styrelsens förslag om inrättande av en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29. I samband därmed torde en kammarskrivarbefattning vid centraltullkammaren i Stockholm i enlighet med styrelsens förslag böra indragas. Likaså anser jag mig böra biträda förslaget att för tullverkets huvudlaboratorium inrätta en tullkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 24. Vidare böra medel nu beräknas under avlöningsanslaget för den verkmästar-

befattning som f. n. avlönas med medel från den s. k. smuggelfonden, vilken fond i enlighet med av riksdagen gjort uttalande torde komma att avvecklas fr. o. m. nästa budgetår. I enlighet med generaltullstyrelsens förslag torde befattningarna som byråingenjör i lönegrad Ce 29 och byråinspektör i lönegrad Ce 27 på kustbevakningschefens expedition böra uppföras på ordinarie stat. Med hänsyn till den ståndpunkt jag intagit beträffande förenämnda betänkande bör inrättandet å kustbevakningschefens expedition av en byråinspektörsbefattning i lönegrad Ce 27 t. v. anstå. Ej heller kan jag på grund av pågående biträdesutredning f. n. tillstyrka, att medel anvisas till inrättande av 4 kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Ce 11.

Med beaktande av det anförda och med hänsyn tagen jämväl till den minskade belastningen å 58 000 kronor bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknas till 992 000 kronor.

Anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, torde upptagas till oförändrat 1 200 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra medel beräknas för avlönande av en verkmästare i lönegrad Ce 20 ävensom för bestridande av kostnaderna å sammanlagt 30 000 kronor för den reglerade beföringsgången för viss biträdespersonal i statens tjänst och för ersättningar för vissa ritnings- och konstruktionsarbeten, vilka ersättningar f. n. bestridas från smuggelfonden. Förenämnda ordinarie sättning av två befattningar som byråingenjör och byråinspektör medför en minskad belastning av posten med ca 29 000 kronor. Medelsbehovet under posten torde sålunda kunna uppskattas till i runt tal 350 000 kronor.

Slutligen bör anslagsposten till rörligt tillägg beräknas till 156 800 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för generaltullstyrelsen gällande personalförteckningen upptaga en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29, en byråingenjörsbefattning i lönegrad Ca 29, en byråinspektörsbefattning i lönegrad Ca 27 och en tullkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 24 samt ur förteckningen avföra en befattning som byråingenjör i lönegrad Ce 29 och en befattning som byråinspektör i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	992 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	350 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	156 800

Summa kronor 1 500 000;

c) till Tullverket: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[34.] 2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	28 570 000	31 692 325
1948/49 (statsliggaren s. 416) ..	31 630 000	
1949/50 (förslag)	32 200 000	

Gällande avlöningsstat för tullstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	20 800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	2 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	7 500 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 328 000

Summa kronor 31 630 000.

Vid avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I sin förenämnda skrivelse den 29 september 1948 har *generaltullstyrelsen* framlagt förslag rörande beräkningen av ifrågavarande anslag för nästa budgetår.

Generaltullstyrelsen har därvid föreslagit följande personalförändringar vid lokaltullförvaltningen, nämligen

a) uppflyttning av tullförvaltarbefattningen vid tullkammaren i Motala från lönegrad Ca 23 till lönegrad Ca 25, i samband varmed tullkammaren i nämnda stad (f. n. av klass 3) hänföres till klass 2;

b) inrättande av en tullöverkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 27 vid

centraltullkammaren i Göteborg (laboratoriet), i samband varmed en tullkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 24 indrages;

c) inrättande av en befattning som förste tullkontrollör i lönegrad Ca 25 vid centraltullkammaren i Malmö (laboratoriet), i samband varmed en kammar-skrivarbefattning i lönegrad Ca 20 indrages;

d) inrättande av en tullöverkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 27 vid frihamnstillavdelningen i Stockholm, i samband varmed en kammar-skrivarbefattning i lönegrad Ca 20 indrages;

e) uppflyttning av en befattning som förste tullkontrollör i lönegrad Ca 25 vid flygtullavdelningen i Stockholm till tullöverkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 27;

f) uppflyttning av två tullkontrollörsbefattningar i lönegrad Ca 24 vid centraltullkammarna (tulltaxekontoren) i Stockholm resp. Malmö till befattningar som förste tullkontrollör i lönegrad Ca 25;

g) uppflyttning av två kammar-skrivarbefattningar i lönegrad Ca 20 vid frihamnstillavdelningen i Stockholm resp. sjö-tullavdelningen i Göteborg till tullkontrollörsbefattningar i lönegrad Ca 24;

h) ordinariesättning av 35 befattningar som förste tullkontorist i lönegrad Ce 19;

i) inrättande av en tullmästarbefattning i lönegrad Ca 19 vid frihamns-tullavdelningen i Malmö, i samband varmed en tullvaktsbefattning i lönegrad Ca 9 indrages;

j) inrättande av sju befattningar som tullöveruppsyningsman i lönegrad Ca 16, i samband varmed sju tullvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 indragas; samt

k) uppflyttning av 80 tullvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 till befattningar som tulluppsyningsman i lönegrad Ca 12.

Till stöd för förslaget under a) har generaltullstyrelsen anfört, att tullmedelsuppbörden under budgetåret 1947/48 vid samtliga övriga tullkamrar av klass 3 understigit hälften av uppbörden vid tullkammaren i Motala samt att 19 av de 27 tullkamrarna av klass 2 under samma budgetår hade lägre tullmedelsuppbörd än tullkammaren i Motala (jfr 1948: VII ht s. 48—49).

Beträffande förslagen under b) och c) har styrelsen erinrat om vad styrelsen härom anfört i fjolårets statskrivelse (se 1948: VII ht s. 49). Styrelsen har vidare tillagt, att till följd av ökning av göromålen vid laboratoriet i Göteborg en väsentlig utvidgning och modernisering av laboratoriet nyligen vidtagits. De nuvarande löneförhållandena vid laboratorierna i Göteborg och Malmö med särskilda arvoden till föreståndarna kvarstode som ett provisorium från den tid, då laboratoriernas verksamhet icke till vare sig kvalitet eller omfattning vore jämförlig med den nuvarande. Därest generaltullstyrelsens förevarande förslag bifölles, kunde dessa arvoden avföras från avlöningsstaten för tullstaten.

Till närmare utveckling av förslaget under d) har styrelsen meddelat, att den närmaste ledningen av tulltaxeringsarbetet vid frihamnstillavdelningen

i Stockholm handhades av en tullöverkontrollör, vilken hade till åliggande bl. a. att genom inspektioner utöva tillsyn över den vid avdelningen i tulltaxeringstjänst använda personalen, som f. n. uppginge till 55 befattningshavare, samt att organisera tulltaxeringsarbetet på ändamålsenligt sätt. På grund av den stora arbetsbördan kunde tullöverkontrollören icke ägna tillräcklig uppmärksamhet åt samtliga honom åliggande arbetsuppgifter. Särskilt har styrelsen framhållit, att tullöverkontrollören på grund av skrivgöromål vore bunden vid tjänsterummet i så stor utsträckning att den för tulltaxeringsarbetets organiserande nödvändiga inspektionsverksamheten, vilken försvårades av den spridda belägenheten av tulltaxeringslokalerna, bleve eftersatt.

Såsom motivering för förslaget under e) har styrelsen anfört, att trafiken vid flygtullavdelningen i Stockholm under de senaste åren väsentligt ökat. Detta förhållande hade bl. a. visat sig däri att antalet vid avdelningen i tjänst använda befattningshavare ökat från 32 under maj 1945 till 62 under maj 1948. Avdelningens nuvarande storlek och de arbetsuppgifter, som åvilade avdelningsföreståndaren, gjorde det enligt styrelsen motiverat, att denne erhöle tullöverkontrollörs tjänsteställning.

Förslagen under f) ha motiverats med vederbörandes kvalificerade arbetsuppgifter (jfr 1948: VII ht s. 49).

Generaltullstyrelsen har vidare under g) upprepat två förslag som framförts i fjolårets statskrivelse (se 1948: VII ht s. 49 och 50).

Såsom skäl för förslaget under h) om ordinarie-sättning av 35 befattningar som förste tullkontorist i lönegrad Ce 19, vilken tjänstegrad inrättats fr. o. m. den 1 juli 1947, har styrelsen andragit, att anordnandet av denna nya tjänstegrad slagit väl ut och att ett stadigvarande behov av åtminstone 35 dylika befattningar kunde beräknas föreligga.

Förslaget under i) har motiverats med angelägenheten av att bevakningsarbetet vid frihamnstillavdelningen i Malmö, där f. n. icke finnes någon bevakningsförmän i högre grad än tullöveruppsyningsman, skulle kunna planläggas och ledas på i möjligaste mån ekonomiskt och i övrigt rationellt sätt.

Generaltullstyrelsen har vidare till stöd för förslaget under j) anfört, att på flera platser föreläge ett stadigvarande behov av förstärkning av förmanspersonalen. Detta sammanhänge företrädesvis med att förmännens arbetsbörda på åtskilliga platser blivit alltför betungande, varför styrelsen nyligen meddelat bestämmelser om reglering av deras arbetstid i skäligen anslutning till vad som länge gällt för den underordnade bevakningspersonalen. För att syftet med denna arbetstidsreglering skulle kunna vinnas erfordrades bl. a. att ett antal nya fasta förmansbefattningar inrättades. Behovet av nya tullöveruppsyningsmanstjänster hade visat sig föreligga särskilt vid centraltullkamrarna i Stockholm och Göteborg samt tullkamrarna i Hälsingborg, Kristinehamn, Köping och Gävle.

Slutligen har styrelsen vad angår förslaget under k) erinrat om de synpunkter, som framförts vid behandlingen av ett tidigare förslag i samma

ämne (se 1947: VII ht s. 57), och framhållit, att sedan dess befodringsförhållandena för tullvakterna ånyo förskjutits samt att numera ett 80-tal tullvaktsbefattningar borde utbytas mot befattningar som tulluppsyningsman för att återställa den befodringsstandard, som åsyftats vid 1942 års uppdelning av bevakningskåren.

I sin förenämnda statskrivelse har generaltullstyrelsen — med förmälan att storleken av sjöfarten vid tullstationen i Sikeå vore så gott som uteslutande beroende av exporten av sulfitmassa, framställd vid aktiebolaget Robertsfors' fabrik i Robertsfors samt att driften vid nämnda fabrik komme att nedläggas under år 1948 — hemställt, att tullstationen i Sikeå måtte indragas med utgången av juni 1949. Samtidigt har styrelsen erinrat om att Kungl. Maj:t genom beslut den 10 september 1948 medgivit, att nämnda tullstation t. v. fr. o. m. den 1 oktober 1948 finge lämnas obemannad.

Beträffande personalförändringar vid kustbevakningen har generaltullstyrelsen till en början föreslagit uppförande av 4 arvodesbefattningar som kustdistriktchef på extra ordinarie stat med placering i lönegrad Ce 27. Styrelsen har därvid erinrat om att i ett av särskilda sakkunniga den 14 juni 1935 avgivet betänkande med förslag till ändrad organisation av den statliga verksamheten för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. (SOU 1935: 24) förutsattes, att kustdistriktchefstjänsterna skulle utgöra arvodesbefattningar och tillsättas för en tid av tre år i sänder. De sakkunniga anförde härom, att ett vid personvalet begånget misstag därigenom lättare än eljest kunde rättas samt att den omständigheten, att möjlighet till ombyte å kustdistriktchefsbefattning förefunnes, givetvis vore av stor betydelse på ett område som det förevarande, där befattningens innehavare borde besitta god vigör för att kunna i erforderlig utsträckning följa den underlydande personalens arbete. Styrelsen har emellertid funnit det vara mera överensstämmande med nuvarande avlöningsprinciper, att kustdistriktchefernas arvodesbefattningar utbyttes mot extra ordinarie tjänster. Denna anordning kunde enligt styrelsen förenas med en sådan avvägning av tjänsternas löneplacering i jämförelse med den allmänna befodringsgången i tullverket, att syftemålet med den nuvarande treårsbegränsningen av anställningen bleve tillgodosett.

Styrelsen har under detta avsnitt i övrigt endast förordat sådana förändringar i personalstaterna för kust- och gränsbevakningen, som framginge av styrelsens under föregående punkt omförmälda utlåtande över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande, nämligen *dels* inrättande av 7 befattningar som kustöveruppsyningsman i lönegrad Ca 16 i utbyte mot 3 kustuppsyningsmansbefattningar i lönegrad Ca 12 och 4 kustvaktsbefattningar i lönegrad Ca 10, *dels* uppflyttning av 38 befattningar som förste kustvakt till kustuppsyningsmansbefattningar i lönegrad Ca 12, och *dels* uppflyttning av 55 kustvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 till lönegrad Ca 10.

I detta sammanhang har styrelsen även ifrågasatt, att de fyra i lönegrad

Ca 19 placerade kustöveruppsyningsmännen måtte benämnas kusttullmästare.

Slutligen har generaltullstyrelsen i enlighet med förenämnda utlåtande över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande föreslagit följande personalförändringar vid gränsbevakningen, nämligen inrättande av 4 gränstullmästarbefattningar i lönegrad Ca 19 i utbyte mot 4 gränsuppsyningsmansbefattningar i lönegrad Ca 12 samt inrättande av 9 gränsöveruppsyningsmansbefattningar i lönegrad Ca 16 i utbyte mot 9 gränsuppsyningsmansbefattningar i lönegrad Ca 12.

Vidare har styrelsen ansett, att gränsbevakningschefen i Karlstad skulle benämnas gränsdistriktchef.

Vad beträffar övergångsstaten ha enligt vad styrelsen meddelat av de å övergångsstat uppförda tjänstemännen en tullförvaltare av klass 3 samt en tullkassör och 2 tillsyningsmän avgått eller beräknats komma att under innevarande budgetår avgå från sina befattningar.

Anslagsberäkningen. Generaltullstyrelsen har beräknat utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän under nästa budgetår till 21 600 000 kronor, vilket innebär en ökning med 800 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för ändamålet för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid utgått från de faktiska utgifterna å anslagsposten under juli och augusti 1948, vilka utgifter motsvarade ca 20 930 000 kronor för helt år. Därest i enlighet med styrelsens förslag fr. o. m. nästa budgetår antalet ordinarie befattningar komme att ökas med 34 samt vissa ordinarie befattningar uppflyttas till högre lönegrad, skulle anslagsposten ökas med ca 402 000 kronor. Genom att ett antal extra ordinarie förste kammarskrivare, extra ordinarie förste tullkontorister och extra ordinarie tullkontorister under innevarande och nästa budgetår komme att avgå eller befordras till tjänster å ordinarie stat och deras ordinarie tjänster, som hållits vakanta under tiden för förordnandena, ånyo tillsattes, beräknades uppkomma en ökad belastning å förevarande anslagspost med 470 000 kronor. Tillsättande av 3 vakanta extra ordinarie förste tullkontoristtjänster medförde en beräknad minskning av anslagsposten med 22 000 kronor. Slutligen hade styrelsen förutsatt, att ett antal ordinarie tjänstemän, vilka under innevarande och nästa budgetår genomginge kammarskrivar- eller tullkontoristkurser, bleve antagna till icke-ordinarie kammarskrivare eller icke-ordinarie tullkontorister, varav föranleddes minskad belastning å anslagsposten med omkring 180 000 kronor. — I enlighet med det anförda har anslagsposten beräknats till $(20\,930\,000 + 402\,000 + 470\,000 - 22\,000 - 180\,000 =) 21\,600\,000$ kronor.

För innevarande budgetår har ett belopp av 2 000 kronor anslagits till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Detta belopp hade avsetts till arvoden åt de tjänstemän, som förordnats till föreståndare för laboratorierna vid centraltullkamrarna i Göteborg och Malmö. Posten skulle bortfalla vid bifall till förslagen om

inrättande av en tullöverkontrollörsbefattning resp. en befattning som förste tullkontrollör för föreståndarna vid nämnda laboratorier.

Å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avfördes under juli och augusti 1948 respektive 684 462 kronor och 648 012 kronor, vilket för helt år motsvarade ca 7 995 000 kronor. Med utgångspunkt från vad f. n. kunde bedömas ansåge styrelsen sig icke kunna räkna med att under innevarande budgetår utgifterna under anslagsposten kunna begränsas till det belopp, med vilket densamma uppförts i staten. — Det kunde förutsättas, att 74 elever i tre kammarskrivarkurser, som avslutades under innevarande budgetår, samt 25 elever i en kammarskrivarkurs, som avslutades den 18 mars 1950, omedelbart efter kursernas slut bleve antagna till extra ordinarie kammarskrivare. Den på grund härav uppkommande utgiftsökningen beräknades till omkring 635 000 kronor. Vidare väntades sammanlagt högst 59 tjänstemän komma att efter genomgångna tullkontoristkurser tjänstgöra såsom extra ordinarie tullkontorister, 29 under hela och återstoden under en månad av nästa budgetår. Till avlöningar åt dessa befattningshavare ansåges ett belopp av 207 000 kronor bliva behövt. Den reglerade beföringsgången för viss biträdespersonal ävensom antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän föranledde en utgiftsökning av 163 000 kronor. Därest nyanställning av bevaknings- och biträdespersonal bleve erforderlig för att täcka avgången av icke-ordinarie personal under innevarande och nästa budgetår, skulle ytterligare behöva beräknas omkring 190 000 kronor. Tillsättande av 3 vakanta extra ordinarie förste tullkontoristtjänster föranledde en ökning av ifrågavarande anslagspost med omkring 23 000 kronor. Ersättning till kroppsvisitatriser hade hittills utgått ur smuggelfonden. Dylik ersättning syntes från och med nästa budgetår böra avföras å nu ifrågavarande anslagspost, vilket medförde en ökning av densamma med omkring 17 000 kronor. Genom att extra ordinarie tjänstemän under innevarande och nästa budgetår avginge eller befordrades till följd av vakanser å för närvarande befintliga tjänster på ordinarie stat, beräknades anslagsposten komma att minskas med 716 000 kronor. Därest i enlighet med styrelsens förslag antalet ordinarie tjänster under nästa budgetår komme att ökas med 34, kunde förevarande anslagspost minskas med ytterligare omkring 631 000 kronor. Avlöningar åt elever i kammarskrivarkurser beräknades för nästa budgetår komma att med 88 000 kronor understiga motsvarande utgifter under innevarande budgetår. Ifrågavarande ökning och minskningar av utgifterna under anslagsposten föranledde således sammanlagt en utgiftsminskning av 200 000 kronor.

I detta sammanhang har generaltullstyrelsen erinrat om att — i avvaktan på den slutliga prövningen av det av arbetstidskommittén för kust- och gränsbevakningen den 19 juli 1947 till Kungl. Maj:t överlämnade betänkandet med förslag till arbetstidsreglering vid tullverkets kust- och gränsbevakning — Kungl. Maj:t den 16 april 1948 anbefallt styrelsen att under medverkan av en särskild arbetstidsdelegation företaga närmare undersök-

ningar rörande de tillämpnings- och organisationsfrågor, som sammanhänge med ett genomförande av sagda arbetstidsreglering. Därest den ifrågasatta arbetstidsregleringen skulle komma att genomföras från och med nästa budgetår, komme utgifterna under anslagsposten emellertid att ökas. Storleken av denna ökning kunde styrelsen dock ej f. n. angiva.

Med utgångspunkt från dessa beräkningar har styrelsen föreslagit, att anslagsposten uppfördes med oförändrat belopp, 7 500 000 kronor.

I sitt utlåtande över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande har styrelsen förordat, att till tulltjänstemän utgående arvoden för viss pass- och gränskontroll skulle fastställas av styrelsen och utbetalas genom tullverkets försorg samt att det enligt styrelsens mening vore att föredraga, att för ändamålet erforderliga medel uppfördes å avlöningsstaten för tullstaten såsom en särskild förslagspost. Styrelsen har vidare i sitt utlåtande lämnat utan erinran utredningens förslag, att motorskötare å tullverkets kryssare och racerbåtar skulle äga uppbära visst lönetillägg för dag under tjänstgöring utom förläggningssorten. Dylika motorskötartillägg hade av utredningen beräknats uppgå till sammanlagt 6 000 kronor för år. Enligt vad styrelsen inhämtat hade riksräkenskapsverket i avgivet utlåtande över utredningens betänkande föreslagit, att de för dylika arvoden och motorskötartillägg erforderliga medlen borde upptagas såsom en särskild förslagsvis beräknad post å tullstatens avlöningsanslag, benämnd »Särskilda löneförmåner», samt att därvid borde föreskrivas, att anslagsposten icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Från styrelsens sida vore icke något att erinra mot detta förslag. Arvodena för pass- och gränskontroll kunde beräknas under nästa budgetår uppgå till ca 130 000 kronor. — Med anledning härav har styrelsen hemställt, att å avlöningsstaten för tullstaten uppfördes en anslagspost, benämnd *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal*, samt att under nämnda anslagspost anvisades medel till ett belopp av i runt tal 135 000 kronor.

Under förutsättning att avlöningarna till ordinarie tjänstemän och icke-ordinarie personal beräknades i enlighet med styrelsens förslag, borde anslagsposten till rörligt tillägg enligt styrelsens beräkningar höjas med 97 000 kronor till 3 425 000 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag skulle sålunda uppgå till $(21\,600\,000 + 7\,500\,000 + 135\,000 + 3\,425\,000 =)$ 32 660 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till den omfattning tullmedelsuppbörden numera fått vid tullkammaren i Motala synes intet vara att erinra mot den föreslagna omklassificeringen från klass 3 till klass 2. Jag anser mig därför böra tillstyrka förslaget om uppflyttning av tullförvaltarbefattningen vid nämnda tullkammare från lönegrad Ca 23 till lönegrad Ca 25.

Likaså vill jag biträda förslagen om inrättande av två befattningar som tullöverkontrollör i lönegrad Ca 27 resp. förste tullkontrollör i lönegrad

Ca 25 för föreståndarna vid laboratorierna i Göteborg och Malmö. Det nuvarande sättet för avlönande av dessa befattningshavare, nämligen med särskilda tilläggsarvoden å 1 000 kronor, bör sålunda avvecklas. En tullkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 24 och en kammarskrivarbefattning i lönegrad Ca 20 böra i samband därmed indragas, varjämte nämnda arvoden bortfalla.

På grund av den storlek frihamnstillavdelningen och flygtullavdelningen i Stockholm numera uppnått är jag beredd tillstyrka, att en tullöverkontrollörsbefattning i lönegrad Ca 27 inrättas vid en var av dem. I samband därmed bör en kammarskrivarbefattning i lönegrad Ca 20 resp. en befattning som förste tullkontrollör i lönegrad Ca 25 indragas.

Mot förslaget om ordinariesättning av 35 befattningar som förste tullkontorist i lönegrad Ce 19 har jag ingen erinran.

Då det torde vara nödvändigt med hänsyn till den av styrelsen genomförda arbetstidsregleringen för tullverkets förmanspersonal att införa fasta förmansbefattningar å vissa platser, tillstyrker jag förslaget om inrättandet av sju befattningar som tullöveruppsyningsman i lönegrad Ca 16. I samband därmed bör motsvarande antal tullvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 indragas.

Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen av 80 tullvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 till befattningar som tulluppsyningsman i lönegrad Ca 12 i syfte att förbättra nu rådande befordringsförhållanden kan jag i nuvarande läge icke biträda i vidare mån än att 40 av här ifrågakvarande befattningshavare uppflyttas.

Med hänsyn till att jag under föregående punkt tillstyrkt inrättande av en befattning som förste byråsekreterare å generaltullstyrelsens personalbyrå torde en kammarskrivarbefattning i lönegrad Ca 20 å tullstaten böra indragas.

Vad generaltullstyrelsen under ordinarieposten i övrigt föreslagit beträffande nya tjänster och lönegradsuppflyttningar anser jag mig ej kunna biträda. I detta sammanhang tillåter jag mig hänvisa till att jag, på sätt av föregående punkt framgår, den 30 december 1948 av Kungl. Maj:t bemyndigats tillkalla sakkunniga för utredning av löneställningen för personalen vid tullverkets kust- och gränsbevakning. Generaltullstyrelsens förslag om uppförande å avlöningsstaten av en ny anslagspost till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal bör alltså f. n. ej genomföras.

Med hänsyn till de i det föregående förordade jämkningarna i generaltullstyrelsens förslag bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bestämmas till ett avrundat belopp av 21 500 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde i enlighet med styrelsens förslag kunna utgå ur avlöningsstaten.

Mot förslaget om inplacering av 4 befattningar som kustdistriktchef i lönegrad Ce 27 har jag ej någon erinran. Någon höjning av icke-ordinarieposten

med anledning härav erfordras ej. Resultatet av pågående översyn av förslaget till arbetstidsreglering vid tullverkets kust- och gränsbevakning torde böra avvaktas, innan medel beräknas för ändamålet. Då icke-ordinarieposten är uppförd förslagsvis, torde Kungl. Maj:t i den mån en arbetstidsreglering vid nämnda bevakning anses böra genomföras kunna ställa härför erforderliga medel till styrelsens förfogande. Jag förordar, att anslagsposten beräknas till 7 300 000 kronor. Anslagspostens benämning bör på grund av arvodespostens bortfall ändras till *avlöningar till icke-ordinarie personal*.

Slutligen bör anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas till 3 400 000 kronor.

Vid bifall till de nu föreslagna ändringarna skulle å den för tullstaten gällande *personalförteckningen dels* uppföras ytterligare 3 tullöverkontrollörer (Ca 27), 4 kustdistriktchefer (Ce 27), 1 tullförvaltare av klass 2 (Ca 25), 35 förste tullkontorister (Ca 19), 7 tullöveruppsyningsmän (Ca 16) och 40 tulluppsyningsmän (Ca 12) *dels ock* avföras 1 tullkontrollör (Ca 24), 1 tullförvaltare av klass 3 (Ca 23), 3 kammarskrivare (Ca 20) och 47 tullvakter (Ca 9) ävensom följande befattningshavare å övergångsstat, nämligen 1 tullförvaltare av klass 3 (Ca 24), 1 tullkassör (Ca 22) och 2 tillsyningsmän (Ca 10).

Därest riksdagen ej framställer erinran häremot, torde tullstationen i Sikeå i enlighet med generaltullstyrelsens förslag böra indragas med utgången av juni 1949.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande *personalförteckningen* som i det föregående angivits;

b) godkänna följande *avlöningsstat* för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 21 500 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 7 300 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3 400 000

Summa kronor 32 200 000;

c) till *Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 32 200 000 kronor.

[35.] 3. Tullverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 470 000	4 162 413
1948/49 (statsliggaren s. 418) ..	3 720 000	
1949/50 (förslag)	3 815 000	

I gällande omkostnadsstat för tullverket äro samtliga poster utom posten till hemliga utgifter förslagsposter. Posterna till reseersättningar och publikationstryck, delposten till övriga expenser samt de under posten till övriga utgifter upptagna delposterna till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel, legor för fortskaffningsmateriel samt beklädnad och beväpning må emellertid icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas.

I sin förut omförmälda skrivelse den 29 september 1948 har generaltullstyrelsen framlagt beräkning rörande medelsbehovet under omkostnadsanslaget för budgetåret 1949/50. Den av styrelsen beräknade medelsåtgången för nästa budgetår framgår av följande sammanställning, vari tillika angivits medelsåtgången för budgetåret 1947/48 ävensom anvisade medel för budgetåret 1948/49.

	Utgifter under 1947/48	Anvisade medel för 1948/49	Beräknade medel för 1949/50
1. Sjukvård m. m.	220 600	170 000	220 000
2. Reseersättningar	927 277	750 000	850 000
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten	506 449	450 000	500 000
b) Övriga expenser	936 029	730 000	970 000
4. Publikationstryck	65 168	60 000	68 000
5. Hemliga utgifter	2 000	2 000	2 000
6. Övriga utgifter:			
a) Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel..	558 971	600 000	650 000
b) Legor för fortskaffningsmateriel	87 529	90 000	70 000
c) Utbildning i tulltjänsten	254 965	361 000	220 000
d) Beklädnad och beväpning.....	103 337	230 000	230 000
e) Vissa bötesandelar m. m.	268 794	150 000	—
f) Diverse utgifter	165 563	127 000	170 000
Summa kronor	4 095 682	3 720 000	3 950 000

Anslagsposten till sjukvård m. m. har generaltullstyrelsen med hänsyn till belastningen ansett böra uppräknas med 50 000 kronor till 220 000 kronor.

Med beräknande av att nedgång i trafiken kunde medföra minskning av utgifterna till reseersättningar har styrelsen angivit medelsbehovet under anslagsposten för nästa budgetår till 850 000 kronor, vilket belopp med 100 000 kronor överstege anslagsposten för innevarande budgetår men med ca 77 000 kronor understeg motsvarande utgifter under budgetåret 1947/48. Styrelsen anför härom vidare.

Till reseersättningar var i staten för budgetåret 1947/48 upptaget ett belopp av 750 000 kronor. Överskridandet av sagda anslagspost är väsentligen föranlett av ökning av antalet tjänsteresor samt ökade utgifter för patrulle-

ringstraktamenten. Förstnämnda ökning är bland annat beroende på att tullverket måst i vidare utsträckning än normalt företaga omdispositioner eller förflyttningar av personalen. De ökade utgifterna för patrulleringsstraktamenten hava huvudsakligen uppkommit i samband med effektiviseringen av motåtgärderna mot den tilltagande illegala varu- och valutaförseln till och från riket. Bidragande orsaker till kostnadsökningen, ehuru av mindre betydelse, äro vidare de särskilda förmåner i form av omplaceringsstraktamente samt ersättning för vissa resor mellan bostad och tillfällig tjänstgöringsplats, som numera medgivits. Dessutom har en icke oväsentlig fördyring uppstått genom företagna höjningar av traktamentsbeloppen.

Den under anslagsposten till *expenser* upptagna delposten till bränsle, lyse och vatten har uppförts med ett till 500 000 kronor förhöjt belopp, vilket motsvarar utgifterna under budgetåret 1947/48. För delposten till övriga *expenser* har styrelsen beräknat utgifterna för nästa budgetår till 970 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till medelsanvisningen för ändamålet under innevarande budgetår med 240 000 kronor. Härom anför styrelsen följande.

Av utgifterna under delposten till övriga *expenser* belöpte under budgetåret 1947/48 å renhållning och städning 404 400 kronor, skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt 196 760 kronor, telegram, telefon och annonsering 242 188 kronor, inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner med flera inventarier 72 780 kronor samt bokinköp, bindning av böcker och handlingar med flera ändamål 19 901 kronor. Vad angår storleken av förstnämnda slag av utgifter under budgetåret 1949/50 komma det från och med år 1948 gällande kollektivavtalet för städningspersonalen ävensom ökade materielkostnader att medföra en kostnadsökning av omkring 20 000 kronor. Utöver ovan angivna belopp av omkring 197 000 kronor för skrivmateriel, papper och blankettryck under budgetåret 1947/48 komma att avföras ytterligare omkring 73 000 kronor såsom likvid för blanketter, som beställts under budgetåret men ännu icke betalats. Under budgetåret 1946/47 uppgingo utgifterna för nu avsedda ändamål till 178 000 kronor. De ökade utgifterna under nästförflutna budgetår hava föranletts av nytryck av blanketter i större och tätare upplagor än tidigare, förhöjda papperspriser och den begränsade tillgången på billigare papperssorter. För nästa budgetår hava ifrågavarande utgifter upptagits till 200 000 kronor, vilket således innebär en minskning i förhållande till motsvarande utgifter under budgetåret 1947/48 med omkring 70 000 kronor. Kostnaderna för telegram, telefon och annonsering torde på grund av höjda inträdes- och abonnemangsavgifter icke kunna beräknas till lägre belopp än 250 000 kronor eller alltså omkring 8 000 kronor mera än utgifterna under sistförflutna budgetår. Till förnyelse och underhåll av kontorsmaskiner har beräknats ett belopp av 65 000 kronor. Kostnaden för inköp av möbler har uppskattats till 5 000 kronor. De beräknade utgifterna för kontorsmaskiner och möbler, tillhoppa 70 000 kronor, understiga således med omkring 3 000 kronor utgifterna för dylika inventarier under förra budgetåret. Vissa utgifter, som hittills belastat smuggelfonden, torde från och med nästa budgetår komma att avföras såsom kostnader för bokinköp, bindning av böcker och handlingar med flera ändamål, vilket beräknas medföra en kostnadsökning av 5 000 kronor.

Under anslagsposten till *publikationstryck* har styrelsen beräknat kostnaderna för utgivning av publikationerna Tullverkets författnings-

samling, Kungl. generaltullstyrelsens meddelanden och Tulltaxeringscirkulär till 33 000 kronor samt för utgivande av två delar av tullverkets författningshandböcker till 25 000 kronor. Vidare ha kostnaderna för tryckning av tullverkets matrikel och vissa smärre andra publikationer upptagits med ett uppskattat belopp av 10 000 kronor. I enlighet härmed har styrelsen ansett förevarande anslagspost böra för nästa budgetår uppföras med 68 000 kronor.

Anslagsposten till hemliga utgifter har uppförts med oförändrat belopp.

Beträffande den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel har styrelsen — med förmälan att 19 legobåtar fr. o. m. innevarande budgetår övertagits av tullverket samt att underhållet av dessa båtar beräknades medföra en kostnadsökning av 50 000 kronor ävensom med framhållande av de ökade kostnaderna för drivmedel — funnit sig böra upptaga delposten med ett till 650 000 kronor förhöjt belopp. Delposten till legor för fortskaffningsmateriel har ansetts kunna minskas med 20 000 kronor till 70 000 kronor.

Under delposten till utbildning i tulltjänsten har styrelsen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 220 000 kronor eller 141 000 kronor mindre än det för innevarande budgetår anvisade beloppet, vilket huvudsakligen sammanhänger med att antalet kammarskrivarkurser nedgått. Styrelsen har ifrågasatt om ej ett belopp av 5 000 kronor, avsett att användas till stipendier åt tulltjänstemän för språkstudier utomlands, kunde upptagas i förevarande delpost att disponeras först efter Kungl. Maj:ts särskilda medgivande, i den mån valutaförhållandena så tilläte.

Delposten till beklädnad och beväpning har upptagits med oförändrat belopp, 230 000 kronor.

Med hänsyn till den beräknade avvecklingen av smuggelfonden har delposten till vissa bötesandelar m. m. ej uppförts i statförslaget. Enligt lagändringar, som trätt i kraft den 1 juli 1938, skulle andelar i böter och ersättningsbelopp, som därefter ådömdes i mål angående olovlig varuinförsel, icke vidare tillfalla vederbörande beslagare. Böter, vilka ådömts före nämnda dag vore numera preskriberade, medan däremot ersättningsbeloppen, i den mån de icke erlagts eller enligt allmänna regler om tioårig preskription blivit preskriberade, fortfarande vore föremål för indrivning av tullmyndigheterna. Efter ingången av nästa budgetår syntes beslagare tillkommande andelar av sådana ersättningsbelopp böra få avföras å delposten till diverse utgifter. Under budgetåret 1947/48 hade dylika beslagarandelar uppgått till allenast 118 kronor.

Slutligen har styrelsen föreslagit en ökning av delposten till diverse utgifter till 170 000 kronor. Ökningen har motiverats dels med belastningen å delposten under budgetåret 1947/48 och dels med att vissa smärre utgifter, vilka hittills utgått ur smuggelfonden och som avsett annat än gratifikation till tull- och polispersonal, fr. o. m. nästa budgetår syntes böra avföras å delposten.

Medelsbehovet under omkostnadsanslaget för nästa budgetår skulle sålunda enligt generaltullstyrelsens beräkningar uppgå till 3 950 000 kronor.

Departementschefen. På skäl generaltullstyrelsen anfört och med hänsyn till belastningen anser jag en höjning av omkostnadsanslaget erforderlig. I sådant hänseende tillstyrker jag att anslagsposten till sjukvård m. m. ökas med 30 000 kronor till 200 000 kronor, anslagsposten till reseersättningar med 50 000 kronor till 800 000 kronor, anslagsposten till expenser med 250 000 kronor till 1 430 000 kronor — av vilken ökning 50 000 kronor torde belöpa på delposten till bränsle, lyse och vatten samt 200 000 kronor på delposten till övriga expenser — samt anslagsposten till publikationstryck med 8 000 kronor till 68 000 kronor. Anslagsposten till hemliga utgifter bör uppföras med oförändrat 2 000 kronor.

De i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposterna till drift och underhåll av forskaffningsmateriel och till legor för forskaffningsmateriel torde i enlighet med generaltullstyrelsens förslag böra uppföras med 650 000 kronor resp. 70 000 kronor. Jag kan ej tillstyrka, att något belopp anvisas för studiestipendier åt tulltjänstemän under delposten till utbildning i tulltjänsten, vilken delpost sålunda bör bestämmas till 215 000 kronor. Delposten till beklädnad och bevapning bör upptagas med oförändrat belopp, 230 000 kronor. Med hänsyn till smuggelfondens förestående avveckling bör delposten till vissa bötesandelar m. m. kunna utgå ur staten. Slutligen bör delposten till diverse utgifter uppräknas med 23 000 kronor till 150 000 kronor. Medelsbehovet under anslagsposten till övriga utgifter för nästa budgetår torde sålunda kunna uppskattas till 1 315 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	200 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	800 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1 430 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	68 000
5. Hemliga utgifter	»	2 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1 315 000

Summa kronor 3 815 000;

b) till Tullverket: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 815 000 kronor.

[36.] 4. Tullverket: *Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.* Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse den 29 september 1948 för med förevarande anslag avsett ändamål hemställt

om anvisande för nästa budgetår av ett reservationsanslag å 475 000 kronor. Styrelsen har därvid till en början erinrat om att ett reservationsanslag av 600 000 kronor anvisats för budgetåret 1946/47 för anskaffning av tre tullkryssare av typ II. På grund av stegrade arbetslöner och materialpriser kunde — enligt vad styrelsen nu upplyst — byggandet av samtliga tre tullkryssare icke slutföras inom ramen för det anvisade anslagsbeloppet. Beställningar och inköp för ifrågavarande ändamål, däribland motorer till tre tullkryssare, hade hittills verkställts till en kostnad av ca 500 000 kronor. För byggande av den tredje tullkryssaren jämte ytterligare anskaffning av vissa för samtliga tre tullkryssare erforderliga inventarier och till maskinerna hörande särskilda anordningar beräknades åtgå 275 000 kronor. Färdigställandet av de tre kryssarna komme således att draga en kostnad av sammanlagt 775 000 kronor. För täckande av underskottet har styrelsen föreslagit att ett belopp av 175 000 kronor anvisades för nästa budgetår.

Generaltullstyrelsen har erinrat om att för budgetåret 1947/48 anvisats ett reservationsanslag av 24 000 kronor till utrustning av tullkryssare, vilket vore avsett för anskaffning och installation av radiotelefonstationer, samt att Kungl. Maj:t ännu icke meddelat bestämmelser rörande anslagets disposition.

För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 285 000 kronor till anskaffning av motorbåtar, avsett för fortsatt avveckling av legosystemet beträffande motorbåtar. I statförslaget för samma budgetår anförde styrelsen, att, till fullföljande av styrelsens plan för nyanskaffning av motorbåtar, 8 sådana båtar egentligen borde byggas inom den närmaste tiden, därav 4 av klass I, 2 av klass II och 2 av klass III, vilket skulle medföra en kostnad av — utöver förenämnda 285 000 kronor — tillhopa 320 000 kronor. Med hänsyn till det ekonomiska läget samt den begränsade tillgången på arbetskraft och materiel hade styrelsen emellertid nödgats avstå från att då göra framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål.

Beträffande behovet av dessa motorbåtar har styrelsen framhållit, att den tekniska utvecklingen medförde krav på sjövärdigare och snabbare båtar för kustbevakningen. I viss utsträckning förhyrdes fortfarande privatägda motorbåtar. Dylåka båtar vore emellertid beträffande såväl sjövärdighet som bränsleekonomi mindre lämpade att användas såsom bevakningsbåtar.

För att fullföljandet av styrelsens plan för nyanskaffning av motorbåtar icke skulle alltför mycket fördröjas, har styrelsen hemställt, att medel för ändamålet nu anvisades. På grund av inträdd prisstegring kunde kostnaderna för anskaffning av dessa motorbåtar nu beräknas överstiga det i statförslaget för budgetåret 1948/49 i sådant hänseende angivna beloppet med 20 000 kronor. För nästa budgetår syntes anskaffningen emellertid kunna begränsas till följande antal motorbåtar, nämligen 2 av klass II (tullslupar) och 2 av klass III (tullracerbåtar). Kostnaden för sagda båtar har av styrelsen uppskattats till 120 000 kronor.

I sitt utlåtande över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande

har styrelsen anfört, att för tillgodoseende av det närmaste behovet av rörliga radioanläggningar för kust- och gränsbevakningen omkring 15 sådana anläggningar borde anskaffas för en beräknad kostnad av sammanlagt 100 000 kronor. Styrelsen har vidare i samma utlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot utredningens förslag om utrustning av sex tullkryssare med linkastargevär för användning vid räddning av personer, fartyg eller flygplan, som råkat i sjönöd. Anskaffningskostnaden för sex dylika gevär hade av utredningen beräknats till 2 400 kronor.

Såsom nämnts under föregående punkt har styrelsen utgått från att smugelfonden komme att avvecklas med utgången av innevarande budgetår. Nyanskaffning av motorfordon och cyklar för kust- och gränsbevakningen hade emellertid under senare år så gott som uteslutande skett med anlåtande av medel från smugelfonden. Även kostnaderna för hållande av tjänstehundar för gränsbevakningen hade bestritts ur fonden. Sålunda hade under budgetåret 1947/48 för ifrågavarande ändamål ur smugelfonden utbetalats tillhopa omkring 210 000 kronor. Beloppets storlek vore emellertid beroende på att under sagda budgetår skett en förhållandevis stor förnyelse av motorfordonsbeståndet. Vid sådant förhållande syntes medel för anskaffande av dylik fortskaffningsmateriel samt för hållande av tjänstehundar böra, på sätt som skedde i fråga om medel för anskaffning av båtmateriel, anvisas i form av reservationsanslag. Medelsbehovet i nu förevarande hänseende har styrelsen för nästa budgetår uppskattat till 80 000 kronor.

Kostnaderna för anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m. skulle alltså enligt generaltullstyrelsens förslag för nästa budgetår kunna uppgå till $(175\,000 + 120\,000 + 100\,000 + 2\,400 + 80\,000 =)$ i runt tal 475 000 kronor.

Departementschefen. Generaltullstyrelsens förslag om medelsanvisning under förevarande anslag anser jag mig i rådande läge endast kunna tillstyrka så till vida att ett sammanlagt belopp av 325 000 kronor anvisas. Beloppet bör ställas till styrelsens förfogande att användas till de förut angivna ändamålen enligt av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen godkänd plan. Därvid böra medlen i första hand disponeras för täckande av uppkommande underskott å tidigare anvisat anslag till anskaffning av tullkryssare.

Därest riksdagen ej framställer erinran häremot torde de reservationer, som vid innevarande budgetårs utgång må föreligga å de för budgetåren 1946/47 respektive 1947/48 anvisade reservationsanslagen för anskaffning av tullkryssare och för utrustning av tullkryssare ävensom å det för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget för anskaffning av motorbåtar, böra överföras till det nu föreslagna reservationsanslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

[37.] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	676 000	632 050
1948/49 (statsliggaren s. 419) ..	880 000	
1949/50 (förslag)	886 000	

Gällande avlöningsstat för kontrollstyrelsen har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 327 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 463 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 90 000

Summa kronor 880 000.

I skrivelse den 11 september 1948 har *kontrollstyrelsen* framlagt förslag rörande styrelsens medelsbehov för budgetåret 1949/50.

Styrelsen har därvid föreslagit uppförande på ordinarie stat av en befattning som förste byråinspektör i lönegrad Ce 27 och av en byråinspektörsbefattning i lönegrad Ce 25, båda å byrån för skatteärenden. Såsom skäl härför har åberopats bl. a., att förhållandet mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare i högre lönegrad än 24:e å nämnda byrå vore mindre tillfredsställande samt att de arbetsuppgifter, som fölle inom byråns område, vore — bortsett från de till pappersbeskattningen hänförliga göromålen — att betrakta såsom stadigvarande.

Med hänsyn till grunderna för den reglerade befordringsgången för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst har styrelsen vidare begärt ordinariesättning av 2 kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ce 8. Någon ökning av det i personalförteckningen angivna antalet kontorsbiträdesbefattningar vore emellertid enligt styrelsen ej erforderlig.

Medelsbehovet under anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* för nästa budgetår har av styrelsen angivits till 362 000 kronor eller 35 000 kronor mer än som anvisats under anslagsposten för innevarande budgetår. Av ökningen har 34 000 kronor beräknats hänföra sig till förenämnda ordinariesättanden och 1 000 kronor till löneklassuppflyttningar.

Under anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* har styrelsen föreslagit höjning till 3 600 kronor av det arvode å 2 400 kronor, som sedan budgetåret 1934/35 utginge till juridiskt biträde. Såsom skäl härför har anförts, att det juridiska bitrådets göromål på senare tid ökat bl. a. genom styrelsens befattning med den utvidgade indirekta beskattningen.

Merkostnaderna för lönegradsuppflyttningar, i huvudsak föranledda av den reglerade befordringsgången för viss icke-ordinarie personal, samt för löneklassuppflyttningar har styrelsen uppskattat till sammanlagt 4 800 kronor. Med hänsyn till nu angivna merutgifter å anslagsposten ävensom den

besparing å 34 000 kronor, som uppkommit genom förenämnda ordinarie-sättanden, har styrelsen föreslagit en nedräkning av icke-ordinarieposten med 28 000 kronor till 435 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till oförändrat belopp.

Medelsbehovet under avlöningsanslaget har sålunda för nästa budgetår beräknats till 887 000 kronor.

Departementschefen. Då personalorganisationen å kontrollstyrelsens byrå för skatteärenden varit föremål för riksdagens prövning så sent som på våren 1948 (prop. nr 254), anser jag mig f. n. ej kunna biträda styrelsens förslag om ordinariesättning av två befattningar som förste byråinspektör resp. byråinspektör å nämnda byrå. Däremot har jag ingen erinran mot den föreslagna ordinariesättningen av 2 kontorshjälpbefattningar i lönegrad Ce 8. En ytterligare medelsanvisning å sammanlagt 5 800 kronor torde i enlighet med styrelsens förslag erfordras för automatiska lönegrads- och löneklassuppflyttningar. Däremot kan jag ej tillstyrka höjning av arvudet till juridiskt biträde.

Med anledning härav böra under de olika anslagsposterna anvisas, till avlöningar till ordinarie tjänstemän 338 000 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal i runt tal 458 000 kronor och till rörligt tillägg 90 000 kronor.

Avlöningsanslaget torde sålunda kunna bestämmas till 886 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,	
<i>förslagsvis</i>	kronor 338 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	» 458 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 90 000

Summa kronor 886 000;

b) till *Kontrollstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 886 000 kronor.

[38.] 6. Kontrollstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	71 000	60 980
1948/49 (statsliggaren s. 420) ..	115 000	
1949/50 (förslag)	92 000	

I gällande omkostnadsstat för kontrollstyrelsen har bl. a. upptagits en anslagspost till expenser å förslagsvis 72 200 kronor, varav 23 000 kronor avsågo engångskostnader för inköp av möbler m. m.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse den 11 september 1948 hemställt, att expensposten måtte minskas med angivna 23 000 kronor samt att anslagsposterna i övrigt skulle upptagas till oförändrade belopp.

Departementschefen. Med biträdande av kontrollstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

[39.] 7. *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	410 000	307 242
1948/49 (statsliggaren s. 420) ..	550 000	
1949/50 (förslag)	545 000	

I gällande stat för anslaget ha bl. a. upptagits en anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å förslagsvis 330 000 kronor och en uppbördspost för kontrollkostnadsbidrag m. m. å 198 000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1948 har *kontrollstyrelsen* upprepat sitt förslag om viss arvodesförbättring för brännerikontrollörer och vissa andra kontrolltjänstemän vid brännvins- och maldryckstillverkningen (jfr 1947: VII ht s. 76 och prop. nr 254/1948 s. 10). I sådant hänseende har styrelsen föreslagit, att dagarvodena uppräknades för kontrollör med tjänstgöring vid ett bränneri från 16 kronor 50 öre till 18 kronor, för kontrollör med tjänstgöring vid flera brännerier från 22 kronor 25 öre till 24 kronor 25 öre, för tillsyningsman vid brännerimagasin från 17 kronor till 18 kronor samt för kontrollombud vid skattepliktigt bryggeri och tillsyningsman vid skattefritt bryggeri från 1 krona 45 öre till 1 krona 60 öre. Det för tillsyningsman vid brännerimagasin regelmässigt gällande minimiarvode per månad borde höjas från 47 kronor till 50 kronor. Det belopp, vartill dylikt minimiarvode högst finge fastställas, borde emellertid enligt styrelsen oförändrat utgå med 100 kronor.

Med beaktande av å ena sidan den ökning av arvodeskostnaderna, som följde av den föreslagna arvodesregleringen och som av styrelsen beräknats till ca 30 000 kronor, och å andra sidan av den minskning av samma kostnader, som inträtt på grund av att två sulfitbrännerier nedlagt sin verksamhet, vilken minskning enligt styrelsen uppginge till ca 10 000 kronor, har styrelsen föreslagit en uppräkning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 20 000 kronor till 350 000 kronor.

Uppbördsposten kontrollkostnadsbidrag m. m. har med hänsyn till det minskade antalet sulfitbrännerier ansetts böra sänkas med 5 000 kronor till 193 000 kronor.

I övrigt har styrelsen ej föreslagit någon ändring av posterna under anslaget, vars slutsumma sålunda skulle uppgå till 575 000 kronor.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har i två skrifter den 11 och den 26 oktober 1948 föreslagit höjning av arvodena till bränneri-kontrollörer resp. av expensersättningen till överkontrollörer och biträdande överkontrollörer.

I utlåtande den 23 november 1948 över förslaget om höjd expensersättning har *kontrollstyrelsen* meddelat, att styrelsen hade för avsikt att taga frågan om den nuvarande organisationen av arbetet inom den lokala skattekontrollen under övervägande och undersöka möjligheterna till en lämpligare organisation av nämnda arbete. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett, att ändring i gällande ersättningsbestämmelser f. n. icke borde vidtagas.

I enlighet med i prop. nr 254/1948 framlagt förslag erhöll Kungl. Maj:t bemyndigande av riksdagen att utan hinder av bestämmelserna i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin för tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 försöksvis genomföra ett ändrat kontrollförfarande vid ett mindre antal sulfittbrännerier i huvudsaklig överensstämmelse med ett av kontrollstyrelsen i ämnet avgivet förslag och att i samband därmed befria tillverkare från skyldighet att gälda s. k. kontrollkostnadsbidrag. Därvid förutsattes, att kontrollstyrelsen skulle vidtaga de åtgärder, som avsåges med bemyndigandet, samt lämna en redogörelse för resultatet av vidtagna åtgärder i så god tid att, där så befundes lämpligt, frågan om en omläggning av nuvarande kontrollsystem kunde underställas 1950 års riksdag. Genom beslut den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kontrollstyrelsen att vidtaga de med bemyndigandet avsedda åtgärderna.

I sin förenämnda skrivelse den 11 september 1948 har kontrollstyrelsen föreslagit, att det nya kontrollförfarandet, som under nämnda tillverkningsår komme att provas vid några spritfabriker, skulle — under förutsättning att erfarenheterna av försöken bedömdes såsom tillfredsställande — fortsättningsvis tillämpas intill dess annorlunda kunde föranledas av riksdagens slutliga ställningstagande i frågan. En återgång till det tidigare kontrollförfarandet omedelbart efter den 30 september 1949 i enlighet med bemyndigandet skulle nämligen vara föga lämpligt, därest försöken sloge väl ut och en allmän övergång till det nya kontrollförfarandet komme att beslutas av 1950 års riksdag för tillämpning fr. o. m. den 1 oktober 1950.

Departementschefen. Kontrollstyrelsens förslag om arvodeshöjning för brännerikontrollörerna m. fl. tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker kan jag f. n. ej biträda. Ej heller torde, med hänsyn till vad styrelsen anført, en höjning böra ske av den till överkontrollörer och biträdande överkontrollörer utgående expensersättningen.

Med hänsyn härtill och till den minskning av medelsbehovet, som föran-

ledes av nedläggandet av två sulfitbrännerier, torde posterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt för kontrollkostnadsbidrag m. m. kunna beräknas till 320 000 kronor resp. 193 000 kronor. Övriga poster under anslaget böra uppföras med oförändrade belopp.

Anslagets slutsumma skulle sålunda uppgå till 545 000 kronor.

I enlighet med kontrollstyrelsens förslag torde — därest riksdagen ej framställer erinran häremot — den under tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 bedrivna försöksverksamheten med ändrat kontrollförfarande vid sulfitbrännerier få fortsättas intill dess riksdagen tar ställning till frågan om en allmän omläggning av ifrågavarande kontroll eller Kungl. Maj:t dessförinnan annorlunda beslutar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

[40.] 8. Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	86 622
1948/49 (statsliggaren s. 422) ..	90 000	
1949/50 (förslag)	79 000	

Genom beslut den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för systembolagsrevisionen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1948/49, varvid antalet revisorer i lönegrad Ce 27 minskats från 5 till 4.

Den för systembolagsrevisionen senast fastställda staten har följande lydelse:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 60 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6 700
	kronor 66 700

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 300
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 23 000
	kronor 23 300
	Summa kronor 90 000.

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t förordnat, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande användas för avlönande av annan personal än de i personalförteckningen angivna extra ordinarie revisorerna jämte vikarier för dem.

I sin skrivelse den 11 september 1948 har *kontrollstyrelsen*, med hänsyn till å ena sidan den utgiftsminskning, som uppkommit genom berörda reducering av antalet revisorer, samt å andra sidan till merkostnader för löneklassuppflyttningar, föreslagit nedräkning av avlöningsposterna med 10 000 resp. 1 000 kronor till 50 000 resp. 5 700 kronor. Samtidigt har styrelsen hemställt, att revisorsbefattningarna i personalförteckningen måtte erhålla benämningen förste revisor.

Omkostnadsposterna ha beräknats till oförändrade belopp.

Anslagets slutsumma skulle sålunda enligt kontrollstyrelsen kunna bestämmas till 79 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen. Mot kontrollstyrelsens förevarande förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för systembolagsrevisionen gällande personalförteckningen ändra tjänstebe-teckningen revisor till förste revisor;

b) godkänna följande stat för anslaget för systembolagsrevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 50 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5 700
	kronor 55 700

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förstagsvis</i>	kronor 300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 23 000
	kronor 23 300
	Summa kronor 79 000;

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Systembolagsrevisionen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

[41.] 9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	715 000	763 809
1948/49 (statsliggaren s. 423) ..	810 000	
1949/50 (förslag)	796 000	

Den för mynt- och justeringsverket senast fastställda avlöningsstaten har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	230 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	170 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	48 000
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	»	335 000
Summa kronor		822 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ombudsarvoden	kronor	12 000
Nettoutgift kronor		810 000.

Vid avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande tagas i anspråk högre belopp än 159 500 kronor (jfr prop. nr 190/1948 s. 34).

I skrivelse den 28 augusti 1948 har *mynt- och justeringsverket* framlagt förslag angående medelsanvisning till verket för nästa budgetår.

Under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har ämbetsverket därvid föreslagit lönegradsuppflyttning för befattningen som föreståndare för justeringsverkstaden från Ca 24 till Ca 26. Ämbetsverket har erinrat om att efter omorganisationen av justeringsväsendet fr. o. m. den 1 januari 1949 rikets justeringsdistrikt sammanförts till fem distriktsgrupper, nämligen Stockholms, Jönköpings, Malmö, Göteborgs och Sundsvalls distriktsgrupp, varvid de fyra senare grupperna skulle förestås av förste justerare i lönegrad Ce 26, medan Stockholms distriktsgrupp skulle vara underställd verket. Inom verket komme föreståndaren att handhava de uppgifter, som inom övriga distriktsgrupper tillkomme förste justerarna. Dessutom vore han ledare av de praktiska arbetena och av undervisningen i justeringskunskap vid utbildning av aspiranter och biträdande justerare under av verket anordnade kurser.

Ämbetsverket har vidare framhållit, att innehavarna av två ingenjörsbefattningar i lönegraderna Ca 25 och Ca 24 vid avdelningen för mått och vikt, som efter nämnda omorganisation komme att utöva en viss både ad-

ministrativ och kontrollerande myndighet över förste justerarnas och justerarnas arbete i likhet med vad som hittills varit fallet inom nuvarande organisation, ej borde vara placerade i lägre lönegrad än förste justerarbefattningarna, samt hemställt, att ifrågavarande befattningar därför måtte uppflyttas till lönegraden Ca 27 resp. Ca 26.

Med hänsyn till kostnaderna för berörda lönegradsuppflyttningar har medelsbehovet under förevarande anslagspost av mynt- och justeringsverket beräknats till i runt tal 235 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har upptagits till oförändrat belopp.

Vad angår den icke-ordinarie personalen har ämbetsverket ansett skäl tala för en förbättrad löneställning för stämplingsbiträdena (f. n. lönegraderna Ce 5 och Ce 6) med hänsyn till de krav, som måste ställas på deras precision i arbetet och det ansvar, som vore förbundet med handhavande av ädelmetallarbeten av ofta betydande värde. Även för gravörsbiträdet (f. n. lönegraden Ce 6), vilkens arbetsområde utvidgats, syntes en motsvarande löneförbättring vara motiverad. Ämbetsverket hade den uppfattningen, att stämplingsbiträdet å avdelningen för mått och vikt samt gravörsbiträdet på grund av arbetets art borde vara placerade en lönegrad högre än övriga stämplingsbiträden. Med hänsyn härtill har ämbetsverket föreslagit, att ifrågavarande 2 biträdesbefattningar måtte placeras i lönegrad Ce 8 och övriga 5 stämplingsbiträdesbefattningar uppflyttas från lönegrad Ce 5 till lönegrad Ce 7. Kostnaderna för dessa lönegradsuppflyttningar ha uppskattats till sammanlagt 2 500 kronor.

För vikariatsersättningar har räknats med ett ökat medelsbehov av 100 kronor.

Under beaktande av nämnda utgifter samt de besparingar å tillhopa 22 300 kronor, som torde uppkomma genom att avlöningarna åt biträdande justerare ej längre belastade förevarande anslag (se s. 72) och att behovet av ett juridiskt biträde efter inrättandet av en förste byråsekreterarbefattning vid verket numera bortfallit, har mynt- och justeringsverket beräknat medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till i runt tal 150 000 kronor eller 20 000 kronor mindre än som anvisats till ändamålet för innevarande budgetår.

Anslagsposten till rörligt tillägg har föreslagits minskad till 47 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till förmän och arbetare har beräknats till oförändrat belopp.

Slutligen har mynt- och justeringsverket hemställt, att uppbördsposten ombudsarvoden måtte utgå ur avlöningsstaten. Till utveckling härav har ämbetsverket anfört, att då kontorister och laboratorievaktmästare, vilka ombesörjde in- och uppackning av kontroll- och justeringsgods, vore anställda såsom extra ordinarie tjänstemän, syntes de avgifter, som inflöte genom denna verksamhet, böra redovisas såsom expeditiionsavgifter under inkomsttiteln Inkomst av myntning och justering.

Avlöningsanslaget skulle sålunda enligt mynt- och justeringsverkets beräkningar kunna minskas till 806 000 kronor.

Statens lönenämnd har den 1 oktober 1948 avgivit utlåtande över föreslagna lönegradsuppflyttningen för förenämnda stämplings- och gravörsbiträden.

Departementschefen. I avvaktan på närmare erfarenheter rörande omfattningen av föreståndarens för justeringsverkstaden arbetsuppgifter efter omorganisationen den 1 januari 1949 är jag f. n. ej beredd att tillstyrka förslaget om högre lönegradsplacering av nämnde befattningshavare. Likaså bör frågan om lönegradsuppflyttning av 2 ingenjörsbefattningar i lönegrad Ca 24 resp. Ca 25 t. v. anstå. Med hänsyn härtill torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra upptagas till oförändrat belopp, 230 000 kronor.

Förslaget om lönegradsuppflyttning av 7 befattningar som gravörsbiträde resp. stämplingsbiträden kan jag f. n. ej biträda. Med hänsyn härtill och med beaktande av den besparing å 22 300 kronor, som uppkommit genom att lönekostnaderna för biträdande justerare numera överförts å annat anslag och att behovet av juridiskt biträde bortfallit, synes anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kunna bestämmas till 147 700 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde kunna minskas till 44 300 kronor.

Mot mynt- och justeringsverkets anslagsberäkningar i övrigt har jag ej någon erinran. Upphördsposten om budsarvoden bör således utgå ur avlöningsstaten.

Medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till 796 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 230 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 147 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 44 300
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	» 335 000

Summa kronor 796 000;

b) till *Mynt- och justeringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 796 000 kronor.

[42.] 10. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	83 000	94 745
1948/49 (statsliggaren s. 424) ..	83 000	
1949/50 (förslag)	93 000	

Den senast fastställda omkostnadsstaten för mynt- och justeringsverket har följande lydelse:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2 200	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	56 000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1 500	
5. Övriga utgifter:			
a. Tomtskötsel, yttre renhållning m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 500	
b. Maskiner och diverse materialier, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	»	14 200	
c. Laboratorieutensilier, kemikalier m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3 000	
d. Omkostnader för myntutväxlingen, <i>förslagsvis</i>	»	2 000	
e. Omkostnader i övrigt, <i>förslagsvis</i>	»	4 600	» 25 300
		Summa kronor	86 000

Särskilda uppbördsmedel:

Bränsle och lyse	kronor	3 000
		Nettoutgift kronor 83 000.

Vid omkostnadsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till expenser finge tagas i anspråk till bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten förslagsvis 43 000 kronor och till övriga expenser högst 13 000 kronor, samt att av den under anslagsposten till övriga utgifter upptagna delposten till maskiner och diverse materialier icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande tagas i anspråk högre belopp än 12 500 kronor (jfr prop. nr 190/1948 s. 36).

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1948 har *mynt- och justeringsverket* med hänsyn till belastningen å anslagsposten till sjukvård m. m. föreslagit en höjning av densamma med 500 kronor till 1 500 kronor.

Under anslagsposten till *reseersättningar* har ämbetsverket angett medelsbehovet till 7 500 kronor eller 5 300 kronor mer än som anvisats till ändamålet för innevarande budgetår. Av ökningen har ca 4 000 kronor beräknats utgöra kostnader för våginspektionsresor och visitations-

resor till de justerare, som komme att sortera under Stockholms distriktsgrupp, och resten betingats av att tjänstemännen inom avdelningen för mått och vikt i större utsträckning än som f. n. vore fallet borde företaga inspektionsresor inom distrikten.

Under anslagsposten till *e x p e n s e r* har ämbetsverket begärt uppräkningsdelposten till övriga expenser med 4 000 kronor till 17 000 kronor för bestridande av kostnader för inköp av möbler m. m. samt för telefonabonnemang.

I fråga om anslagsposten till *ö v r i g a u t g i f t e r* har ämbetsverket — med hänsyn bl. a. till att den ökade utmyntningen under senare år medfört slitage å maskinparken och ökade utgifter för förbrukningsartiklar m. m. — hemställt, att delposterna till maskiner och diverse materialier, till omkostnader för myntutväxlingen samt till omkostnader i övrigt måtte ökas med resp. 3 800 kronor, 2 000 kronor och 5 400 kronor till resp. 18 000 kronor, 4 000 kronor och 10 000 kronor. Vid beräkandet av delposten till maskiner och diverse materialier hade hänsyn tagits till att kostnaderna för underhåll av justerarnas material, f. n. 3 500 kronor, fr. o. m. den 1 januari 1949 belastade omkostnadsanslaget för statens justerare.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår enligt mynt- och justeringsverkets beräkningar uppgå till 104 000 kronor.

Departementschefen. Höjningen av anslagsposten till *r e s e e r s ä t t n i n g a r* synes böra begränsas till det belopp, 4 000 kronor, som beräknats åtgå för resor till de justerare, som komme att sortera under Stockholms distriktsgrupp.

Med hänsyn till belastningen synas de under anslagsposten till *ö v r i g a u t g i f t e r* upptagna delposterna till maskiner och diverse materialier, till omkostnader för myntutväxlingen samt till omkostnader i övrigt böra uppräknas med 2 000 kronor var till resp. 16 200 kronor, 4 000 kronor och 6 600 kronor.

Mynt- och justeringsverkets övriga förslag kan jag ej biträda.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.

[43.] 11. **Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner.** *Mynt- och justeringsverket* har i skrivelsen den 28 augusti 1948 hemställt om medel för anskaffning av 2 myntpressar, 60 handpressar och en galvanoplastisk apparat till en kostnad av resp. 45 000 kronor, 7 620 kronor och 2 500 kronor eller sammanlagt i runt tal 56 000 kronor.

Till stöd för framställningen om anskaffande av två myntpressar har anförts, att till följd av nuvarande mycket omfattande myntning risk föreläge för att f. n. förefintliga tre mindre myntpressar för prägling av mynt

av lägre valörer erhöles sådana skador att driftsavbrott med följande produktionsnedsättning kunde uppkomma. Enligt ämbetsverkets förmenande vore därför en utökning av maskinparken ur säkerhetssynpunkt påkallad. Beträffande framställningen i övrigt har ämbetsverket meddelat, att anskaffandet av handpressar, varav behov föreläge av 120 st., i hög grad skulle underlätta arbetet med kontrollstämpling av guld- och silverarbeten samt att en galvanoplastisk apparat vid medaljtillverkningen skulle förenkla framställningsproceduren.

Departementschefen. De skäl, mynt- och justeringsverket anført för en utökning av maskinparken, anser jag motivera att medel anvisas för ändamålet. Jag vill i nuvarande läge emellertid förorda, att anslaget bestämmes till 30 000 kronor. Medlen torde böra användas för anskaffande av en myntpress för prägling av mynt av lägre valörer och, i den mån medlen förslå, för anskaffande av handpressar för kontrollstämpling av guld- och silverarbeten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[44.] 12. Statens justerare: Avlöningar. Med hänsyn till att omorganisationen av justeringsväsendet trätt i kraft först fr. o. m. den 1 januari 1949 avser det i gällande riksstat uppförda anslaget å 158 500 kronor endast tiden den 1 januari—den 30 juni 1949. Den för samma tid fastställda avlöningsstaten för statens justerare (statsliggaren s. 425) har följande lydelse:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 142 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> »	16 000

Summa kronor 158 500.

I skrivelsen den 28 augusti 1948 har *mynt- och justeringsverket* — med framhållande av att organisationen ännu ej genomförts och att ämbetsverket sålunda saknade erfarenhet rörande utfallet av i prop. nr 190/1948 gjorda beräkningar — upptagit utgifterna under avlöningsanslaget för statens justerare till i nämnda proposition för helt budgetår beräknat belopp.

Departementschefen. Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlönningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 285 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 32 000
Summa kronor 317 000;	

b) till *Statens justerare: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 317 000 kronor.

[45.] 13. *Statens justerare: Omkostnader.* Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 75 000 kronor, avseende tiden 1 januari—30 juni 1949.

I sin förut omförmälda skrivelse den 28 augusti 1948 har *mynt- och justeringsverket* upptagit omkostnadsanslaget till 110 000 kronor eller dubbla det belopp som anvisats för innevarande budgetår efter avdrag med 20 000 kronor till engångskostnader för inventarier och annan utrustning.

Vidare har *mynt- och justeringsverket* i skrivelse den 10 november 1948, efter samråd med byggnadsstyrelsen, framhållit, att bestyret med förhyrandet av tillfälligt använda lokaler inom olika delar av landet borde åvila *mynt- och justeringsverket*, samt i anledning härav hemställt om anvisande för nästa budgetår av 5 000 kronor till bestridande av kostnader för periodiskt eller tillfälligt förhyrda justeringslokaler.

Departementschefen. Mot *mynt- och justeringsverkets* förevarande förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[46.] 14. *Avsättning till bankinspektionens fond.* De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna bära över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen bära för nästa budgetår anvisas med 100 000 kronor till bankinspektionens fond, 40 000 kronor till fondinspektionens fond och 60 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[47.] 15. **Avsättning till fondinspektionens fond.** Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[48.] 16. **Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.** Med hänvisning till vad under punkten 46 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[49.] 17. **Avsättning till sparbanksinspektionens fond.** Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 170 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 180 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

[50.] 18. **Tillsyn över sparbankernas förvaltning.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 265 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår, med utgångspunkt från oförändrade grunder, kunna beräknas till 260 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kronor.

[51.] 19. **Stämpelomkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	390 000	433 960
1948/49 (statsliggaren s. 429) ..	375 000	
1949/50 (förslag)	571 000	

I en inom generalpoststyrelsen den 6 oktober 1948 upprättad promemoria ha stämpelomkostnaderna för nästa budgetår beräknats till sammanlagt 556 000 kronor, varvid postverkets direkta kostnader uppskat-

tats till i runt tal 286 000 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 270 000 kronor. Ökningen av stämpelomkostnaderna i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade beloppet har enligt styrelsen huvudsakligen berott på att bland de direkta kostnaderna tillkommit ett belopp av 170 000 kronor, motsvarande vad styrelsen årligen hade att utbetala i stämpelprovisioner. Tidigare hade styrelsen gottgjort sig härför på så sätt, att ett belopp motsvarande de kontant utbetalade provisionerna frändragits stämpelmedelsleveransen till statskontoret månaden efter den, under vilken provisionerna utbetalts. Sedan numera stämpelmedlen i riksstaten uppdelats på tre olika titlar, måste styrelsen — för att kunna verkställa en i möjligaste mån rättvisande uppdelning på titlar av stämpeluppbörden — utbetala provisionerna av driftmedel och i efterhand erhålla ersättning för sålunda utbetalt belopp från anslaget till stämpelomkostnader. Ersättningen till postverket för stämpelväsendets handhavande, som till större delen avser personalkostnader, har av styrelsen med hänsyn till belastningen uppräknats med i runt tal 25 000 kronor.

Det belopp, som utbetalas av andra myndigheter än generalpoststyrelsen, beräknas oförändrat till 15 000 kronor. Sammanlagda utgiftsbeloppet å förevarande anslag skulle sålunda under nästa budgetår kunna beräknas uppgå till 571 000 kronor.

Departementschefen. Den av generalpoststyrelsen föreslagna uppräknningen av anslaget med 196 000 kronor, varav 170 000 kronor hänföra sig till en omläggning av redovisningen av stämpelprovisioner, har ej givit mig anledning till erinran. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 571 000 kronor.

[52.] 20. Kostnader för årlig taxering.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 700 000	6 478 639
1948/49 (statsliggaren s. 429) ..	6 500 000	
1949/50 (förslag)	6 900 000	

Att anslaget för innevarande budgetår nedräknats med 200 000 kronor sammanhänger med att genom skatteverkets vid överståthållarämbetet uppdelning och statsverkets övertagande av kostnaderna för taxeringsavdelningen vid skatteverket de från förevarande anslag utgående statsbidragen till staden för kostnader i samband med taxeringen bortfallit. Dessa bidrag hade för budgetåret 1947/48 beräknats till 680 000 kronor.

Ersättningarna för taxeringsarbetet i länen (till ordförande, kronoombud, konsulenter m. fl.) utgjorde år 1947 4 092 322 kronor och år 1948 5 484 900 kronor. Av ökningen beräknas omkring 200 000 kronor ha hänfört sig till

den automatiska ökningen på grund av taxeringsmaterialets ökade volym. Den övriga stegringen har föranletts av ändrade grunder vid beräkningen av ersättningarna.

Vad beträffar taxeringarna år 1949 torde den automatiska utgiftsökningen till följd av taxeringsmaterialets ytterligare växt och stegringen av övriga utgifter för taxeringsarbetet, däri inbegripet tryckningskostnader, kunna uppskattas till i runt tal 0,4 milj. kronor. Under angivna förutsättningar bör anslaget för nästa budgetår upptagas till 6,9 milj. kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän. Jag förutsätter därvid, att en särskild kurs för taxeringsassistenter, därest en sådan finnes erforderlig, anordnas under nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 900 000 kronor.

[53.] 21. **Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1950.**

Allmän fastighetstaxering ägde senast rum år 1945. Enligt förordningen den 13 februari 1948 (nr 48) angående de tider, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, skall sådan taxering ånyo äga rum år 1950 och därefter vart femte år.

En slutlig beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål torde få framläggas samtidigt med att förslag till grunder för 1950 års fastighetstaxering underställes riksdagen. I avbidan härpå torde anslaget lämpligen böra preliminärt beräknas till 2 600 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1950* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

[54.] 22. **Vissa kostnader för uppbördsväsendet.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	300 000	283 923
1948/49 (statsliggaren s. 431) ..	350 000	
1949/50 (förslag)	350 000	

Från anslaget skola bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens beräkning. Dessa kostnader uppskattas till i runt tal 290 000 kronor. Vidare förutsättes att från anslaget skola bestridas andra hithörande kostnader, såsom utgifter för den centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om

preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader ha beräknats till i runt tal 60 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[55.] 23. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 000 000	5 579 605
1948/49 (statsliggaren s. 431) ..	5 200 000	
1949/50 (förslag)	6 300 000	

I skrivelser den 27 april och den 4 juni 1948 har *generalpoststyrelsen* gjort framställning om fastställande av de grunder, enligt vilka ersättning till postverket för med skatteuppbörden m. m. förenade göromål resp. ersättning till postverket för befordran av debetsedlar och skattetabeller böra beräknas. Vidare har styrelsen i skrivelse sistnämnda dag framlagt förslag angående de grunder, enligt vilka städer med egen uppbördsförvaltning böra erlägga ersättning till postverket för skatteuppbörden.

I en inom generalpoststyrelsen den 30 september 1948 upprättad promemoria meddelas, att styrelsen under nästa budgetår torde komma att rekvidrera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar, avseende preliminär skatt, fastighetsskatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postverket under tiden 1 mars 1949—28 februari 1950, *dels ock* för uppbörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och penninginrättningar under uppbördsåret 1949/50. I promemorian har även gjorts en beräkning av totalkostnaderna för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden under ovannämnda tidsperiod, varvid ersättningen beräknats i enlighet med de grunder som föreslagits i generalpoststyrelsens förstnämnda båda skrivelser. Kostnaderna ha uppskattats till i runt tal 9,3 milj. kronor enligt följande uppställning.

Distribution av 9 900 000 st. debetsedlar à 8 öre	kronor	792 000
12 900 000 st. skatteinbetalningar à 40 öre	»	5 160 000
10 400 000 st. skatteinbetalningar à 20 öre	»	2 080 000
1 300 000 st. mellaninbetalningar à 55 öre	»	715 000
3 600 000 st. restförda poster à 10 öre	»	360 000
Ersättning för postverkets bestyr med summering av uppbördskort	»	200 000

Summa kronor 9 307 000.

Generalpoststyrelsen har räknat med att från förenämnda 9,3 milj. kronor skulle dragas den ersättning, som städer med egen uppbördsförvaltning hade att erlægga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden. Enligt generalpoststyrelsens förslag i förenämnda skrivelse den 4 juni 1948 angående sistberörda ersättning skulle ett belopp av ca 3 milj. kronor komma att under nästa budgetår tillgodoföras förevarande anslag. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till 6,3 milj. kronor.

Departementschefen. Generalpoststyrelsens i förenämnda skrivelser den 27 april och den 4 juni 1948 framlagda förslag angående de grunder, enligt vilka ifrågavarande ersättningar böra beräknas, äro efter remissbehandling föremål för överväganden inom finansdepartementet. För avvägningen av anslagets storlek för nästa budgetår torde f. n. styrelsens beräkningar i huvudsak kunna ligga till grund. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med 6,3 milj. kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 000 kronor.

[56.] 24. Särskild ersättning till indrivningsförrättare.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	20 000	19 990
1948/49 (statsliggaren s. 431)	1 000	
1949/50 (förslag)	1 000	

I samband med omläggningen av uppbördsväsendet från och med den 1 januari 1947 ha i fråga om utskyldsbetalningen för värnpliktiga meddelats vissa anståndsregler, avpassade efter det nya uppbördssystemet (prop. nr 372/1946, r. skr. nr 532/1946). Detta har bl. a. medfört, att bestämmelserna i kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 467) angående ersättning för indrivning av utskylder i vissa fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, kunnat upphävas, dock icke i fråga om utskylder, som förfallit till betalning före den 1 januari 1947. I den mån ifrågavarande ersättningar alltjämt komma att utgå torde förevarande anslag böra anlitas. Anslaget torde böra upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår eller till 1 000 kronor.

Under återopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskild ersättning till indrivningsförrättare* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[57.] 25. **Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden.** Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1948/49 är uppfört med 1 000 kronor, torde för nästkommande budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[58.] 26. **Observations- och uppbördsprocenter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	12 000	15 863
1947/48	12 000	27 167
1948/49 (statsliggaren s. 432) ..	12 000	
1949/50 (förslag)	12 000	

Från förestående anslag utgå anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna och belöningar till upptäckare av falsk myntning. I avbidan på ytterligare erfarenhet av belastningen å anslaget torde anslaget jämväl för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[59.] 1. **Ersättning till städerna för mistad tolag.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	12 000 000	13 571 499
1948/49 (statsliggaren s. 432)	15 000 000	
1949/50 (förslag)	11 500 000	

Riksdagen har i skrivelser den 27 april 1906 (nr 87), den 27 mars 1928 (nr 93), den 16 juni 1945 (nr 352) och den 10 april 1947 (nr 7) begärt vissa utredningar rörande tolagersersättningen. I sistnämnda skrivelse har riksdagen sålunda anhållit om utredning av frågan, huruvida och i vad mån en avveckling av tolagersersättningen kunde äga rum. Med hänsyn till frågans invecklade beskaffenhet och dess sammanhang med andra frågor om rättsförhållandena mellan staten och städerna har ställning hittills icke kunnat tagas till frågan.

Storleken av det för budgetåret 1949/50 erforderliga anslaget beror väsentligen av tulluppbörden under innevarande budgetår. Enligt inom finansdepartementet verkställd överslagsberäkning torde anslaget böra minskas till 11 500 000 kronor.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 000 kronor.

[60.] 2. **Städers friheter.** Förslagsanslaget till städers friheter torde i riksstaten för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städers friheter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[61.] 3. **Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.** Till ifrågavarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[62.] 4. **Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår bestämt till 9 000 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår kunna upptagas till oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

[63.] 5. **Ersättning för skattefrälseräntor.** Förevarande anslag utgör för innevarande budgetår 5 000 kronor. Anslaget torde jämväl för nästa budgetår kunna bestämmas till detta belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[64.] 6. Bidrag till skattetyngda kommuner.

	Anslag i milj. kr.	Nettoutgift kr.
1946/47	16	13,97
1947/48	11,85	6,85
1948/49 (statsliggaren s. 434)	7	4,12
1949/50 (förslag)	4	

För utjämning av det kommunala skattetrycket utgå understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordning den 16 december 1927 (nr 462).

Antalet understödda samhällen utgjorde åren 1946—1948 resp. 419, 185 och 113. Den starka nedgången såväl av antalet understödda samhällen som av medelsåtgången för skatteutjämning sammanhänger främst med stegringen av de kommunala skatteunderlagen och verkningarna av sådana statsbidrag för speciella ändamål, som utgå med procentuellt högre bidrag till ekonomiskt svaga kommuner än till andra.

För år 1948 ha skatteutjämningsbidrag lämnats med sammanlagt 4,12 milj. kr., huvudsakligen till kommuner inom Norrbottens län. Jämväl under nästa budgetår torde bidrag böra utgå enligt i princip oförändrade grunder. Man torde därvid kunna räkna med ett något minskat medelsbehov på grund av de avsevärda skattebelopp, som kommunerna i åtskilliga fall torde erhålla vid den avräkning med staten i januari 1949, vilken föranledes av källskatteuppbörden och som väsentligen motsvarar skillnaden mellan den kommunen slutligen tillkommande inkomstskatten — beräknad på basis av 1948 års taxering — och det tidigare uppburna, med ledning av 1946 års taxering bestämda förskottet därå. I många fall torde skatteutjämningskommunerna avse att under år 1949 taga i anspråk sålunda inflytande avräkningslikvider för avsättning till skatteregleringsfonder. Ehuru dylika avsättningar normalt föranleda avdrag vid beräkning av understödsbehovet, förutsätter jag, att Kungl. Maj:t under förhandenvarande ekonomiska förhållanden skall äga möjlighet att i begränsad utsträckning bevilja skatteutjämningsbidrag även i dylika fall, detta med hänsyn till intresset att stimulera den kommunala omtänksamheten och att öka benägenheten att fondera dylika tillskott, vilka torde vara relativt engångsartade inkomster. Med beviljandet av sådant skatteunderstöd bör givetvis följa skyldighet för kommunen att vid stegrat utdebiteringsbehov taga de fonderade medlen i anspråk. Med beaktande av nu angivna omständigheter anser jag mig med utgångspunkt från medelsbehovet inom de skattetyngda kommunerna under år 1948 icke böra beräkna anslaget för nästa budgetår till lägre belopp än i runt tal 4 milj. kr.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skola tagas till uppbörd å förevarande anslag, ha uppskattats till omkring 100 000 kronor.

Jag förutsätter, att liksom under innevarande budgetår Kungl. Maj:t må besluta om bidrag av förevarande anslag till landskommunernas förbund

för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skatteutjämningsbidrag. Bidraget till förbundet torde beräknas till samma belopp som för det löpande budgetåret eller högst 10 000 kronor.

Från anslaget torde jämväl få bestridas de kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m. vid skatteutjämningsärendenas beredning, som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond.

Av riksdagen torde jämväl för nästa budgetår böra inhämtas bemyndigande av innebörd, att Kungl. Maj:t må, där så finnes av trängande behov påkallat, intill ett belopp av 500 000 kronor bevilja understöd med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna.

Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1949/50 av anslaget använda ett belopp av högst 500 000 kronor för beredande av understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna beträffande dylikt understöd.

E. Diverse.

[65.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 876 000 kronor.

[66.] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond.** Med återopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 132 000 kronor.

[67.] 3. Staten åliggande kommunala och andra utskylder. Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) ha meddelats föreskrifter om anslagets användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskylder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[68.] 4. Bidrag till vissa internationella byråer. Förevarande anslag är avsett för bestridande av Sveriges bidrag *dels* till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, *dels* till upprätthållande av internationella byrån i Paris för mått och vikt, *dels ock* till den internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

Å riksstaten för budgetåret 1949/50 torde böra uppföras samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, 8 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[69.] 5. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	500 000	575 861
1948/49 (statsliggaren s. 437) ..	450 000	
1949/50 (förslag)	525 000	

Inom finansdepartementet pågår f. n. ett utredningsarbete av delvis mycket kostnadskrävande natur. Här må erinras om bl. a. utredningarna angående blankettväsendet och den statliga statistikens omfattning och utformning. Belastningen på kommittéanslaget har uppgått till ca 50 000 kronor för månad under den förflutna delen av innevarande budgetår. För nästa budgetår kan man visserligen räkna med att vissa kommittéer ha avslutat sin verksamhet, men redan nu kan förutses att det blir nödvändigt att låta verkställa nya utredningar såväl inom löneområdet som beträffande vissa frågor sammanhängande med källskattesystemet och folkbokföringen. Jag anser mig dock böra begränsa anslagsäskandet till 525 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 525 000 kronor.

[70.] 6. 1944 års nykterhetskommitté.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	75 000	158 343
1948/49 (statsliggaren s. 438) ..	75 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

Enligt vad jag inhämtat räknar kommittén med att fortsätta sin verksamhet endast under en del av nästa budgetår, varför anslaget torde kunna minskas till 50 000 kronor. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till 1944 års nykterhetskommitté för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[71.] 7. Ränta å spärrkontomedel.

	Anslag
1948/49 (statsliggaren s. 438)	2 500 000
1949/50 (förslag)	4 000 000

Enligt lagen den 23 april 1948 (nr 175) med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel skall aktiebolag, som enligt nämnda lag insatt medel på spärrkonto — där i lagen ej för visst fall annorlunda stadgas — å medlen tillgodoföras ränta efter 2 procent för år. Räntan skall vid kalenderårets slut läggas till kapitalet.

Spärrkontonämnden har beräknat att för täckande av räntegottgörelser enligt nämnda lag under nästa budgetår komma att erfordras sammanlagt 4 milj. kronor.

Med biträdande av nämnda kostnadsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ränta å spärrkontomedel* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[72.] 8. Spärrkontonämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	20 000	6 824
1948/49 (statsliggaren s. 438)	80 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Då det visat sig möjligt att under löpande budgetår nedbringa kostnaderna för spärrkontonämnden, torde anslaget för nästa budgetår kunna upptagas till 60 000 kronor eller 20 000 lägre än som anvisats till ändamålet för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Spärrkontonämnden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[73.] 9. **Extra utgifter.** Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget med 30 000 kronor. För nästa budgetår torde anslaget böra fastställas till samma belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[74.] 10. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	120 000	121 918
1948/49 (statsliggaren s. 438) ..	100 000	
1949/50 (förslag)	80 000	

Då anslagsbehovet beräknas nedgå med ca 20 000 kronor för år, synes anslaget för nästa budgetår kunna bestämmas till 80 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

Sammanfattning.

Sjunde huvudtitelnslutsumma, för budgetåret 1948/49

utgörande	kronor 95 130 700
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att	
för budgetåret 1949/50 uppgå till	» 95 044 800
innebärande en minskning med	» 85 900.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hans Wenker.

Register

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1949/50.**A. Finansdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar	998 000
3	Omkostnader	278 000
	Säger för finansdepartementet	1 276 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
4	Avlöningar	660 000
6	Omkostnader	40 300
	Statskontoret:	
7	Avlöningar	960 000
9	Omkostnader	303 000
	Kammarrätten:	
11	Avlöningar	1 505 000
15	Omkostnader	65 000
15	Kammarrättens årsbok	7 000
	Statistiska centralbyrån:	
16	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet	1 165 000
19	Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning	340 000
20	Omkostnader	305 000
21	Bibliotekets underhåll	4 000
	Folkbokföringen:	
21	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer	75 000
22	Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen	50 000
22	Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen	26 000
23	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.	1 400 000
	Riksräkenskapsverket:	
25	Avlöningar	1 510 000
27	Omkostnader	200 000
	Statens lönenämnd:	
28	Avlöningar	116 000
29	Omkostnader	7 000
	Konjunkturinstitutet:	
30	Avlöningar	181 500
32	Omkostnader	28 000
32	Särskilda undersökningar	5 000

Sid.		Kronor
	Statens sakrevision:	
33	Avlöningar	380 000
33	Omkostnader	60 000
	Statens organisationsnämnd:	
34	Avlöningar	620 000
36	Omkostnader	197 000
	Valutakontoret:	
37	Avlöningar	750 000
38	Omkostnader	100 000
	Statens avtalsnämnd:	
38	Avlöningar	115 000
40	Omkostnader	15 000
	Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.	11 189 800

C. Skatte- och kontrollväsen.

	Tullverket:	
41	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen ..	1 500 000
46	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten	32 200 000
55	Omkostnader	3 815 000
58	Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.	325 000
	Kontrollstyrelsen:	
61	Avlöningar	886 000
62	Omkostnader	92 000
63	Kontroll å tillverkningsavgifter	545 000
65	Systembolagsrevisionen	79 000
	Mynt- och justeringsverket:	
67	Avlöningar	796 000
70	Omkostnader	93 000
71	Nyanskaffning av vissa maskiner	30 000
	Statens justerare:	
72	Avlöningar	317 000
73	Omkostnader	115 000
73	Avsättning till bankinspektionens fond	100 000
74	Avsättning till fondinspektionens fond	40 000
74	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	60 000
74	Avsättning till sparbanksinspektionens fond	180 000
74	Tillsyn över sparbankernas förvaltning	260 000
74	Stämpelomkostnader	571 000
75	Kostnader för årlig taxering	6 900 000
76	Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1950	*2 600 000
76	Vissa kostnader för uppbördsväsendet	350 000
77	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden	6 300 000
78	Särskild ersättning till indrivningsförrättare	1 000
79	Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om hand- räkning i beskattningsärenden	1 000
79	Observations- och uppbördsprocenter m. m.	12 000

Säger för skatte- och kontrollväsen 58 168 000

* Beräknat belopp.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

Sid.		Kronor
79	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	11 500 000
80	Städers friheter.....	35 000
80	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.....	3 100 000
80	Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter.....	9 000
80	Ersättning för skattefrälseräntor.....	5 000
81	Bidrag till skattetyngda kommuner.....	4 000 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	18 649 000

E. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
82	Byggnadsstyrelsens delfond.....	876 000
82	Generaltullstyrelsens delfond.....	132 000
83	Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	1 000
83	Bidrag till vissa internationella byråer.....	8 000
83	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	525 000
84	1944 års nykterhetskommitté.....	50 000
84	Ränta å spärrkontomedel.....	4 000 000
84	Spärrkontonämnden.....	60 000
85	Extra utgifter.....	30 000
85	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	80 000
	Säger för diverse	5 762 000
	Summa	95 044 800.

Bilaga 10 till

1949 års statsverksproposition.

Åttonde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottning-
holms slott den 3 januari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, och statsrådet Quensel redogöra för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1949/50 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—40 och 52—377 upptagna frågorna samt statsrådet Quensel de under punkterna 41—51 upptagna frågorna.

Föredragandena yttra därvid följande.

A. Ecklesiastikdepartementet.

[1.] 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	609 000	601 358
1948/49 (statsliggaren s. 439)	642 000	
1949/50 (förslag)	683 000	

Arbetsbelastningen å statssekreterarens avdelning inom ecklesiastikdepartementet har under en lång följd av år varit utomordentligt stor, och

denna avdelning framstår vid en jämförelse med motsvarande avdelningar inom övriga departement utan tvivel som en av de mest arbetstyngda. En förstärkning av personalen synes ofrånkomlig, så mycket mer som det utredningsarbete, som för närvarande pågår inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, exempelvis beträffande en blivande skolreform, kommer att medföra, att arbetet inom en nära framtid blir än mer omfattande. Med hänsyn till arbetsförhållandena å avdelningen har Kungl. Maj:t genom beslut den 1 oktober 1948 medgivit en dubbling av den till avdelningen knutna byråchefstjänsten intill utgången av innevarande budgetår. Det synes mig nödvändigt, att arbetet å statssekreterarens avdelning fortsättningsvis organiseras på två underavdelningar, vardera under omedelbar ledning av en byråchef. Jag föreslår därför, att från och med nästa budgetår inrättas ytterligare en tjänst som byråchef i lönegraden Cr 10.

I anslutning till den reglerade befordringsgången förordar jag vidare, att ett extra ordinarie kontorsbiträde beredes ordinarie anställning i lönegraden Ca 8. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit böra vederbörliga ändringar vidtagas i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet.

Anslagsposten till avlönningar till ordinarie tjänstemän bör med hänsyn till de föreslagna båda nya tjänsterna höjas med i runt tal 22 100 kronor till 374 500 kronor.

Gällande bestämmelser om befordringsgång för amanuens- och biträdespersonal samt behovet av medel till erforderliga ålderstillägg gör att icke-ordinarieposten bör uppräknas med 10 000 kronor. Därutöver bör behovet av ökade medel till avlönande av tillfälliga arbetskrafter — särskilt å statssekreterarens avdelning — föranleda en höjning av denna post med 10 000 kronor, medan å andra sidan ett inrättande av en ny ordinarie kontorsbiträdestjänst i stället för en extra ordinarie dylik tjänst föranleder en minskning av medelsbehovet under samma post med i runt tal 4 700 kronor. Sammanlagt bör sålunda icke-ordinarieposten höjas med 15 300 kronor till 210 300 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 3 600 kronor till 69 600 kronor. Då jag icke ifrågasätter någon ändring beträffande övriga anslagsposter, bör avlöningsanslaget sålunda för nästa budgetår höjas med sammanlagt 41 000 kronor till 683 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	

1 statssekreterare	Cr 17
1 expeditionschef	Cr 14
2 byråchefer	Cr 10
4 kansliråd	Ca 33
6 förste kanslisekreterare	Ca 29
6 andre kanslisekreterare	Ca 24
1 registrator	Ca 19
1 kansliskrivare	Ca 15
3 kanslibiträden	Ca 11
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
3 expeditionsvakter	Ca 9
9 kontorsbiträden	Ca 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

1 föredragande hos regeringsrätten	Ce 32
1 förste kanslisekreterare	Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	374 500
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	»	210 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	69 600

Summa kronor 683 000;

c) till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 683 000 kronor.

[2.] 2. **Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	68 200	77 269
1948/49 (statsliggaren sid. 440)	68 200	
1949/50 (förslag)	75 000	

Belastningen å delposten till övriga expenser, som nu är upptagen med 35 500 kronor, har under budgetåren 1946/48 utgjort i avrundade tal 46 700 kronor respektive 42 700 kronor. Med hänsyn härtill torde denna delpost bära uppräknas med 6 800 kronor till 42 300 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon förändring beträffande detta anslag, som alltså bör uppföras med 75 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

B. Arkiv, bibliotek och museer.

[3.] 1. Riksarkivet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	465 000	485 045
1948/49 (statsliggaren s. 440)	500 000	
1949/50 (förslag)	519 500	

Riksarkivet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår inledningsvis erinrat om att riksarkivet tidigare vid upprepade tillfällen framhållit, att det icke med nuvarande organisation kunde på ett tillfredsställande sätt fylla sina uppgifter. Erfarenheten under budgetåret 1947/48 hade ytterligare understrukt otilräckligheten av riksarkivets personal och bekräftat, att personalbristen obönhörligt ledde till att verkets centrala och för svenskt kulturliv omistliga uppgifter finge stå tillbaka för det löpande administrativa arbetet. Särskilt borde framhållas de besvärligheter, som vållats av kanslipersonalens otilräcklighet. Det överhopade arbetet i kansliet hade tvingat till att i stor utsträckning anlita tillfälligt anställd extra arbetskraft och engagera den vetenskapligt utbildade personalen i vakthållning, som eljest genomgående sköttes av kanslibiträden.

Under återopande av det anförda har nu riksarkivet framlagt de förslag till förändringar i fråga om personalen, som framgå av följande sammanställning.

1) Återbesättande av en år 1942 vakanssatt förste arkivarietjänst (Ca 29);

2) inrättande av en ny förste arkivarietjänst (Ca 29), vars innehavare avsetts skola tjänstgöra som föreståndare för riksarkivets registrators- och forskarexpeditioner;

3) inrättande av två nya arkivarietjänster (Ca 26), en avsedd för första byrån och en för andra byrån;

4) inrättande av två nya arkivarietjänster (Ce 26), en avsedd för andra byrån och en för forskarexpeditionen;

5) inrättande av en ny tjänst som registrator (Ca 18);

6) uppflyttning och ordinariesättning i lönegraden Ca 16 av en tjänst som preparator (nu i Ce 14);

7) ordinariesättning av två kanslibiträdestjänster (nu i Ce 11) samt inrättande av två dylika tjänster i Ca 11 och en dylik tjänst med halvtids-tjänstgöring i Ce 11;

8) inrättande av en tjänst som arkivassistent (Ca 15) för expeditions-vakten Söderström;

9) uppflyttning av åtta expeditionsvaktstjänster till 10 lönegraden;

10) inrättande av en befattning som biträde (Ce 8) åt riksarkivets fotostatör;

11) tillfälligt anställande av en bokbindare för lagning av arkivalier inom riksarkivets fjärde sektion (kostnad 7 200 kronor).

Som ett kortfristigt minimiprogram, ägnat att avhjälpa några av de kännbaraste svårigheterna, har riksarkivet angivit genomförandet av vissa av de nu nämnda förslagen, nämligen

- a) återbesättande av den vakanssatta förste arkivarietjänsten;
- b) inrättande av en ordinarie arkivarietjänst för första byrån;
- c) ordinariesättning av två kanslibiträdestjänster samt inrättande av en ordinarie och en icke-ordinarie sådan tjänst (den sistnämnda med halvtids-tjänstgöring);
- d) inrättande av en arkivassistenttjänst;
- e) uppflyttande av expeditionsvaktstjänsterna i högre lönegrad.

Till stöd för förslaget om inrättande av en tjänst som arkiv-assistent för expeditionsvakten Söderström har riksarkivet i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår, då förslaget ursprungligen framfördes, anfört bland annat följande.

Då det gällt att i så stor utsträckning som möjligt reservera den arkivutbildade personalen för kvalificerade uppgifter, har den vid riksarkivets Östermalmsavdelning placerade expeditionsvakten B. Söderström kommit att i växande utsträckning tagas i anspråk för allmänhetens betjänande. Det har därvid visat sig, att han äger en fallenhet för forskning och en förmåga att förvärva kännedom om arkivaliebeståndet även ur innehållets synpunkt, som gjort det möjligt att på honom överflytta grupper av uppgifter, vilka eljest brukas ombesörjas av arkivutbildad personal. Det skulle i hög grad bidra till att den otillräckliga arkivutbildade personalens arbetskraft kunde reserveras för kvalificerade uppgifter, om Söderström kunde beredas tillfälle att helt ägna sig åt expeditiönsarbete och lämpliga ordnings- och registreringsuppgifter. Av en promemoria i ärendet av förste arkivarien Sten Landahl jämte bifogade utlåtanden torde klart framgå, att man här har att göra med ett fall, då assistentbefordran bör ifrågakomma.

I samband med förslaget under punkten 10) om inrättande av en befattning som biträde åt fotostatören har riksarkivet föreslagit en viss om-läggning av reproduktionsverksamheten samt härom anfört i huvudsak följande.

De ökade beställningarna ha nödvändiggjort att vid fotostaten anlita extra arbetskraft, som avlönats av för beställningsarbete influtna medel. Att i längden kvarhålla yrkesskicklig arbetskraft på detta område i så till-

fällig anställning är dock knappast möjligt. Riksarkivet föreslår därför, att det biträde, som anlitats under det gångna budgetåret och som det önskar behålla, uppföres på extra ordinarie stat i lönegrad 8, motsvarande den löneställning som innehas av verkets konserveringsbiträden. Riksarkivet vill vidare föreslå, att verksamheten till denna del bedrivs på liknande sätt som vid dess bokbinderi- och konserveringsavdelning med fasta anslag såväl till personalen som till omkostnaderna medan i gengäld till statsverket inbetalas de inkomster, som härflyta av beställningsarbeten. Under det gångna budgetåret ha dessa inkomster uppgått till i runt tal 12 900 kronor. Gåves under omkostnadsstaten ett fast anslag till nödig materiel på 6 650 kronor skulle lönen till biträdet (grundlön och 12 procents tillägg 5 292 kronor) och materielanslaget väl täckas av de inkomster, som kunna förväntas inflyta av beställningsarbetena.

Statskontoret, som endast ingått i prövning av riksarkivets minimiprogram, har ifråga om de under a), b) och e) uppförda förslagen icke ansett sig kunna förorda bifall till annat än inrättandet av en arkivarietjänst å första byrån. Vad angår biträdespersonalen har statskontoret ansett en viss förstärkning motiverad och därför icke velat motsätta sig inrättandet av en ny biträdestjänst, vilken dock borde inplaceras i lönegrad enligt befordringskungörelsen. Statskontoret har icke heller velat motsätta sig ordinariesättning av en kanslibiträdestjänst men ansett ordinariesättningen av ytterligare en sådan tjänst samt inrättandet av en arkivassistenttjänst böra anstå i avvaktan på resultatet av pågående utredning angående den högre biträdespersonalens löneställning.

Departementschefen. Från riksarkivet föreligga i år liksom förra året förslag om betydande förstärkningar av arkivets personal. Dessa förslag kan jag dock endast till en mycket ringa del tillstyrka, ehuru jag är medveten om de svårigheter i arkivarbetet, som vållas av den nuvarande personalens otillräcklighet. Jag tillstyrker emellertid, att två extra ordinarie kanslibiträdestjänster ordinariesättas samt att medel beräknas till utökning av arbetstiden från halv- till heltid vid ännu en extra ordinarie dylik tjänst. Vid bifall till nyssnämnda ordinariesättning bör vederbörlig ändring vidtagas i riksarkivets personalförteckning. Med hänsyn till vad riksarkivet anfört förordar jag vidare, att en tjänst som arkivassistent i lönegraden Cg 15 inrättas, varvid jag förutsätter, att Söderström utses till förste innehavare av densamma. Även förslaget om en omläggning av reproduktionsverksamheten anser jag mig böra biträda och tillstyrker därför inrättandet av en i lönegraden Ce 8 placerad tjänst som biträde åt riksarkivets fotostatör. Nämnda omläggning medför vidare vissa förändringar i fråga om riksarkivets omkostnadsanslag, till vilka jag återkommer i det följande.

Den föreslagna ordinariesättningen av två kanslibiträdestjänster föranleder en höjning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän

med 12 000 kronor till 272 000 kronor. Icke-ordinarieposten bör av samma anledning minskas med 11 200 men å andra sidan vid bifall till övriga av mig förordade förslag höjas med 14 200 kronor samt därutöver med 2 500 kronor för beredande av medel till stadgade ålderstillägg. Sammanlagt bör denna post sålunda höjas med 5 500 kronor till 194 200 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 2 000 kronor till 53 300 kronor. Förvarande anslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 519 500 kronor, innebärande en anslagshöjning med 19 500 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för riksarkivet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 riksarkivarie	Co 17
2 arkivråd	Ca 33
6 förste arkivarier	Ca 29
5 arkivarier	Ca 26
1 biblioteksassistent	Ca 15
1 kansliskrivare	Ca 15
3 kanslibiträden	Ca 11
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 10
5 expeditionsvakter	Ca 9

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

2 arkivarier

Ce 26;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 272 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	194 200
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	53 300

Summa kronor 519 500;

c) till Riksarkivet: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 519 500 kronor.

[4.] 2. Riksarkivet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	80 500	86 735
1948/49 (statsliggaren sid. 440)	86 000	
1949/50 (förslag)	75 800	

Riksarkivet har för nästa budgetår föreslagit *dels* vissa ändringar i omkostnadsstatens olika utgiftsposter nämligen en sänkning av delposten till övriga expenser med 7 200 kronor, en höjning av delposten till reproduktionsverksamheten med 4 000 kronor samt en höjning av delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. med 2 000 kronor, *dels ock* en ökning av den å omkostnadsstatens inkomstsida uppförda posten inkomster av reproduktionsverksamheten med 8 000 kronor. Sammanlagt innebär riksarkivets förslag en minskning av nettoutgiftssumman under anslaget med 9 200 kronor. Ifråga om de föreslagna ändringarna inhämtas av handlingarna i ärendet bland annat följande.

Minskningen av medelsbehovet under delposten till *ö v r i g a e x p e n s e r* med 7 200 kronor har föranletts av att vissa engångsutgifter, för vilka medel beräknats för innevarande budgetår (8 700 kronor), nu bortfalla, medan å andra sidan de stegrade priserna ansetts nödvändig göra en ökad medelsanvisning med 1 500 kronor. — Förslaget om en höjning av delposten till *r e p r o d u k t i o n s v e r k s a m h e t e n* sammanhänger med det förslag ifråga om denna verksamhet, för vilket redogjorts i samband med riksarkivets avlöningsanslag. Detsamma gäller ökningen av posten inkomster av reproduktionsverksamheten. — Höjningen av delposten till *m a t e r i e l f ö r b o k b i n d n i n g o c h k o n s e r v e r i n g m. m.* har motiverats dels med de ökade kostnaderna för inbindning och förgyllning (1 000 kronor), dels med behovet av särskilda anslagsmedel (1 000 kronor) till lagning av arkivalier inom riksarkivets fjärde sektion (jfr under riksarkivets avlöningsanslag).

Departementschefen. Jag har under närmast föregående punkt tillstyrkt den av riksarkivet föreslagna omläggningen av reproduktionsverksamheten. Ett bifall härtill förutsätter vissa ändringar ifråga om riksarkivets omkostnadsanslag, nämligen en ökning av medelsanvisningen till material för reproduktionsverksamheten men samtidigt också en ökning av posten inkomster av reproduktionsverksamheten. De av riksarkivet härvidlag framlagda förslagen, vilka synas förutsätta, att någon kostnadsökning icke genom omläggningen skall uppstå för statsverket, ha icke givit mig anledning till erinran. Delposten till reproduktionsverksamheten bör därför höjas med 4 000 kronor till 6 650 kronor och nyssnämnda inkomstpost med 8 000 kronor till 10 000 kronor. Jag tillstyrker även de av riksarkivet i övrigt framlagda förslagen utom i vad avser anvisande av 1 000 kronor till lagning av arkivalier inom riksarkivets fjärde sektion. För nästa budgetår bör därför delposten till övriga expenser minskas med 7 200 kronor och del-

posten till materiel för bokbindning och konservering m. m. ökas med 1 000 kronor. Anslaget i sin helhet bör sänkas med 10 200 kronor till 75 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet meddela bestämmelser angående anslagets disposition.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50
anvisa ett förslagsanslag av 75 800 kronor.

[5.] **3. Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	1 500	1 500
1947/48	8 000	3 753
1948/49 (statsliggaren s. 441)	8 000	
1949/50 (förslag)	9 000	

Av detta reservationsanslag, som före kriget var uppfört med 12 000 kronor, disponeras 6 000 kronor till inköp av arkivalier och 2 000 kronor till inköp av tryckta arbeten. Riksarkivet har funnit en höjning av sistnämnda belopp oundgänglig och därför föreslagit en anslagshöjning med 1 000 kronor.

Departementschefen. Jag biträder riksarkivets förslag om en höjning av delposten till inköp av tryckta arbeten med 1 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 9 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag
av 9 000 kronor.

[6.] **4. Lands- och länsarkiven: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	381 400	389 788
1948/49 (statsliggaren s. 441)	399 000	
1949/50 (förslag)	407 000	

Riksarkivet har i avseende å detta förslagsanslag för nästa budgetår föreslagit följande förändringar, nämligen

1) inrättande av en arkivarietjänst (Ca 26) vid landsarkivet i Härnösand;

2) inrättande av en amanuens- eller arkivarietjänst (Cf 19—Ce 24) vid landsarkivet i Vadstena;

3) inrättande av följande arkivassistenttjänster nämligen

en i Ca 15 vid arkivet i Uppsala (i stället för en nu befintlig icke-ordinarie tjänst i Ce 13);

en i Ca 15 vid arkivet i Vadstena (i stället för en nu befintlig icke-ordinarie tjänst i Ce 10);

en i Ca 15 vid arkivet i Visby samt

en i Cf 13 vid ettbart av arkiven i Lund, Göteborg, Härnösand och Östersund;

4) uppflyttning av samtliga sju kanslibiträden från Ce 10 till Ce 11;

5) till halvtid utökad tjänstgöring för en extra tjänsteman (Cg 18) vid landsarkivet i Göteborg (kostnad 1 188 kronor);

6) anställande under tre månader av en extra expeditionsvakt vid landsarkivet i Vadstena (kostnad 450 kronor);

7) visst öppethållande under kvällarna av landsarkivet i Härnösand (kostnad 1 450 kronor).

Som ett minimiprogram, vilket i första hand borde genomföras, därest de finansiella förhållandena icke skulle medgiva, att frågan om arkivväsendets reorganisation nu toges upp i sin helhet, har riksarkivet angivit inrättandet av en ordinarie arkivarietjänst i Härnösand samt av arkivassistenttjänster vid samtliga lands- och länsarkiv.

Angelägenheten av den föreslagna nya arkivarietjänsten i Härnösand har kraftigt understrukits i en gemensam skrivelse i ämnet av *landsarkivarierna i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg*.

Statskontoret har förklarat sig icke för närvarande kunna tillstyrka bifall till de under 1)—4) uppförda förslagen men har i detta sammanhang föreslagit ordinariesättning av en vid landsarkivet i Härnösand placerad extra ordinarie arkivarietjänst (Ce 26). Beträffande förslagen om utökad tjänstgöring för en extra tjänsteman i Göteborg samt om anvisande av medel till en extra expeditionsvakt i Vadstena har statskontoret icke funnit anledning till erinran, medan däremot det framlagda förslaget i fråga om öppethållande av landsarkivet i Härnösand föranlett viss tvekan. På denna punkt har ämbetsverket uttalat, att övertidsarbete även framgent i görligaste mån borde kompenseras genom ledighet.

Departementschefen. Ehuru jag i och för sig funnit en förstärkning i olika avseenden av lands- och länsarkivens personalorganisation väl motiverad, har jag i nuvarande läge ansett mig endast på några få punkter kunna tillmötesgå de av riksarkivet framförda önskemålen. Bland de förslag jag nu icke anser mig kunna tillstyrka vill jag särskilt nämna uppflyttningen av kanslibiträdena från 10 till 11 lönegraden. Enligt vad jag inhämtat av den utredningsman, som för närvarande är sysselsatt med utredning av anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst, torde det nämligen finnas goda skäl till att dessa kanslibiträden icke skola vara lägre placerade än övriga kanslibiträden inom statsförvaltningen.

De förslag av riksarkivet, som jag funnit mig nu böra tillstyrka, äro de som avse anställande av en extra expeditionsvakt vid landsarkivet i Vad-

stena, ökning av tjänstgöringen för en extra tjänsteman vid landsarkivet i Göteborg samt öppethållande om kvällarna av landsarkivet i Härnösand. Ett bifall till dessa tre förslag bör föranleda en höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän med ett avrundat belopp av 3 100 kronor, vartill böra komma ytterligare 4 200 kronor till erforderliga ålderstillägg m. m. Sammanlagt bör denna post sålunda höjas med 7 300 kronor till 184 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet besluta om anslagspostens fördelning på de olika lands- och länsarkiven. Ordinarieposten bör upptagas med oförändrat belopp, 180 000 kronor, medan anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 700 kronor till 42 500 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 407 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 8 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lands- och länsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 180 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	184 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 42 500
<u>Summa kronor 407 000;</u>	

b) till *Lands- och länsarkiven*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 407 000 kronor.

[7.] 5. Lands- och länsarkiven: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	61 300	73 330
1948/49 (statsliggaren sid. 442)	62 300	
1949/50 (förslag)	65 600	

Av detta förslagsanslag disponeras nu 3 200 kronor till reseersättningar och 24 100 kronor till övriga expenser. *Riksarkivet* har för nästa budgetår föreslagit en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 5 100 kronor samt av delposten till övriga expenser med 2 200 kronor. I förstnämnda avseende har riksarkivet framhållit förutom de ökade kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar och tågbiljetter dels vikten av att en arkivtjänsteman vore närvarande vid de påbjudna inventeringarna av kyrko- och kontraktsprostarkiven, dels ock behovet av en intensifierad inspektionsverksamhet inom Uppsala och Visby arkivdistrikt. Höjningen av delposten

till övriga expenser har motiverats med ökade städningskostnader samt med behovet av engångsbelopp till anskaffande av möbler för nya arbetsplatser i landsarkivet i Lund (1 000 kronor) samt av nya hyllor i länsarkivet i Visby (250 kronor).

Departementschefen. Med hänsyn till vad riksarkivet anført synes en viss förstärkning böra ske av anslagsposten till reseersättningar. Jag tillstyrker därför, att denna post höjes med 2 000 kronor till 5 200 kronor. I fråga om delposten till övriga expenser tillstyrker jag en ökning med 1 300 kronor till 25 400 kronor. Sammanlagt bör sålunda förevarande anslag höjas med 3 300 kronor till 65 600 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet meddela erforderliga bestämmelser angående anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 65 600 kronor.

[8.] **6. Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 800	3 725
1948/49 (statsliggaren s. 443)	3 800	
1949/50 (förslag)	4 100	

Riksarkivet har beträffande detta reservationsanslag icke föreslagit annan ändring än en tillfällig ökning av de för länsarkivet i Visby avsedda anslagsmedlen för inköp av uppslagsverket Svenska adelns ättartavlor.

Departementschefen. I likhet med riksarkivet finner jag det angeläget, att länsarkivet i Visby sättes i tillfälle att förvärva ifrågavarande betydelsefulla personhistoriska arbete. Då detta icke torde kunna ske inom ramen för eljest tillgängliga anslagsmedel tillstyrker jag, att förevarande anslag för ändamålet höjes med 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 kronor.

[9.] **7. Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	10 200	3 312
1948/49 (statsliggaren sid. 444)	10 200	
1949/50 (förslag)	10 400	

Riksarkivet har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta reservationsanslag med 950 kronor, varav 200 kronor för länsarkivet i Östersund (nu 800 kronor) och 750 kronor för länsarkivet i Visby (nu 1 000 kronor). Den för Visbyarkivet beräknade höjningen avser att möjliggöra påbörjandet av konserveringen av brandskadade domböcker och bouppteckningar i Gotlands norra domsagas arkiv. Detta konserveringsarbete är av betydande omfattning och har beräknats komma att draga en kostnad av sammanlagt minst 15 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig för närvarande endast kunna tillstyrka den föreslagna höjningen av de för länsarkivet i Östersund beräknade anslagsmedlen med 200 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag, som därför för nästa budgetår bör höjas med nyssnämnda belopp till 10 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 10 400 kronor.

[10.] 8. Kungl. biblioteket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	477 700	482 924
1948/49 (statsliggaren s. 444)	508 000	
1949/50 (förslag)	531 000	

Riksbibliotekarien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlagt förslag om en icke oväsentlig förstärkning av kungl. bibliotekets personal samt därjämte om anvisande av medel till vissa särskilda ändamål. Som en allmän motivering till nu nämnda personalförstärkning har riksbibliotekarien inledningsvis anfört bland annat följande.

I min närmast föregående underdåniga framställning om anslag för kungl. biblioteket framhöll jag, att den ökning i kungl. bibliotekets verksamhet som inträtt sedan den nuvarande organisationen genomfördes 1910 icke medfört motsvarande utvidgning av arbetskrafterna, som sedan denna tid endast förstärkts med biträdes- och expeditionsvaktspersonal. Genom indragning 1942 av den extra ordinarie förste bibliotekariebefattningen har däremot den vetenskapligt utbildade personalen på ett kännbart sätt reducerats.

Detta förhållande har icke kunnat annat än högst ogynnsamt påverka arbetet inom institutionen. Det är från år ständigt ökade tillflödet av böcker, framför allt svenska, samt den i lika måtto ökade frekvensen av besökare har belastat personalen med en arbetsbörda av svåraste slag. Vid detta förhållande ha allt mer och mer de rent expeditionella arbetsuppgifterna kommit att intaga en oproportionerligt stor plats på bibliotekets arbetsprogram, under det att de viktigare, samlingarnas bearbetning och

komplettering, aktgivande på nova och antiquaria, den systematiska katalogrevisionen m. m., fått stå tillbaka på ett ytterst otillfredsställande sätt.

Den närmare innebörden av de av riksbibliotekarien framlagda förslagen framgår av följande sammanställning.

1) återinrättande av den år 1942 indragna förste bibliotekarietjänsten (Ce 29), avsedd för fortlöpande katalogrevision;

2) inrättande av en bibliotekarietjänst (Ce 26), avsedd för bibliotekets svenska tryckavdelning;

3) inrättande av en amanuens tjänst (Cf 19) och en kanslibiträdestjänst (Ce 11), båda avsedda för arbetet med accessionskatalogen; i stället inbesparas övertidsersättningar om 3 400 kronor;

4) anvisande av 1 500 kronor till arvode åt ledaren av arbetet med accessionskatalogen;

5) anvisande av 7 000 kronor till påbörjandet av ett tioårsregister till accessionskatalogen avseende perioden 1936—45 (totalkostnaden för excerperings- och redaktionsarbete för detta register uppskattade till 37 000 kronor);

6) förändring av en expeditionsvaktstjänst (Ce 10) till bokbindartjänst (Ce 11);

7) uppflyttning från Ca 10 till Ca 11 av en expeditionsvaktstjänst, vars innehavare leder bibliotekets reproduktionsverksamhet;

8) anvisande av 3 500 kronor till en kurs för utbildande av personal vid vetenskapliga specialbibliotek.

Till stöd för de förslag, som beröra accessionskatalogen (punkterna 3—5) har riksbibliotekarien i en särskild promemoria anført bland annat följande.

Accessionskatalogen vore ett synnerligen betydelsefullt bibliografiskt hjälpmedel, av största vikt såväl för den vetenskapliga forskningen som för det praktiska biblioteksarbetet. Arbetet med katalogen hade blivit alltmer betungande i samma mån som katalogen tillvuxit i omfång. Den personal, som sysslade med katalogarbetet, hade därför år efter år nödgats åtaga sig redaktionsgöromål långt utöver normalarbetsdagen. Under senare år hade övertidsarbetet under den brådaste tiden för var och en av redaktörerna uppgått till mellan 10 och 18 timmar i veckan. Ersättning för övertidsarbetet utginge med ett sammanlagt belopp av 3 420 kronor årligen, fördelat på huvudredaktören med 1 920 kronor och hans medhjälpare med 1 500 kronor. I princip borde detta övertidsarbete undvikas och det vore därför nödvändigt att förstärka personalen, förslagsvis med en amanuens och ett kanslibiträde. Övertidsersättningarna kunde därefter inbesparas men däremot borde huvudredaktören för katalogen ha ett årligt arvode av 1 500 kronor såsom skälig ersättning för ett mer än vanligt ansvarskrävande och maktpåliggande tjänsteuppdrag. Om personalen förstärktes på angivet sätt borde det bli möjligt att — sedan en viss eftersläpning i arbetet tagits igen — vid sidan av årskatalogen förbereda tioårsregistret. Så kunde dock först ske beträffande registret för tioårsperioden 1946/55. — Det sista tioårsregistret till accessionskatalogen, omfattande åren 1926—35, beräknades föreligga färdigt under år 1949. Kostnaderna för excerperings- och redaktionsarbeten för nästa register (1936—45) kunde beräknas till sammanlagt 37 000 kronor, varav för excerpering 21 000

kronor att lika fördelas på budgetåren 1949/52 samt för redigering m. m. och korrekturläsning 16 000 kronor att lika fördelas på budgetåren 1952/55. Själva tryckningskostnaderna kunde beräknas först sedan det egentliga redaktionsarbetet kommit igång.

Den föreslagna förändringen av en expeditivsvaktstjänst (punkten 6) har motiverats med att innehavaren av denna tjänst uteslutande sysslar med kvalificerat bokbinderiarbete, huvudsakligen konservering av äldre arbeten, bokband, handskrifter och dokument.

Statskontoret har icke ansett sig kunna tillstyrka återinrättandet av den indragna förste bibliotekarietjänsten men har däremot förklarat sig finna goda skäl vara anförda för en ny bibliotekarietjänst vid svenska tryckavdelningen, varför i första hand denna tjänst borde inrättas, om det befunnos möjligt att anvisa medel till förstärkning av den vetenskapliga personalen. I fråga om arbetet med accessionskatalogen har statskontoret anfört följande.

Beträffande arbetet med utgivande av accessionskatalogen möter det för ämbetsverket vissa svårigheter att bedöma angelägenheten av att i nuvarande läge förstärka katalogens redaktionspersonal. Skulle emellertid en utökning av arbetskraften visa sig nödvändig, vill statskontoret icke rikta erinran mot att medel beräknas för anställning av en amanuens samt ett biträde enligt befordringsgången. Däremot anser ämbetsverket tillräckliga skäl icke föreligga att medgiva huvudredaktören ett särskilt årligt arvode å 1 500 kronor utöver lönen.

De under punkterna 6)—8) framförda förslagen ha icke mött erinran från statskontorets sida.

Statens lönenämnd har icke haft något att erinra mot förslaget under punkten 6 om en bokbindartjänst men har däremot ansett den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av en expeditivsvaktstjänst (punkten 7) böra anstå tills vidare, bland annat när motsvarande spörsmål vid universitetsbiblioteken ännu icke vunnit sin lösning.

Departementschefen. Vad riksbibliotekarien anfört har övertygat mig om nödvändigheten av att förstärka den vetenskapligt utbildade personal, som arbetar med accessionskatalogen. Jag förordar därför, att för sådant ändamål inrättas en amanuensstjänst enligt befordringsgången. Med anledning av förslaget om en ny kanslibiträdestjänst, likaledes avsedd för arbetet med accessionskatalogen, förordar jag att medel beräknas till anställande av ett kontorsbiträde med lön enligt befordringsgången. Jag vill vidare framhålla, att det, när nu tioårsregistret till accessionskatalogen för åren 1926—35 snart kan väntas föreligga helt färdigt, synes mig mycket angeläget, att arbetet med registret för därpå följande tioårsperiod påbörjas. Jag tillstyrker därför, att för detta ändamål anvisas det begärda beloppet, 7 000 kronor. Ytterligare tillstyrker jag, att en expeditivsvaktstjänst (Ce 10) förändras till en tjänst som bokbindare (Ce 11) samt att till

anordnande av en bibliotekskurs för utbildande av personal vid de vetenskapliga biblioteken anvisas 3 500 kronor. De av riksbibliotekarien i övrigt framförda förslagen har jag bland annat med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge icke ansett mig kunna biträda, ehuru jag är medveten om vikten icke minst av en förstärkning av bibliotekets vetenskapligt utbildade personal.

Ett bifall till de av mig förordade förslagen föranleder icke någon ändring beträffande anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken därför för nästa budgetår torde bära uppföras med oförändrat belopp, 233 600 kronor. Icke-ordinarieposten däremot bör i anledning av de föreslagna förändringarna höjas med i runt tal 22 400 kronor samt därutöver med hänsyn till löneklassförändringar och dylikt med 4 000 kronor. Å andra sidan kunna vissa nu utgående övertidsersättningar inbesparas, vilket medför en minskning i medelsbehovet under denna anslagspost med i runt tal 3 400 kronor. Sammanlagt bör därför icke-ordinarieposten höjas med 23 000 kronor till 243 400 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg torde i enlighet med förslag av riksbibliotekarien kunna uppföras med oförändrat belopp, 54 000 kronor. Vad jag sålunda förordat innebär en sammanlagd anslagshöjning med 23 000 kronor till 531 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblioteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 233 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	243 400
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	54 000
Summa kronor 531 000;	

b) till *Kungl. biblioteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 531 000 kronor.

[11.] 9. Kungl. biblioteket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	78 300	77 924
1948/49 (statsliggaren sid. 445)	88 000	
1949/50 (förslag)	93 500	

Riksbibliotekarien har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta förslagsanslag med 5 500 kronor. Härav hänför sig ett belopp av 2 500 kronor till den i gällande omkostnadsstat för biblioteket uppförda delposten till övriga expenser (nu 36 100 kronor) samt återstoden, 3 000 kronor, till

anslagsposten till publikationstryck (nu 27 000 kronor). Till stöd för höjningen av expensposten har åberopats, förutom ökade städningskostnader och prisstegring å papper, behovet av ett engångsbelopp av 1 500 kronor till putsning av fönstren i bibliotekets läsesalar och tjänsterum. Ökningen av anslagsposten till publikationstryck har motiverats med att den av biblioteket utgivna accessionskatalogen ökat i omfång ävensom med att priserna på papper, sättning och tryckning stigit.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att detta anslag i enlighet med riksbibliotekariens förslag för nästa budgetår höjes med 5 500 kronor till 93 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 93 500 kronor.

[12.] 10. Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	110 000	109 413
1948/49 (statsliggaren s. 445)	110 000	
1949/50 (förslag)	130 000	

Riksbibliotekarien har under åberopande av bokprisernas och bindningskostnadernas stegring sedan tiden före kriget samt under framhållande, att kungl. biblioteket vore det enda av de vetenskapliga biblioteken, som icke erhållit någon väsentlig förstärkning av sitt anslag till bokinköp, hemställt om en höjning av förevarande reservationsanslag med 20 000 kronor till 130 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker den av riksbibliotekarien föreslagna anslagshöjningen med 20 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

[13.] 11. Kungl. biblioteket: Anskaffande av viss utländsk litteratur.

Under denna rubrik har för ett vart av budgetåren 1947/49 anvisats ett reservationsanslag av 20 000 kronor. För nästa budgetår tillstyrker jag ett av riksbibliotekarien framlagt förslag om anvisande av oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Anskaffande av viss utländsk litteratur* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[14.] 12. Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	80 500	74 263
1948/49 (statsliggaren s. 445)	84 600	
1949/50 (förslag)	85 600	

Styrelserna för stifts- och landsbiblioteken i Linköping och Skara ha för nästa budgetår icke ifrågasatt annan ändring av detta förslagsanslag än som föranledes av avlöningsbestämmelserna. Dock har styrelsen för Skarabiblioteket under återopande av löneställningen för bibliotekarien vid Linköpingsbiblioteket samt för centralbibliotekarierna vid de större icke-statliga centralbiblioteken framhållit önskvärdheten av en höjning av lönen för landsbibliotekarien i Skara. Den avsevärda skillnaden i lönegradsplacering mellan bibliotekarierna vid de båda stifts- och landsbiblioteken (i Linköping Ca 30 och i Skara Ca 27) vore enligt styrelsens mening icke motiverad.

Folkbibliotekssakkunniga och statens lönenämnd ha i anledning av den ifrågasatta löneförbättringen för landsbibliotekarien i Skara föreslagit en uppflyttning till lönegraden Ca 29, medan *statskontoret* icke ansett sig kunna förorda någon ändring.

Jag torde vidare i detta sammanhang få anmäla, att nyssnämnda *folkbibliotekssakkunniga* i underdånig skrivelse den 3 augusti 1948 föreslagit inrättande från och med den 1 juli 1949 av ett landsbibliotek i Växjö och ett i Västerås. Ett bifall härtill skulle innebära, att lands- och centralbiblioteksorganisationen bleve genomförd i samtliga 24 län i riket. I detta ärende hava yttranden avgivits av *statskontoret*, *statens lönenämnd*, *riksbibliotekarien* och *skolöverstyrelsen*.

Departementschefen. Goda skäl synas tala för att de redan för åtskilliga år sedan väckta frågorna om inrättande av landsbibliotek i Västerås och Växjö inom en snar framtid bringas till en lösning. Behovet av dessa bibliotek synes vara stort och obestridligt och erforderliga lokala förutsättningar torde också kunna anses föreligga. På grund av rådande ekonomiska förhållanden anser jag mig emellertid icke nu kunna framlägga förslag i ämnet. Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag utgår jag därför från att även under nästa budgetår endast komma att finnas två stifts- och landsbibliotek. Beträffande löneställningen för landsbibliotekarien i Skara ifrågasätter jag icke nu någon ändring. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 38 300 kronor. I fråga om icke-ordinarieposten föranleda bestämmelserna om befordringsgång för amanuenspersonalen en ökning av medelsbehovet vid biblioteket i Linköping med i runt tal 1 000 kronor, till följd varav denna post bör höjas till 38 300 kronor. Till rörligt tillägg åter torde kunna beräknas oförändrat belopp, 9 000 kronor. Anslaget i sin helhet

bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 85 600 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteken att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 38 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 38 300
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	» 9 000
Summa kronor 85 600;	

b) till *Stifts- och landsbiblioteken*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 85 600 kronor.

[15.] **13. Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader.** I överensstämmelse med framställningar från styrelserna för stifts- och landsbiblioteken i Linköping och Skara föreslår jag oförändrat anslag, 2 500 kronor, för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Stifts- och landsbiblioteken*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

[16.] **14. Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	20 000	18 000
1948/49 (statsliggaren s. 446)	20 000	
1949/50 (förslag)	20 000	

I fråga om detta reservationsanslag har *styrelsen för biblioteket i Linköping* för sin del hemställt om anvisande av oförändrat belopp, 12 000 kronor, medan *styrelsen för biblioteket i Skara* anhållit om en höjning med 2 000 kronor till 10 000 kronor av de för detta bibliotek beräknade anslagsmedlen.

Departementschefen. Jag kan icke nu tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår, att detsamma för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 20 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Stifts- och landsbiblioteken*: Bokinköp och bokbindning m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[17.] 15. Bidrag till pedagogiska biblioteket.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	32 700	32 700
1948/49 (statsliggaren sid. 446)	32 700	
1949/50 (förslag)	32 700	

Vid avvägningen av innevarande budgetårs anslag till pedagogiska biblioteket har till inköp och bindning av pedagogisk, förskolepedagogisk och förskolepsykologisk litteratur beräknats 19 000 kronor, till expenser 2 400 kronor samt till arvoden åt bibliotekets befattningshavare 11 300 kronor, varav till bibliotekarien 8 000 kronor och till biblioteksassistenten 3 300 kronor.

Styrelsen för pedagogiska biblioteket har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framhållit, att den psykologiska forskningen och experimentverksamheten under de senaste åren fått en avsevärt ökad betydelse ej endast inom skolan och undervisningsväsendet utan även för samhällslivet i övrigt. Det vore därför nödvändigt, att svenska forskare finge kontakt med den utländska psykologiska forskningen och icke minst att den svenska lärarkåren finge tillgång till psykologisk och pedagogisk litteratur. Med hänsyn härtil vore en viss utvidgning av bibliotekets verksamhet erforderlig såväl ifråga om personalens storlek och tjänstgöring som ifråga om bibliotekets öppethållande m. m.

Medelsbehovet för nästa budgetår har av biblioteksstyrelsen angivits till 41 100 kronor, varav till avlöningar i runt tal 23 600 kronor, till inköp och bindning av böcker m. m. 14 500 kronor och till expenser i runt tal 3 000 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas vidare följande.

Bibliotekets personal. Bibliotekariens tjänstgöringstid, som för närvarande är 36 timmar i veckan, föreslås utökad till heltid. Samtidigt föreslås, att bibliotekariebefattningen inplaceras i 27 lönegraden, vilken placering ansetts skälig med hänsyn till bibliotekariens omfattande och självständiga arbete. Biblioteksassistenten, som nu har 21 timmars tjänstgöring per vecka, föreslås få heltidstjänstgöring med placering i lönegraden Ce 15. Vidare föreslås anställande av en ny befattningshavare, ett biblioteksbiträde med placering i Cg 9.

Bibliotekets öppethållande. För närvarande hålles biblioteket öppet 16 timmar per vecka under tiden 1 september—15 juni. Styrelsen har nu föreslagit, att öppethållandet skall ökas till 32 veckotimmar samt att biblioteket skall vara öppet även under sommaren, om än under inskränkt tid.

Bokinköp och inbindning m. m. Det för innevarande budgetår till detta ändamål beräknade beloppet, 19 000 kronor, är avsett att jämte ett för budgetåret 1947/48 anvisat belopp av 21 000 kronor möjliggöra en successiv komplettering av bibliotekets bestånd av pedagogisk, förskolepedagogisk och förskolepsykologisk litteratur, i sin helhet kostnadsberäknad till 45 000 kronor. För nästa budgetår räknar biblioteksstyrelsen med ett medelsbehov av 6 000 kronor till prenumeration å tidskrifter, 6 000

kronor till anskaffande av psykologisk och pedagogisk litteratur av icke periodisk karaktär samt 2 500 kronor till bindning av böcker och tidskrifter.

Skolöverstyrelsen har i sitt yttrande över biblioteksstyrelsens framställning föreslagit, att biblioteket, som nu är förlagt till skolöverstyrelsens lokaler och i viss mån tjänar som referensbibliotek för överstyrelsen, skall från och med budgetåret 1949/50 övertagas av statens psykologisk-pedagogiska institut.

I anledning av detta förslag av skolöverstyrelsen vill jag erinra om att Kungl. Maj:t i samband med inrättandet av psykologisk-pedagogiska institutet i proposition till 1944 års riksdag (nr 207) föreslog, att pedagogiska biblioteket skulle från den tidpunkt Kungl. Maj:t bestämde i organisatoriskt avseende övertagas av institutet. Därvid förutsattes, att före sammanslagningen en inventering skulle äga rum av bokbestånden i pedagogiska biblioteket och förutvarande högre lärarinneseminariets bibliotek, varvid förefintliga dupletter skulle införlivas med skolöverstyrelsens bibliotek. Riksdagen förklarade sig emellertid med hänsyn till överstyrelsens behov av ett rikhaltigt pedagogiskt bibliotek icke beredd att för det dåvarande taga definitiv ställning till detta förslag utan förutsatte, att frågan om sammanslagningen i vart fall skulle underställas riksdagens prövning innan den genomfördes (skrivelsen nr 368).

Då skolöverstyrelsen nu föreslagit en sammanslagning av biblioteket och psykologisk-pedagogiska institutet från och med budgetåret 1949/50 har som skäl härför åberopats dels att utsikt numera torde finnas att bereda biblioteket plats i den blivande nybyggnaden för statens normalskola, där även institutet komme att inrymmas, dels att biblioteket snarast borde erhålla en mera definitiv personalorganisation, dels att den nuvarande biblioteksstyrelsen frånträdde sitt mandat vid utgången av år 1948. Att biblioteket alltjämt under en övergångstid kommer att vara förlagt till skolöverstyrelsens lokaler kan enligt överstyrelsens mening icke motivera ytterligare uppskov med bibliotekets överförande till institutet i organisatoriskt hänseende. Däremot har överstyrelsen ansett sig icke för närvarande ha anledning att framlägga något förslag om den förstärkning av överstyrelsens eget bibliotek, som kan bli nödvändig, när pedagogiska biblioteket i en framtid flyttas. Överstyrelsen har emellertid i detta sammanhang hänvisat till sin underdåniga skrivelse den 8 oktober 1945 angående en på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd inventering av bokbestånden i pedagogiska biblioteket och förutvarande högre lärarinneseminariets, sedermera statens normalskolas, bibliotek. Avsikten med inventeringen var att förbereda en utgallring av de arbeten i pedagogiska biblioteket, som redan funnes i statens normalskolas bibliotek, och dessas införlivande med överstyrelsens bibliotek, för den händelse pedagogiska biblioteket komme att övertagas av psykologisk-pedagogiska institutet. I nämnda skrivelse har överstyrelsen fram-

hållit, att överstyrelsens bibliotek vid en eventuell bortflyttning av pedagogiska biblioteket komme att behöva en viss komplettering utöver det tillskott, som kunde erhållas genom nyssnämnda gallring. Kostnaderna för denna komplettering beräknades till 5 000 kronor. De årliga kostnaderna för överstyrelsens bibliotek beräknades öka med 1 000 kronor, varjämte för bibliotekets skötsel behövde inom överstyrelsen anställas ytterligare en amanuens med halvtidstjänstgöring.

De anslagsäskanden för nästa budgetår, som framlagts av biblioteksstyrelsen, ha tillstyrkts av skolöverstyrelsen, som därvid jämväl förklarat sig finna den föreslagna personalorganisationen motiverad.

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgått förklara sig riksdagen år 1944 — under hänvisning till skolöverstyrelsens behov av ett rikhaltigt pedagogiskt bibliotek — icke beredd att då taga ställning till ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om att pedagogiska biblioteket i organisatoriskt hänseende skulle övertagas av statens psykologisk-pedagogiska institut. Sedermera har emellertid skolöverstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t verkställt en inventering av bokbestånden i pedagogiska biblioteket och statens normalskolas bibliotek i syfte att utröna, vilket tillskott överstyrelsens bibliotek skulle kunna erhålla genom en utgallring ur pedagogiska biblioteket av de arbeten, som redan finnes i statens normalskolas bibliotek. Denna inventering har givit vid handen, att överstyrelsens bibliotek genom en dylik utgallring skulle erhålla ett värdefullt tillskott. Därutöver skulle emellertid överstyrelsen vid genomförandet av ifrågavarande omorganisation behöva ett engångsanslag till bokinköp av 5 000 kronor, varjämte en ökning av överstyrelsens omkostnadsanslag med 1 000 kronor och dess avlöningsanslag med kostnaderna för avlöning åt en halvtidsanställd amanuens bleve erforderlig.

Med hänsyn till det nu anförda synes man numera kunna överblicka de konsekvenser för skolöverstyrelsens bibliotek, som kunna bli följden av en bortflyttning av pedagogiska biblioteket. Dessa konsekvenser synas icke vara av den art, att de böra utgöra något hinder för ett sammanförande av pedagogiska biblioteket med psykologisk-pedagogiska institutet.

I detta sammanhang måste emellertid även lokalfrågan tagas i betraktande. För närvarande finnes det nämligen icke någon möjlighet att förlägga biblioteket i anslutning till psykologisk-pedagogiska institutet. Visserligen skola dessa båda institutioner enligt föreliggande planer inrymmas i en nybyggnad för statens normalskola, men för denna nybyggnad har hittills endast meddelats ett begränsat byggnadstillstånd, som icke omfattar de för institutet och biblioteket planerade lokalerna. Av denna anledning måste man räkna med att biblioteket tills vidare alltjämt kommer att vara förlagt till skolöverstyrelsens lokaler. I likhet med överstyrelsen anser jag emellertid, att denna omständighet icke kan motivera ett ytterligare upp-

skov med avgörandet av bibliotekets framtida ställning. Jag föreslår, att beslut nu fattas om att pedagogiska biblioteket i organisatoriskt avseende skall övertagas av psykologisk-pedagogiska institutet dock — med hänsyn till byggnadsfrågans läge — först från och med den tidpunkt Kungl. Maj:t må komma att bestämma. Vid sådant förhållande bör medel till bibliotekets verksamhet även för nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag till Bidrag till pedagogiska biblioteket.

De förslag ifråga om bibliotekets verksamhet under nästa budgetår, som framlagts av biblioteksstyrelsen och som utmynna i en hemställan om ett anslag av 41 100 kronor, är jag i nuvarande läge icke beredd att mer än i begränsad omfattning biträda. Jag finner det emellertid angeläget, att biblioteket i fortsättningen hålles öppet i ökad utsträckning och särskilt att det hålles öppet även under sommaren. Likaså anser jag, att bibliotekariens tjänstgöring bör utsträckas till att omfatta heltid medan biblioteksassistenten liksom hittills bör ha halvtidstjänstgöring. Förslaget om inplacering av dessa båda befattningshavare i 27 respektive 15 lönegraden kan jag icke nu biträda. Däremot anser jag, att bibliotekarien med hänsyn till den utökade tjänstgöringstiden bör erhålla ett något förhöjt arvode. För detta ändamål beräknar jag ett belopp motsvarande lön enligt Cg 24: 24 (11 460 kronor). På motsvarande sätt räknar jag, att arvode åt biblioteksassistenten bör utgå med ett belopp motsvarande lön enligt Cg 15: 15 (vid halvtidstjänstgöring 3 696 kronor). Någon utökning av den mera fast anställda personalen kan jag icke förorda och till arvoden beräknar jag därför i runt tal 15 200 kronor. Till ersättning åt semestervikarier och dylikt samt tillfällig personal beräknar jag 2 700 kronor, till inköp och bindning av böcker 12 000 kronor och till expenser 2 800 kronor. Sammanlagt torde därför för nästa budgetår böra såsom bidrag till pedagogiska biblioteket anvisas ett anslag av 32 700 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till pedagogiska biblioteket* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 32 700 kronor.

[18.] **16. Nationalmuseet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	438 600	463 854
1948/49 (statsliggaren sid. 447)	470 500	
1949/50 (förslag)	480 000	

Museichefen har för nästa budgetår framlagt följande förslag:

a) inrättande av en kassörstjänst (Ce 21) i samband varmed en kansli-skrivartjänst (Ca 15) föres å övergångsstat;

b) inrättande av två kansli-skrivartjänster (Ca 15) i stället för en kon-toristtjänst (Ce 13) och en kanslibiträdestjänst (Ce 11);

c) inrättande av tre kontoristtjänster (Ca 13) i stället för tre kansli-biträdestjänster (Ce 11);

d) inrättande av två nya kontorsbiträdestjänster (Ce 8);

e) anvisande av 3 600 kronor såsom arvode åt en pensionerad befattningshavare för tillsyn och vård av museets bildarkiv;

f) anvisande av ytterligare medel, 3 700 kronor, under icke-ordinarie-posten på grund av löneklassförändringar och dylikt.

Statskontoret har ifråga om de under a)–c) angivna förslagen erinrat om pågående utredning om anställnings- och avlöningsförhållandena för viss biträdespersonal och framhållit, att denna utredning icke borde föregripas genom en ändring av löneställningen för berörda befattningshavare. *Statskontoret* har vidare avstyrkt förslaget om två nya kontorsbiträdestjänster samt ifråga om det föreslagna arvodet för skötsel och vård av bildarkivet uttalat, att detta arvode vid heltidstjänstgöring icke borde bestämmas till större belopp än skillnaden mellan vederbörandes slutlön före avgång med pension och till honom utgående pensionsförmåner.

Departementschefen. Museichefens förslag om förändring av löneställningen för vissa befattningshavare vid museet anser jag mig — av skäl, som *statskontoret* anført — icke nu böra upptaga till bedömande. Däremot har jag blivit övertygad om att en viss utökning av biträdespersonalen är oundgänglig och tillstyrker därför, att medel anvisas till anställande av ytterligare ett kontorsbiträde, närmast avsett för avdelningen för slottssamlingar och utom museet deponerade konstverk. Vad angår förslaget om medelsanvisning till arvode för tillsyn och vård av museets bildarkiv är jag icke beredd att nu förorda, att medel för ändamålet beräknas under förevarande anslag.

Med hänsyn till vad jag nu anført böra anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för nästa budgetår uppföras med oförändrade belopp, 210 000 kronor respektive 5 980 kronor. Icke-ordinarieposten åter bör vid bifall till förslaget om en ny kontorsbiträdestjänst höjas med ett avrundat belopp av 4 700 kronor samt därutöver med hänsyn till erforderliga förändringar i fråga om personalens löneklassplaceringar med 3 700 kronor. Sammanlagt bör denna post sålunda höjas med 8 400 kronor till 214 800 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg slutligen bör uppräknas med 1 100 kronor till 49 220 kronor. Avlöningsanslaget i sin helhet beräknar jag sålunda till 480 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 9 500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 210 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 5 980
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 214 800
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 49 220

Summa kronor 480 000;

b) till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

[19.] 17. Nationalmuseet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	90 600	108 026
1948/49 (statsliggaren sid. 447)	75 900	
1949/50 (förslag)	81 000	

I fråga om detta förslagsanslag har *museichefen* föreslagit en höjning med 8 100 kronor, varav 3 000 kronor till reseersättningar (nu 4 000 kronor) samt 5 100 kronor till övriga expenser (nu 26 000 kronor). I förstnämnda hänseende har åberopats de stegrade biljettpiserna samt det ökade behov av resor för depositionsavdelningens tjänstemän, som uppkommit till följd av att sedan budgetåret 1947/48 särskilda medel anvisats inkom till inköp av konst för deposition. Därjämte har framhållits, att det vore önskvärt, att staten övertog kostnaderna för vissa resor i samband med vandringsutställningarna. Dessa kostnader, som kunde beräknas till 600 kronor årligen, hade hittills utdebiterats av de kommuner och sammanslutningar, som mottog utställningarna. Höjningen av delposten till övriga expenser har motiverats med ökade kostnader för städning, nattbevakning, telefon m. m.

Departementschefen. Jag tillstyrker en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 1 000 kronor samt av delposten till övriga expenser med 4 100 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande förvarande anslag, som därför bör höjas med sammanlagt 5 100 kronor till 81 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 81 000 kronor.

[20.] 18. Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	90 600	83 909
1948/49 (statsliggaren sid. 448)	90 600	
1949/50 (förslag)	90 600	

För nästa budgetår har *museichefen* hemställt om en anslagshöjning i enlighet med följande sammanställning:

1. Ökande av vissa samlingar av konstföremål	kronor	30 000	
2. Inlösen av svenska konstnärers arbeten ..	»	35 000	
3. Samlingarnas vård och underhåll	»	16 800	(+ 9 300)
4. Biblioteket	»	8 500	(+ 1 500)
5. Konservering av handtecknings- och gravyrsamlingarna	»	1 000	(+ 500)
6. Materiel för förvaring av handteckningar och gravyrer	»	3 000	
7. Konserveringsarbeten å föremål tillhörande statens tavelamlingar å de kungl. slotten	»	12 300	(+ 5 700)
8. Konserveringsarbeten å konstslöjdföremål	»	14 300	(+ 13 300)
Summa kronor		120 900	(+ 30 300).

Till stöd för den föreslagna anslagshöjningen har *museichefen* bland annat starkt understrukit angelägenheten av att avhjälpa de skador, som åtskilliga av museets konstföremål åsamkats genom evakueringen under krigsåren.

Departementschefen. Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag, som därför för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp, 90 600 kronor. Jag vill med hänsyn till vad *museichefen* anfört angående vikten av vissa restaureringsåtgärder framhålla, att det synes böra övervägas, om icke genom en ändring i anslaget nuvarande fördelning skulle inom anslagets ram kunna beredas ökat utrymme för ifrågavarande restaureringsarbeten. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av *museichefen* meddela bestämmelser angående anslagets disposition.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 90 600 kronor.